
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Tarnów, wrzesień 2024 roku

Opracowanie pt.

**Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia
Aglomeracja Tarnowska**

zostało przygotowane na zlecenie **Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska**

przez firmę:

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o.

ul. A. Ostrowskiego 9

53-238 Wrocław

www.instytut-ipc.pl

w składzie autorskim:

Maciej Gabory

Marcin Haberla

Marek Karłowski

Artur Kotliński

Krzysztof Okrasiński

Przemysław Wołczek

Słownik pojęć

Pojęcie	Definicja
Atrakcyjność inwestycyjna	Zespół przewag danego miejsca (kraju, regionu, miasta) dla działalności gospodarczej. Kluczowe znaczenia mają takie uwarunkowania jak kapitał ludzki, lokalizacja, komunikacja, dostępność terenów inwestycyjnych, wsparcie publiczne, jakość kształcenia.
Bank danych lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS)	Największy w Polsce uporządkowany i udostępniany w Internecie zbiór informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych. Bank Danych Lokalnych jest prowadzony i rozwijany przez Główny Urząd Statystyczny.
Ewaluacja	Badanie, którego celem jest usprawnienie procesu, w tym przypadku procesu wdrażania i realizacji założeń Strategii.
Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP)	Naturalny zbiornik wodny znajdujący się pod powierzchnią ziemi, gromadzący wody podziemne i spełniający szczególne kryteria ilościowe i jakościowe. Główne zbiorniki wód podziemnych mają strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju.
Instytucje Otoczenia Biznes (IOB)	Jednostki organizacyjne, których celem działania jest wspieranie rozwoju gospodarczego, w tym podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw, branż, jak też moderowanie procesów sprzyjających aktywności gospodarczej.
Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)	Podstawowa jednostka gospodarki wodnej (łącznie z ochroną środowiska) w myśl polskiego prawa wodnego, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną.

Pojęcie	Definicja
	Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych: jezioro (włączając w to inne naturalne zbiorniki, np. naturalne stawy), sztuczny zbiornik wodny, ciek (struga, strumień, potok, rzeka, kanał), a także fragment morskich wód wewnętrznych, przejściowych lub przybrzeżnych. Większe cieki dzielone są na mniejsze odcinki stanowiące JCWP.
Jednostka samorządu terytorialnego (JST)	Organizacja społeczności lokalnej (gmina, powiat) lub regionalnej (województwo samorządowe) i jednocześnie forma administracji publicznej, w której mieszkańcy tworzą z mocy prawa wspólnotę i względnie samodzielnie decydują o realizacji zadań administracyjnych, wynikających z potrzeb tej wspólnoty na danym terytorium i dozwolonych samorządowi przez ustawy, pod określonym ustawowo nadzorem administracji rządowej.
Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)	Za JCWPd uznaje się określoną objętość wód podziemnych znajdującą się wewnątrz warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.
Kryzys klimatyczny	Zmiany klimatyczne, związane z ocieplaniem się atmosfery, wywołane w szczególności działalnością człowieka, których dynamika i skutki są bardzo groźne dla stabilności światowego ekosystemu i bezpieczeństwa ludzkości.
Misja	Nadrzędny cel rozwoju, wskazujący ponadczasowy cel i zasady, które są ważne przy realizacji działań rozwojowych.
Monitoring	Regularne jakościowe i ilościowe pomiary lub obserwacje zjawiska, w tym przypadku postępu realizacji Strategii.
Niskoemisyjna i zeroemisyjna mobilność	System komunikacji opierający się na rozwiązaniach i technologiach, które charakteryzują się niską lub zerową emisją CO ₂ .

Pojęcie	Definicja
Odnawialne źródła energii (OZE)	Źródła energii, których wykorzystywanie nie wiąże się z długotrwałym ich deficytem, ponieważ ich zasób odnawia się w relatywnie krótkim czasie. Takimi źródłami są słońce, wiatr, woda (rzeki, pływy i fale morskie), a także energia jądrowa w zamkniętym cyklu paliwowym, biomasa, biogaz, biopłyny oraz biopaliwa. Do energii odnawialnej zalicza się również ciepło pozyskane z ziemi (energia geotermalna), powietrza (energia aerotermalna), wody (energia hydrotermalna).
Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON)	Rejestr REGON jest bieżąco aktualizowanym zbiorem informacji o podmiotach gospodarki narodowej prowadzonym w systemie informatycznym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wpisowi do rejestru REGON podlegają osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne, jednostki lokalne wymienionych podmiotów.
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	Postępowanie administracyjne, stanowiące jeden z instrumentów prawnych ochrony środowiska, którego celem jest określenie, w sposób jak najbardziej prawdopodobny, jakie skutki mogą powstać dla środowiska w przyszłości, w przypadku realizacji strategii. W postępowaniu tym musi zostać zapewniony udział społeczeństwa, które jest informowane o skutkach dla środowiska zaplanowanych do realizacji w strategii działań.
Suburbanizacja	Jedna z faz rozwoju miasta, polegająca na wyludnianiu się centrum i rozwoju strefy podmiejskiej. Wynikiem suburbanizacji jest rozwój infrastruktury (zabudowa mieszkaniowa, punkty handlowo-usługowe, połączenia komunikacyjne) na obszarach podmiejskich oraz tworzenie

Pojęcie	Definicja
	się tzw. sypialni, których mieszkańcy dojeżdżają do pracy w centrum miasta.
Wyzwanie rozwojowe	Najważniejsze, kluczowe dla przyszłego rozwoju „dążenia i przemiany”.
Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT)	ZIT to narzędzie, za pomocą którego realizowane są strategie terytorialne, przede wszystkim dotyczące zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, dążące do rozwoju współpracy i integracji w obszarach funkcjonalnych miast. Funkcjonowanie ZIT przyczynić się ma do realizacji zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz na zwiększeniu roli miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF) w zarządzaniu programami operacyjnymi.
Zrównoważony rozwój	Zrównoważony rozwój ma na celu zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia w taki sposób, aby nie uniemożliwić zaspokojenia swoich potrzeb przyszłym pokoleniom. Opiera się on na kompleksowym podejściu łączącym kwestie gospodarcze, społeczne i środowiskowe w sposób, który zapewnia ich wzajemne wzmocnienie się.

Spis treści

SPIS TREŚCI	7
1. WPROWADZENIE DO STRATEGII ZIT SAT	9
1.1. WSTĘP	9
1.2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA STRATEGII ZIT SAT	9
1.2.1. Uwarunkowania prawne europejskie, krajowe i regionalne	9
1.2.2. Uwarunkowania prawne lokalne	12
2. SYNTeza DIAGNOZY OBSZARU REALIZACJI ZIT SAT WRAZ Z ANALIZĄ PROBLEMÓW, POTRZEB.....	14
2.1. ANALIZA PROBLEMÓW I POTENCJAŁÓW W OBSZARZE ZIT SAT W SFERACH SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, MOBILNOŚCI I ŚRODOWISKOWEJ	14
2.1.1. Sfera społeczna	14
2.1.2. Sfera gospodarcza.....	51
2.1.3. Sfera mobilności	70
2.1.4. Sfera środowiskowa.....	91
2.2. ANALIZA SWOT	115
2.3. ANALIZA PROBLEMÓW, POTRZEB I POTENCJAŁÓW ROZWOJOWYCH, W TYM WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ GOSPODARCZYCH, SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH – WYZWANIA ROZWOJOWE	121
3. STRUKTURA LOGICZNA STRATEGII ZIT SAT	124
3.1. STRUKTURA STRATEGII ZIT SAT – CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	124
3.2. WIZJA, CELE ROZWOJU OBSZARU ZIT SAT W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI	147
3.3. LOGIKA STRATEGII ZIT SAT	152
3.4. PROJEKTY ZINTEGROWANE	153
3.4.1. Istota projektów zintegrowanych.....	153
3.4.2. Wykaz projektów zintegrowanych.....	154
4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW ZIT SAT	316
4.1. OBSZARY WSPARCIA W RAMACH FUNDUSZY EUROPEJSKICH DLA MAŁOPOLSKI (FEM).....	316
5. WARUNKI I PROCEDURY, W TYM TRYB WYBORU PROJEKTÓW, OBOWIĄZUJĄCE W REALIZACJI STRATEGII ZIT	320

5.1. PROCEDURA OPRACOWANIA I PRZYJĘCIA STRATEGII, W TYM JEJ AKTUALIZACJI.....	320
5.2. WYBÓR PROJEKTÓW.....	322
6. OPIS PROCESU ZAANGAŻOWANIA PARTNERÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH	324
7. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ZIT SAT	335
8. OCENA ZGODNOŚCI DOKUMENTU STRATEGII ZIT SAT Z DOKUMENTAMI REGIONALNYMI, KRAJOWYM I EUROPEJSKIMI	357
9. OCENA ZGODNOŚCI DOKUMENTU STRATEGII ZIT SAT Z ZAŁOŻENIAMI ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ	362
9.1. WYMIAR ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ WYRAŻONY W TREŚCI PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH.....	362
9.2. ANALIZA DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH POD KĄTEM MOBILNOŚCI I SPÓJNOŚCI Z ZAPISAMI STRATEGII ZIT SAT	367
10. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	381
11. SPIS RYSUNKÓW I TABEL	384
12. ZAŁĄCZNIKI	389

1. Wprowadzenie do Strategii ZIT SAT

1.1. Wstęp

Zarządzanie rozwojem w ujęciu funkcjonalnym w sferze gospodarczej, społecznej, infrastrukturalnej i środowiskowej jest procesem bardzo złożonym, wymagającym kompleksowego planowania długookresowego oraz podejmowania zasadniczych decyzji dla społeczności lokalnej każdej z gmin oraz łącznie dla całego obszaru. Podstawowe warunki realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce wskazane zostały w art. 34 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (dalej: ustawa wdrożeniowa).

Dokument Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska stanowi narzędzie zarządzania rozwojem obszaru funkcjonalnego poprzez wykorzystanie źródeł finansowania w Programie Regionalnym Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 (dalej: FEM). Strategia ZIT SAT stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych dla Członków Stowarzyszenia.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Kwestie transportowe zostały ujęte w treści dokumentu i są zgodne z wytycznymi i modelową strukturą dokumentu dotyczącego transportu i mobilności opracowanymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Do czasu opracowania i uchwalenia Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) dla ZIT Tarnów, kierunki i priorytety polityki transportowej wyznaczać będzie Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) dla ZIT Tarnów opracowany zostanie do końca 2025 r. i będzie docelowo najważniejszym dokumentem transportowym na terenie SAT.

1.2 Podstawa prawna opracowania Strategii ZIT SAT

1.2.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE EUROPEJSKIE, KRAJOWE I REGIONALNE

Mając na uwadze dotychczasowe rezultaty osiągnięte we wcześniejszych okresach programowania Unii Europejskiej oraz dynamikę zmian społecznych, gospodarczych a w szczególności politycznych w Europie i na świecie, Komisja Europejska uwzględniając polityki krajowe, przygotowała nowe cele i kierunki wsparcia w ramach perspektywy

finansowej 2021–2027. Wraz z tym zmieniają się narzędzia, instrumenty i warunki finansowania oraz zasady współpracy z samorządami. Skutkuje to koniecznością przygotowania nowych dokumentów strategicznych w jednostkach administracji publicznej w Polsce.

Wszystkie działania związane z wdrożeniem instrumentu ZIT będą realizowane zgodnie z zapisami aktualnych wersji dokumentów:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej;
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności; • Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1296/2013;
- Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce z dnia 30 czerwca 2022 r.;
- Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 przyjętego przez Komisję Europejską 5 grudnia 2022 r.;
- Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027;
- Ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 z dnia 28 kwietnia 2022 r.;
- Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, wydanych przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w dniu 11 sierpnia 2022 r.;
- Pozostałych wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego (jeśli dotyczą zakresu Strategii ZIT);
- Statutu Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.

Podstawę prawną stanowią zapisy ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

Zgodnie z treścią tej ustawy Strategia ZIT określa w szczególności:

- 1) syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- 2) cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu;
- 3) listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- 4) źródła jej finansowania;
- 5) warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT;
- 6) opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Podstawowymi regulacjami regionalnymi, warunkującymi treść Strategii ZIT SAT są:

- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” - dokument ten jest podstawą dla kształtowania i prowadzenia przez samorząd województwa polityki regionalnej w perspektywie średnio i długookresowej oraz stanowi wytyczne do planowania strategicznego na poziomie ponadlokalnym i lokalnym.
- Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolskiego 2027 (FEM) - dokument ten jest podstawowym instrumentem finansowania konkretnych przedsięwzięć realizowanych zgodnie z polityką regionalną prowadzoną przez samorząd województwa zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

1.2.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE LOKALNE

- 1) Idea współpracy samorządów pojawiła się w następstwie utworzenia i realizacji instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w okresie 2021-2027. Członkami Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska są samorządy gminne z północno-wschodniej części województwa małopolskiego. Tworzy je 17 jednostek terytorialnych, którymi są miasta i gminy: Tarnów, Dąbrowa Tarnowska, Ciężkowice, Radłów, Ryglice, Tuchów, Wojnicz, Zakliczyn, Żabno, gmina Tarnów, Lisia Góra, Pleśna, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, Szerzyny, Wierzchosławice i Wietrzychowice. Swoim zasięgiem obejmuje gminy powiatu tarnowskiego (poza jedną tj. gminą wiejską Gromnik) oraz Dąbrowę Tarnowską zlokalizowaną w powiecie dąbrowskim. SAT zajmuje łączną powierzchnię 1 530 km², co stanowi 10,08% powierzchni całego województwa, a jego mieszkańcy stanowią 5,88% ogółu populacji Małopolski.
- 2) Każdy z przyszłych członków Stowarzyszenie podjął Uchwałę Rady w sprawie przystąpienia do stowarzyszenia.
- 3) Działalność Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska stanowi ramy prawne i instytucjonalne do przeprowadzenia procesu przygotowania i realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Statut Stowarzyszenia określa szczegółowe zasady współpracy przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji oraz uzgadnianiu wspólnych inwestycji, bieżącej obsłudze i rozliczeniach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Mapa 1. Lokalizacja gmin tworzących Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

2. Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT SAT wraz z analizą problemów, potrzeb

2.1. Analiza problemów i potencjałów w obszarze ZIT SAT w sferach społecznej, gospodarczej, mobilności i środowiskowej

2.1.1. SFERA SPOŁECZNA

Rozwój obszaru SAT w istotnym zakresie kształtowany będzie przez zmiany demograficzne, które związane będą zarówno ze starzeniem się społeczności, postępującą depopulacją wybranych przestrzeni, jak i zmniejszaniem się liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Na obszarze SAT występuje duże wewnętrzne zróżnicowanie struktury wiekowej ludności, pogłębiane przez zjawiska migracji, w tym odpływ mieszkańców miast na sąsiednie obszary wiejskie, odpływ migracyjny osób młodych i depopulację obszarów wiejskich (niestanowiących miejsc docelowych w procesie suburbanizacji), przy zdecydowanie niższej mobilności osób starszych.

W okresie od 2011 roku do 2021 roku na obszarze SAT odnotowano znaczący wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (wiek powyżej 60 lat dla kobiet i powyżej 65 lat dla mężczyzn) w ogólnej populacji. Największą dynamikę wzrostu tej grupy odnotowano w gminach: Tarnów (+38,72%), Dąbrowa Tarnowska (+33,68%) i Skrzyszów (+34,95%), a także w obrębie miasta Tarnowa (+28,65%). W całym SAT nie było gminy, w której nie wzrósłby, w stosunku do 2011 roku, udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie jej mieszkańców. Na obszarze SAT występują zjawiska starzenia się społeczeństwa, których przejawem jest wzrost potrzeb socjalnych, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej. Prognoza demograficzna wskazuje, że te potrzeby będą stanowić wyzwanie dla polityki społecznej przez kolejne dekady.

Dane GUS za 2021 rok wykazują, że 26,77% mieszkańców Tarnowa stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym, plasując tym samym miasto najwyżej, pod względem udziału najstarszej grupy ekonomicznej w ogólnej ludności, pośród wszystkich jednostek tworzących SAT.

Na drugim miejscu znalazła się gmina Wietrzychowice - 22,68%. Obie jednostki przewyższyły średnią wartość dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej (21,48%) i województwa małopolskiego (20,97%). Stosunkowo wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców odnotowano także w gminach: Wierzchosławice (20,55%), Żabno (20,22%) i Szerzyny (20,02%). Tak identyfikowana sytuacja demograficzna wskazuje, że to właśnie w tych jednostkach terytorialnych będą koncentrować się najistotniejsze problemy powiązane ze starzejącym się społeczeństwem.

W 2021 roku mediana wieku osiągnęła w powiecie tarnowskim (wszystkie gminy SAT poza gminą Gromnik) 44,9 lat, przy najniższej w województwie małopolskim, wynoszącej 36,7 lat (powiat limanowski). Co więcej, wskaźnik starości (liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0-14 lat) osiągnięty przez powiat tarnowski na poziomie 178 osób, jest najwyższy w całej Małopolsce, będąc aż o 108 osób większy od najniższego (70 osób w powiecie limanowskim). W 2021 roku współczynnik obciążenia demograficznego (tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) wyniósł w województwie 67 (kraj – 69 osób). W tym obszarze Tarnów także wypada najgorzej, uzyskując wartość 73 osoby.

W latach 2011-2021 wartość współczynnika zgonów na 1 tys. mieszkańców wyniosła w SAT 9,47, będąc nieznacznie niższą (różnica 0,17) od wartości notowanej dla województwa małopolskiego (9,64). Należy jednak zauważyć, że w SAT, pomimo niższej średniej umieralności na 1 tys. mieszkańców, niż ma to miejsce w Małopolsce, od 2019 roku wartość tego współczynnika wzrasta. W roku 2020 uzyskała ona pierwszy raz od 2011 roku wartość dwucyfrową - 11,60 zgonów na 1 tys. ludności, a rok później już 12,05 zgonów, podczas gdy w skali wojewódzkiej było to odpowiednio 11,29 i 11,87 zgonów.

Średni przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2011-2021 dla obszaru SAT osiągnął wartość dodatnią na poziomie 0,37. Niemniej w zestawieniu ze średnią wartością przyrostu naturalnego obserwowaną w analogicznym okresie w województwie małopolskim (0,89) okazuje się być mniejszy o blisko 60%. Co istotne, od 2020 roku, zarówno SAT, jak i cała Małopolska notuje ujemne wartości średniego przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. W 2021 roku w SAT przyrost naturalny uzyskał najwyższą ujemną wartość tj. -3,25, podczas gdy w województwie, które również zanotowało najwyższą ujemną wartość, było to -2,17. Wynika z tego, iż obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej zaczyna bardziej, niż średnio ma to miejsce w województwie małopolskim, odczuwać presję demograficzną związaną ze spadkiem dzietności i starzejącym się społeczeństwem.

W latach 2011-2021 w SAT saldo migracji ogółem (migracje wewnętrzne i zewnętrzne) w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, przyjęło wartość ujemną (-0,56), przy średnim w Małopolsce wynoszącym 1,26. Spośród 17 jednostek tworzących SAT większość (11 jednostek) zanotowała ujemne średnie saldo migracji, w czym przodowało miasto rdzeniowe (-4,89). Kolejne pod względem liczby wymeldowań na pobyt stały były gminy: Rzepiennik Strzyżewski (-4,70), Szerzyny (-3,98), Ciężkowice (-3,13) i Tuchów (-2,89).

Z analiz migracji wewnętrznych w SAT wynika, iż w latach 2011-2021 najwyższe dodatnie saldo tego typu migracji na 1 tys. mieszkańców uzyskała gmina Tarnów (5,6), jednocześnie będą jedyną gminą SAT, która na przestrzeni analizowanych 11 lat, każdego roku uzyskiwała dodatni wynik salda migracji wahający się w przedziale 4,0 – 7,0.

Powyżej opisane zjawiska będą czynnikami ograniczającymi aktywność ekonomiczną mieszkańców, kształtując istotnie na sytuację na rynku pracy. Występuje tu sprzężenie kilku niekorzystnych zjawisk, w tym związanych m.in. ze starzeniem się społeczeństwa, potrzebą pogodzenia opieki nad osobami zależnymi, przy jednoczesnym kurczeniu się liczby ludności w wieku produkcyjnym i odpływem migracyjnym młodych. Zjawiska demograficzne w znacznym stopniu kształtować będą potrzeby odnoszące się do polityki społecznej i opieki zdrowotnej.

Obszar SAT nie jest jednorodny pod względem problemów społecznych, choć wiele z nich ma wspólną genezę. Pomimo ogólnego spadku (-57,16% w stosunku do 2011 roku) na obszarze SAT liczby osób objętych pomocą społeczną w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, który dotyczy wszystkich 17 gmin w zestawieniu roku 2011 i 2021, wykazuje on zdecydowanie większy zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej, niż ma to miejsce w województwie małopolskim i w skali Polski. SAT z wynikiem 450 osób na 10 tys. ludności przekracza wskaźnik wojewódzki o 112 osób, a krajowy (371 osób według GUS) o 79 osób. O takim stanie decyduje sytuacja aż 10 gmin obszaru. Największą liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności (1 090) identyfikuje się w gminie wiejskiej Rzepiennik Strzyżewski. Wysokie wartości (powyżej średniej SAT) uzyskały również gminy: Ciężkowice (699 osób), Zakliczyn (614), Dąbrowa Tarnowska (592) i Wietrzychowice (482).

Tabela 1. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności na obszarze SAT w 2011 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	2011	2021	Zmiana	Dynamika zmiany [2011=100%]
m. Tarnów	652	375	-277	-42,48%
Dąbrowa Tarnowska	1 113	592	-521	-46,81%
Ciężkowice	2 084	699	-1 385	-66,46%
Lisia Góra	969	434	-535	-55,21%
Pleśna	714	332	-382	-53,50%
Radłów	815	429	-386	-47,36%
Ryglice	871	425	-446	-51,21%
Rzepiennik Strzyżewski	2 205	1 091	-1 114	-50,52%
Skrzyszów	821	199	-622	-75,76%
Szerzyny	1 112	406	-706	-63,49%
gm. Tarnów	785	419	-366	-46,62%
Tuchów	779	249	-530	-68,04%
Wierzchosławice	654	302	-352	-53,82%
Wietrzychowice	1 192	482	-710	-59,56%
Wojnicz	594	256	-338	-56,90%
Zakliczyn	1 003	614	-389	-38,78%
Żabno	735	343	-392	-53,33%
SAT	1 006	450	-575	-57,16%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	660	338	-322	-48,79%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Najczęstszą przyczyną korzystania na obszarze SAT ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 roku była długotrwała lub ciężka choroba. Z tego powodu ze świadczeń korzystało 47,07% ogółu beneficjentów pomocy społecznej obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej. Najwyższą wartość odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę osiągnęła gmina Wojnicz (76,77%). Niewiele mniejsze

wartości cechowały gminy: Dąbrowa Tarnowska (76,57%) i Wietrzychowice (75%). Również w mieście Tarnowie najwięcej osób uprawnionych do świadczeń pomocy społecznej (71,97%) pobiera je z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Na drugim miejscu przyczyn korzystania ze świadczeń pomocy społecznej uplasowało się ubóstwo, osiągając wartość 46,10% ogółu beneficjentów pomocy w SAT. Najwięcej osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa zamieszkuje gminę Wietrzychowice, dla której odsetek ten wyniósł 81,90%. Wysoką wartość odsetka obserwuje się ponadto w gminach: Szerzyny (65,76%), Dąbrowa Tarnowska (58,78%), Radłów (54,16%) i mieście Tarnowie (52,77%). Dla pozostałych 12 gmin waha się on w przedziale od 51,41% (gmina Rzepiennik Strzyżewski) do 26,13% (najniższa wartość w SAT, identyfikowana w gminie Lisia Góra).

Niepełnosprawność była przyczyną udzielania świadczeń dla 34,08% beneficjentów pomocy społecznej w SAT, w czym najwyższe odsetki osiągnęły gminy Wojnicz (54,67%) i Skrzyszów (51,25%). Z kolei bezrobocie stanowiło podstawę do udzielenia pomocy 33,88% osób korzystających ze świadczeń, w tym największy odsetek beneficjentów otrzymał ją w gminie Wietrzychowice (50,56%). Najrzadszymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej w 2021 roku w SAT, z odsetkiem w przedziale 0,5 do 1,0 (nieuwzględnionymi w tabeli nr 6), okazały się: narkomania, sieroctwo, sytuacje kryzysowe i nagłe zdarzenia losowe.

Tabela 2. Odsetek korzystających z pomocy społecznej na obszarze SAT według przyczyn korzystania z pomocy w 2021 roku

Jednostka terytorialna	Alkoholizm	Bezdomność	Bezradność wychowawcza	Bezrobocie	Długotrwała lub ciężka choroba	Niepelnoprawność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Przemoc	Ubóstwo	Wielodzietność
m. Tarnów	10,64	3,37	7,45%	48,19	71,97	42,91	30,51	1,94	52,77	20,35
Dąbrowa Tarnowska	5,48	0,40	9,05	41,46	76,57	43,21	38,28	2,78	58,78	37,81
Ciężkowice	1,24	0,62	2,47	23,61	67,24	24,97	48,21	0,00	50,80	47,71
Lisia Góra	2,42	0,76	6,19	33,53	26,59	36,10	42,45	1,06	26,13	30,07
Pleśna	0,25	0,50	13,93	31,59	25,87	35,32	22,89	0,00	30,85	22,89
Radłów	0,71	0,48	4,99	38,72	36,82	38,24	45,84	0,00	54,16	34,98
Ryglice	0,83	0,42	38,88	16,42	27,44	27,86	39,29	0,00	43,66	35,55
Rzepiennik Strzyżewski	1,07	0,00	2,28	21,42	15,66	6,69	34,40	0,27	51,41	34,40
Skrzyszów	12,54	1,08	5,02	32,26	60,57	51,25	35,13	3,23	39,78	31,90
Szerzyny	12,60	0,55	14,52	27,67	46,30	18,63	38,63	8,77	65,75	38,63
gm. Tarnów	3,38	0,46	16,91	45,43	27,70	32,63	16,36	1,10	27,15	16,36
Tuchów	6,67	0,48	12,86	31,43	52,86	44,76	27,62	5,24	46,19	24,05
Wierzchosławice	3,07	1,84	9,20	45,40	29,75	34,66	35,58	7,36	81,90	33,13

Wietrzychowice	0,56	0,00	1,67	50,56	75,00	31,67	7,22	3,89	45,00	7,22
Wojnicz	14,16	0,57	13,60	23,23	76,77	54,67	24,08	1,70	32,01	24,08
Zakliczyn	0,00	0,79	21,46	23,51	31,18	12,55	39,50	1,45	29,19	34,61
Żabno	0,46	0,31	12,46	41,54	51,38	43,23	27,38	1,08	48,15	20,31
SAT	4,48	0,74	11,35	33,88	47,04	34,08	32,55	2,35	46,10	29,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych

Problemy społeczne dotyczące mieszkańców obszaru Aglomeracji Tarnowskiej wykazują zróżnicowanie z uwagi na teren ich zamieszkiwania. Tereny gmin wiejskich zmagają się w większym stopniu ze zjawiskiem bierności zawodowej, większym wykluczeniem osób z niepełnosprawnościami, brakiem opieki dla samotnych i schorowanych seniorów i miejsc sprzyjających integracji i aktywizacji mieszkańców. Problemem często jest też uzależnienie od alkoholu, które w przypadku osób posiadających dzieci, niejednokrotnie wiąże się z niedopełnianiem obowiązków rodzicielskich. W miastach (zwłaszcza w Tarnowie) problemy społeczne koncentrują się na wybranych przestrzeniach, najczęściej o utraconym znaczeniu przestrzenno-funkcjonalnych. W wymiarze wyzwań społecznych dla całego obszaru SAT coraz większą rolę odgrywa demografia – starzenie się ludności wraz z wyludnianiem oraz sytuacja rynkowa powodująca ubożenie ludności.

Świadczeniem pomocy społecznej mieszkańcom obszaru SAT zajmują się ośrodki pomocy społecznej. Oprócz ośrodków pomocy społecznej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej działają także jednostki pomocy społecznej takie jak: Placówki Wsparcia Dziennego, Domy Pomocy Społecznej oraz Środowiskowe Domy Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wskaźniki potencjalnej dostępności do miejsc w Domach Pomocy Społecznej na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej wskazują, iż na tle województwa małopolskiego sytuacja jest korzystniejsza. W Tarnowie na jedno miejsce w Domach Pomocy Społecznej w 2022 roku przypadało 299 mieszkańców. W powiecie tarnowskim wskaźnik ten wynosił 319, a w powiecie dąbrowskim 551. Należy mieć przy tym na uwadze, iż zjawiska starzenia się społeczeństwa są bardzo dynamiczne. Skorelowane są przy tym z odpływem migracyjnym młodych osób.

Z uwagi na pogłębiający się problem starzenia mieszkańców (pomimo, tego że na terenie SAT w 2021 roku funkcjonowało łącznie 13 Domów Pomocy Społecznej i Środowiskowych Domów Samopomocy), coraz bardziej uwidacznia się zapotrzebowanie na nowe usługi społeczne, w tym opiekuńcze. Jak wynika z założeń dokumentów strategicznych dla realizacji perspektywy finansowej 2022-2027 EFS+, usługi te w jak największym zakresie powinny być świadczone w formach nieinstytucjonalizowanych takich jak: mieszkania chronione i wspomagane, środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy i kluby seniora. Rekomendacja ta istotnie określa, jaki powinien być kierunek dla rozwiązywania problemów społecznych seniorów z obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej.

Na terenie Aglomeracji Tarnowskiej wyzwania w ochronie zdrowia nie odbiegają od identyfikowanych w skali regionu i całego kraju. Związane są głównie

z: niewystarczającą liczbą POZ w stosunku do liczby mieszkańców, ograniczonym dostępem

do lekarzy specjalistów (w tym głównie opieki psychiatrycznej i usług rehabilitacyjnych), postępującym starzeniem się, zarówno pacjentów, jak i kadr medycznych, wzrostem zachorowań na choroby cywilizacyjne i typowe dla wieku starczego, niedoinwestowaniem opieki ambulatoryjnej oraz nieprzewidywalnymi dla systemu sytuacjami takimi, jak pandemia COVID-19.

Opiekę całodobową stacjonarną na obszarze SAT zapewniają 3 szpitale: Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza w Tarnowie, Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie i Szpital w Dąbrowie Tarnowskiej.

We wszystkich jednostkach tworzących Aglomerację Tarnowską świadczone są usługi pomocy doraźnej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Pomiędzy 2012 rokiem, a 2021 rokiem liczba porad lekarskich ogółem na obszarze SAT wzrosła o 10,63%, a porad POZ o 12,73%. W tym czasie w skali województwa wzrost ten wyniósł odpowiednio: 11,79% i 11,96%. Największy wzrost udzielanych porad lekarskich w 2021 roku dotyczył gmin: Szerzyny (47,22%), Pleśna (31,70%), Radłów (27,10%) i Tarnów (25,34%).

W odniesieniu do świadczeń POZ największy wzrost ich udzielania nastąpił w gminie Dąbrowa Tarnowska (71,08%), Wojnicz (40,02%) i podobnie, jak w przypadku porad lekarskich ogółem, Szerzyny (52,38%), Pleśna (33,47%) oraz Radłów (27,26%).

W okresie pomiędzy rokiem 2011, a rokiem 2021 na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej zaobserwowano wzrost liczby przychodni ogółem z 127 przychodni do 161 (26,77%), co jest wartością nieznacznie większą od średniego wzrostu w województwie (25,56%).

Przy stosunkowo satysfakcjonującym dostępie do kadry lekarskiej w Aglomeracji Tarnowskiej, identyfikuje się w nim problemy odpowiadające ogólnym tendencjom w sektorze ochrony zdrowia w Polsce, m.in.: zwiększane przez ustawodawcę limitu pacjentów przypadających na lekarza, poszerzany zakres świadczeń, wybieranie jako miejsca zatrudnienia przez kadrę większych ośrodków, często zagranicznych, a przede wszystkim starzenie się społeczeństwa, które w coraz większym stopniu dotyka też grupy zawodowej lekarzy. Najmłodszy personel tj. lekarze poniżej 35 roku życia stanowili niewiele ponad 20%. Ponadto brakuje lekarzy specjalistów w specjalizacjach odpowiadającym zjawiskom demograficznym i najczęstszym chorobom występującym wśród społeczeństwa, m.in.: kardiologia, onkologia, geriatria, diabetologia, pulmonologia, chirurgia ogólna, chirurgia i traumatologia narządu ruchu, rehabilitacja medyczna i psychiatria. Podobna sytuacja w zakresie wieku dotyczy kadr pielęgniarskich.

Na obszarze SAT obserwowano szereg korzystnych przemian oraz impulsów rozwojowych w sferze społecznej. Zaliczyć można do nich m.in. wzrost aktywności społecznej, rozwój infrastruktury i oferty kultury, sportu i rekreacji.

Na obszarze SAT, podobnie jak i w całej Polsce, zauważalny był rozwój III sektora (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne, itp.), a aktywność społeczna mieszkańców przejawiała się działalnością w różnego rodzaju organizacjach pozarządowych, jak i w aktywnym korzystaniu z ich oferty. Wzrost liczby organizacji pozarządowych wyrażany jest we wskaźnikach organizacji pozarządowych w relacji do liczby mieszkańców. W analizie 2011 i 2021 roku wskaźnik liczby organizacji III sektora (fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne) na 10 tys. mieszkańców wzrósł na obszarze SAT o 38,13% (z 22 do 30 organizacji). W tym czasie województwo małopolskie zarejestrowało jego wzrost wynoszący 46,33% (z 28 na 41 organizacji).

W SAT obserwuje się zróżnicowane nasycenie organizacjami pozarządowymi tj. od 16 na 10 tys. mieszkańców w gminie Skrzyszów do 49 w Tarnowie, przy czym od 2011 roku we wszystkich jednostkach terytorialnych tworzących SAT odnotowano wzrost liczby organizacji przypadających na 10 tys. ludności. Największą dynamiką zmiany (+60%) cechowała się gmina Szerzyny.

Wraz ze stowarzyszeniami i fundacjami na obszarze SAT działają liczne organizacje o charakterze społecznym, wśród których liczną grupę stanowią jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które pełnią role nie tylko służące zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, ale też zapewniają integrację społeczności lokalnej, z jednoczesnym kultywowaniem regionalnego folkloru i tradycji.

Istotną rolę w upowszechnianiu aktywności fizycznej wśród mieszkańców SAT pełnią lokalne kluby sportowe. W przeważającej większości działają one jako stowarzyszenia, a w 2020 roku (wg danych GUS) było ich łącznie 131. Liczba ta od roku 2010 zmalała o 23 kluby (- 14,94%). Był to trend spójny z trendem obserwowanym na obszarze województwa małopolskiego, przy czym spadek w wymiarze wojewódzkim był zdecydowanie mniejszy (- 1,82%). W 2020 roku największa liczba klubów sportowych działała w mieście Tarnowie – 40 klubów, co stanowiło 30,5% wszystkich klubów w SAT.

Na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji tarnowskiej działalność kulturalna była realizowana przez liczne instytucje i placówki kulturalne, które są prowadzone i finansowane przez jednostki samorządu terytorialnego. Uzupełnia je bogata oferta komercyjna.

Na obszarze SAT zauważalny jest wyraźny trend wzrostowy liczby aktywnych grup artystycznych. Pomiedzy 2011 a 2021 rokiem ich liczba zwiększyła się z 98 do 125.

Największy wzrost odnotowała gmina Szerzyny z 5 do 16 (+220%), na drugim miejscu uplasowało się miasto Tarnów (+9 grup), a na trzecim gmina Pleśna (+8 grup). Dynamika wzrostu liczby grup artystycznych w SAT na przestrzeni roku 2011 i 2021 wyniosła 27,55%, podczas gdy w ujęciu województwa było to jedynie 0,62%.

Zjawiska demograficzne wpływają na aktywność społeczną. Grupami szczególnie aktywnymi są m. in. dzieci i seniorzy. Jednocześnie potencjał aktywności może w przyszłości maleć, ze względu na starzenie się kadr organizacji pozarządowych, instytucji kultury, czy też klubów sportowych.

Szczególny potencjał na obszarze SAT występuje w sferze edukacji i kształcenia kadr na potrzeby lokalnej gospodarki i lokalnego rynku pracy. Wymaga ona jednak wsparcia i rozwoju.

Na obszarze SAT realizowana jest edukacja na wszystkich szczeblach – od poziomu przedszkolnego do poziomu uczelni.

W 2021 roku na obszarze SAT wychowaniem przedszkolnym w 197 placówkach objętych było łącznie 10 362 dzieci. Najwięcej placówek tego typu (51), jak i dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym (4 016), zanotowano w mieście Tarnowie, co nie jest zaskakujące z uwagi na jego przewagę, pod względem wielkości populacji, nad pozostałymi gminami tworzącymi obszar. Należy jednak zauważyć, że placówki realizujące wychowanie przedszkolne występowały w każdej z 17 gmin SAT, a w zestawieniu lat 2011 i 2021 ich całkowita liczba wzrosła o 4,79% (9 placówek). Jednocześnie zwiększyła się też o 31,20% liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli. Spośród gmin SAT jedyną, która w tym obszarze odnotowała spadek (-2,11%, 2 dzieci) była gmina Wietrzychowice. Największy wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli zarejestrowała gmina wiejska Tarnów, tj. z 401 do 1 004 dzieci (+150,37%), przy jednoczesnym spadku liczby placówek o 12,50% (drugie miejsce pod względem spadku na 5 rejestrujących go gmin). Pozostałe gminy, w których zmniejszyła się liczba placówek wychowania przedszkolnego to: Wietrzychowice (- 50%), Rzepiennik Strzyżewski (-20%), Lisia Góra (-8,33%) i Ciężkowice (-7,69%).

W 2021 roku gmina Wietrzychowice była również gminą z najmniejszą liczbą działających placówek (1). Największy wzrost w stosunku do roku 2011 w zakresie funkcjonujących przedszkoli zanotowało miasto Tarnów (+27,50%), a za nim ulokowała się gmina Wojnicz (+20%). Stosunkowo wysokie wartości wzrostu liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego obserwuje się dla gmin: Wierzchosławice (+115,38%), Ciężkowice (+84,92%), Szerzyny (+66,35%), Rzepiennik Strzyżewski (66,23%) i Radłów (63,64%).

W analizowanym okresie w Małopolsce liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększyła się niemal dwukrotnie (+49,98%), a liczba placówek je realizujących o 1/5.

W obrębie SAT funkcjonowało także 5 przedszkoli specjalnych (wszystkie w mieście Tarnowie). Liczba tego typu placówek również wzrosła - w roku 2011 działały 2 przedszkola specjalne w Tarnowie.

Należy zauważyć, iż dynamika rozwoju placówek wychowania przedszkolnego, jak też wzrostu liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego była w SAT w okresie od 2011 do 2021 roku niższa od średniej wojewódzkiej. W analizowanym okresie przybyło w SAT 4,79% placówek przedszkolnych, przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 19,89%. W tym czasie nastąpił wzrost liczby dzieci w przedszkolach na terenie SAT o 31,20%, przy wzroście dla województwa małopolskiego wynoszącego 49,89%.

Powyższe dane dla całej Aglomeracji Tarnowskiej wskazują na istnienie deficytów w rozwoju oferty wychowania przedszkolnego. Należy dodać, iż problemy związane z ograniczonym dostępem do oferty wychowania przedszkolnego na wybranych gmin z obszaru SAT pogłębiają się wskutek dynamicznych zmian urbanizacyjnych, jak też wynikają z niskiej jakości infrastruktury społecznej w tym zakresie. W wybranych gminach brak jest przy tym możliwości modernizacji istniejących obiektów.

Deficyty w zakresie dostępności do oferty wychowania przedszkolnego występują m. in. na terenie gmin Dąbrowa Tarnowska, Pleśna, Skrzyszów, Tarnów.

W gminie Dąbrowa Tarnowska aktualnie istniejące przedszkole w miejscowości Smęgorzów znajduje się w budynku wielorodzinnym o bardzo niskim standardzie. Z uwagi na funkcjonowanie w nim indywidualnych mieszkań nie ma możliwości jego przebudowy bądź rozbudowy. Planowany nowy obiekt dla około 60-75 dzieci pozwoliłby na objęcie opieką przedszkolną dla wszystkich okolicznych miejscowości, którzy zgłaszają takie zapotrzebowanie.

W gminie Pleśna potrzeba budowy nowego przedszkola wynika z niedostosowania obecnego obiektu do potrzeb edukacyjnych, przy jednoczesnym złym stanie technicznym obiektu. Jednocześnie przedszkole w Pleśnej to największa tego typu placówka na terenie gminy. Użytkowanie obecnego obiektu wpływa istotnie na jakość oferty usług publicznych i jakość życia na terenie gminy. Warto dodać, iż wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w gminie Pleśna w 2021 roku 648 i był jednym z najniższych na terenie SAT.

W gminie Skrzyszów identyfikuje się potrzebę budowy przedszkola publicznego w Pogórskiej Woli. Realizacja projektu spowoduje powstanie przedszkola z sześcioma oddziałami. Gmina

Skrzyszów stanowi suburbia dla aglomeracji tarnowskiej, notując wzrost liczby nowych mieszkańców. Budowa nowego przedszkola stanowi pilną potrzebę z uwagi na stan techniczny budynku obecnego przedszkola oraz ograniczone warunki lokalowe, czego konsekwencją jest fakt, że 4 oddziały przedszkola funkcjonują obecnie w budynku Szkoły Podstawowej m. H. Marusarz w Pogórskiej Woli. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 15,3%. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 793.

W przypadku gminy Tarnów rozbudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego, w tym z oddziałami integracyjnymi, wynika z rosnącego zapotrzebowania mieszkańców na usługi wychowania przedszkolnego. Jest to efekt zjawiska suburbanizacji, które skutkuje wzrostem liczby mieszkańców gminy Tarnów. Gmina przy obecnie posiadanych placówkach wychowania przedszkolnego nie jest w stanie sprostać rosnącemu popytowi na usługi wychowania przedszkolnego, co rodzi istotne ryzyko ograniczenia dostępu do tego typu usług mieszkańcom gminy. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 150,37%, najwięcej na obszarze SAT. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 900.

W Aglomeracji Tarnowskiej istotną skalą problemu jest dostosowanie obiektów wychowania przedszkolnego do standardów dostępności. Z danych przekazanych przez organy prowadzące przedszkola na obszarze SAT problem ten dotyczy części gmin miejsko-wiejskich i wiejskich. Potrzebę dostosowania obiektów wychowania przedszkolnego do standardów dostępności zdiagnozowano m. in. w gminach: Dąbrowa Tarnowska, Rzepiennik Strzyżewski, Tarnów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno.

Tabela 3. Placówki wychowania przedszkolnego ogółem i liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na obszarze SAT w 2011 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	2011	2021	Zmiana	Dynamika zmiany [%]
m. Tarnów	40	51	11	27,50%
Dąbrowa Tarnowska	10	11	1	10,00%
Ciężkowice	13	12	-1	-7,69%
Lisia Góra	12	11	-1	-8,33%
Pleśna	9	9	0	0,00%
Radłów	6	6	0	0,00%

Jednostka terytorialna	2011	2021	Zmiana	Dynamika zmiany [%]
Ryglice	10	10	0	0,00%
Rzepiennik Strzyżewski	5	4	-1	-20,00%
Skrzyszów	9	9	0	0,00%
Szerzyny	13	12	-1	-7,69%
gm. Tarnów	16	14	-2	-12,50%
Tuchów	15	16	1	6,67%
Wierzchosławice	7	7	0	0,00%
Wietrzychowice	2	1	-1	-50,00%
Wojnicz	8	10	2	25,00%
Zakliczyn	10	11	1	10,00%
Żabno	3	3	0	0,00%
SAT	188	197	9	4,79%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	2 001	2 399	398	19,89%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tabela 4. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na obszarze SAT w 2011 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	2011	2021	Zmiana	Dynamika zmiany [%]
m. Tarnów	3662	4016	354	9,67%
Dąbrowa Tarnowska	541	687	146	26,99%
Ciężkowice	179	331	152	84,92%
Lisia Góra	389	513	124	31,88%
Pleśna	212	276	64	30,19%
Radłów	198	324	126	63,64%
Ryglice	157	195	38	24,20%
Rzepiennik Strzyżewski	77	128	51	66,23%
Skrzyszów	359	414	55	15,32%

Jednostka terytorialna	2011	2021	Zmiana	Dynamika zmiany [%]
Szerzyny	104	173	69	66,35%
gm. Tarnów	401	1 004	603	150,37%
Tuchów	271	468	197	72,69%
Wierzchosławice	143	308	165	115,38%
Wietrzychowice	95	93	-2	-2,11%
Wojnicz	301	419	118	39,20%
Zakliczyn	283	382	99	34,98%
Żabno	526	631	105	19,96%
SAT	7898	10 362	2464	31,20%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	77 541	116 223	38 682	49,89%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

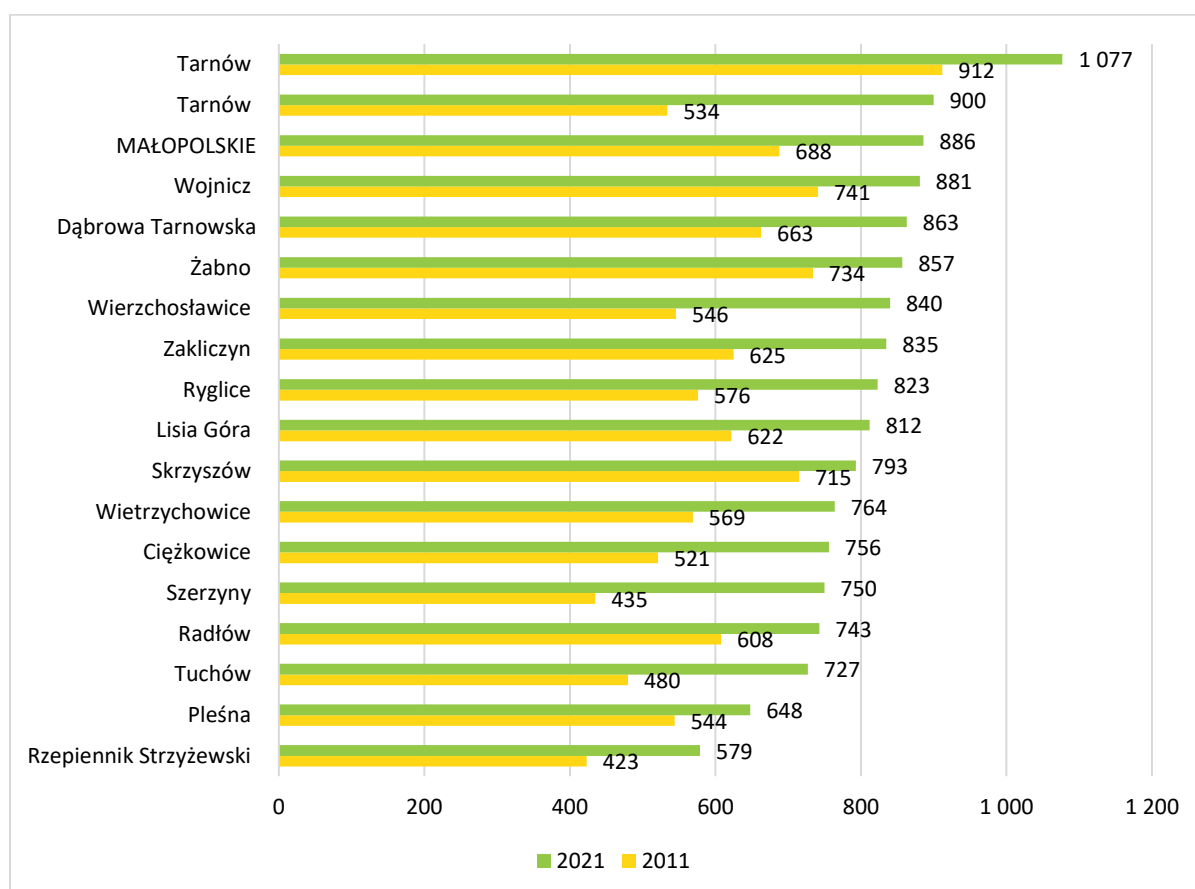
Dane dotyczące liczby dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego w relacji do 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat wskazują na znaczącą dysproporcję w obrębie SAT, jak też na tle województwa małopolskiego. Należy przy tym zauważyć, iż pomiędzy 2011 a 2021 rokiem wskaźnik udziału dzieci w wieku 3-5 lat w wychowaniu przedszkolnym istotnie zwiększył się we wszystkich gminach z terenu SAT. Największy wzrost nastąpił w gminie Szerzyny (72,4%) oraz w gminie Tarnów (68,5%). Pomimo wzrostu większość gmin z terenu SAT w 2021 roku charakteryzowała się wyraźnie niższą wartością tego wskaźnika od średniej dla województwa małopolskiego. Najniższą wartość odnotowano w przypadku gminy Rzepiennik Strzyżewski (579 dzieci) oraz gminy Pleśna (648 dzieci). Wartość powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w przypadku Tarnowa (1 077) oraz gminy Tarnów (900). W przypadku Tarnowa wartość wskaźnika sugeruje, iż tutaj realizowane są usługi wychowania przedszkolnego na rzecz dojeżdżających do miasta mieszkańców sąsiednich gmin (wartość powyżej 1 tys.).

Kwestia jakości oferty wychowania przedszkolnego wpływa na poziom edukacji na dalszych etapach kształcenia. Przykładem znaczącego zróżnicowania poziomu edukacji na obszarze SAT są wyniki egzaminu 8-klasisty. W przypadku języka angielskiego różnica pomiędzy wynikami osiąganymi przez dzieci z Tarnowa a przez dzieci z wybranych gmin wiejskich i miejsko-wiejskich jest znacząca. W 2022 roku w Tarnowie wyniki egzaminu 8-klasisty z języka angielskiego wynosiły 76%. Najniższe były zaś w gminach wiejskich Wietrzychowice

(52%), Szerzyny (55%), Rzepiennik Strzyżewski (56%), w małym mieście Ryglice (58%), na obszarze wiejskim gminy Ciężkowice (56%), na obszarze wiejskim gminy Pleśna (58%), na obszarze wiejskim gminy Dąbrowa Tarnowska (58%), na obszarze wiejskim gminy Ryglice (58%). Ogółem średnia dla tego egzaminu na obszarze SAT wynosiła zaledwie 64%.

Konieczne jest zatem wyrównywanie umiejętności dzieci w wieku przedszkolnym w zakresie praktycznego posługiwania się językiem angielskim.

Rysunek 1. Dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Dane nt. liczby dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 6 lat są proporcjonalne do zmian demograficznych i związanych z przemieszczaniem się ludności na terenie SAT. Największy spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym pomiędzy 3 a 6 rokiem życia nastąpił w gminach Wietrzychowice (-29,4%), Szerzyny (-20,2%), Tuchów (-14,8%). Znaczną skalę spadku odnotowano w Tarnowie (-14,8%). Z kolei znaczną dynamikę przyrostu dzieci w tym wieku odnotowano w gminach Dąbrowa Tarnowska (10,3%), Lisia Góra (9,3%), Radłów (8,3%), Wojnicz (7,9%) oraz Tarnów (6,8%). Zmiany takie skutkują koniecznością dostosowania infrastruktury społecznej, w tym przedszkolnej do rosnących potrzeb. Z kolei

w przypadku gmin takich jak Wietrzychowice czy Szerzyny można mówić o wystąpieniu sprzężenia niekorzystnych czynników, z jednej strony spadku liczby mieszkańców, w tym dzieci w wieku przedszkolnym, a przy tym niskimi wskaźnikami uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym.

Tabela 5. Dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 6 lat w 2011 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	2011	2021	Zmiana%	Zmiana
Wietrzychowice	163	115	-29,4	-48
Szerzyny	366	292	-20,2	-74
Tuchów	844	719	-14,8	-125
Tarnów	4 038	3 649	-9,6	-389
Wierzchosławice	477	449	-5,9	-28
Żabno	750	729	-2,8	-21
Ciężkowice	548	538	-1,8	-10
Ryglice	533	529	-0,8	-4
Skrzyszów	623	636	2,1	13
Zakliczyn	588	610	3,7	22
Pleśna	495	518	4,6	23
Rzepiennik Strzyżewski	309	326	5,5	17
Tarnów	1 041	1 112	6,8	71
MAŁOPOLSKIE	143 241	153 595	7,2	10 354
Wojnicz	542	585	7,9	43
Radłów	361	391	8,3	30
Lisia Góra	709	775	9,3	66
Dąbrowa Tarnowska	875	965	10,3	90
SAT	12 387	11 973	-3,3	-414

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Jak wskazują dane GUS w 2021 roku na obszarze SAT było 150 szkół podstawowych. Adekwatnie do powierzchni i liczby ludności, najwięcej szkół notuje się w Tarnowie (26), przy czym, przy ogólnym spadku liczby szkół w SAT pomiędzy 2011 rokiem, a 2021 rokiem o 4 placówki (-2,61%), w mieście ich liczba zwiększyła się o 5 szkół (23,81%). Wśród pozostałych gmin największą liczbą szkół podstawowych zarządzały gminy: Tuchów (13), Tarnów (12), Ciężkowice i Lisia Góra (obie 11), a także Dąbrowa Tarnowska (10). Spadek liczby szkół dotknął 6 gmin, w tym największą wartość (-66,57%) uzyskał w gminie Wietrzychowice, która w 2021 roku prowadziła już tylko 1 szkołę podstawową.

Pomimo spadku liczby szkół realizujących kształcenie podstawowe, w tym samym okresie zwiększyła się znacząco liczba oddziałów w szkołach – z 1 214 w 2011 roku do 1 593 w 2021 roku (+31,17%). Wzrost ten jest skutkiem reformy systemu oświaty i powrotowi do 8 letniej szkoły podstawowej. Najwięcej oddziałów przypadających na szkołę notuje się, poza miastem Tarnowem (16), w gminach: Wietrzychowice (1 szkoła, 12 oddziałów), Skrzyszów (6 szkół, 70 oddziałów, średnio 12 na szkołę), Dąbrowa Tarnowska i gminie wiejskiej Tarnów (po 11 oddziałów w obu lokalizacjach). Zmiany te charakteryzowały się znaczną dynamiką, realizowane były często w dużym pośpiechu, nie zapewniając przy należytych standardów związanych z edukacją włączającą, czy też standardów dostępności.

Na obszarze SAT w latach 2011 – 2021 liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się o 28,72% (5 642 uczniów). W skali województwa wzrost ten wyniósł 42,57%. Ogółem w 2021 roku do szkół podstawowych działających w SAT uczęszczało 25 284 uczniów, z czego najwięcej na terenie miasta Tarnowa (8 190). Spośród pozostałych ośrodków SAT w 10 gminach zanotowano liczbę uczniów wynoszącą ponad 1 000, z czego największe wartości (więcej niż 1 500 uczniów) uzyskała gmina wiejska Tarnów (1 951) i miejsko-wiejska Dąbrowa Tarnowska (1 802). Z kolei najmniejszą liczbę uczniów szkół podstawowych odnotowano w gminie Wietrzychowice (213). Była to też jedyna gmina SAT, w której wystąpił spadek liczby uczniów (- 9,36%). Największą dynamiką zmiany, w postaci wzrostu o 46,96% populacji uczniów, cechowała się gmina Lisia Góra.

Problemem części placówek oświatowych z terenu Aglomeracji Tarnowskiej jest dostosowanie obiektów do standardów dostępności. Z danych przekazanych przez organy prowadzące szkoły podstawowe na obszarze SAT problem ten dotyczy części gmin miejsko-wiejskich i wiejskich. Potrzebę dostosowania obiektów do standardów dostępności zdiagnozowano m. in. w gminach: Dąbrowa Tarnowska, Wierzchosławice, Żabno.

Tabela 6. Szkoły podstawowe na obszarze SAT w 2011 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	2011	2011	Zmiana (%)
m. Tarnów	21	26	23,81%
Dąbrowa Tarnowska	10	10	0,00%
Ciężkowice	11	11	0,00%
Lisia Góra	11	11	0,00%
Pleśna	9	7	-22,22%
Radłów	7	7	0,00%

Jednostka terytorialna	2011	2011	Zmiana (%)
Ryglice	7	7	0,00%
Rzepiennik Strzyżewski	5	5	0,00%
Skrzyszów	7	6	-14,29%
Szerzyny	5	5	0,00%
gm. Tarnów	13	12	-7,69%
Tuchów	13	13	0,00%%
Wierzchosławice	7	5	-28,57%
Wietrzychowice	3	1	-66,67%
Wojnicz	7	7	0,00%
Zakliczyn	8	8	0,00%
Żabno	10	9	-10,00%
SAT	154	150	-2,60%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	1 414	1 451	2,62%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tabela 7. Oddziały w szkołach podstawowych na obszarze SAT w 2011 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	2011	2011	Zmiana (%)
m. Tarnów	341	418	22,58%
Dąbrowa Tarnowska	74	111	50,00%
Ciężkowice	60	86	43,33%
Lisia Góra	67	101	50,75%
Pleśna	53	66	23,53%
Radłów	48	62	29,17%
Ryglice	52	70	34,62%
Rzepiennik Strzyżewski	31	41	32,26%
Skrzyszów	52	70	34,62%
Szerzyny	33	40	21,21%

Jednostka terytorialna	2011	2011	Zmiana (%)
gm. Tarnów	92	127	38,04%
Tuchów	77	109	41,56%
Wierzchosławice	35	47	34,29%
Wietrzychowice	18	12	-33,33%
Wojnicz	57	72	26,32%
Zakliczyn	53	75	41,51%
Żabno	71	86	21,13%
SAT	1 214	1 593	31,17%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	11 288	16 804	48,87%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tabela 8. Uczniowie szkół podstawowych na obszarze SAT w 2011 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	2011	2011	Zmiana (%)
m. Tarnów	6 054	8 190	35,28%
Dąbrowa Tarnowska	1 257	1 802	43,36%
Ciężkowice	770	1 028	33,51%
Lisia Góra	988	1 452	46,96%
Pleśna	833	896	7,56%
Radłów	608	725	19,24%
Ryglice	874	1 001	14,53%
Rzepiennik Strzyżewski	518	578	11,58%
Skrzyszów	870	1 125	29,31%
Szerzyny	535	691	29,16%
gm. Tarnów	1 541	1 951	26,61%
Tuchów	1 213	1 480	22,01%
Wierzchosławice	528	632	19,70%
Wietrzychowice	235	213	-9,36%

Jednostka terytorialna	2011	2011	Zmiana (%)
Wojnicz	936	1 088	16,24%
Zakliczyn	789	1 093	38,53%
Żabno	1 093	1 339	22,51%
SAT	19 642	25 284	28,72%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	201 498	287 221	42,54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Istotnym wskaźnikiem poziomu i jakości nauczania w szkołach podstawowych są wyniki zdawalności egzaminu ósmoklasisty. Analizie poddano wyniki z roku szkolnego 2021/2022. Łącznie w SAT przystąpiło do niego 3 831 uczniów, a uzyskany przez nich wynik wykazuje duże zróżnicowanie pomiędzy szkołami z poszczególnych gmin. Najniższe wyniki, dla wszystkich przedmiotów podlegających sprawdzeniu, uzyskały szkoły podstawowe z obszaru wiejskiego gminy Szerzyny (język polski – 58% punktów, matematyka – 50%, język angielski – 55%). Najwyższe wyniki dla języka polskiego (69%) uzyskały szkoły z terenu miasta Ciężkowic, dla matematyki (66%) szkoły z gminy wiejskiej Tarnów i miasta Ryglice, dla języka angielskiego (77%) szkoły obszaru wiejskiego gminy Radłów, a zanim, z wartością o 1 punkt mniejszą, uplasowało się miasto Tarnów. Jak wynika z danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w 2021 roku w Polsce średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego wyniósł 60% punktów możliwych do zdobycia, średni wynik z matematyki 57%, a z języka angielskiego - 67%. Natomiast dla województwa małopolskiego średnia zdawalność to 64% z języka polskiego, 63% z matematyki i 69% z języka angielskiego, co plasuje Małopolskę powyżej średniej kraju. Okazuje się, że wiele gmin SAT osiągnęła wynik wyższy lub równy średniej województwa. Dla języka polskiego było to 10 gmin, dla matematyki – 5, a języka angielskiego – 6. Wskazuje to na wysoki poziom nauczania i dobre przygotowanie do egzaminu zrealizowane przez wybrane szkoły podstawowe SAT, a w ich większości – w odniesieniu do języka polskiego. W ujęciu terytorialnym zdawalność w podziale na: miasta, gminy wiejskie i obszar wiejski kształtują się następująco: dla miast na poziomie 62% (język polski), 60% (matematyka), 67% (język angielski), dla gmin wiejskich odpowiednio na poziomie – 64%, 59%, 63% i dla obszarów wiejskich gmin miejsko-wiejskich – 63%, 59%, 63%. W takim zestawieniu wszystkie kategorie terytorialne wypadają poniżej średniej wojewódzkiej, a w przypadku języka angielskiego także i kraju. Wynik ten podkreśla różnice wynikające nie z lokalizacji szkoły (miasto lub wieś), bo te są nieznaczne, lecz indywidualnego poziomu nauczania pomiędzy szkołami podstawowymi obszaru SAT.

Tabela 9. Wyniki egzaminu ósmoklasisty na obszarze SAT w 2022 roku

Jednostka terytorialna	liczba zdających z języka polskiego	wynik średni [%] z języka polskiego	liczba zdających z matematyki	wynik średni [%] z matematyki	liczba zdających z języka angielskiego	wynik średni [%] z języka angielskiego
Tarnów	1 226	61%	1 226	63%	1 225	76%
Dąbrowa Tarnowska	177	56%	177	60%	177	70%
Ciężkowice	60	69%	60	56%	60	63%
Radłów	35	62%	35	62%	35	68%
Ryglice	46	62%	46	66%	46	58%
Tuchów	83	61%	83	56%	83	75%
Wojnicz	73	64%	73	61%	73	64%
Zakliczyn	53	61%	53	59%	53	65%
Żabno	58	62%	58	56%	58	68%
Lisia Góra	212	65%	212	62%	212	70%
Pleśna	132	59%	132	50%	129	58%
Rzepiennik Strzyżewski	92	68%	92	63%	92	56%
Skrzyszów	150	64%	150	64%	150	69%
Szerzyny	113	58%	113	50%	113	55%

Tarnów	301	66%	301	66%	300	72%
Wierzchosławice	105	66%	105	63%	105	68%
Wietrzychowice	47	62%	47	51%	47	52%
Ciężkowice	96	65%	96	60%	96	56%
Dąbrowa Tarnowska	84	58%	84	59%	84	58%
Radłów	66	68%	66	62%	63	77%
Ryglice	113	58%	113	60%	113	60%
Tuchów	161	62%	161	60%	161	60%
Wojnicz	76	66%	76	61%	75	60%
Zakliczyn	93	63%	93	59%	93	62%
Żabno	179	62%	179	57%	179	67%
SAT	3 831	63%	3 831	59%	3 822	64%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie

W odniesieniu do kształcenia ponadpodstawowego w SAT na przestrzeni lat zaszły zmiany, zarówno ilościowe, jak i jakościowe wynikające z reformy systemu oświaty. Stąd do analizy kształcenia zawodowego przyjęto jako wyjściowy rok 2017, w którym dotychczasowe szkolnictwo zawodowe zastąpiły szkoły branżowe (od roku szkolnego 2017/2018 zaprzestano rekrutacji uczniów do zasadniczych szkół zawodowych). Z uwagi na to, że ostatnim rokiem z kompletnymi danymi statystycznymi GUS w odniesieniu do szkolnictwa ponadpodstawowego jest rok 2020, całość analiz dotyczy okresu pomiędzy rokiem 2011 i 2020 oraz pomiędzy rokiem 2017 i 2020.

W 2020 roku na obszarze SAT funkcjonowało łącznie 51 szkół ponadpodstawowych (19 liceów ogólnokształcących, 19 techników i 13 branżowych szkół I stopnia). W liczbie tej sklasyfikowana jako technikum (według GUS) znalazła się także 1 szkoła artystyczna ogólnokształcąca nadająca uprawnienia w zawodzie - Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie. Liczba uczniów wszystkich szkół ponadpodstawowych w SAT wyniosła 15 093 osoby. Najwięcej uczniów (6 352) kształciło się w technikach. Na drugim miejscu pod względem popularności były szkoły średnie ogólnokształcące, w których uczyło się 6258 uczniów, a więc o 94 osoby mniej, niż w technikach. Z kolei do szkół branżowych w SAT uczęszczało 2483 uczniów (16,45% ogółu). Dane wskazują na większe zainteresowanie, wśród populacji uczniowskiej SAT, kształceniem zawodowym w porównaniu z kształceniem ogólnym. Na przestrzeni lat 2011 – 2020 liczba uczniów liceów ogólnokształcących zmalała o 12,44% (-889 uczniów), a techników o 0,42% (-27 uczniów). W latach 2017-2020 wzrosła o 274,51% liczba uczniów szkół branżowych, co jest bezpośrednim rezultatem wygaszania zasadniczych szkół zawodowych, promocji i upowszechniania szkolnictwa branżowego, zarówno z poziomu centralnego państwa, jak i regionów, a także wejścia w etap edukacji średniej, absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej, przywróconej na skutek likwidacji gimnazjów. Tendencja ta znajduje potwierdzenie w analizie udziału uczniów szkół realizujących kształcenie zawodowe w ogóle populacji uczniów szkół średnich obszaru SAT. W 2020 roku było to 62,2% uczniów, co pomimo spadku o 7,61% w stosunku do 2011 roku, jest nadal wartością wyróżniającą się na tle województwa małopolskiego, w którym udział ten osiąga średnią wartość 58,2%. Co istotne, dwie gminy SAT (Ryglice i Żabno) uzyskały w tym obszarze wskaźnik na poziomie 100%.

Najwięcej szkół ponadpodstawowych SAT (60,78%), a tym samym uczniów (75,38%) skoncentrowanych było na terenie miasta Tarnowa. Kolejne miejsce zajęła Dąbrowa Tarnowska (7,84% szkół, 6,75% uczniów). Cztery gminy SAT (Radłów, Ryglice, Skrzyszów i Żabno) to gminy, w których na przestrzeni lat 2011-2020 przestały działać całkowicie licea

ogólnokształcące. W przypadku gminy Radłów sytuacja ta dotknęła również istniejącego tam w 2011 roku technikum.

Jak wskazują dane GUS BDL na obszarze SAT w 2021 roku funkcjonowała 1 branżowa szkoła II stopnia zlokalizowana na terenie miasta Tarnowa, w której uczyło się 92 uczniów.

Tabela 10. Liczba liceów ogólnokształcących dla młodzieży wraz z liczbą uczniów na obszarze SAT w 2011 i 2020 roku

Jednostka terytorialna	Licea w 2011 r.	Licea w 2020 r.	Zmiana liczby liceów	Dynamika zmiany liczby liceów	Liczba uczniów w 2011 r.	Liczba uczniów w 2020 r.	Zmiana liczby uczniów	Dynamika zmiany liczby uczniów
m. Tarnów	16	13	-3	-18,75%	5 569	5 377	-192	-3,45%
Dąbrowa Tarnowska	2	2	0	0,00%	669	363	-306	-45,74%
Ciężkowice	1	1	0	0,00%	108	49	-59	-54,63%
Radłów	1	0	-1	-100,00%	80	0	-80	-100,00%
Ryglice	1	0	-1	-100,00%	51	0	-51	-100,00%
Skrzyszów	1	0	-1	-100,00%	16	0	-16	-100,00%
Tuchów	2	1	-1	-50,00%	325	270	-55	-16,92%
Wojnicz	1	1	0	0,00%	93	92	-1	-1,08%
Zakliczyn	1	1	0	0,00%	169	107	-62	-36,69%
Żabno	1	0	-1	-100,00%	67	0	-67	-100,00%
SAT	27	19	-8	-29,63%	7 147	6 258	-889	-12,44%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	187	175	-12	-6,42%	56 374	59 123	2 749	4,88%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tabela 11. Liczba techników (wraz ze szkołami ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe) wraz z liczbą uczniów na obszarze SAT w 2011 i 2020 roku

Jednostka terytorialna	Technika w 2011 r.	Technika w 2020 r.	Zmiana liczby techników	Dynamika zmiany liczby techników	Liczba uczniów w 2011 r.	Liczba uczniów w 2020 r.	Zmiana liczby uczniów	Dynamika zmiany liczby uczniów
m. Tarnów	16	12	-4	-25,00%	4 606	4 530	-76	-1,65%
Dąbrowa Tarnowska	2	1	-1	-50,00%	201	373	172	85,57%
Ciężkowice	1	1	0	0,00%	261	184	-77	-29,50%
Radłów	1	0	-1	-100,00%	64	0	-64	-100,00%
Ryglice	1	1	0	0,00%	104	163	59	56,73%
Tuchów	2	1	-1	-50,00%	440	367	-73	-16,59%
Wojnicz	1	1	0	0,00%	236	242	6	2,54%
Zakliczyn	1	1	0	0,00%	348	291	-57	-16,38%
Żabno	1	1	0	0,00%	119	202	83	69,75%
SAT	26	19	-7	-26,92%	6 379	6 352	-27	-0,42%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	248	162	-86	-34,68%	54 156	62 616	8 460	15,62%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tabela 12. Liczba branżowych szkół I stopnia wraz z liczbą uczniów na obszarze SAT w 2017 i 2020 roku

Jednostka terytorialna	Szkoły branżowe w 2011 r.	Szkoły branżowe w 2020 r.	Zmiana liczby szkół branżowych	Dynamika zmiany liczby szkół branżowych	Liczba uczniów w 2011 r.	Liczba uczniów w 2020 r.	Zmiana liczby uczniów	Dynamika zmiany liczby uczniów
m. Tarnów	6	6	0	0,00%	420	1 470	1 050	250,00%
Dąbrowa Tarnowska	1	1	0	0,00%	95	283	188	197,89%
Ciężkowice	1	1	0	0,00%	22	37	15	68,18%
Ryglice	1	1	0	0,00%	27	143	116	429,63%
Tuchów	1	1	0	0,00%	24	139	115	479,17%
Wojnicz	0	1	1	100,00%	0	83	83	100,00%
Zakliczyn	1	1	0	0,00%	38	201	163	428,95%
Żabno	1	1	0	0,00%	37	127	90	243,24%
SAT	12	13	1	8,33%	663	2 483	1 820	274,51%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	117	122	5	4,27%	5 543	19 891	14 348	258,85%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Tabela 13. Udział uczniów szkół kształcenia zawodowego w ogóle uczniów szkół średnich (ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych) na obszarze SAT w 2011 i 2020 roku

Jednostka terytorialna	Udział uczniów w 2011 r.	Udział uczniów w 2020 r.	Zmiana	Dynamika zmiany [2011=100%]
m. Tarnów	51,5	52,8	1,3	2,52%
Dąbrowa Tarnowska	46,1	64,6	18,5	40,13%
Ciężkowice	76,2	80,4	4,2	5,51%
Radłów	44,4	0,0	-44,4	-100,00%
Ryglice	77,3	100,0	22,7	29,37%
Skrzyszów	80,5	0,0	-80,5	-100,00%
Tuchów	63,2	65,0	1,8	2,85%
Wojnicz	76,0	77,1	1,1	1,45%
Zakliczyn	76,1	82,0	5,9	7,75%
Żabno	81,8	100,0	18,2	22,25%
SAT	67,3	62,2	-5,1	-7,61%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	55,9	58,2	2,3	4,11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Największym ośrodkiem SAT, skupiającym wszystkie typy szkół ponadpodstawowych oraz realizującym publiczne kształcenie zawodowe dla największej liczby uczącej się młodzieży, jest miasto Tarnów. W roku szkolnym 2019/2020 na jego terenie działało: 7 samodzielnych liceów ogólnokształcących, 6 liceów ogólnokształcące wchodzących w skład zespołów szkół ponadpodstawowych, 11 techników (w zespołach szkół), 6 branżowych szkół I stopnia i 1 Zespół Szkół Plastycznych, dla którego organem prowadzącym jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pozostałe placówki realizujące kształcenie ponadpodstawowe w obrębie SAT pozostawały w zarządzie powiatów.

Szkoły ponadpodstawowe działające w mieście Tarnowie:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie,
- V Liceum Ogólnokształcące im. Janusza Korczaka w Tarnowie,

-
- VII Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie,
 - XVI Liceum Ogólnokształcące im. Armii Krajowej w Tarnowie,
 - XXI Liceum Ogólnokształcące Sportowe w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Józefa Piłsudskiego w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych im. Tadeusza Kościuszki w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Technicznych im. Ignacego Mościckiego w Tarnowie,
 - Zespół Szkół Plastycznych w Tarnowie,

Szkoły ponadpodstawowe na obszarze SAT, dla których organem prowadzącym jest Powiat Tarnowski:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Ciężkowicach,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Prof. Czesława Majorka w Ryglicach,
- Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Tuchowie,
- Zespół Szkół Licealnych i Technicznych im. Jana Pawła II w Wojniczu,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Józefa Piłsudskiego w Zakliczynie,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Księdza Janusza Stanisława Pasierba w Żabnie.

Szkoły ponadpodstawowe na obszarze SAT zlokalizowane na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska (organ prowadzący Powiat Dąbrowski):

- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Zespół Szkół im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Zespół Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Brniu.

Wszystkie placówki kształcenia zawodowego na obszarze SAT (od 2017 roku są nimi szkoły branżowe i technika), tworząc ofertę edukacyjną uwzględniają identyfikowaną w regionie lukę kompetencyjną, jak i potrzeby lokalnych pracodawców. Od 2019 roku w opracowywaniu

niniejszej oferty ważną rolę odgrywa prognoza Ministerstwa Edukacji i Nauki, co do zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.¹ W celu praktycznej nauki zawodu i kształcenia na potrzeby rynku pracy szkoły z SAT podejmują aktywną współpracę z miejscowymi pracodawcami, organizując praktyki i staże uczniowskie. Współpraca ta realnie zwiększa szanse absolwentów na płynne wejście na rynek pracy zaraz po ukończeniu szkoły. Niemniej, na całym obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej, obserwuje się brak chęci ze strony młodych osób do kształcenia w niektórych zawodach deficytowych. Zjawisko to nie odbiega jednak od ogólnopolskiego trendu. Działania podejmowane na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej powinny w szczególności być ukierunkowane na rozwój kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy. Na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej są to następujące branże: branża audiowizualna (AUD), branża budowlana, branża elektroenergetyczna (ELE), branża elektroniczno-mechatroniczna (ELM), branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (HGT), branża mechaniczna (MEC), branża przemysłu mody (MOD), branża spedycyjno-logistyczna (SPL), branża spożywcza (SPC), branża teleinformatyczna (INF), branża fryzjersko-kosmetyczna (FRK).

Jak wskazują dane MEiN (stan na dzień 02.11.2021 rok) na obszarze SAT najwięcej uczniów kształciło się na kierunkach związanych z informatyką, mechaniką pojazdową, branżą gastronomiczną, budowlaną i usługami. Pod tym względem dominował kierunek (tryb dzienny, stacjonarny nauki) technik informatyk z liczbą uczniów wynoszącą 838, następnie technik pojazdów samochodowych i mechanik pojazdów samochodowych (łącznie 777 uczniów) oraz technik żywienia i usług gastronomicznych (661 uczniów). Na szczególną uwagę w ofercie szkół ponadpodstawowych SAT zasługują kierunki przygotowujące kadry na potrzeby transformowanej gospodarki (dekarbonizacja, przemysł 4.0., cyfryzacja), do których, poza informatykami i programistami, zaliczymy: technika urządzeń i systemów energii odnawialnej, technika mechatronika i technika automatyka.

Na obszarze SAT działają ponadto trzy Centra Kształcenia Zawodowego, które mają siedziby w Tarnowie (2 placówki) i w Tuchowie (1). **Centrum Kształcenia Zawodowego w Tarnowie** jest publiczną, międzyszkolną placówką oświatową powołaną do organizowania i prowadzenia zajęć dydaktycznych metodą ćwiczeń kształtujących podstawowe umiejętności praktyczne oraz ćwiczeń laboratoryjno – pomiarowo – badawczych, a także

¹ Za: <https://www.ore.edu.pl/2021/06/prognoza-mein/>, dostęp z dnia 25.10.2022 r.

metodami projektowymi. Posiada liczne pracownie praktyczne, w tym: Automatyki Przemysłowej, Automatyki i Elektroniki, Elektromechaniki, Elektroniki (2 pracownie), Elektryczno – Elektroniczną, Elektryczną (2 pracownie), Technik Komputerowych, Projektowania Komputerowego, Informatyczną, Mechatroniki (2 pracownie), Obróbki Ręcznej i Spajania Metali, Metrologii Warsztatowej, Obrabiarek CNC (2 pracownie) oraz Obróbki Skrawaniem, a także Halę Napraw Pojazdów Samochodowych, Halę Diagnostyki Samochodowej i Centrum Edukacji Technicznej HAAS. **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Tarnowie** z kolei realizuje kształcenie zawodowe młodzieży w Technikum nr 2 i Branżowej Szkole I stopnia nr 1 na wielu atrakcyjnych poszukiwanych przez pracodawców kierunkach, a także kształcenie dorosłych w Branżowej Szkole II stopnia nr 1, Policealnej Szkole nr 8 i Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych (również w formie e learningu). Ponadto prowadzi kwalifikacyjne kursy zawodowe (KKZ), kursy umiejętności zawodowych (KUZ) i świadczy usługi poradnictwa i doradztwa zawodowego. We wszystkich działaniach współpracuje z lokalnymi pracodawcami. Natomiast **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Bohaterów Bitwy pod Łowczówkiem w Tuchowie** prowadzi kształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia, technikum i liceum ogólnokształcącego (w tym dla dorosłych), dysponując dobrze wyposażonymi pracowniami, jak i merytoryczną, doświadczoną kadrą instruktorów praktycznej nauki zawodu. CKZiU w Tuchowie w roku szkolnym 2022/2023 kształci w zawodach branży hotelarsko-turystycznej: technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, kucharz; w zawodzie branży ekonomiczno-administracyjnej: technik ekonomista; w zawodach branży motoryzacyjnej: technik pojazdów samochodowych i mechanik pojazdów samochodowych; w zawodzie branży teleinformatycznej: technik informatyk; w zawodzie branży elektroenergetycznej: technik elektryk oraz w zawodzie branży mechanicznej: ślusarz.

Poziom kształcenia ponadpodstawowego na obszarze SAT odzwierciedlają wartości osiągnięte we wskaźnikach zdawalności egzaminu dojrzałości. Sumaryczne zestawienie wskaźników zdawalności (po zaokrągleniu do liczb całkowitych zgodnie z metodologią CKE i z ujęciem wszystkich sesji) dla liceów ogólnokształcących i szkół kształcenia zawodowego wykazało, że maturzyści z obszaru SAT w 2022 roku osiągnęli wskaźnik na poziomie (71%) tj. o 5 punktów mniej, niż wartość wskaźnika w województwie małopolskim (76%). Najwyższe wartości odnotowały szkoły z gminy Ryglice (82%), na drugim miejscu uplasowali się abiturienti z gminy Dąbrowa Tarnowska (79%), a trzecie miejsce zajęło miasto Tarnów (71%).

Według CKE w 2022 roku na obszarze SAT do egzaminu dojrzałości nie przystępowali absolwenci branżowej szkoły II stopnia. Analiza wskaźników zdawalności w rozbiciu na licea

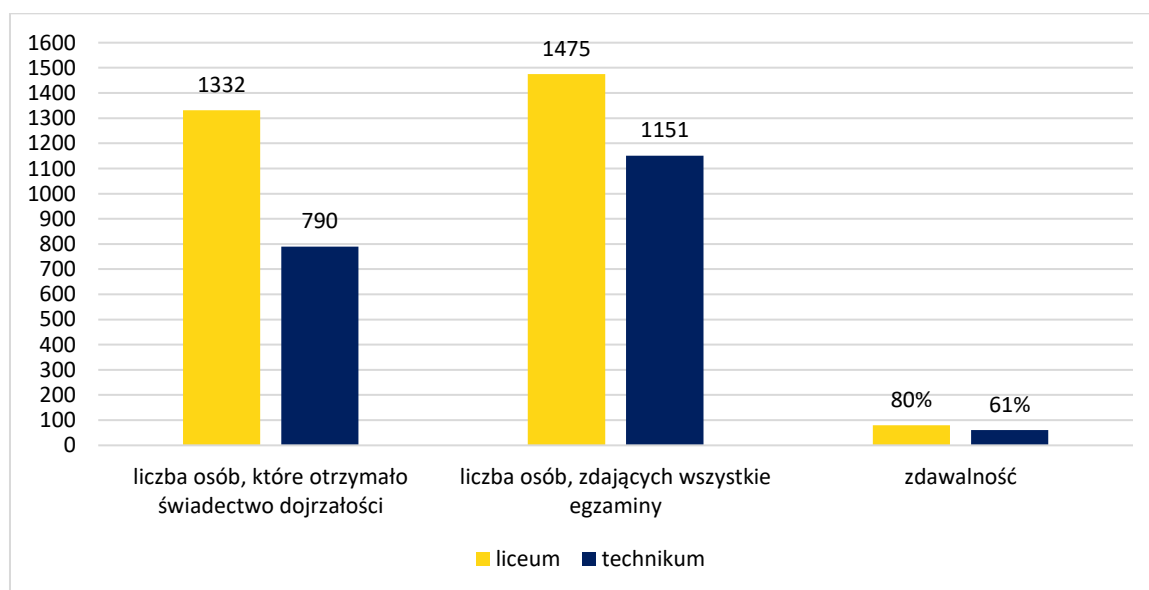
ogólnokształcące i technika nie wykazuje istotnych różnic w zdawalności pomiędzy lokalizacją szkół, a pomiędzy ich typami. Wskaźnik zdawalności o 19 punktów mniejszy uzyskali maturzyści z techników (61%). Licealiści zdali egzamin dojrzałości w 80%.

Tabela 14. Zdawalność egzaminu dojrzałości dla wszystkich typów szkół na obszarze SAT w 2022 roku

Jednostka terytorialna	Liczba osób, które otrzymały świadectwo dojrzałości	Liczba zdających, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów wymaganych	Zdawalność [%]
Tarnów	1 794	2 114	74%
Dąbrowa Tarnowska	117	147	79%
Ciężkowice	23	37	62%
Ryglice	23	28	82%
Tuchów	75	126	58%
Wojnicz	27	41	68%
Zakliczyn	55	83	71%
Żabno	8	20	40%
SAT	2 122	2 626	71%
MAŁOPOLSKIE	21 118	24 992	76%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie

Wykres 1. Liczba zdających egzamin dojrzałości na obszarze SAT w 2022 roku w podziale na rodzaj szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie

Ośrodkiem szkolnictwa wyższego na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej jest miasto Tarnów, w którym działają cztery niepubliczne uczelnie, publiczne Seminarium Duchowne w Tarnowie, a także Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie – Wydział Teologiczny w Tarnowie. Z uwagi na charakter dwóch ostatnich uczelni, skupiono się na charakterystyce uczelni świeckich, które jak się okazuje w zdecydowanej większości kształcą przyszłe kadry pedagogiczne i menadżerskie (absolwenci zarządzania).

Najstarszą i największą uczelnią na terenie Aglomeracji Tarnowskiej jest Akademia Tarnowska. Uczelnia powstała w 1998 roku jako pierwsza w kraju Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa.

Tarnowska Szkoła Wyższa jest uczelnią niepubliczną, której misją jest kształcenie na wysokim poziomie, zapewniające absolwentom wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do rozpoczęcia pracy, bądź generujące wyższą jej jakość oraz wspieranie rozwoju społeczności i samorządów lokalnych poprzez współpracę i prowadzoną działalność dydaktyczną i społeczną na rzecz rozwoju regionu. W roku akademickim 2022/2023 prowadziła studia licencjackie na kierunkach: Kosmetologia, Psychologia, Pedagogika szkolna i terapia pedagogiczna, Zarządzanie, Resocjalizacja i bezpieczeństwo publiczne; studia magisterskie na kierunkach: Pedagogika, Pedagogika specjalna, Psychologia, Kosmetologia; studia magisterskie jednolite na kierunkach: Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, Pedagogika specjalna oraz liczne studia podyplomowe (głównie z dziedziny pedagogiki). Ponadto prowadzi szkołę policealną i realizuje liczne kursy i szkolenia, w tym z dofinansowaniem w ramach projektów WUP Kraków (projekty „Kierunek Kariera” i „Kierunek Kariera Zawodowa”). Kursy te obejmują szeroki wachlarz tematyczny począwszy od szkoleń językowych, przez autoprezentację i zarządzanie sobą w czasie, po szkolenia specjalistyczne w obszarze kosmetologii i podologii (przy czym, aby w nich uczestniczyć należy spełniać kryteria określone w projektach WUP). Natomiast w ofercie kursów komercyjnych uczelni (bez dofinansowania) znaleźć można kursy doskonalące warsztat nauczycielski.²

Akademia Tarnowska jest najstarszą i największą uczelnią zawodową w Polsce, która powstała w 1998 roku jako pierwsza w kraju Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa. Od 1 marca 2022 roku uczelnia działa jako Akademia Nauk Stosowanych w Tarnowie, co jest wyrazem rozwoju i podążania za wyzwaniami edukacyjno-gospodarczymi

² Za: strona Akademii Nauk Stosowanych TSW <https://www.tszw.edu.pl/>, dostęp z dn. 25.10.2022 r.

współczesnego świata. Liczba absolwentów uczelni od początku jej istnienia to niemal 21 tys. osób, a liczba obecnie studiujących to ponad 4 tys. osób. W strukturze Akademii Nauk Stosowanych w Tarnowie działa sześć wydziałów: Wydział Administracyjno-Ekonomiczny (kierunki studiów: Administracja, Ekonomia, Praca Socjalna, Prawo), Wydział Humanistyczny (kierunki studiów: Filologia Polska, Pedagogika – studia magisterskie, Filologia Angielska, Filologia Germańska, Filologia Romańska, Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna – jednolite studia magisterskie), Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (kierunki studiów: Matematyka, Chemia, Chemia Stosowana, Ochrona Środowiska), Wydział Ochrony Zdrowia (kierunki studiów: Wychowanie Fizyczne, Fizjoterapia, Pielęgniarstwo, Położnictwo, Kosmetologia), Wydział Politechniczny (kierunki: Automatyka i Robotyka, Informatyka, Elektrotechnika, Elektronika i Telekomunikacja, Inżynieria Materiałowa, Mechatronika, Technologia Chemiczna) oraz Wydział Sztuki (kierunki: Grafika, Wzornictwo).³

Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna (MWSE) w Tarnowie jest uczelnią niepubliczną założoną w 1995 roku przez Małopolskie Centrum Edukacji Ekonomicznej. Jej misją jest tworzenie i przekazywanie wiedzy ludziom w różnych okresach ich życia, kształcenie kadr dla gospodarki w oparciu o najnowsze badania naukowe, we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Uczelnia powstała jako odpowiedź na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy, z którym do chwili obecnej ściśle współpracuje, dostosowując ofertę edukacyjną do wymagań stawianych absolwentom studiów wyższych przez ich późniejszych pracodawców. MWSE w Tarnowie prowadzi studia I i II stopnia na kierunkach: Pedagogika oraz Zarządzanie, a także studia I stopnia na kierunku Finanse i rachunkowość. Zapewnia swoim studentom pakiety stypendialne (stypendia socjalne, stypendia dodatkowe dla osób z niepełnosprawnościami, stypendia za osiągnięcia w nauce i sporcie). Ponadto, dzięki uczestnictwu od 22 lat w programie Erasmus jej studenci biorą udział w wymianach międzynarodowych i zagranicznych praktykach. Dodatkową ofertę edukacyjną uczelni stanowią studia podyplomowe, kursy dokształcające i szkolenia, przeznaczone dla osób, które chcą poszerzyć i uaktualnić swoją wiedzę, uzyskać dodatkowe kwalifikacje w wykonywanym zawodzie lub zmienić zawód. Do dyspozycji studentów MWSE pozostaje również biblioteka naukowa, której zbiory liczą ponad 26 tys. woluminów udostępnianych w formie drukowanej i elektronicznej.⁴

³ Za stronę Akademii Nauk Stosowanych w Tarnowie <https://anstar.edu.pl/>, dostęp z dn. 25.10.2022 r.

⁴ Za stronę MWSE w Tarnowie <http://www.mwse.edu.pl/>, dostęp z dn. 25.10.2022 r.

Wyższa Szkoła Biznesu National-Louis University, Wydział Zamiejscowy w Tarnowie

jest jedną z najstarszych uczelni prywatnych w Polsce z siedzibą główną w Nowym Sączu. Siedziba Wydziału Zamiejscowego WSB-NLU w Tarnowie (biuro i sale dydaktyczne) mieści się w budynku Zespołu Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych przy ul. Sanguszków 28. Oferta edukacyjna Wydziału Zamiejscowego, zakłada metodę kształcenia na odległość, co oznacza, że zajęcia, zarówno na jednolitych studiach magisterskich, jak i na I i II stopniu prowadzone są według formuły RealTime Online tj. w czasie rzeczywistym za pomocą modułu multitransmisji i dedykowanej platformy. Kierunki studiów w roku akademickim 2022/2023 to: Zarządzanie (w specjalnościach dla I stopnia: Analityk biznesowy, Specjalista ds. administracji publicznej, Specjalista ds. BHP, Specjalista ds. logistyki, Specjalista ds. marki i public relations, Specjalista ds. organizacji eventów, Specjalista ds. rachunkowości i finansów, Specjalista ds. reklamy internetowej, Specjalista ds. sprzedaży; dla II stopnia w specjalnościach: Zarządzanie projektami, Zarządzanie kapitałem ludzkim, Zarządzanie finansami, Zarządzanie marketingiem, Zarządzanie w administracji publicznej, Zarządzanie w sektorze Horeca, Organizacja procesowa, Rachunkowość i controlling, Analiza danych), Psychologia (w specjalnościach: Psychologia Kliniczna i Osobowości, Psychologia biznesu, Neuropsychologia), Informatyka (w specjalnościach: Programista Aplikacji Biznesowych, Programista Gier Komputerowych, Analityk Cyberbezpieczeństwa, Grafik Komputerowy).⁵

W ostatnich latach w Polsce liczba studentów systematycznie się zmniejszała (z 1 841,3 tys. w roku akademickim 2010/2011 do 1 204,0 tys. w roku akademickim 2019/2020), z nieznacznym wzrostem w roku akademickim 2020/2021, z czego mniej niż 70% stanowili studenci uczelni publicznych⁶. Sytuacja szkolnictwa wyższego na obszarze SAT jest odzwierciedleniem ogólnej sytuacji w kraju, gdzie obserwuje się spadek liczby studentów ogółem, jak i spadek populacji studentów uczelni publicznych. Liczba studentów tarnowskich szkół wyższych w 2020 roku wyniosła 5 512 studentów i w porównaniu tylko do roku 2019 spadła o 130 studentów (-2,30%). Jeszcze kilka lat temu w Tarnowie działało łącznie 8 szkół wyższych, poza wyżej opisanymi, były to Zamiejscowe Ośrodki Dydaktyczne Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

⁵ Za: strona WSB-NLU <https://www.wsb-nlu.edu.pl/pl/filie-rekrutacyjne/studia-tarnow>, dostęp z dn. 25.10.2022 r.

⁶ Opracowano na podstawie danych GUS BDL

W sferze edukacji szczególną uwagę należy zwrócić na utrzymanie ogólnego wysokiego poziomu kształcenia, zwiększanie poziomu i jakości kształcenia w placówkach realizujących kształcenie zawodowe, zacieśnianie współpracy szkół z pracodawcami, jak i włączanie do oferty kształcenia nie tylko kierunków wynikających z ministerialnej prognoz i „Barometru zawodów”⁷, ale też będących zawodami przyszłości w skali regionu i Polski. Kluczowe jest także dalsze promowanie szkolnictwa branżowego i dążenie do zapewniania kadry kształcenia zawodowego w odpowiedniej liczbie i o odpowiednim poziomie przygotowania dydaktycznego i praktycznego (nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu). Natomiast w odniesieniu do działań stricte inwestycyjnych, priorytetowe jest bieżące identyfikowanie placówek, które wymagają doposażenia i modernizacji. Najczęstszymi inwestycjami w budynkach placówek edukacyjnych będą: termomodernizacja, rozbudowa i remont infrastruktury warsztatowej (pracownie) i bazy sportowej.

Za kluczowe dla Aglomeracji Tarnowskiej należy uznać następujące branże: branża audiowizualna (AUD), branża budowlana, branża elektroenergetyczna (ELE), branża elektroniczno-mechatroniczna (ELM), branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (HGT), branża mechaniczna (MEC), branża przemysłu mody (MOD), branża spedycyjno-logistyczna (SPL), branża spożywcza (SPC), branża teleinformatyczna (INF), branża fryzjersko-kosmetyczna (FRK).

⁷ Coroczny monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych prowadzony przez WUP Kraków - <https://barometrzwodow.pl/>

2.1.2. SFERA GOSPODARCZA

Na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej obserwowano pozytywne zmiany w wymiarze gospodarczym, które charakteryzowały się znaczną dynamiką. Związane to było, zarówno z korzystną sytuacją rozwoju gospodarczego kraju w ostatniej dekadzie, jak i wykorzystaniem potencjałów kształtujących konkurencyjność gospodarki SAT. Widoczne są przy tym bariery, które mogą istotnie wpłynąć na rozwój gospodarczy w regionie.

Dla dotychczasowego rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej SAT kluczowe znaczenie miało funkcjonowanie na jego obszarze Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie z dwiema podstrefami - Podstrefą w Tarnowie i Podstrefą w Dąbrowie Tarnowskiej – Morzycznie. **SSE w Krakowie – Podstrefa w Tarnowie** administrowana jest przez Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A., a inwestujący w niej przedsiębiorcy mogą uzyskać pomoc publiczną przyznawaną w formie zwolnienia od podatku dochodowego.

Również działania własne samorządów tworzących SAT na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjnej gospodarki, przyczyniają się do tworzenia w nim jako całości, dogodnych warunków prowadzenia działalności biznesowej. Wsparcie udzielane przez gminy opiera się głównie na tworzeniu specjalnych Stref Aktywności Gospodarczej (SAG), zapewniających preferencyjne warunki inwestowania oraz system ulg podatkowych, a przykładem tego jest:

- Zielony Park Przemysłowy w Wojniczu,
- Strefa Aktywności Gospodarczej Dąbrowa Tarnowska-Żabno wraz z terenami inwestycyjnymi zlokalizowanymi w miejscowościach Morzyczna i Sieradza,
- Strefa Aktywności Gospodarczej w Zakliczynie.

Na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej ważną gałęzią gospodarki, a zwłaszcza w doniesieniu do gmin SAT z powiatu tarnowskiego, jest rolnictwo. W strukturze rolniczej obszaru przeważają gospodarstwa o małej powierzchni (o przeciętnej wielkości 3,2 ha). Najdogodniejsze warunki do rozwoju rolnictwa występują na równinnych obszarach północnej części SAT. Działające tu gospodarstwa specjalizują się w hodowli trzody chlewnej, bydła i drobiu, uprawach warzyw w gruncie, pod szkłem i w tunelach foliowych oraz w sadownictwie i produkcji owoców miękkich. Małe gospodarstwa rolne koncentrują swoją produkcję w kierunku rolnictwa ekologicznego i pszczelarstwa. W zachodniej części SAT (gminy: Wojnicz, Zakliczyn, Pleśna i Wietrzychowice) częstą uprawą jest fasola „Piękny Jaś”, natomiast w południowej coraz bardziej popularna staje się uprawa winorośli.

Dla rozwoju gospodarczego i wzrostu ekonomicznego w SAT ważne będzie dostosowanie się do zmian klimatu, w tym szczególnie związanych z deficytem wody. Ma to znaczenie m. in. dla gospodarki rolnej, jak też dostępności wody dla innych sektorów gospodarczych i sektora komunalnego.

Według danych GUS w 2021 roku na obszarze SAT działało łącznie 29 687 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (stan na koniec roku), z czego przeważająca większość – 28 687 podmiotów (97,65%) reprezentowała sektor prywatny. Jedynie 2,35% ogółu podmiotów w SAT stanowiły podmioty publiczne (675 podmiotów). W okresie 2011- 2021 wszystkie gminy tworzące obszar funkcjonalny wykazały się wzrostem liczby podmiotów sektora prywatnego. Największą skalę tego wzrostu odnotowała gmina Lisia Góra (81,82%), a następnie Ciężkowice (70,41%).

W okresie pomiędzy 2011 rokiem, a 2021 rokiem na obszarze SAT odnotowano znaczący (+33,40%) wzrost współczynnika podmiotów wpisanych do REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Przewyższał on o prawie 3,5% średnią wzrostu w województwie (30,89%). Należy jednak zwrócić uwagę, że dynamika zmiany współczynnika wykazała zróżnicowanie dla poszczególnych gmin SAT.

Zmiany w liczbie podmiotów REGON o zdecydowanie większej dodatniej dynamice w relacji z liczbą mieszkańców obserwowano na terenach gmin podmiejskich i wiejskich SAT.

W zestawieniu z 2011 rokiem w 2021 roku największy przyrost liczby podmiotów wpisanych do REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców miał miejsce w gminach: Ciężkowice (+67,06%), Lisia Góra (+65,93%) i Wietrzychowice (+60,70%). Gminami o największej liczbie podmiotów zarejestrowanych w REGON na 10 tys. mieszkańców w 2021 roku były (poza miastem Tarnowem): gmina wiejska Tarnów (963) i gmina Wojnicz (876).

Lokalizacja gmin z wysokimi wartościami wzrostu współczynnika liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności wskazuje, że wraz z migracją mieszkańców na podmiejskie (wiejskie) obszary SAT migrowały również firmy, a przede wszystkim działalności gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne.

Współczynnik podmiotów gospodarczych przypadających na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym najwyższą wartość w całym SAT w 2021 roku osiągnął w mieście Tarnowie (208,1), a następnie na terenie gminy wiejskiej Tarnów (156,1).

Zmiany aktywności gospodarczej, jakie zaszły na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej na przestrzeni lat 2011 – 2021 można scharakteryzować następująco:

-
- na obszarach wszystkich gmin i miast, w tym Tarnowa najwyższe wartości wzrostu liczby podmiotów według klasyfikacji PKD dotyczą sekcji Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
 - gminy wiejskie przylegające bezpośrednio do miasta rdzeniowego SAT (gmina Tarnów, Wietrzychowice, Skrzyszów, Lisia Góra i obszar wiejski gminy Żabno) wykazują wysoki przyrost liczby podmiotów gospodarczych we wszystkich sekcjach PKD, poza sekcją A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, która jako jedyna notuje spadek wynoszący 23,73% i sekcją O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,
 - wzrost liczby podmiotów na obszarach wiejskich sąsiadujących z Tarnowem nie przebiega równomiernie (wyhamowanie szczególnie widoczne jest dla gminy wiejskiej Tarnów), stąd też średnia wzrostu dla tych gmin kształtuje się na poziomie 37,62%,
 - gminy sąsiadujące z Tarnowem najwyższy wzrost liczby podmiotów (poza sekcją Q) uzyskały w sekcjach PKD: S i T– Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (62,74%), M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (52,39%) F – Budownictwo (47,28%) i C – Przetwórstwo przemysłowe (43,0%),
 - małe miasta obszaru SAT odnotowały wzrost liczby podmiotów gospodarczych we wszystkich sekcjach PKD z wyjątkiem sekcji A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, która podobnie, jak w przypadku obszarów wiejskich położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Tarnowa, odnotowała spadek (o 48,98%), jednocześnie wzrost ten był równomierny w skali wszystkich miast (34,0%), a najwyższą wartość (nie licząc sekcji Q) zanotował dla sekcji PKD: F – Budownictwo (58,48%), M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (51,30%) i S i T – Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (48,96%),
 - miasto Tarnów, pomimo spadku liczby podmiotów w pojedynczych sekcjach PKD, nadal jest miastem, którego gospodarka bazuje na usługach – łączna liczba podmiotów o PKD wskazującym na profil usługowy w 2021 roku stanowiła 91,2% ogółu podmiotów prowadzących działalność w mieście.

Najwięksi pracodawcy z obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej, zatrudniający powyżej 250 pracowników, mieli swoje siedziby wyłącznie w czterech lokalizacjach. Były nimi: miasto Tarnów (19 podmiotów), gminy Dąbrowa Tarnowska, Żabno i wiejska Tarnów (każda po 2 podmioty), a także gmina Skrzyszów (1 podmiot). Spośród 26 dużych

przedsiębiorstw SAT tylko 4 zatrudniają więcej, niż 1 tys. pracowników (3 zlokalizowane w mieście Tarnowie, 1 w gminie Skrzyszów).

Oceniając potencjał dla rozwoju konkurencyjności gospodarki na obszarze SAT nie można pominąć rozwoju systemu kształcenia zawodowego, który jest coraz lepiej wkomponowany w lokalny rynek pracy, coraz mocniej powiązany z działalnością ważnych pracodawców, uczestniczących w procesie kształcenia.

Na obszarze SAT następuje systematyczna poprawa dostępu do rynku pracy, co związane jest m. in. z tworzeniem nowych miejsc pracy. Warto przy zauważyć, iż barierą w dostępie do pracy może być dostępność komunikacyjna. Na terenie SAT mimo poprawy komunikacji wewnątrzgminnej, np. dzięki funduszowi lokalnych połączeń autobusowych, obserwujemy równoczesne pogarszanie jakości transportu zbiorowego międzygminnego. Prywatni przewoźnicy likwidują kolejne kursy. W latach 2011-2021 całkowicie upadł tarnowski PKS a w ostatnich latach została rozdzielona komunikacja miejska Tarnowa i gminy Tarnów co również przyczyniło się do pogorszenia oferty transportu zbiorowego w skali aglomeracji (2 odrębne niekompatybilne systemy biletowe). Pogarszająca się dostępność transportu zbiorowego jest obecnie głównym problemem aglomeracji w kontekście dojazdów do pracy w Tarnowie.

Kluczowy potencjał rozwoju aktywności gospodarczej SAT, tkwi w możliwościach rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw// Na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej działają już innowacyjne i prężnie rozwijające się firmy branż przyszłości (zlokalizowane głównie w mieście Tarnowie). Potencjał ten wymaga jednak głębszego zdiagnozowania w celu trafnego ukierunkowania systemowego wsparcia.

Spośród podmiotów gospodarczych SAT działalność innowacyjną oraz B+R prowadzą duże przedsiębiorstwa, będące spółkami z udziałem skarbu państwa:

- Grupa Azoty SA GK
- Polska Spółka Gazowa Sp. z o.o.

Z pewnością najważniejszym ośrodkiem powstawania i prowadzenia działalności innowacyjnej w chwili obecnej, a w niedługiej perspektywie czasowej, jeszcze bardziej umacniającym swoją pozycję, jest miasto Tarnów. Przeprowadzona dla miasta analiza udziału nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego (łączniego technologię z działalnością artystyczną, stanowiącego podstawę działalności wielu start up'ów) w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, pokazuje, że Tarnów uzyskuje w tym zakresie wskaźnik prawie o 32% wyższy, niż 33 miasta na prawach powiatu, stanowiące grupę porównawczą.

W wielu aspektach obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej jest już przygotowany do wdrożenia założeń smart city, a także podjęcia działań, które sprawią, że nie tylko miasto rdzeniowe - Tarnów takim się w pełni stanie, ale taki status osiągną również pozostałe jednostki terytorialne obszaru.

O dużym potencjale cyfryzacyjnym SAT świadczy wysoki wobec średniej kraju (72%) dostęp do szerokopasmowego Internetu identyfikowany dla 11 gmin. Na koniec 2021 roku najwyższy w SAT (91%) odsetek punktów adresowych z dostępem do Internetu o przepustowości powyżej 100 Mb/s miały: miasto Tarnów, gmina Dąbrowa Tarnowska i gmina Wojnicz. Za nimi uplasowały się: Wietrzychowice (87%), Pleśna (86%), Ryglice i Zakliczyn (obie gminy z odsetkiem 83%), a także gminy Lisia Góra i Żabno (obie z odsetkiem 82%). Najniższy dostęp do szerokopasmowego Internetu, określony penetracją lokalową, występuje w gminie wiejskiej Szerzyny (24%).

Posiadane przez SAT atuty do kreowania innowacyjnej gospodarki to, oprócz przedsiębiorców podejmujących działalność w innowacyjnych obszarach i nowoczesnych technologiach, również uczelnie (miejscowe i współpracujące) oraz instytucje otoczenia biznesu (IOB). Na obszarze SAT działalność wspierającą biznes prowadzą IOB.

Powyższe czynniki i uwarunkowania wpływają na pozytywną ocenę sytuacji gospodarczej, widoczną we wskaźnikach dochodów samorządów, poziomu wynagrodzeń mieszkańców, czy też wskaźnikach bezrobocia, w porównaniu do okresu sprzed dekady. Należy przy tym wskazać, że dalszy rozwój gospodarki obarczony jest szeregiem niekorzystnych czynników wewnętrznych i zewnętrznych.

Z uwagi na dziedzictwo kulturowe i walory przyrodnicze, będące połączeniem malowniczych krajobrazów (o cechach podgórskich i górskich) z licznie zachowanymi obiektami kultury ludowej regionu Podgórza, obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej posiada istotne atuty umożliwiające rozwój turystyki. Tworzy przy tym spójną całość z okolicznymi powiatami (bocheński, brzeski, gorlicki, nowosądecki), a także częścią województwa podkarpackiego, stanowiąc region tarnowsko-sądecki. Rozwój turystyki wymaga integrowania i sieciowania działań oraz inwestowania w rozwój infrastruktury turystycznej.

Region tarnowsko-sądecki cechuje się licznie zachowaną architekturą drewnianą, obiektami świeckimi o charakterze dworskim i pałacowym (zamki), architekturą i kulturą wsi Podgórza (m.in. malowana wieś Zalipie), a także małych miasteczek Małopolski z malowniczymi rynkami, które otaczają domy z drewnianymi podcieniami. Na obszarze Podregionu Tarnowskiego zachowało się wiele obiektów sakralnych, w tym cmentarzy z czasów I Wojny

Światowej i nekropolii żydowskich. W przypadku tych ostatnich warto zwrócić uwagę, że dla ukształtowania kulturowego krajobrazu podregionu duże znaczenie miała mieszkająca tutaj przez wiele wieków społeczność żydowska.

Oferta turystyczna Podregionu Tarnowskiego, a tym samym SAT jest atrakcyjna i oparta, zarówno o walory architektoniczno-kulturowe, jak i walory przyrodniczo-krajobrazowe, sprzyjające aktywności fizycznej i szeroko pojętemu aktywnemu wypoczynkowi m.in. (turystyka rowerowa, turystyka piesza, turystyka górską). W promocji i upowszechnianiu turystyki wykorzystywane są rozwiązania cyfrowe, a fizycznie ułatwia ją dobre skomunikowanie siecią drogową, a także autobusową i kolejową komunikacją publiczną Podregionu, dla którego główny węzeł stanowi miasto Tarnów.

Architektura drewniana

Szlak architektury drewnianej regionu tarnowskiego obejmuje drewniane chaty, karczmy, szlacheckie dwory i kościoły. Najstarsze z ocalałych obiektów, których najliczniejszą grupę stanowią budowle o charakterze sakralnym, pochodzą z XV wieku. W regionie tarnowskim, którego zachodnią i wschodnią granice wytyczają rzeki Raba i Wisłoka, zachowanych zostało kilkadziesiąt kościołów drewnianych, stanowiących jeden z najpiękniejszych symboli przywiązania do religii i tradycji. Najmłodsze obiekty pochodzą z lat dwudziestych XX wieku. Cennym zabytkiem architektury drewnianej uznawanym za jeden z największych i najpiękniejszych w całej Małopolsce jest, znajdujący się w Skrzyszowie, kościół p.w. św. Stanisława Biskupa, wzniesiony w XVI wieku z fundacji Jana Amora Tarnowskiego. W samym Tarnowie znajdują się dwa wykonane w całości z drewna kościołki (XV i XVI wiek). Przepięknie dekorowane wnętrza kryją zachowane do dziś wyposażenie. Kościółek p.w. Najświętszej Marii Panny, potocznie zwany „kościółkiem przy Burku”, jest sanktuarium, ze słynącym łaskami obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem. W kościele p.w. Świętej Trójcy, znajduje się cenny obraz z rzadkim przedstawieniem Trójcy Świętej w typie Pietas Domini – ukazujący martwego Chrystusa spoczywającego na kolanach Boga Ojca.

Drewniane dworki regionu tarnowskiego to zarówno cenne zabytki architektury, jak również osobiwi nauczyciele, świadkowie polskiej historii. Dom Wincentego Witosa mieszczący się w Wierzchosławicach, miejsce corocznych pielgrzymek ludowców z całej Polski, został przekształcony w muzeum pamięci. Do dziś przetrwało niemal całe wyposażenie domu, który był świadkiem narodzin i śmierci największego z przywódców polskiego ruchu ludowego. Z kolei dwór w Dołędze (filia Muzeum Okręgowego w Tarnowie) służył jako lazaret dla Polaków rannych w powstaniu styczniowym, a dworek „Koryznówka” mieści aktualnie ekspozycję pamiątek po Janie Matejce.

Osobliwością regionu tarnowskiego są, emanujące specyficznym klimatem, małe miejscowości, których indywidualny styl tworzą zachowane oryginalne układy urbanistyczne, nierzadko średniowieczne. Charakterystyczne dla ich zabudowy są niskie, najczęściej parterowe domy, zwrócone szczytami do rynku. W Ciężkowicach fronty domów osłonięte są charakterystycznymi podcieniami, wspartymi na ozdobnych słupach. Cieśle z Zakliczyna, jako jedyni, stosowali technikę budowania dachów z wysuniętymi okapami, wspartymi na przyściennych słupach, które umożliwiały zmianę układu ścian, bez naruszania więźby dachowej.

Najstarszy w regionie spichlerz pochodzi z 1757 roku i znajduje się w Ryglicach.

Budynek spichlerza wpisywał się w zespół dworsko – parkowy. Obecnie jego bryła odzwierciedla wygląd z fotografii wykonanej w 1915 roku. Budynek wpisany jest do rejestru zabytków, stanowiąc własność Gminy Ryglice. Z kolei na podwórzu Muzeum Etnograficznego w Tarnowie znajduje się sezonowa ekspozycja oryginalnych cygańskich wozów taborowych wraz z dwukondygnacyjnym lamusem. Zarówno dwór, jaki i spichlerz w Ryglicach to unikalne budowle, rzadko spotykane w samym centrum miast.

Zamki i fortyfikacje

Ziemie tarnowskie nie były terenami granicznymi, ale przebiegały tędy ważne trakty handlowe wymagające ochrony, a tę zapewniały zbrojne załogi warownych zamków. Murowane zamki i fortyfikacje zaczęły rozwijać się na tych terenach od XIII wieku, Ich największy rozwój nastąpił od pierwszej połowy XIV wieku, gdy możne rody rycerskie wznosiły obronne zamki, a miasta otaczano murami. W Dolinie Dunajca (niegdyś ważny szlak handlowy z Węgrami) znajdują się ruiny zamku w Melsztynie (gmina Zakliczyn) rozbudowanego jako rezydencja magnacka w stylu renesansowym w II poł. XVI wieku, zniszczonego w 1771 roku przez wojska rosyjskie, natomiast przy trasie Kraków-Tarnów położony jest zamek w Dębnie (gmina Dębno), który przetrwał bez przekształceń i zniszczeń jako jeden z nielicznych przykładów gotyckiej rezydencji rycerskiej w Polsce. Obok zamków i ich ruin zachowały się w tej części kraju renesansowe dwory obronne – unikatowe przykłady połączenia siedzib szlacheckich z funkcjami obronnymi, czego przykładem są pozostałości po fortyfikacjach w mieście Tarnowie.

Ważnym obiektem historyczno-kulturowym są ruiny zamku na Górze Św. Marcina w Tarnowie. Zamek wznosił w latach 1329-31 Spycimir Leliwita. Pierwotnie była to kamienno-ceglana budowla z potężną wieżą i niewielką częścią mieszkalną, murem obwodowym i bramą. Z potężnego niegdyś gniazda rodowego Tarnowskich pozostało dziś niewiele: kamienne zarysy zamku wysokiego oraz ceglana budowla obronna zwana arsenałem. Prace architektoniczne na Górze Św. Marcina przyniosły wiele znalezisk.

Najbardziej interesująca okazała się skrytka w jednej ze ścian. Znajdowało się tam tysiąc miedzianych i srebrnych monet polskich, litewskich, szwedzkich, szkockich i innych z czasów od XV do XVII wieku.

Zabytki kultury żydowskiej

Osadnicy żydowscy pojawili się na terenach regionu tarnowskiego już w średniowieczu. Pierwsze wzmianki o ich obecności pochodzą z 1445 roku. Miejscowości regionu stanowiły dawniej silne ośrodki judaistyczne. Niewielkie miasteczka, w których działalność przemysłowa nie rozwinęła się nigdy na wielką skalę, były jednymi z centrów chasydyzmu w Polsce.

Z Dąbrowy Tarnowskiej, w której odbywały się sejmiki żydowskie z terenu małopolski, pochodziła grupa wybitnych cadyków. Dawid Unger, założyciel słynnej dynastii Ungerów, jak również Cwi Hirszem Rymanower. Najwidoczniejszymi śladami świetności Żydów dąbrowskich są synagoga – jedna z najciekawszych bóżnic w regionie, ze zdobioną elewacją, półkoliście sklepionymi oknami i bogatą polichromią wewnątrz, małe Muzeum Judaistyczne urządzone we wnętrzu sali modlitewnej, używanej do 1996 roku oraz niewielki cmentarz. Synagoga po modernizacji funkcjonuje jako Ośrodek Spotkania Kultur, pełniąc funkcje muzealne dokumentujące historię Żydów dąbrowskich oraz dziedzictwo i folklor regionu, jak również wystawiennicze i impresaryjne.

Żabno to kolejna miejscowość, będąca niegdyś istotnym ośrodkiem ruchu chasydzkiego. Najbardziej znanym rabinem Żabna był Szalom Dawid Unger, syn Dawida Ungera z Dąbrowy, autor dzieł religijnych. Odnowiony w 1992 roku cmentarz, z zachowanymi pięknie zdobionymi nagrobkami, jest właściwie jedynym śladem obecności Żydów w mieście. Cmentarze oraz miejsca symbolizujące tragiczne losy narodu żydowskiego to najczęstsze ze śladów świadczących współcześnie o ich obecności w regionie tarnowskim. Kirchoły znajdują się w wielu miejscowościach. Często zaniedbane, jak te w Szczucinie a, czasem nietypowe, jak cmentarz wojskowy w Zakliczynie. W miejscach masowych egzekucji Żydów dokonanych podczas wojny przez Niemców, stoją dziś symboliczne pomniki. Największą, w trakcie której zamordowano około 6 000 osób w ciągu jednego dnia, przypomina Pomnik w lesie Buczyna w Zbylitowskiej Górze (gmina wiejska Tarnów). W zbiorowych mogiłach leży tutaj około 10 000 ofiar, w tym 800 dzieci i 2 000 Polaków.

Cmentarze wojskowe z czasów I Wojny Światowej

Jedną z wielu atrakcji turystyczno-historycznych wyróżniającą Powiat Tarnowski i na mapie województwa małopolskiego, jak i w kraju, są zachowane do dziś cmentarze wojskowe z okresu I Wojny Światowej. Na terenie powiatu tarnowskiego i gorlickiego znajduje się łącznie około 200 zabytkowych cmentarzy. Takie zagęszczenie wojskowych nekropolii przypomina o krwawych walkach toczonych na terenie Galicji zachodniej (m.in. w okolicach Tarnowa i Gorlic) na przełomie 1914 i 1915 roku pomiędzy armią rosyjską i armią C.K. Austrii. Do przykładów ww. obiektów należą: Cmentarz Wojskowy Nr 167 – Ryglice, Cmentarz Wojskowy Nr 158 – Ogonówka (Garbek) położony przy drodze z Tuchowa do Mesznej Opackiej na stokach Wału, Cmentarz Wojskowy Nr 175 – Poręba Radlna, Cmentarz Legionistów Polskich Nr 171 – Łowczówek, Cmentarz Wojskowy Nr 150 – Chojnik (zlokalizowany przy szosie Ciężkowice-Tarnów), Cmentarze Wojskowe Nr 191 i Nr 192 Lubcza Szczepanowska (Lubinka, gmina Pleśna), Cmentarz Wojskowy Nr 193 – Dąbrówka Szczepanowska (gmina Pleśna) i Cmentarz Wojskowy Nr 293 – Zakliczyn, jedyny cmentarz z okresu I Wojny Światowej, na którym pochowani są żołnierze wyznania mojżeszowego.

Szlak ceramiczny regionu tarnowskiego

Szlak Ceramiczny Regionu Tarnowskiego obejmuje 40 obiektów (m.in. budynki użyteczności publicznej, budynki szkół, budynki o charakterze kulturalno-rozrywkowym, obiekty sakralne, itp.) w 10 miejscowościach w regionie tarnowskim, w tym z obszaru SAT są to miasta Tarnów i Wojnicz. Projekt realizowany jest w formie szlaku turystycznego, a powstał z inspiracji unikalnymi realizacjami z zakresu ceramiki architektonicznej słynnej Spółdzielni Pracy Przemysłu Ludowego i Artystycznego Kamionka w Łysej Górze.

ENOTarnowskie i Enovelo (wino i rowery)

Tarnowska Organizacja Turystyczna otrzymała grant z Ministerstwa Sportu i Turystyki na projekt „Opracowanie strategii turystyki winiarskiej jako nowej marki turystycznej Pogórza”. W ramach projektu zaplanowano szereg innowacyjnych działań związanych z sieciowaniem marek terytorialnych w oparciu o działające winnice i ich ofertę turystyczną. Projekt zakłada opracowanie koncepcji strategii dla nowej marki turystycznej Pogórza oraz szereg imprez i działań promocyjnych związanych z rozwojem Enoturystyki na jego terenie:

- Międzynarodowy Festiwal Wina TuchoViniFest (Tuchów, pierwszy weekend sierpnia),
- Kiermasze winiarskie w ramach wystawy producentów wina i winorośli (Pleśna, Ciężkowice w wakacje),
- Pleśnieński Bachus (Pleśna, połowa lipca),

-
- Dionizje w Tarnowie i regionie Pogórza (Tarnów i gminy ościenne w listopadzie),
 - Niedziele z winiarzami – cykl działań promocyjno – edukacyjnych przy Skamieniałym Mieście w Ciężkowicach (od czerwca do września),
 - Sesja wykładowo-dyskusyjna (przykładowe tematy: Rola winiarskich produktów lokalnych w budowaniu wizerunku, Enoturystyka, Dobre praktyki. (Ciężkowice),
 - Spotkania z winem w regionach południowej Polski (Tarnów, Wrocław, Rzeszów, Kielce, Rzuchowa),
 - szereg działań promocyjnych, m.in.: (spot reklamowy, konkurs na pamiątkę z regionu, publikacje i materiały drukowane, social media).

W 2022 roku **ENOTarnowskie** otrzymało certyfikat Polskiej Marki Turystycznej (jako jedno z czterech miejsc). Partnerami w projekcie, oprócz lokalnych winiarzy, są gminy i miasta: Tarnów, Pleśna, Ryglice, Ciężkowice i Tuchów.

Celem projektu **Enovelo** jest zwiększenie dostępności atrakcji przyrodniczych i kulturowych Subregionu Tarnowskiego poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Projekt realizowany jest w partnerstwie, którego liderem jest Tarnowska Organizacja Turystyczna, a partnerami gminy: Borzęcin, Dębno, Szczurowa, Wietrzychowice, Brzesko, Tarnów, Miasto Tarnów oraz powiat brzeski. Obejmuje budowę nowych i remont istniejących szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w postaci: miejsc postojowych, wiat, stojaków dla rowerów, ławek, stołów, koszy na śmieci, urządzeń rekreacyjno-gimnastycznych. Ponadto zaplanowano szereg działań promocyjnych, takich jak m.in.: stworzenie nowoczesnego portalu internetowego, uruchomienie kanałów informacyjnych w social media, wprowadzenie na rynek programów i aplikacji mobilnych, wydanie publikacji, map rowerowych, przewodników turystycznych. Co istotne, planowane w projekcie szlaki zostaną połączone z małopolskimi odcinkami międzynarodowych tras rowerowych EuroVelo. Enovelo jest realizowane pod hasłem „Odkryj polską Toskanię na rowerze”.

Szlaki rowerowe Enovelo w powiecie tarnowskim i mieście Tarnowie:

Region tarnowski bogaty jest w liczne szlaki rowerowe, które razem stanowią imponujący dystans ponad 630 km. Znajdą tu swoje miejsce zarówno amatorzy bardziej wymagających górskich szlaków jak i spokojniejszych nizinnych ścieżek. Dzięki utwardzonym drogom rowerowym, rowerzysta ma możliwość bezpiecznego i łatwego poruszania się. Dla miłośników „dirt jumping” Tarnów oferuje specjalny tor rowerowy „Dirt” na os. Legionów.

Największą zaletą szlaku EnoVelo jest fakt, że to właśnie on jest często łącznikiem pomiędzy największymi polskimi i europejskimi trasami rowerowymi, które przebiegają przez powiat tarnowski. Należą do nich:

- VeloDunajec (VD) biegnąca doliną Dunajca (docelowo na trasie: Zakopane – Nowy Targ – Krościenko nad Dunajcem – Stary Sącz- Nowy Sącz – Czchów - Zakliczyn – Tarnów- Wietrzychowice): odcinek od Ostrowa (przy wyjeździe z Tarnowa – Mościce) do Wietrzychowic (26 km);
- EuroVelo 4 (EV4; VeloMetropolis), przecinająca Małopolskę wzdłuż autostrady A4, a także: odcinek od Woli Batorskiej (gm. Niepołomice) przez Tarnów do m. Jodłówka Wałki (gm. Tarnów; granica województw: małopolskiego i podkarpackiego; 92 km);
- Wiśłana Trasa Rowerowa (WTR; wałem rzeki Wisła): od m. Chobot (gm. Niepołomice) przez Wietrzychowice (połączenie z VeloDunajec) do Szczucina (91 km);
- ciekawą pętlą pomiędzy miastami Tarnowem i Krakowem jest trasa z Krakowa EuroVelo 4 do Tarnowa a następnie Velo Dunajec do Wietrzychowic i stąd powrót do Krakowa Wiślaną Trasą Rowerową.

Początkującym rowerzystom poleca się skorzystać w części tras z nowoczesnych pociągów (są przystosowane do przewozu rowerów) SKA3 Kolei Małopolskich na trasie Kraków Główny – Tarnów Mościce – Tarnów.

Ekoturystyka

Ekoturystyka to kameralne odkrywanie i poznawanie wyjątkowych miejsc i ludzi, ich kultury, tradycji oraz zabytków. To co wyróżnia podróżowanie w stylu eko, to szacunek i wrażliwość na przyrodę i krajobraz, a także na potrzeby ludzi, którzy mieszkają w odwiedzanych miejscach.

Propozycjami takich szlaków w regionie tarnowskim, którymi mogą wędrować i/lub jeździć na rowerze zorganizowane grupy, wycieczki szkolne, osoby indywidualne, jak i rodziny z dziećmi, są: **Ekowędrówki przez Pogórze Ciężkowickie** (trasa Ciężkowice - Kąсна Dolna i Górna – Bruśnik - Jastrzębia - Jodłówka Tuchowska, biegnąca przez Rezerwat „Skamieniałe miasto”, a także przez leśne wzgórza Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki), **Rowerem w dolinie Dunajca** (trasa Czchów – Zakliczyn – Tarnów - Otfinów – Zalipie – Wietrzychowice) i **Spacerem i rowerem w krainie winnic i wyśmienitej kuchni** (trasa Tarnów - Dąbrówka Szczepanowska - Pleśna - Rzuchowa - Zakliczyn - Jamna – Iwkowa). Autorką powyższych tras jest Dominika Zaręba, która przygotowała je dla portalu

Visitmalopolska.pl. Szczegółowy opis każdej z nich, w zakresie atrakcji turystycznych, walorów przyrodniczych i zabytków możliwych do zwiedzania po drodze, dostępny jest na ww. portalu.

Zegary słoneczne

W Wojniczu znajduje się kolekcja wojnickich zegarów słonecznych, licząca pięć egzemplarzy. Trzy znajdują się na elewacji pałacu Dąbskich, jeden wolno stojący i bardzo już zniszczony znajduje się w pobliżu pałacu, a piąty na elewacji kościoła parafialnego im. św. Wawrzyńca. Po jednym zegarze znajduje się w Zakliczynie i Woli Rzędzińskiej (gmina wiejska Tarnów).

Pogórzański Szlak Dumy z Niepodległej

Szlak historyczny pn. „Pogórzański Szlak Dumy z Niepodległej” na terenie gmin: Tuchów, Szerzyny, Rzepiennik Strzyżewski, Gromnik, Ciężkowice, Bobowa, Zakliczyn, Pleśna, Wojnicz, Wierzchosławice, Tarnów, miasto Tarnów, Skrzyszów i Ryglice, odnoszący się do wydarzeń, miejsc historycznych i postaci, które na terenie tych gmin związane były z odzyskaniem niepodległości. Opracowany został spacer wirtualny pn. „Bój pod Łowczówkiem i Bitwa Warszawska – Duma Niepodległej”, który zawiera tematyczną wizualizację i animację wydarzeń, miejsc historycznych i postaci związanych z odzyskaniem niepodległości i jej utrwaleniem zwieńczonym zwycięstwem w bitwie warszawskiej. Opracowana i wydana została także broszura-przewodnik z mapą dla szlaku historycznego pn. „Pogórzański Szlak Dumy z Niepodległej”.

Ciekawe turystycznie, historycznie i krajobrazowo miejsca obszaru SAT

Tarnów, jako miasto rdzeniowe obszaru SAT, ale też ośrodek historyczny Małopolski i kraju z zachowaną galicyjską atmosferą miejską, przede wszystkim dzięki Staremu Miastu, w którym zachowały się uliczki w średniowiecznym planie, zabytkowy Ratusz oraz gotyckie, renesansowe i barokowe budowle, a także fragmenty murów obronnych. Tarnów jest, po Krakowie największym zabytkowym kompleksem architektonicznym w południowej Polsce. Znajduje się tutaj kilkadziesiąt zabytkowych budynków różnych okresów historycznych.

CIEŻKOWICE I KAŚNA DOLNA (SKAMIENIAŁE MIASTO, PADEREWSKI, ECCO HOMO)

Cieżkowice – miasto, które w 1934 roku na 64 lata straciło prawa miejskie jest jednym z najchętniej odwiedzanych miejsc w regionie tarnowskim. Na niewielkim obszarze znajdują się atrakcje turystyczne znane daleko poza granicami kraju: Skamieniałe miasto słynące z licznych malowniczych grup skał piaskowcowych, m.in.: Grzybek, Borsuk, Warownia, Czarownica; jedyna zachowana do dnia dzisiejszego posiadłość wybitnego pianisty –

wirtuoza, kompozytora, polityka i męża stanu – Ignacego Jana Paderewskiego w Kąsnej Dolnej.

JEŻÓW (DWÓR TARNOWSKIEGO "PLASTYKA")

Gotycko-renesansowy drewniano - murowany kasztel (dwór obronny) wraz z 3 hektarowym parkiem w Jeżowie jest własnością Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie. Tutaj odbywają się warsztaty i zajęcia plenerowe uczniów i zaproszonych gości tarnowskiego "plastyka" w tym znane w Polsce coroczne Ogólnopolskie Plenery Malarskie pod patronatem Ministra Kultury.

LUSŁAWICE (ARIANIE, JACEK MALCZEWSKI I KOMPOZYTOR PENDERECKI)

W latach 1560 – 1664 Lusławice (gmina Zakliczyn) były jednym z najważniejszych ośrodków Arian (Braci Polskich) założonym przez Achacego Taszyckiego. Po 1570 r. działała w Lusławicach drukarnia ariańska przeniesiona z Pińczowa oraz szkoła wyższa Arian – Szkoła Lusławicka, która na wzór ówczesnych akademii prowadziła kształcenie w następujących dziedzinach: teologii, metafizyki, logiki, dialektyki, anatomii i fizyki. Te instytucje przyczyniły się do rozwoju i popularyzacji literackiego języka polskiego.

ODPORYSZÓW (SANKTUARIUM MARYJNE I "IKAR ZNAD DUNAJCA")

Wokół kościoła znajdują się kapliczki drogi krzyżowej autorstwa Jana Wnęka, który nierozłącznie wiąże się z Odporyszowem (gmina Żabno). Jan Wnęk (1828-1869), zdolny chłop - cieśla i rzeźbiarz, pasjonat lotnictwa nazwany został "Ikarem znad Dunajca". W 1866 r. Jan Wnęk skonstruował pierwowzór lotni na kształt skrzydeł ptaka, ze szkieletu z drewna jesionowego, na którym rozpięte było cienkie płótno, impregnowane olejem lnianym.

TUCHÓW (NAJWIĘKSZE SANKTUARIUM MARYJNE W DIECEZJI TARNOWSKIEJ)

Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej jest największym z centrów kultu maryjnego w Diecezji Tarnowskiej. Święto Matki Bożej Tuchowskiej umieszczone jest w kalendarzu liturgicznym

i przypada na 2 dzień lipca. Dzień wcześniej rozpoczyna się, trwający przez cały tydzień, Wielki Odpust, który każdego roku gromadzi ponad 100 000 wiernych.

WIERZCHOSŁAWICE (WITOS, KOLEBKA RUCHU LUDOWEGO ORAZ WODA I LAS)

Jedno z najpopularniejszych kąpielisk w okolicy Tarnowa – Dwudniaki. Jedno z najpopularniejszych miejsc na zbieranie grzybów w okolicy Tarnowa - Lasy Radłowskie. Jedna z najpopularniejszych ścieżek przyrodniczo - leśnych w regionie – 3 km ścieżka na

terenach leśnych Wierchosławic – Dwudniaków. Jeden z najpopularniejszych przedwojennych polityków - Wincenty Witos.

ZAKLICZYN I JAMNA (FASOLA "JAŚ" I OJCIEC JAN GÓRA)

Zakliczyn to jedno z najstarszych i najmniejsze miasto w Małopolsce z drugim co do wielkości po Krakowie rynkiem (170x100m). Miasteczko jest miejscem licznych imprez kulturalnych, w tym corocznych znanych daleko poza region tarnowski: Piknik Samochodów Terenowych 4x4 (czerwiec), i Święto Fasoli (pierwsza dekada września). To głównie z fasolą Zakliczyn jest kojarzony. Potraw z fasoli spróbować można m.in. w bacówce na Jamnej, która położona jest w sercu Ciężkowicko-Rożnowskiego Parku Krajobrazowego, skąd roztaczają się widoki na panoramę Tatr, Jezioro Rożnowskie i dziewiczo czyste lasy Beskidu Wyspowego i Niskiego. Jest to idealną bazą wypadową dla aktywnego spędzenia wypoczynku.

Poziom wykorzystania potencjału turystycznego SAT

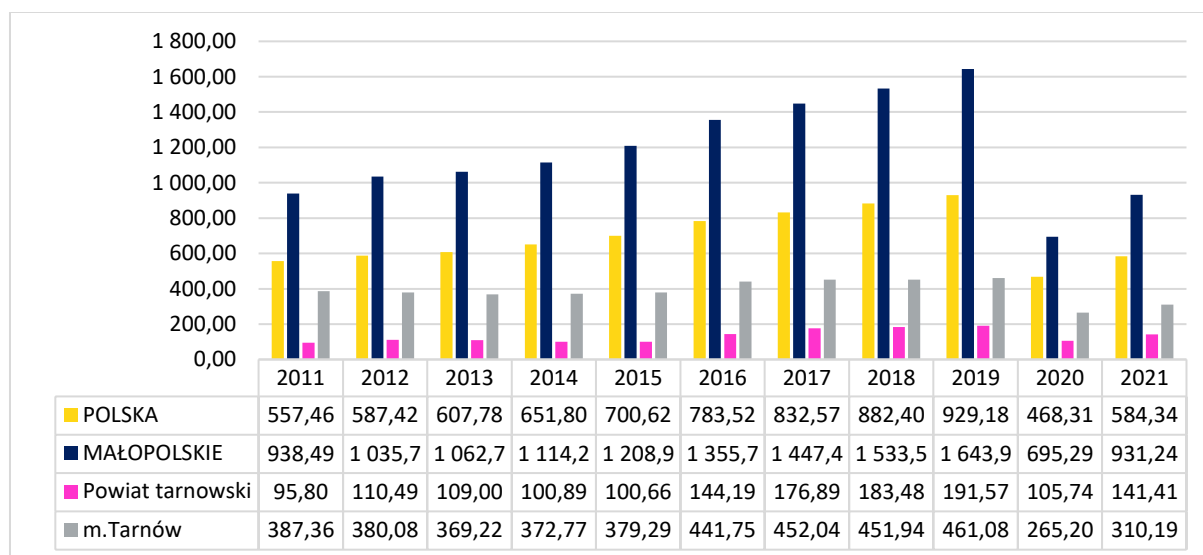
Poziom wykorzystania potencjału turystycznego danego terenu widoczny jest w danych dotyczących parametrów wykorzystania sektora turystycznego tj.: liczby miejsc noclegowych na 1 tys. ludności, liczby miejsc noclegowych całorocznych na 1 tys. ludności, turystów korzystających z noclegów na 1 tys. ludności oraz liczby udzielonych noclegów na 1 tys. ludności. Wszystkie wyżej wskazane wskaźniki przez cały okres lat 2011 – 2021 były dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej (powiat tarnowski i miasto Tarnów) znacznie poniżej średniej województwa małopolskiego. Należy jednak mieć na uwadze, że Małopolska jest jednym z atrakcyjniejszych regionów turystycznych Polski, zarówno w sferze turystyki krajowej, jak i zagranicznej, o czym decydują m.in. walory historyczno-turystyczne Krakowa, którego Stare Miasto jest wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO, jak i atrakcyjność, w tym także sportowa, Podhala i Tatr, będących najwyższym pasmem górskim w Polsce.

Niemniej, niskie wskaźniki dotyczące turystyki w SAT wskazują, iż identyfikowany w nim wysoki potencjał turystyczny nie jest w pełni wykorzystywany, przez co wymaga nie tyle dalszego rozwoju, co większej promocji. Tym bardziej, że gminy powiatu tarnowskiego w latach 2016 - 2019 notowały systematyczny wzrost wskaźnika turystów korzystających z noclegów na 1 tys. ludności (2016 rok – 144,19 turystów; 2017 rok – 176,89; 2018 rok – 183,48; 2019 rok – 191,51). Z kolei miasto Tarnów od 2016 roku utrzymuje nieznacznie wahający się, lecz relatywnie wysoki wskaźnik powyżej 440 turystów nocujących na 1 tys. mieszkańców. Co więcej, w 2019 roku uzyskał on najwyższą wartość (461,03) na przestrzeni wszystkich analizowanych lat. Tak kształtujące się statystyki dla Tarnowa wskazują na

rosnący potencjał turystyczny i noclegowy miasta, w tym jako bazy wypadowej do dalszej eksploracji i zwiedzania regionu tarnowskiego.

Zdecydowanie niższe wskaźniki na wszystkich analizowanych obszarach w 2020 roku należy wiązać z wstrzymaniem działalności hotelarskiej i usług noclegowych na skutek obostrzeń sanitarnych wprowadzonych w celu walki z pandemią COVID-19. Natomiast 2021 rok był rokiem, w którym przy usilnych próbach odbicia branży turystycznej, kolejne fale pandemii (3 i 4 fala) i wprowadzane w związku z nimi tzw. lockdowny, istotnie wyhamowały ten proces.

Wykres 2. Turyści korzystający z noclegów na obszarze SAT w latach 2011-2021 – współczynnik na 1 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Sytuacja na rynku pracy w coraz większym zakresie kształtowana jest przez dostępność kadr. Podtrzymanie konkurencyjności gospodarki i wskaźników wzrostu gospodarczego zależeć będzie od jakości kształcenia.

Wskazując na bariery dla rozwoju gospodarczego na terenie SAT należy wspomnieć o sytuacji demograficznej i luce pokoleniowej. Ponadto głównymi problemami jest niska produktywność i innowacyjność lokalnej gospodarki co ma przełożenie na niskie PKB. Kolejnym problemem jest silna konkurencja ze strony powiatów województwa podkarpackiego i w mniejszym stopniu świętokrzyskiego gdzie przedsiębiorcy zyskują dużo lepsze warunki inwestowania z uwagi na wsparcie w ramach programów dedykowanych Polsce Wschodniej.

W celu określenia zapotrzebowania na pracowników na lokalnym rynku pracy, analizie poddano dane ujęte w prowadzonym przez WUP Kraków „Barometrze zawodów”. W prognozie na 2022 rok na obszarze SAT (gminy powiatu tarnowskiego) na liście zawodów deficytowych, a więc takich, w których zapotrzebowanie na pracowników przekracza liczbę odpowiednio przygotowanych i poszukujących pracy osób, znalazło się 45 profesji. **Najczęstszymi powodami braku pracowników w zawodach deficytowych w SAT były: wysokie kwalifikacje, nabywanie i/lub podnoszenie posiadanych kwalifikacji, uzyskiwanie i odnawianie uprawnień oraz potrzeba doszkalania się (40% zawodów), niskie lub nieatrakcyjne wynagrodzenie (37,38%) i starzejąca się kadra (17,78%).** Jest to odzwierciedlenie największych wyzwań, z jakimi mierzą się lokalni pracodawcy w obszarze zasobów pracowniczych i tworzenia warunków pracy, ponieważ powyższe powody dotyczą niemal w równym stopniu zawodów wysoko i nisko specjalizowanych, a także pracowników umysłowych (średni i wyższy szczebel), jak i pracowników niższego szczebla (fizycznych).

Tabela 15. Wykaz zawodów deficytowych na obszarze SAT (powiat tarnowski) według prognozy na 2022 rok

Nazwa zawodu	Przyczyny deficytu pracowników
inżynierowie chemicy i chemicy	brak kandydatów z kierunkowym wykształceniem, są absolwenci techników chemicznych, potrzebne wysokie kwalifikacje i doświadczenie, w powiecie są pracodawcy, którzy zgłaszają zapotrzebowanie
kierownicy budowy	wymagane aktualne uprawnienia, konieczność zdobywania nowych uprawnień, konieczna sprawność fizyczna, wymagane duże doświadczenie
lekarze	deficyt wynikający z ogólnego trendu w kraju
specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji	szybko zmieniające się przepisy, konieczność uzupełniania wiedzy i kwalifikacji, potrzebne doświadczenie
psycholodzy i psychoterapeuci	wzrost wynikający z sytuacji pandemicznej i postpandemicznej, wzrost świadomości rodziców, brak psychologów dziecięcych, wymagane duże doświadczenie, praca na własnej działalności
graficy komputerowi	kosztowne kursy doszkalające, odpowiednie predyspozycje, wysokie wymagania od kandydatów, własna działalność gospodarcza, samozatrudnienie
ratownicy medyczni	trudne warunki pracy, niskie płace, praca na kontraktach, zmienowość,

Nazwa zawodu	Przyczyny deficytu pracowników
samodzielni księgowi	wymagane duże doświadczenie, wykształcenie wyższe kierunkowe i konieczność doszkalania się, zdobywania nowych kwalifikacji, szybka dezaktualizacja posiadanych umiejętności i wiedzy
opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	zapotrzebowanie ze względu na starzejące się społeczeństwo, oferty pracy za granicą, osoby z odpowiednimi predyspozycjami, dobrym stanem zdrowia, praca na zlecenie, zmianowa, dorywcza
pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	potrzeba podnoszenia kwalifikacji, uzupełniania wiedzy, w rejestrach osoby po dłuższej przerwie od wykonywania zawodu
magazynierzy	konieczne zdobywanie uprawnień, praca zmianowa, w porach nocnych, problemy z dojazdem do miejsca pracy, niska płaca
szefowie kuchni	wymagane duże doświadczenie i umiejętności, nienormowany czas pracy, praca weekendowa i nocna
kucharze	wymagane duże doświadczenie i umiejętności, nienormowany czas pracy praca weekendowa i nocna
kelnerzy i barmani	niska płaca, praca weekendowa, problemy z dojazdem
fryzjerzy	starzejąca się kadra, przestarzałe umiejętności, konieczność zdobywania nowych umiejętności, wymagane doświadczenie, niskie płace
sprzedawcy i kasjerzy	problematiczne dojazdy, niskie wynagrodzenie, praca zmianowa
robotnicy budowlani	konieczne badania wysokościowe, dobry stan zdrowia, niskie płace, praca w delegacji, zmianowa
brukarze	dobry stan zdrowia, niskie płace, praca w delegacji, zmianowa
dekarze i blacharze budowlani	konieczne badania wysokościowe, dobry stan zdrowia, niskie płace, praca w delegacji, zmianowa
monterzy instalacji budowlanych	konieczne wysokie umiejętności i doświadczenie, niskie wynagrodzenia, starzejąca się kadra, wyjazdy za pracę za granicę
operatorzy obrabiarek skrawających	wyjazdy specjalistów za granicę, starzejąca się kadra, konieczność zdobywania specjalistycznych kwalifikacji nie tylko technicznych ale i np. obsługi komputera

Nazwa zawodu	Przyczyny deficytu pracowników
mechanicy pojazdów samochodowych	starzejąca się kadra, dezaktualizacja kompetencji, konieczne zdobywanie nowych umiejętności i podnoszenia kwalifikacji, konieczne doświadczenie
diagności samochodowi	brak uprawnień, trudności z uzyskaniem uprawnień, wysokie wymagania wobec kandydatów, drogie szkolenia, konieczne predyspozycje do zawodu
piekarze	niechętnie podejmowany zawód, trudne warunki pracy, niskie płace, praca nocna i weekendowa, problematyczne dojazdy do pracy w porze nocnej, wymagany dobry stan zdrowia, brak doświadczenia młodej kadry
cukiernicy	niechętnie podejmowany zawód, trudne warunki pracy, niskie płace, praca nocna i weekendowa, problematyczne dojazdy do pracy w porze nocnej, wymagane dobry stan zdrowia, brak doświadczenia młodej kadry, samozatrudnienie
robotnicy obróbki drewna i stolarze	brak pracowników z wymaganym wykształceniem i kwalifikacjami, własna działalność
operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych	praca zmianowa, ciężkie warunki pracy, problem z dojazdem, mało atrakcyjne wynagrodzenie
kierowcy autobusów	brak kadry z uprawnieniami, starzejąca się kadra, niskie płace, praca zmianowa, trudne warunki pracy, konieczny dobry stan fizyczny
operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych	konieczność doszkalania się, podnoszenia kwalifikacji, zdobywania umiejętności, terminowe uprawnienia
monterzy konstrukcji metalowych	stałe wysokie zapotrzebowanie na usługi w regionie, brak uprawnień i doświadczenia zawodowego
przetwórcy mięsa i ryb	praca zmianowa, w trudnych warunkach, potrzebny dobry stan zdrowia, trudności z dojazdem do zakładów pracy, niskie płace,
operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	konieczność zdobywania nowych uprawnień, doszkalania się, konieczne doświadczenie
nauczyciele języków obcych i lektorzy	ograniczono liczby godzin języków obcych w szkołach, brak uprawnień pedagogicznych, nieatrakcyjne wynagrodzenie, praca na zlecenie w większych miastach, przez to, że ograniczono liczby godzin języków obcych w szkołach jest potrzeba szukania dodatkowych godzin nauki języka

Nazwa zawodu	Przyczyny deficytu pracowników
spawacze	uprawnienia terminowe, wymagane podnoszenie kwalifikacji, starzejąca się kadra, wyjazdy za granice, ciężkie warunki pracy i konieczny dobry stan zdrowia, konieczne predyspozycje do wykonywania zawodu
pracownicy ochrony fizycznej	konieczność odnawiania uprawnień, długotrwały proces uzyskiwania uprawnień, trudne warunki pracy
kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	brak kadry z uprawnieniami, konieczność odnawiania uprawnień, starzejąca się kadra, niskie płace, praca zmianowa, praca w delegacji, trudne warunki pracy, konieczny dobry stan zdrowia
murarze i tynkarze	konieczne badania wysokościowe, dobry stan zdrowia, niskie płace, praca w delegacji, zmianowa
blacharze i lakiernicy samochodowi	potrzeba odpowiednich umiejętności i doświadczenia, szkodliwe warunki pracy
pielęgniarki i położne	starzejąca się kadra, w rejestrach osoby z przedawnionym prawem do wykonywania zawodu, niskie zarobki, zmianowość, brak chęci do uzupełnienia/podnoszenia kwalifikacji
projektanci i administratorzy baz danych, programiści	konieczność ciągłego podnoszenia kwalifikacji, wysoko rozwinięte kompetencje cyfrowe, drogie szkolenia, wymagane predyspozycje do pracy
pracownicy ds. techniki dentystycznej	potrzebne dodatkowe kwalifikacje
logopedzi i audiofonolodzy	brak wykwalifikowanej kadry, potrzebne doświadczenie, zatrudnienie w kilku placówkach
pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie	pracodawcy wymagają wielozadaniowości, prace w szarej strefie, niskie płace, nienormowany czas pracy
elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	wymagane uprawnienia, dezaktualizacja uprawnień, brak doświadczenia u młodszej kadry, wysokie wymagania wobec kandydatów (wielozadaniowość), oczekiwanie od kandydatów różnych pokrewnych umiejętności, praca w delegacji
nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych	brak kandydatów z odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem, wąskie specjalizacje, praca niepełnowymiarowa, praca na zastępstwo, potrzeba doszkalania się

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Barometru zawodów” WUP Kraków

2.1.3. SFERA MOBILNOŚCI

Zjawiska kryzysowe i nierównomierność procesów rozwojowych to kluczowe wyzwania dla zrównoważonego rozwoju obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej. Szczególne znaczenie dla rozwoju SAT ma tzw. renta położenia, kształtowana przebiegiem głównych ciągów komunikacyjnych, jak też dostępność komunikacyjna. Kluczowym miejscem dla kształtowania i rozwijania mobilności jest miasto Tarnów, stanowiące miejsce docelowe przemieszczeń codziennych dla mieszkańców wielu okolicznych gmin (praca, szkoła, rozrywka), ale też będące węzłem drogowo-kolejowym łączącym SAT z pozostałą częścią województwa, kraju oraz w wymiarze międzynarodowym.

Istotny wpływ na rozwój gospodarczy na obszarze SAT ma lokalizacja gmin względem układów komunikacyjnych opartych o autostradę i drogi krajowe oraz położenie, które generuje zjawiska suburbanizacyjne.

Przez obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej przebiegają drogowe szlaki komunikacyjne w ramach korytarzy bazowej transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T). W sieci bazowej położona jest autostrada A4 na odcinku polskim przebiegająca od Jędrzychowic do Korczowej. Drogi krajowe, biegnące przez SAT uzupełniają drogi wojewódzkie powiatowe oraz gminne.

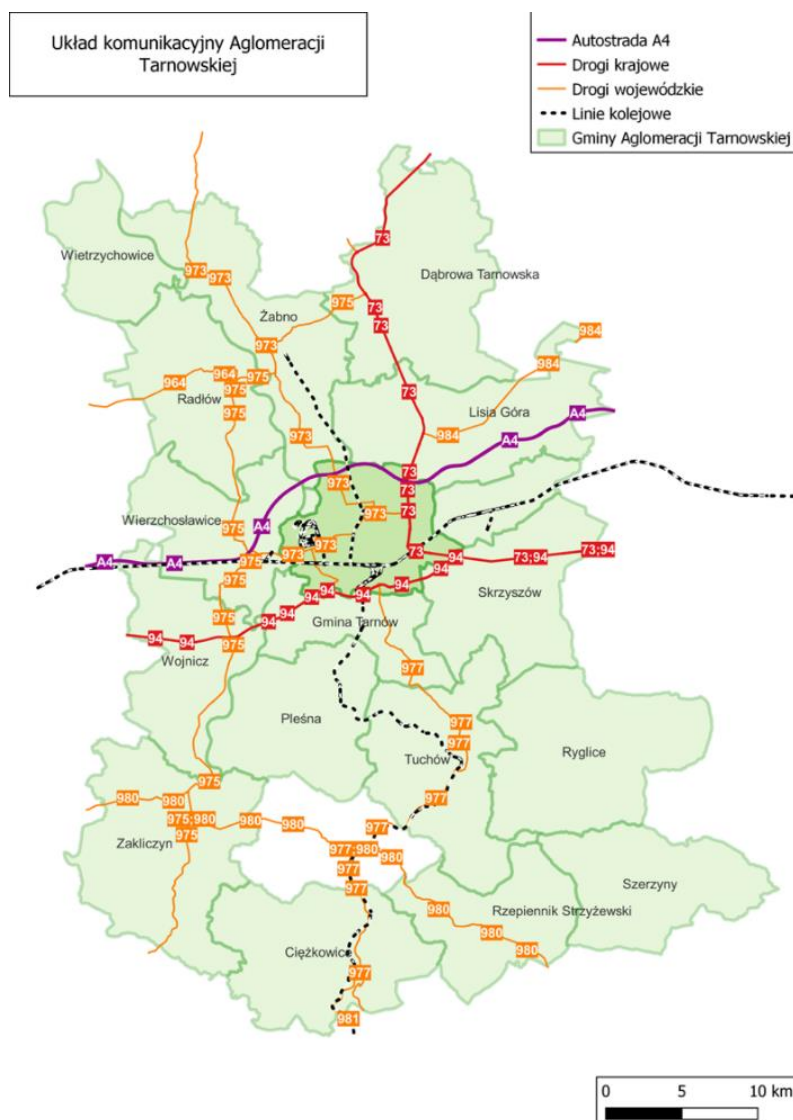
Obszar SAT położony jest w niewielkiej odległości od portu lotniczego o znaczeniu międzynarodowym, którym jest Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice (kod IATA: KRK, kod ICAO: EPKK), położony 11 km na zachód od centrum Krakowa. Lotnisko to, jako jedno z ośmiu w Polsce znajduje się w sieci bazowej TEN-T. Od miasta Tarnowa dzieli je (według tras drogowych) 95,7 km, a od Dąbrowy Tarnowskiej 115 km.

W kontekście transportu lotniczego warto wymienić również lotnisko Rzeszów – Jasionka oraz w kontekście lotów biznesowych lotniska w Łososinie Dolnej i Mielcu (w Mielcu także usługi cargo). Dane Izby Przemysłowo-Handlowej w Tarnowie wskazują, iż przedsiębiorcy narzekają na ograniczoną dostępność do lotnisk na obszarze SAT.

Drugie miasto w Małopolsce – Tarnów posiada jedynie lądowisko z krótkim pasem 500m ulokowane w centrum miasta, z brakiem możliwości rozwoju. Szansą na rozwój funkcji gospodarczej i turystycznej może być wyznaczenie nowego miejsca na lotnisko na obszarze aglomeracji tarnowskiej.

Poniżej na mapie przedstawiono układ komunikacyjny na obszarze SAT.

Mapa 2. Układ komunikacyjny na terenie gmin SAT

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Ocena funkcjonowania systemu transportu w ramach zrównoważonej mobilności

Ruch pieszcy

Infrastruktura dla ruchu pieszego jest najlepiej rozwinięta w miastach SAT a dużo słabiej w gminach wiejskich. Mniejsze miejscowości nie posiadają wystarczającej infrastruktury w postaci ciągów pieszych, przez co mieszkańcy zmuszeni są korzystać z wąskich i nieutwardzonych poboczy lub z jezdni.

Infrastruktura dla ruchu pieszego w centrach miast SAT pomimo dobrego stanu technicznego chodników, wymaga dostosowania do poruszania się osób niepełnosprawnych, jak również eliminacji barier w postaci słupów oświetleniowych lub

znaków drogowych, usytuowanych w ciągach komunikacyjnych. W wybranych obszarach poza centrami miast oraz w obszarach pozamiejskich stan techniczny chodników wymaga poprawy, remontów.

Wyjątkiem są chodniki w miejscowościach obszaru funkcjonalnego, zlokalizowane wzdłuż dróg krajowych lub wojewódzkich. Problemem jest również brak oświetlenia chodników i poboczy na terenach wiejskich, co znacznie pogarsza bezpieczeństwo pieszych w okresie jesienno-zimowym oraz w porach nocnych. W centrach miast i gmin, problem dla ruchu pieszych stanowi nie zawsze uporządkowane parkowanie, jak i wykorzystywanie chodników dla (krótkoterminowego) parkowania pojazdów samochodowych. Niekorzystny wpływ na bezpieczeństwo ruchu pieszego ma również duże natężenie ruchu samochodowego na drogach krajowych nr 94 oraz 73 wojewódzkich oraz dojazdowych do nich. Brak dróg dla rowerów powoduje, że rowerzyści korzystają często z chodników. Infrastruktura dla pieszych w miejscowościach wchodzących w skład Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska znajduje się obecnie w fazie planowania i rozbudowy.

Ruch pieszy stanowi podstawową formę poruszania się w mniejszych miastach i miejscowościach analizowanego obszaru. Ponadto stanowi uzupełnienie podróży realizowanych samochodem (dojście do parkingu) czy transportem publicznym (dojście na przystanek lub stację kolejową).

W celu umożliwienia swobodnego poruszania się pieszych powinno się zapewnić odpowiednią wysokość krawężników, szerokość i nawierzchnię chodników, która pozwoli na swobodne przemieszczanie się osób z wózkami dziecięcymi i osób na wózkach inwalidzkich. Tworzona infrastruktura pieszego powinna wpisywać się w założenie 8–80 (dostosowana do korzystania przez 8-latkę i 80-latkę). Ponadto powinno się niwelować miejsca parkingowe na chodnikach (włącznie z zakazem parkowania na nich i jego egzekwowaniem). Podnoszenie bezpieczeństwa pieszych powinno odbywać się poprzez doświetlanie przejść dla pieszych.

W niektórych gminach zauważalne jest występowanie braku ciągłości w infrastrukturze pieszego lub brak takiej infrastruktury w ogóle. Niedostateczny stan nawierzchni chodników, parkowanie samochodów na chodnikach ograniczające przestrzeń do poruszania się pieszym oraz sterowanie ruchem drogowym preferujące transport samochodowy stanowią kierunki interwencji w obszarze infrastruktury pieszego.

Transport rowerowy

Według danych GUS w latach 2011-2021 długość sieci dróg rowerowych na obszarze SAT zwiększyła się o 150,87% (z 51,9 km do 130,2 km). Co istotne, w analizowanym okresie przyrost liczby km dróg dedykowanych transportowi rowerowemu w SAT miał ponad

dwukrotnie mniejszą dynamikę zmiany, niż średnia w województwie małopolskim (333,11%). Najdłuższą siecią dróg rowerowych w 2022 roku dysponowało miasto Tarnów (77,1 km), w nim też zaobserwowano największy od 2011 roku przyrost długości dróg rowerowych (26,3 km). Na drugim miejscu uplasowała się gmina Tarnów ze ścieżkami rowerowymi o łącznej długości 18,5 km, dla której wzrost o 17,4 km uzyskał rekordowa dynamikę zmiany, wobec stanu z 2011 roku (1,1 km).

W przypadku konieczności redukcji kosztów inwestycji związanych z modernizacją infrastruktury drogowej w gminach, w pierwszej kolejności wstrzymuje się realizację budowy dróg dla rowerów. Problemem są również nieuregulowane sprawy własnościowe gruntów, w ramach których ma zostać poprowadzona ścieżka rowerowa co znacznie wydłuża czas przygotowania inwestycji.

Możliwości rozwoju tej formy mobilności leżą przede wszystkim w rozbudowie infrastruktury dla rowerów, promocji tej formy podróżowania wśród mieszkańców, wykorzystania walorów turystycznych regionu dla ruchu rowerowego, jak również w realizacji na terenie miast systemów typu „rower miejski”.

Fotografia 1. Przykłady rozwiązań promujących transport rowerowy na terenie ZIT SAT – Miasto Tarnów

Źródło: Urząd Miasta Tarnowa

W Tarnowie funkcjonuje System Tarnowskiego Roweru Miejskiego, który podsiada 18 stacji i 190 rowerów – w tym 10 dziecięcych i 10 wyposażonych w foteliki. System ma obecnie ponad 8 tysięcy zarejestrowanych użytkowników, którzy w ciągu sezonu wypożyczają rowery około 20 tysięcy razy, przejeżdżając nimi ponad 50 tysięcy kilometrów.

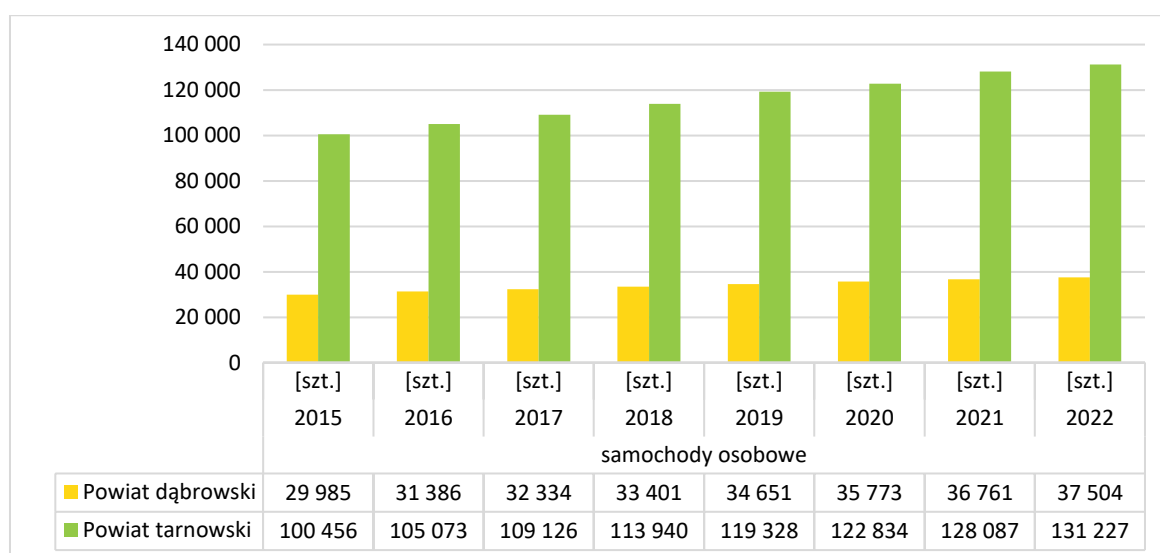
Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest rozwój ścieżek/dróg rowerowych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Tarnowa. Niemniej jednak nadal nie tworzą one

spójnego systemu i wymagają szeregu inwestycji. Docelowo powinny one łączyć miejscowości na terenie SAT.

Transport indywidualny

Dobrze rozwinięty układ drogowy oraz niewystarczająca liczba połączeń oferowanych przez transport zbiorowy powodują, że wzrasta liczba użytkowników samochodów osobowych w powiatach, w których zlokalizowane są gminy SAT, co jest widoczne na poniższym wykresie. Wzrastająca liczba pojazdów na drogach powoduje pogorszenie warunków ruchu drogowego, które przyczyniają się do wzrostu czasu podróży. Większy udział podróży samochodem osobowym niż alternatywnymi formami przemieszczania się powoduje również większe zanieczyszczenie środowiska oraz zwiększenie hałasu.

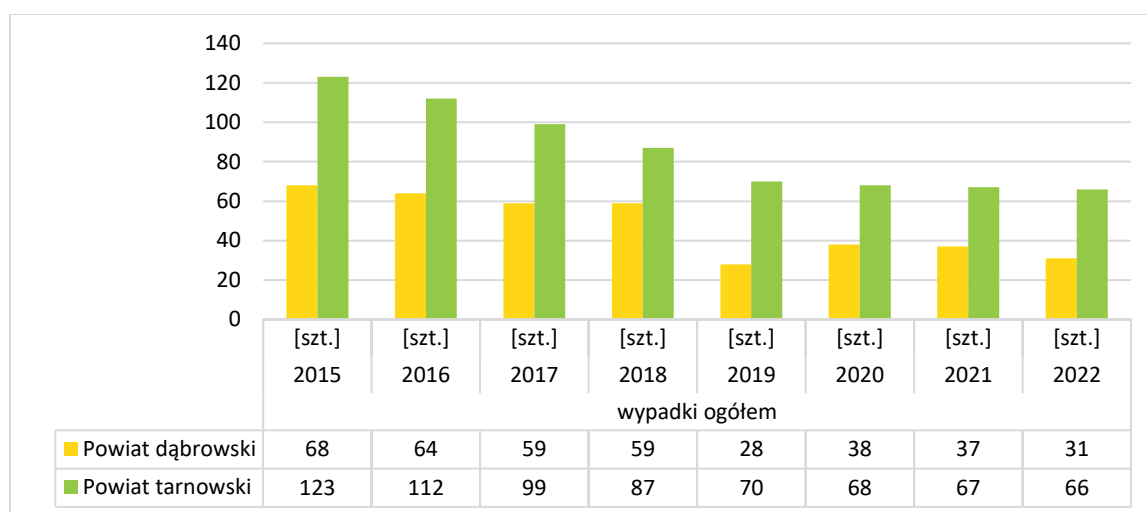
Wykres 3. Liczba samochodów osobowych zarejestrowanych w poszczególnych powiatach, w których zlokalizowane są gminy SAT w latach 2015-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Poniższy wykres przedstawia liczbę wypadków drogowych na terenie powiatów, w których zlokalizowane są gminy SAT w latach 2015-2022. Pomimo, iż zauważalna jest tendencja spadkowa, liczba wypadków drogowych jest na wysokim poziomie. Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego obejmują odpowiednie projektowanie i budowanie infrastruktury drogowej, jak również edukowanie społeczeństwa w zakresie bezpiecznych zachowań na drodze.

Wykres 4. Liczba wypadków drogowych w powiatach, w których zlokalizowane są gminy SAT w latach 2015-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analiza ruchu samochodowego na drogach krajowych i wojewódzkich na obszarze SAT

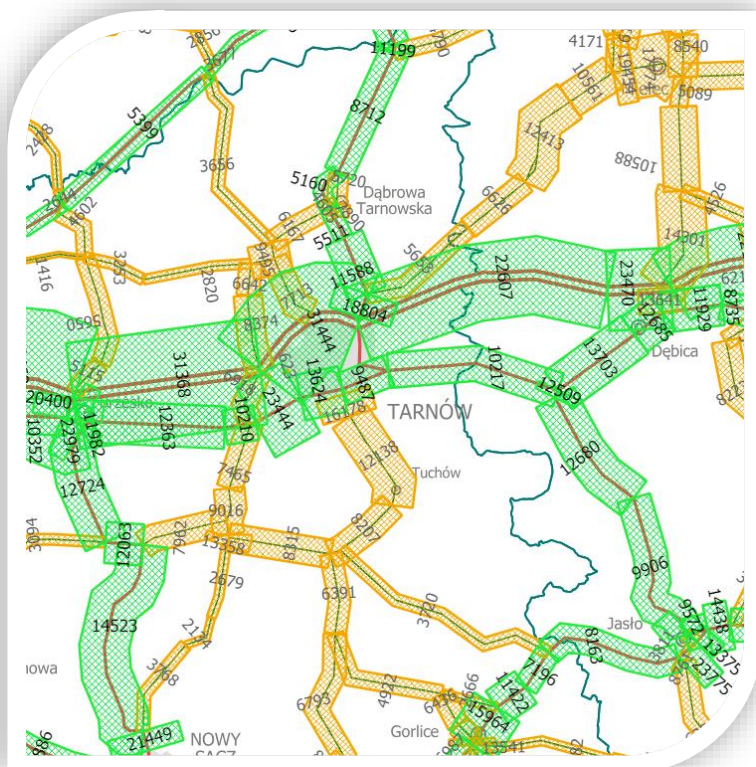
Na drogach w obszarze SAT występuje duży ruch samochodowy, co obrazują wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu (GPR). Ostatni Generalny Pomiar Ruchu został wykonany w 2020 roku a wcześniejszy w 2015 roku.

Według GPR 2020 wartość średniego dobowego ruchu rocznego (SDRR) w województwie małopolskim wynosiła:

- dla dróg krajowych 18 918 poj./dobę (przy SDRR dla kraju – 13 574 poj./dobę),
- dla dróg wojewódzkich 5 526 poj./dobę (przy SDRR dla kraju – 4 231 poj./dobę).

W porównaniu z GPR 2015 SDRR w GPR 2020 w województwie małopolskim na drogach krajowych ruch wzrósł o ok. 30 % (przy średniej krajowej wynoszącej 21 %). W 2015 roku wynosił on 14 580 poj./dobę (przy średniej krajowej wynoszącej 11 178 poj./dobę).

Mapa 3. Natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich

Kolor zielony – autostrady i drogi krajowe ; Kolor żółty – drogi wojewódzkie

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, GPR 2020

Na drogach wojewódzkich SDRR w GPR 2020 w porównaniu z GPR 2015 wzrósł o blisko 21 % (przy średniej krajowej ok. 20 %). W 2015 roku wynosił on 5 526 poj./dobę (przy średniej krajowej wynoszącej 3 520 poj./dobę).

Powyższe dane jednoznacznie wskazują nieustanny wzrost liczby wykonywanych podróży w całym obszarze SAT.

Transport zbiorowy

Transport autobusowy

W gminach SAT funkcjonuje autobusowa komunikacja:

- miejska – w Tarnowie, realizowana przez Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie który jest jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa,
- gminna – realizowana przez prywatnych przewoźników, która zapewnia głównie dowóz dzieci do szkół,

- powiatowa – realizowana przez prywatnych przewoźników, która zapewnia połączenia w obrębie powiatów, w tym dowóz dzieci do szkół ponadpodstawowych,
- ponadpowiatowa – realizowana przez prywatnych przewoźników na zasadach komercyjnych, która łączy obszar SAT z innymi miastami w województwie oraz kraju.

Transport miejski

Transport miejski funkcjonuje obecnie w mieście Tarnów i gminie wiejskiej Tarnów (na terenie gminy wiejskiej Tarnów jest obsługiwana tylko miejscowość Biała). Operatorem transportu jest Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie (ZDiK), który jest jednostką budżetową. Obecnie funkcjonuje 19 linii.

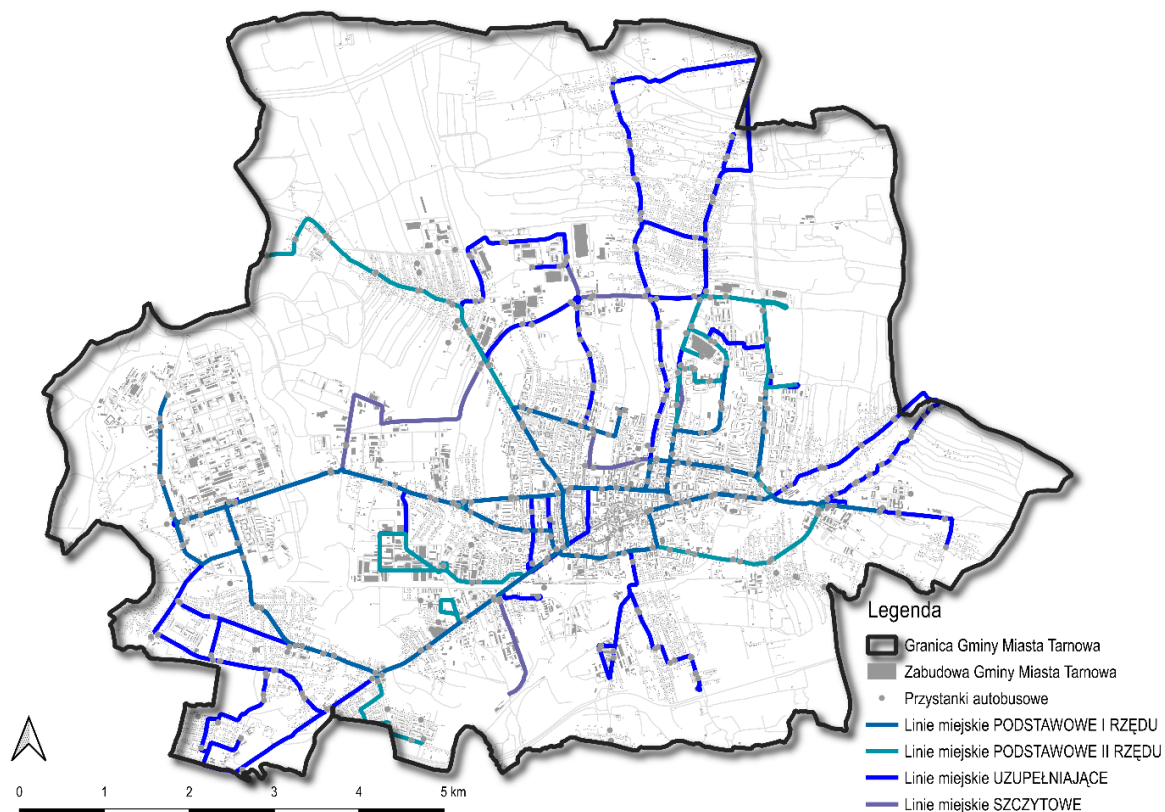
Tabela 16 Linie komunikacyjne organizowane przez ZDiK

nr linii	charakterystyka linii
0, 9, 30	linie miejskie, podstawowe I rzędu – są to linie charakteryzujące się najwyższą częstotliwością – autobusy kursują co 10-20 minut przez większą część dnia
1, 2, 3*, 33	linie miejskie podstawowe II rzędu – autobusy kursują co 30-50 minut przez większą część dnia *linia pełni jednocześnie rolę linii podmiejskiej i podstawowej II rzędu
5, 6, 11, 12, 14, 24, 31, 34	linie miejskie uzupełniające – autobusy kursują co 60-90 minut przez większą część dnia
41, 44, 46, 48	linie miejskie szczytowe – autobusy kursują jedynie w godzinach szczytu, łącznie od 2 do 5 kursów w ciągu dnia

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono schemat układu komunikacyjnego.

Rysunek 2. Schemat linii miejskich w Tarnowie

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla gminy miasta Tarnowa

Komunikacja miejska na terenie miasta jest dostosowywana na bieżąco do zmieniających się potrzeb transportowych mieszkańców. Problemem w rozwoju tej gałęzi transportu jest mała liczba zawartych porozumień między gminami, przez co komunikacja miejska nie dociera do wszystkich gmin sąsiednich. Taka sytuacja ma bezpośredni wpływ na wybór środka transportu przez osoby dojeżdżające do Tarnowa z gmin ościennych.

Poniżej w tabeli przedstawiono liczbę wozokilometrów w poszczególnych latach wykonywanych przez Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie.

Tabela 17. Liczba wozokilometrów komunikacji miejskiej w Tarnowie wykonywanych w gminach objętych porozumieniem międzygminnym w latach 2021 – 2024

Rok	Liczba wzkm w wykonanych w Gminie Miasta Tarnowa	Liczba wzkm wykonanych w Gminie Tarnów
2021	3 069 355,8	6 799,4
2022	2 925 070,5	9 268,2
2023	2 771 894,5	9 551,1
2024*	2 787 636,4	9 628,0

*Liczba planowanych kilometrów do końca 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ZDiK.

Liczba wozokilometrów w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Lata 2021 i 2022 to okres związany z pandemią oraz wprowadzonymi ograniczeniami, np. dotyczącymi napełnienia pojazdów, co powodowało konieczność dublowania kursów. Pozwala to stwierdzić iż oferta transportu zbiorowego jest stabilna.

Transport gminny, powiatowy i między powiatowy

Funkcjonowanie gminnego, powiatowego i między powiatowego transportu zbiorowego jest istotnym elementem zapewniającym możliwość przemieszczania się dla wszystkich grup społecznych (m.in. osoby starsze, dzieci i młodzież wieku szkolnym, osoby o niższym statusie ekonomicznym). Ponadto rozwój sieci transportu publicznego oraz rozwój oferty przewozowej jest także istotny dla wypełniania zasad zrównoważonego rozwoju.

Komunikacja publiczna na terenie ZIT SAT obsługiwana jest poprzez linie przewozowe wewnątrz powiatowe, trasy Autobusowych Linii Dostawczych Kolei Małopolskich, linie dla których organizatorami są poszczególne gminy wchodzące w skład ZIT SAT oraz za pośrednictwem przewoźników komercyjnych. Łącznie na koniec maja 2024 r. przez ZIT SAT przebiegało ponad 50 autobusowych linii komunikacyjnych.

Połączenia wewnątrz aglomeracji tarnowskiej realizowane są przez sześciu przewoźników na podstawie zezwoleń wydanych przez Starostę Tarnowskiego i Starostę Dąbrowskiego oraz poszczególne gminy.

Głównym celem podróży wśród mieszkańców ZIT SAT jest miasto Tarnów.

Komunikacja gminna służy głównie dowozowi dzieci do szkół i jest realizowana w formie kursów specjalnych (tylko mogą z nich korzystać dzieci uczęszczające do szkół). Gminy ze względu na ograniczone budżety nie są zainteresowane tworzeniem systemu gminnej

komunikacji zbiorowej, pomimo możliwości otrzymania dofinansowania z Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych.

Komunikacja ponadpowiatowa na obszarze SAT realizowana jest na zasadach komercyjnych przez przewoźników prywatnych oraz przez operatora, którym są Koleje Małopolskie. Operator uruchamia autobusowe linie komunikacji zbiorowej, które dowożą do mieszkańców do stacji kolejowych i są skomunikowane z odjazdami pociągów. Ta forma transportu zbiorowego jest bardzo istotna dla rozwoju całego obszaru ZIT SAT, ponieważ zapewnia możliwość dojazdu (z jedną przesiadką autobus – kolej) np. do Krakowa czy Rzeszowa.

Transport kolejowy

System transportu kolejowego na terenie SAT opiera się na funkcjonowaniu połączeń kolejowych obsługujących ten obszar zarówno w relacji wewnętrznej, jak i zewnętrznej. Na terenie SAT znajduje się 9 stacji kolejowych oraz 15 przystanków kolejowych, z których 9 jest wykorzystywanych w ruchu pasażerskim. Głównym ośrodkiem w tej sieci jest Tarnów – jako miejsce zbiegu ww. linii kolejowych.

Na system transportu kolejowego w analizowanym obszarze składają się następujące linie kolejowe:

- Linia kolejowa nr 91 Kraków Główny – Medyka – zelektryfikowana, w większości dwutorowa linia kolejowa w południowo-wschodniej Polsce. Stanowi część pan-europejskiego szlaku E 30. Stacje i przystanki w granicach obszaru funkcjonalnego:
 - Bogumiłowice,
 - Tarnów,
 - Tarnów Mościce,
 - Wałki,
 - Wola Rzędzińska.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące wymiany pasażerskiej na stacjach i przystankach kolejowych linii nr 91 w roku 2022.

Tabela 18. Wymiana pasażerska na stacjach na linii nr 91

Nazwa stacji	Gmina	Wymiana pasażerska [liczba osób]	Średnia dobową liczbą zatrzymań	Średnia liczba pasażerów na 1 zatrzymanie wg przedziałów
Bogumiłowice	Wierzchosławice	500 - 699	48	od 10 do 15
Tarnów	Tarnów	6900	117	60
Tarnów Mościce	Tarnów	300 - 499	53	od 5 do 10
Wałki	Tarnów	50 - 99	24	od 2 do 5
Wola Rzędzińska	Tarnów	50 - 99	24	od 2 do 5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Transportu Kolejowego

- Linia kolejowa nr 96 – pierwszorzędna, jedno- i dwutorowa linia kolejowa znaczenia państwowego łącząca stację Tczew ze stacją Kostrzyn. Stacje i przystanki w granicach obszaru funkcjonalnego:
 - Bogoniowice Ciężkowice,
 - Pławna,
 - Chojnik,
 - Gromnik,
 - Kłokowa,
 - Łowczówek Pleśna,
 - Tarnów,
 - Lubaszowa,
 - Łowczów,
 - Siedliska koło Tuchowa,
 - Tuchów.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące wymiany pasażerskiej na stacjach i przystankach kolejowych linii nr 203 w roku 2022.

Tabela 19. Wymiana pasażerska na stacjach na linii nr 203

Nazwa stacji	Gmina	Wymiana pasażerska [liczba osób]	Średnia dobową liczbą zatrzymań	Średnia liczba pasażerów na 1 zatrzymanie wg przedziałów
Bogoniowice Ciężkowice	Ciężkowice	200 - 299	25	od 5 do 10
Pławna	Ciężkowice	20 - 49	13	od 2 do 5
Chojnik	Gromnik	20 - 49	13	od 0 do 2
Gromnik	Gromnik	150 - 199	18	od 5 do 10
Kłokowa	Pleśna	10 - 19	13	od 0 do 2
Łowczówek Pleśna	Pleśna	50 - 99	18	od 5 do 10
Tarnów	Tarnów	6900	117	60
Lubaszowa	Tuchów	20 - 49	13	od 2 do 5
Łowczów	Tuchów	50 - 99	18	od 2 do 5
Siedliska koło Tuchowa	Tuchów	20 - 49	14	od 0 do 2
Tuchów	Tuchów	300 - 499	25	od 15 do 20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Transportu Kolejowego

Pod względem transportu kolejowego na mapie SAT główny ośrodek stanowi miasto Tarnów, przez który bieżą linie kolejowe o znaczeniu krajowym (LK 91 i 96), komunikujące cały obszar z resztą województwa małopolskiego, jak i w wymiarze ogólnopolskim. Tarnów posiada 2 stacje kolejowe obsługujące ruch pasażerski: Tarnów Główny oraz Tarnów-Mościce. Główny dworzec kolejowy obsługuje pociągi: Regionalne, Interregio, TLK, Intercity oraz EuroCity, natomiast dworzec kolejowy Tarnów-Mościce pociągi: Regionalne i Interregio. Z Tarnowa można bezpośrednio dojechać m.in. do: Rzeszowa, Przemyśla, Lwowa, Nowego Sącza, Krynicy, Krakowa, Katowic, Wrocławia, Poznania, Szczecina, Świnoujścia i Warszawy. Ważną rolę w podniesieniu znaczenia kolei jako głównego środka transportu w komunikacji pasażerskiej na terenie ZIT SAT na krótkich i długich dystansach będzie miał konkurencyjny czas przejazdu koleją oraz organizacja linii dowozowych do centrów przesiadkowych, które będą również posiadały pojemne i bezpieczne parkingi typu P&R oraz B&R.

Szans w zwiększeniu znaczenia transportu kolejowego w systemie komunikacji zbiorowej na terenie aglomeracji tarnowskiej należy upatrywać w uruchomieniu połączenia kolejowego Tuchów-Tarnów-Żabno oraz zakupie szynobusów. Autobus szynowy charakteryzuje się między innymi większym przyspieszeniem, mniejszym zużyciem paliwa i większymi prędkościami na tych samych liniach ze względu na m. in. swoją wagę.

Węzły komunikacyjne, przystanki i parkingi P&R

Węzeł przesiadkowy jest miejscem zaprojektowanym do przesiadania się pasażerów. Węzły komunikacyjne mogą stanowić punkty przesiadkowe w ramach jednej gałęzi transportu lub łączyć różne środki – np. kolej i autobusy. Naturalnymi węzłami przesiadkowymi są dworce kolejowe i autobusowe wraz z zespołem przystanków komunikacji miejskiej, które umożliwiają sprawne przesiadanie się w ramach jednego środka transportu oraz między nimi. W miastach, takich jak Tarnów bardzo istotne są węzły umożliwiające przesiadkę między liniami komunikacji miejskiej.

Najbezpieczniejsze węzły przesiadkowe zlokalizowane są na placach oddzielonych od ogólnodostępnego ruchu pojazdów, umożliwiając one przemieszczanie się pomiędzy przystankami bez przekraczania jezdni. Istotnym aspektem warunkującym dobre funkcjonowanie węzła jest odpowiednia organizacja przesiadek – pozwalająca na sprawną zmianę środka transportu bez długiego oczekiwania.

Na terenie Tarnowa funkcjonują 3 węzły przesiadkowe:

1. Węzeł przesiadkowy zlokalizowany przy ul. Chyszowskiej (Kochanowskiego – Chyszowska);
2. Węzeł przesiadkowy zlokalizowany przy ul. Krakowskiej (Krakowska – Planty);
3. Węzeł przesiadkowy zlokalizowany przy ul. Błonie i Alei Jana Pawła II (Jana Pawła II – Rondo Niepodległości).

Ponadto istotnym węzłem przesiadkowym jest Dworzec Kolejowy w Tarnowie zlokalizowany na Placu Dworcowym. W okolicy dworca zlokalizowane są parkingi samochodowe oraz przystanki komunikacji miejskiej. Do stacji kolejowej przylega parking P&R, zlokalizowany przy ul. Do Huty.

Przystanki

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o publicznym transporcie zbiorowym, zadaniem organizatora publicznego transportu zbiorowego jest określenie przystanków komunikacyjnych i dworców, których właścicielem lub zarządzającym jest jednostka samorządu terytorialnego, udostępnienie przystanków komunikacyjnych dla przewoźników oraz określenie warunków i zasad korzystania z tej infrastruktury. Zgodnie z art. 2 ust. 13 ustawy Prawo o ruchu drogowym za przystanek autobusowy uważa się miejsce zatrzymywania się pojazdów transportu publicznego oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi, czyli znakiem D-15 „przystanek autobusowy”. Ponadto ustawa o publicznym transporcie zbiorowym wskazuje, że na obszarze przystanku umieszcza się

informacje dotyczące godzin odjazdów środków transportu. Określenie przystanków komunikacyjnych i dworców oraz warunków i zasad korzystania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, następuje w drodze uchwały podjętej przez właściwy organ danej jednostki samorządu terytorialnego.

Na terenie Tarnowa znajduje się 371 przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Miasta Tarnowa. Na terenie Tarnowa znajdują się jeszcze 4 przystanki, których zarządzającym jest podmiot prywatny.

Poniżej w tabeli przedstawiono liczbę przystanków na obszarze każdej z gmin wchodzącej w obszar ZIT SAT.

Tabela 20. Liczba przystanków na obszarze gmin wchodzących w obszar ZIT SAT

Gmina	Liczba przystanków autobusowych w 2020 r.	Liczba przystanków autobusowych w 2023 r.
Dąbrowa Tarnowska	91	91
Ciężkowice	33	37
Lisia Góra	116	120
Pleśna	16	16
Radłów	42	42
Ryglice	31	31
Rzepiennik Strzyżewski	33	47
Skrzyszów	108	108
Tarnów	179	179
Tuchów	6	6
Wierzchosławice	82	82
Wietrzychowice	15	15
Wojnicz	72	72
Zakliczyn	187	187
Żabno	71	71
Szerzyny	18	40
m. Tarnów	371	371

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Parkingi Park&Ride

Park and Ride – jest to system parkingowy, który umożliwia kierowcom zostawienie swojego pojazdu na specjalnie przeznaczonym parkingu i kontynuowanie podróży środkami komunikacji publicznej, takimi jak autobus czy pociąg. Obecnie na obszarze ZIT SAT według danych GUS funkcjonuje 7 parkingów P&R.

Tabela 21. Liczba parkingów P&R na obszarze gmin wchodzących w obszar ZIT SAT

Gmina	Liczba parkingów P&R w 2020 r.	Liczba parkingów P&R w 2021 r	Liczba parkingów P&R w 2022 r	Liczba parkingów P&R w 2023 r
Ciężkowice	2	2	2	2
Radłów	1	1	1	1
Tuchów	1	1	1	1
Wojnicz	1	1	1	1
Tarnów	1	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Transport towarów

Potrzeba transportowa w ruchu towarowym jest generowana głównie przez podmioty gospodarcze, centra logistyczne i magazyny. Można prognozować, że w perspektywie 2030 roku będzie następował dalszy wzrost ruchu pojazdów ciężarowych spowodowany inwestycjami w Specjalnych Strefach Ekonomicznych (SSE) i strefach przemysłowych lokalizowanych w gminach SAT. Pokazują to wskaźniki dotyczące dynamiki liczby przedsiębiorstw lub udziału podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w przedsiębiorstwach ogółem. W strefach tych powstaną centra logistyczne, którymi nazywane są obiekty będące również nowoczesnymi magazynami do wynajęcia (określanymi też mianem parków logistycznych) lub są to branżowe bądź firmowe punkty dystrybucyjne. Na terenie obszaru funkcjonalnego funkcjonuje podstrefa należąca do Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE). Ponad 50 ha terenów zlokalizowanych w Tarnowie, zostało włączonych do KSSE jako podstrefa Tarnów.

Podstawową rolę w transporcie ładunków w miejskim obszarze funkcjonalnym Tarnowa pełni komunikacja samochodowa z wykorzystaniem pojazdów ciężarowych oraz dostawczych (do 3,5 t). W ostatnich latach nie przeprowadzono w żadnej z gmin kompleksowych pomiarów dotyczących ruchu pojazdów ciężarowych i dostawczych, a jedyne dostępne dane pochodzą z generalnego pomiaru ruchu (GPR). Problemy logistyki miejskiej są rozwiązywane punktowo. Ruch samochodów ciężarowych, przede wszystkim tranzytowy w relacji wschód – zachód odbywa się autostradą A4 oraz drogami DK94 i DK73.

Autostrada A4 posiada nośność 115kN/oś. Drogi krajowe DK94 i DK73 posiadają nośność 100kN/oś. Pozostałe drogi wojewódzkie oraz ich odcinki posiadają dopuszczalną nośność 80 kN/oś.

Mapa 4. Średni dobowy ruch pojazdów ciężarowych – GPR 2020

Źródło: GDDP

Średni dobowy ruch pojazdów ciężarowych, z wyjątkiem bardzo wysokich wartości na autostradzie A4 (w granicach do 37 tys. poj./dobę) wynikających głównie z ruchu międzyregionalnego, krajowego i międzynarodowego, występuje na drodze krajowej nr 73 i kształtuje się w przedziale 880 - 1650 poj./dobę.

Aktywność gospodarcza obszaru, liczne zakłady produkcyjne i parki przemysłowe wpływają na to, że logistyka miejska powinna być brana pod uwagę jako element polityki transportowej SAT. Przy podejmowaniu działań zmierzających do zmniejszenia istniejących barier rozwojowych należy polegać na rozwiązaniach z obszaru zrównoważonego transportu i logistyki miejskiej. Jak dotąd w kontekście krajowym nie opracowano szczegółowych dokumentów strategicznych i kierunkowych dotyczących tego obszaru transportu takich jak np. Zrównoważony Plan Logistyki Miejskiej (SULP – Sustainable Urban Logistics Plan).

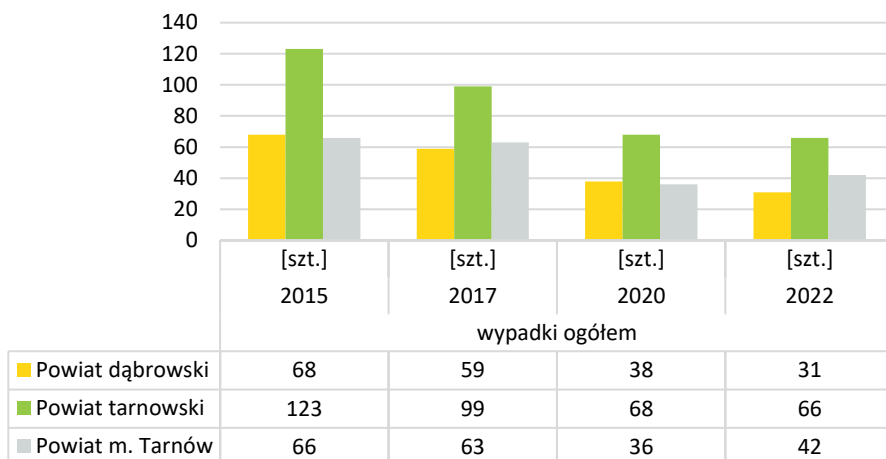
Bezpieczeństwo ruchu drogowego

O bezpieczeństwie ruchu drogowego świadczy liczba wypadków i kolizji na danym obszarze. Statystyki takie na obszarze ZIT SAT prowadzą:

- Komenda Miejska Policji w Tarnowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Dąbrowie Tarnowskiej.

Poniżej przedstawiono na podstawie danych GUS statystyki liczby wypadków na obszarze ZIT SAT w latach 2015, 2017, 2020 i 2022 (GUS nie prowadzi danych z podziałem na gminy).

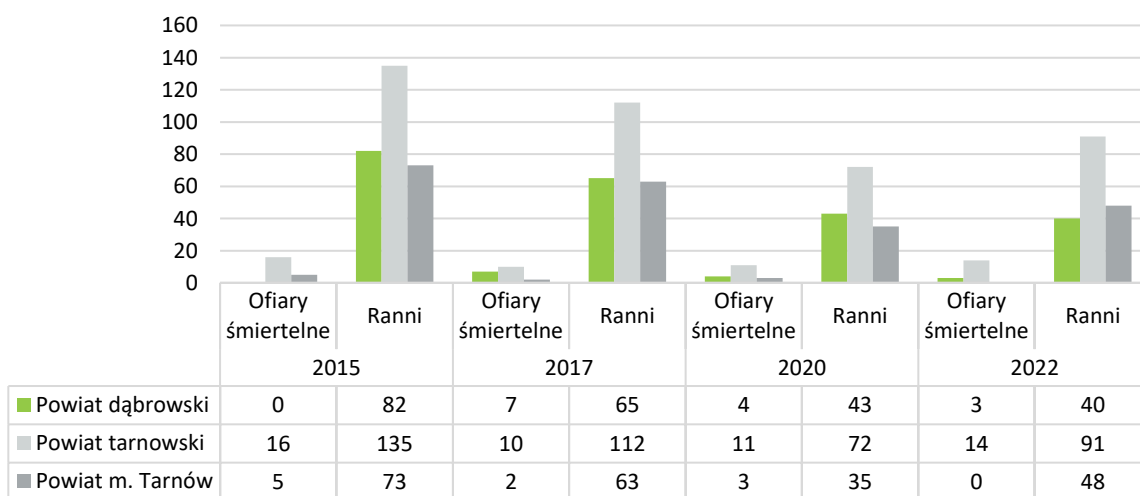
Wykres 5. Liczba wypadków na obszarze ZIT SAT

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do największej liczby wypadków w ostatnich latach dochodziło na obszarze powiatu tarnowskiego. W powiecie dąbrowskim oraz w mieście Tarnów liczba ta oscylowała na podobnym poziomie. Od 2020 roku widoczny jest znaczący spadek liczby wypadków w całym obszarze.

Wykres 6. Ofiary śmiertelne i ranni w wypadkach drogowych na obszarze ZIT SAT

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba wypadków przekłada się bezpośrednio na liczbę osób zabitych oraz rannych, która również na obszarze ZIT SAT od roku 2020 maleje.

Policja na obszarze ZIT SAT od lat prowadzi akcje i działania promujące bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Troska o bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu drogowego determinowała wiele działań prewencyjnych. Akcje pod hasłem „Świeć przykładem”, „Moda na odblaski” czy „Bądź widoczny, bądź bezpieczny” miały zwrócić uwagę kierowców na pieszych i rowerzystów.

Oprócz wypadków na obszarze ZIT SAT dochodzi do kolizji drogowych, zdarzeń, w których powstały wyłącznie straty materialne (nie było osób poszkodowanych). Trudno określić, jaka jest faktyczna liczba takich sytuacji i gdzie mają one miejsce, ponieważ większość z nich nie jest zgłaszana i rejestrowana w statystykach policyjnych.

Analiza zachowań transportowych mieszkańców SAT

W ramach prac nad Strategią przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące mobilności. Mieszkańców oraz osoby przemieszczające się na analizowanym obszarze zapytano o ich preferencje i zwyczaje dotyczące mobilności, a także o problemy komunikacyjne, jakie dostrzegają. Badanie miało formę ankiety internetowej, udostępnionej do wypełniania w dniach od 2 lutego do 26 marca 2024 roku. W tym czasie zebrano odpowiedzi od 1222 osób o różnych preferencjach i z różnych grup wiekowych. Zebrane wyniki posłużyły do określenia zachowań transportowych uczestników ruchu, zdiagnozowania problemów dotyczących mobilności oraz do wskazania kierunków rozwoju zrównoważonej mobilności na kolejne lata.

Szczegółowy opis badań stanowi załącznik do Strategii.

W kontekście popularyzacji idei zrównoważonej mobilności z badania można wyciągnąć następujące wnioski:

- Większość mieszkańców posiada przynajmniej jeden samochód w gospodarstwie domowym i przemieszcza się nim codziennie do miejsc pracy. **Ruch samochodowy stanowi podstawowy udział w ogóle wykorzystywanych środków transportu,** często jest jedynym dostępnym (i jednocześnie najbardziej komfortowym) rozwiązaniem w podróżach międzygminnych.
- Badania pokazały problem z parkowaniem, głównie na obszarze Tarnowa. Warto jednak zauważyć, że jest to obecnie problem większości miast, szczególnie powiatowych.

-
- Ciężarowy ruch tranzytowy stanowi zauważalny problem dla mieszkańców obszaru, należy zatem dążyć do **wyprowadzania go poza obszary mieszkalne**, co przyniesie szereg korzyści zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.
 - **Poprawa bezpieczeństwa w ruchu pieszym i rowerowym** może wpłynąć pozytywnie na zmianę przyzwyczajeń transportowych mieszkańców.
 - Z przyczyn infrastrukturalnych to **autobusowa komunikacja zbiorowa ma potencjał do rozwoju i przejęcia uczestników podróży obligatoryjnych**. Obecnie są dostępne połączenia autobusowe, jednak brakuje połączeń obsługujących Tarnów i gminy ościennie.
 - Należy dążyć do **poprawy znajomości rozwiązań typu Park&Ride, Bike&Ride oraz Kiss&Ride**, popularyzować je i zachęcać do korzystania zgodnie z przeznaczeniem.
 - **Większość mieszkańców deklaruje możliwość zmiany swoich przyzwyczajeń transportowych**, popularyzację ruchu pieszego i rowerowego kosztem transportu samochodowego oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Ponadto osoby te są skłonne **zrezygnować z komunikacji samochodowej** pod warunkiem, że inne, bardziej ekologiczne sposoby przemieszczania się będą wystarczająco atrakcyjną konkurencją.

Ocena uwarunkowań mobilnościowych

Głównymi obszarami, które mają bezpośredni wpływ na rozwój mobilności na obszarze SAT są:

- występujące zjawisko starzenia się społeczeństwa połączone z spadkiem liczby ludności oraz ujemnym saldem migracji,
- postępujący proces suburbanizacji oddziałujący na jakość życia ludności oraz formę przestrzeni i gospodarkę SAT,
- rosnące potrzeby związane z przemieszczaniem się,
- niedostosowany transport zbiorowy do potrzeb mieszkańców,
- brak połączeń między Tarnowem a gminami ościennymi w ramach komunikacji miejskiej,
- brak współpracy między gminami w zakresie planowania i organizowania transportu zbiorowego, brak wspólnej i spójnej polityki dotyczącej mobilności,
- nierównomierne rozmieszczenie miejsc pracy w przestrzeni aglomeracji tarnowskiej,
- rozdrobniona sieć dróg rowerowych, niezapewniająca spójnych połączeń między celami, brak wydzielonych dróg rowerowych,

-
- słabnąca rola planowania przestrzennego – wyrażona rosnącą liczbą decyzji o warunkach zabudowy na tle niskiego pokrycia planami miejscowymi w niektórych gminach,
 - słaba wewnętrzna dostępność komunikacyjna części obszaru aglomeracji tarnowskiej.

2.1.4. SFERA ŚRODOWISKOWA

Obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej coraz częściej, podobnie jak i cała Polska, doświadcza skutków zmian klimatu, będąc narażonym na upały, powodujące susze, częste wichury, a także intensywne opady atmosferyczne i gwałtowne burze, przyczyniające się do lokalnych podtopień i powodzi (tzw. powodzie błyskawiczne). W przeciwdziałaniu skutkom zmian klimatu istotną rolę pełnią obszary zielone danego terenu, a im większe zagęszczenie nimi, tym większa odporność na negatywne zjawiska pogodowe, a także mniejsze ryzyko ich ogólnego wystąpienia.

Obszar SAT cechuje się klimatem przejściowym, co związane jest z położeniem geograficznym: rejon o charakterze nizinnym od strony północnej, rejon o charakterze wyżynno-górkim w części południowej. W obrębie SAT występuje pewne zróżnicowanie lokalnych warunków klimatycznych. Ze względu na rzeźbę terenu możemy wyróżnić klimat dolin rzecznych oraz klimat specyficzny dla terenów równinnych, wysoczyznowych. Swoistym mikroklimatem charakteryzują się również obszary miejskie. Obszar coraz częściej, podobnie jak cała Polska, doświadcza skutków zmian klimatu, będąc narażonym na fale upałów, susze, częste wichury, a także intensywne opady atmosferyczne i gwałtowne burze, przyczyniające się do lokalnych powodzi i podtopień.

Spośród wielu zagrożeń wynikających z postępujących zmian klimatu, szczególne znaczenie mają powodzie i podtopienia, niedobory wody i susze, a także krótkoterminowe zjawiska: fale upałów i gwałtowne występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych (zwłaszcza nawalne opady deszczu i związane z tym skutki).

W związku z powyższym niezbędne jest uwzględnienie w polityce planowania przestrzennego takich aspektów, jak:

- 1) ochrona przeciwpowodziowa obszarów położonych na terenach zalewowych;
- 2) intensyfikacja ochrony gleb przed erozją, realizacji działań z zakresu małej retencji oraz retencji glebowej, zwłaszcza w lasach i na użytkach zielonych;
- 3) uwzględnianie warunków klimatycznych (zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów) w procesie projektowania i budowy kluczowej infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej.

Najcenniejsze przyrodniczo obszary w SAT stanowią kompleksy leśne, przyroda nieożywiona, tworzona przez grupy skalne (tzw. skalne miasto), a także dorzecza i doliny rzek wraz z występującymi w ich obrębie ekosystemami, wśród których identyfikuje się liczne gatunki chronione fauny i flory, często charakterystyczne dla terenów

podgórskich i górskich. Ponadto, w wielu przypadkach wysokie walory przyrodnicze, uzupełniają zabytki kultury materialnej w postaci architektury i zabudowy (w tym drewnianej) specyficznej dla regionu. Z uwagi na walory przyrodnicze, krajobrazowe, a także naukowo-dydaktyczne, obszary te w dużej części zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody. Jak wynika z danych GUS w 2021 roku udział powierzchni objętych ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (z wyłączeniem Obszarów Natura 2000) w ogóle powierzchni SAT wyniósł 64,46%. Co warto zauważyć, na przestrzeni lat 2011-2021 udział ten nieznacznie się zwiększył (0,26), a proporcja obszarów chronionych w SAT do pozostałych terenów, zarówno w 2011 roku, jak i w 2021 roku, znacznie przekroczyła średnią w województwie małopolskim (53,10% w 2021 roku).

W przestrzeniach miejskich SAT funkcje przyrodnicze wypełniają tereny zielone.

Na obszarze SAT na przestrzeni roku 2011-2021 największy wzrost udziału terenów zielonych w powierzchni ogółem odnotowało miasto Tarnów (z 3,45% do 6,31%), a za nim uplasowała się gmina Ciężkowice (z 2,07% do 2,29%). Były to także jednostki SAT z najwyższym udziałem zieleni w powierzchni ogółem, zarówno w 2011, jak i 2021 roku. Średni udział terenów zieleni na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej uzyskuje wartość 0,78%, czym plasuje obszar znacznie poniżej wskaźnika obserwowanego w skali województwa małopolskiego (1,20%). W analizowanym okresie 4 gminy SAT (Skrzyszów, Dąbrowa Tarnowska, Wojnicz i Zakliczyn) odnotowało spadek udziału terenów zielonych w powierzchni ogółem, z czego największy gmina miejsko-wiejska Zakliczyn (z 0,55% do 0,51%). W przypadku gmin: Pleśna, Radłów, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tuchów i Wietrzychowice udział terenów zielonych w ich powierzchni nie uległ zmianie od 2011 roku.

W związku z tym, że zmiany klimatyczne są obecnie jednym z najistotniejszych problemów globalnych, we wspólnie podejmowanych inicjatywach, powinno uwzględniać się kwestię ryzyk klimatycznych, jak i zwiększania adaptacyjności przestrzeni funkcjonalnych do zmian klimatu. Do działań adaptacyjnych zalicza się: działania edukacyjno-informacyjne, działania organizacyjne w zakresie zarządzania infrastrukturą i zachowaniami mieszkańców oraz działania techniczne (inwestycje). Duże skupienie ludzi, infrastruktury i usług sprawia, że na negatywne skutki zmian klimatu szczególnie narażone są obszary o wysokim stopniu zurbanizowania, które w zakresie adaptacji powinny m.in. odchodzić od uszczelniania powierzchni na rzecz zwiększania w niej udziału terenów zielonych.

Obszar SAT w większości okresowo cechuje się złą jakością powietrza, czego główną przyczyną jest występowanie ponadnormatywnych stężeń benzo(a)pirenu, będące skutkiem emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Niemniej działania samorządów wspierające wymianę pieców opalanych węglem i rozwój źródeł ciepła i energii na bazie OZE powodują, że rok rocznie jakość powietrza na obszarze SAT ulega poprawie.

W odniesieniu do jakości powietrza atmosferycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska corocznie dokonuje oceny zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, tlenkiem węgla, benzenem i ozonem oraz pyłem zawieszonym PM₁₀, PM_{2,5} i zanieczyszczeniami oznaczanymi w pyłe PM₁₀: ołowiem, arsenem, kadmem, niklem i benzo(a)pirenem. Oceny te dokonywane są w odniesieniu do obszarów kraju zwanych strefami. Dla celów takiej oceny województwo małopolskie podzielone zostało na strefy; analizowany obszar przynależy do strefy małopolskiej i strefy „miasto Tarnów”. Dane za rok 2021 odnoszące się do tych stref wskazują na klasę C (najniższą) dla takich zanieczyszczeń, jak pył PM_{2,5}, PM₁₀ i benzo(a)piren.

O poziomie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego decydują trzy główne kategorie źródeł:

- źródła punktowe – emisja zorganizowana z sektorów gospodarki obejmujących: energetykę, ciepłownictwo i przemysł,
- rozproszone źródła komunalno-bytowe – niska emisja z indywidualnie ogrzewanych gospodarstw domowych, najczęściej z obszarów o zwartej zabudowie opalanych węglem kamiennym, zanieczyszczająca powietrze pyłem drobnym: PM₁₀ i PM_{2,5} a także benzo(a)pirenem zawartym w pyłe,
- transport drogowy, czyli emisja liniowa – jej koncentracja ma miejsce w rejonach dróg o największym natężeniu ruchu samochodowego.

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 rok wskazuje, że pod kątem ochrony zdrowia ludzi, w przypadku większości analizowanych substancji, zarówno strefa miasta Tarnowa, jak i strefa małopolska (gminy SAT) zostały zakwalifikowane do klasy A, co oznacza, że na ich terenie poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego (docelowego).

Negatywne oddziaływanie na środowisko i jakość powietrza zwiększa także sukcesywnie rosnąca liczba samochodów osobowych, będących w posiadaniu mieszkańców SAT. Pomiędzy 2011 a 2021 rokiem liczba samochodów osobowych w relacji do liczby mieszkańców wzrosła w powiecie tarnowskim o 47,44% (208,1 samochodów), a na terenie

miasta Tarnowa o 44,36% (174,5). W tym czasie dynamika wzrostu w skali województwa osiągnęła 40,92% (184,3). W 2021 roku powiat tarnowski odnotował 676,4 samochody osobowe na 1 tys. mieszkańców, czym przekroczył o 12,1 samochody wskaźnik województwa małopolskiego (634,7).

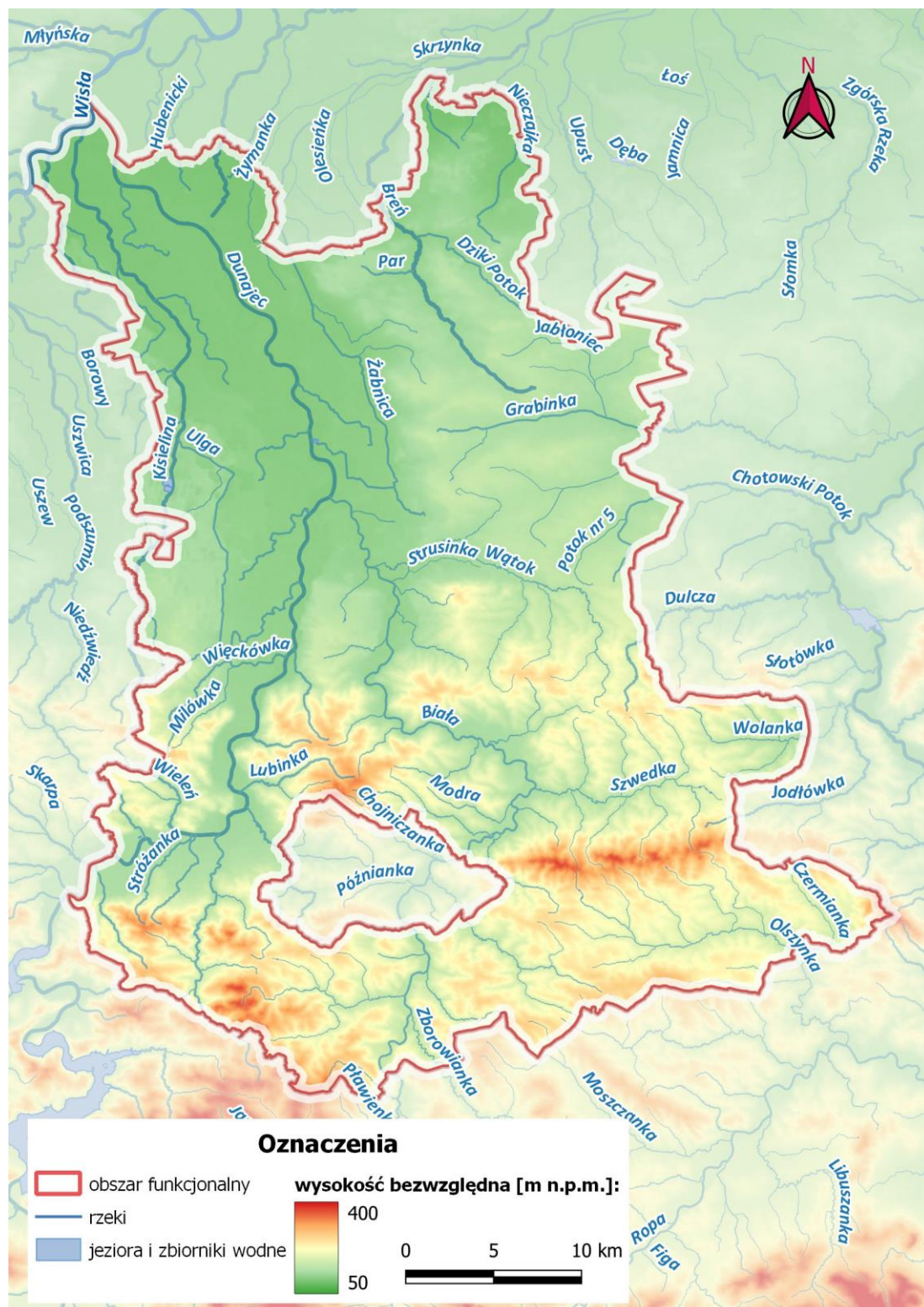
Na zanieczyszczenia hałasem, narażone są szczególnie duże ośrodki miejskie, do których niewątpliwie zalicza się miasto Tarnów. Z analiz przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie wynika, że w Tarnowie najistotniejszym źródłem hałasu jest transport drogowy. Pomimo, iż układ komunikacyjny miasta ciągle jest rozwijany z uwzględnieniem zmniejszenia jego uciążliwości akustycznej dla mieszkańców, to nadal wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych dochodzi do przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu.

Szczególnym problemem na terenie SAT jest zły stan wód powierzchniowych.

Obszar SAT położony jest na granicy dorzecza Wisły. Głównymi rzekami obszaru są: Dunajec, Kisielina i Breń. Są to prawobrzeżne dopływy Wisły, która przepływa wzdłuż północno-zachodniej granicy gminy Wietrzychowice. Do mniej istotnych cieków należą rzeki Biała i Żabnica. Na analizowanym obszarze nie ma jezior oraz dużych zbiorników wodnych.

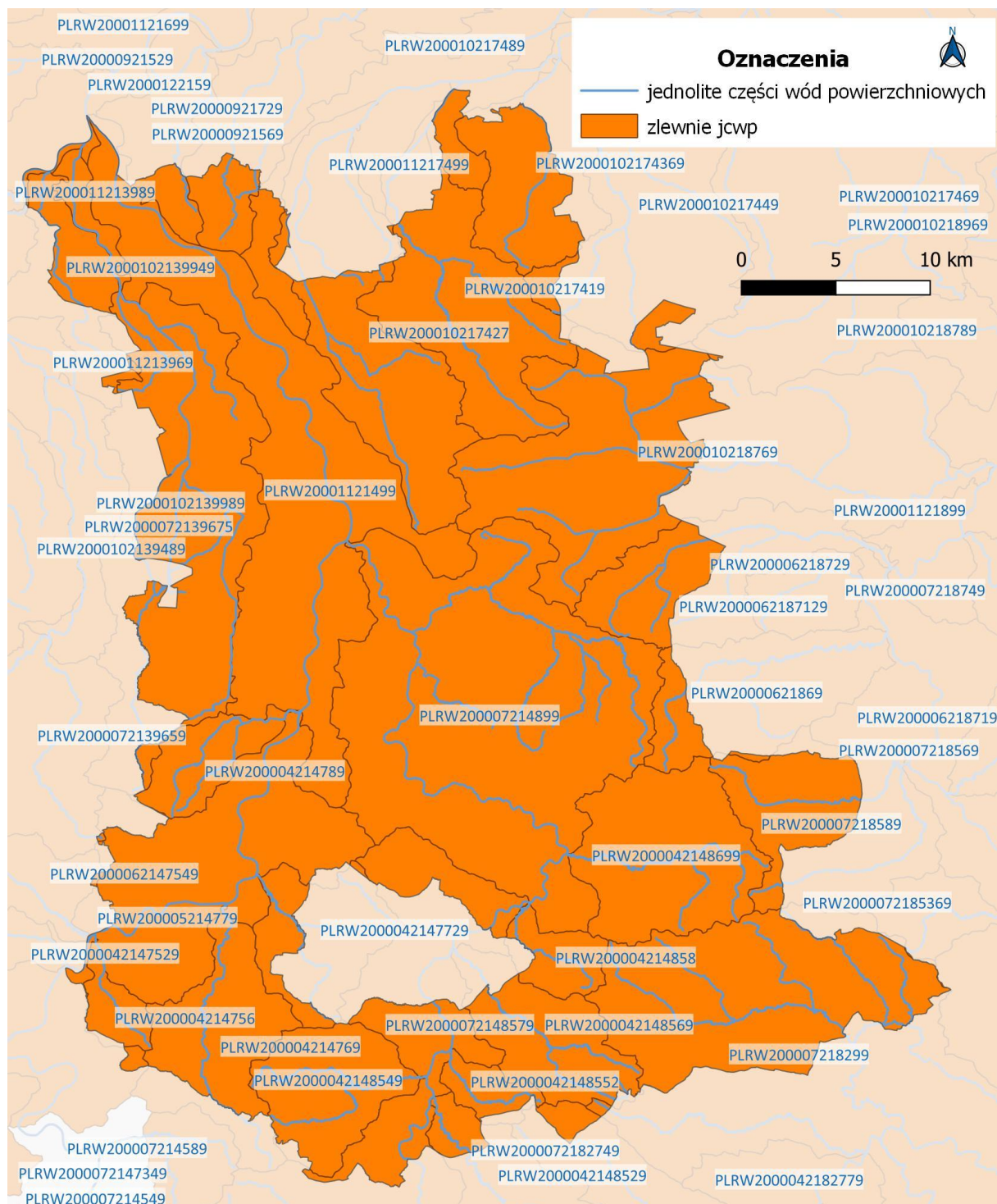
Według ustaleń obowiązującego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (dalej: PGW), obszar gmin SAT położony jest w zlewni 31 rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych). Ich celem środowiskowym jest: dobry stan wód (dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny) oraz niepogorszenie stanu JCWP. W większości przypadków stan wód jest zły, a główną przyczyną takiej sytuacji (zarówno w skali zlewni, jak i w pojedynczych rzekach) jest zanieczyszczenie rzek ściekami oraz spływy powierzchniowe z terenów rolniczych, zurbanizowanych i przemysłowych. Duże znaczenie ma również depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, przekształcenia hydromorfologiczne oraz zaburzenia reżimu hydrologicznego.

Mapa 5. Ukształtowanie terenu i sieć hydrograficzna terenu obszaru SAT

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Mapa 6. Zlewnie JCWP w granicach obszaru SAT

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Tabela 22. Wykaz JCWP, których zlewnie obejmują gminy SAT

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Długość JCWP [km]	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]
PLRW2000072148579	Biała od Binczarówki do Rostówki	130,65	312,75
PLRW200007214899	Biała od Rostówki do ujścia	98,42	239,01
PLRW200010217419	Breń	38,72	88,37
PLRW200011217499	Breń - Żabnica od Żymanki do ujścia	30,93	100,56
PLRW2000042147729	Brzozowianka	25,12	43,84
PLRW200006218729	Chotowski Potok	36,82	66,22
PLRW20000621869	Dulcza	31,93	65,17
PLRW20001121499	Dunajec od Więckówki do ujścia	41,34	179,2
PLRW200005214779	Dunajec od zb. Rożnów do Więckówki	41,43	169,97
PLRW200010218769	Grabinka	87,58	218,71
PLRW2000042148549	Jastrzębianka	20,13	45,16
PLRW200007218589	Jodłówka	33,12	79,73
PLRW2000102139949	Kanał Jadownicki	15,5	35,99
PLRW20000921729	Kanał Zyblikiewicza	31,2	62,9
PLRW2000102139989	Kisielina	94,78	172,34
PLRW2000072182749	Moszczanka	26,57	61,89
PLRW2000102174369	Nieczajka	14,72	56,98
PLRW2000042148552	Ostruszanka	8,49	11,99
PLRW200004214769	Paleśnianka	20,0	58,56
PLRW200007218299	Ropa od Sitniczanki do ujścia	162,93	336,38
PLRW200004214858	Rostówka	9,51	16,83
PLRW2000042148569	Rzepianka	24,19	45,11
PLRW2000042148699	Szwedka	25,31	73,19
PLRW200010217449	Upust	56,07	134,12
PLRW200011213969	Uswica od Borowego do ujścia	16,28	36,01
PLRW200004214789	Więckówka	19,63	23,67
PLRW2000122159	Wiśla od Raby do Nidy	40,5	109,63
PLRW20000921569	Wiślina	17,08	37,4
PLRW2000042148529	Zborowianka	18,27	56,28
PLRW200010217427	Żabnica do Żymanki	54,03	101,52

Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Na stan jakościowy wód na obszarze nadal też negatywnie wpływa nieodpowiednie odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych (brak lub niewłaściwe korzystanie z infrastruktury kanalizacyjnej, odprowadzanie ścieków do rowów i przydrożnych cieków, nieszczelne osadniki przydomowe).

Podejmując działania mające na celu realizację celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenie SAT, ale też z uwagi na ogólną dbałość o ekosystemy wodne oraz jakość życia mieszkańców, należy mieć na uwadze ekspozycję na skażenia pochodzenia komunalnego i przemysłowego. Nabierające na sile zagrożenie stanowią powiększające się powierzchnie utwardzane (asfaltowane, brukowane drogi, chodniki i parkingi), z których licznie nagromadzone związki chemiczne spłukiwane są do gleby przez opady atmosferyczne. Na stan jakościowy wód na obszarze SAT nadal też negatywnie wpływa nieodpowiednie odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych (brak lub niewłaściwe korzystanie z infrastruktury kanalizacyjnej, odprowadzanie ścieków do rowów i przydrożnych cieków, nieszczelne osadniki przydomowe). Na obszarze SAT zlokalizowane są aglomeracje, które nie mają jeszcze uporządkowanej w pełni gospodarki ściekowej, mając na uwadze prawne ramy dotyczące zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych, które wyznacza dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych.

Tabela 23. Lista aglomeracji ściekowych na obszarze SAT

Nazwa aglomeracji ściekowej	Uchwała	Nazwy gmin w aglomeracji	Równoważna liczba mieszkańców zgodnie z uchwałą	Zgodność z dyrektywą ściekową (0-nie, 1 tak).
Tarnów	Uchwała Nr XLV/398/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Tarnów	Miasto Tarnów, Gmina Tarnów, Skrzyszów, Pleśna	323 314	0
Dąbrowa Tarnowska	Uchwała Nr XXVIII/295/20 Rady Miejskiej w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Dąbrowa Tarnowska	Dąbrowa Tarnowska	19 399	1
Ciężkowice	Uchwała Nr XXII/191/20 Rady Miejskiej w Ciężkowicach z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie	Ciężkowice	4100	1

Nazwa aglomeracji ściekowej	Uchwała	Nazwy gmin w aglomeracji	Równoważna liczba mieszkańców zgodnie z uchwałą	Zgodność z dyrektywą ściekową (0-nie, 1 tak).
	wyznaczenia aglomeracji Ciężkowice			
Lisia Góra – Wschód	Uchwała Nr XX/259/2020 Rady Gminy Lisia Góra z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji LISIA GÓRA - WSCHÓD	Lisia Góra	3801	1
Lisia Góra – Zachód	Uchwała Nr XXI/275/2021 Rady Gminy Lisia Góra z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji LISIA GÓRA - ZACHÓD	Lisia Góra	8512	0
Pleśna	Uchwała Nr XX/194/20 Rady Gminy Pleśna z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Pleśna	Pleśna	4621	1
Radłów	Uchwała Nr XXVII/235/2020 Rady Miejskiej w Radłowie z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Radłów	Radłów	9691	0
Ryglice: Lubcza – Wola Lubecka	Uchwała Nr XXVII/195/20 Rady Miejskiej w Ryglicach z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Ryglice: Lubcza – Wola Lubecka	Ryglice	2043	1
Szerzyny	Uchwała Nr XXXVIII/226/2020 Rady Gminy Szerzyny z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Szerzyny	Szerzyny, Skołyszyn, Rzepiennik Strzyżewski	5057	0
Tuchów – Środkowa Biała	Uchwała Nr XXVI/244/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Tuchów – Środkowa Biała	Tuchów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski	15 083	1

Nazwa aglomeracji ściekowej	Uchwała	Nazwy gmin w aglomeracji	Równoważna liczba mieszkańców zgodnie z uchwałą	Zgodność z dyrektywą ściekową (0-nie, 1 tak).
Wierzchosławice	Uchwała Nr XXXI/215/2020 Rady Gminy Wierzchosławice z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Wierzchosławice	Wierzchosławice	11 282	1
Wojnicz Miasto	Uchwała Nr XXI/241/2020 Rady Miejskiej w Wojniczu z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Wojnicz Miasto	Wojnicz	3219	1
Zakliczyn	Uchwała Nr XXIX/219/2020 Rady Miejskiej w Zakliczynie z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Zakliczyn	Zakliczyn	5177	1
Żabno	Uchwała Nr XXIX/435/21 Rady Miejskiej w Żabnie z dnia 4 listopada 2021 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Żabno	Żabno	16 752	1

Źródło: VI Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych

Średnia wartość odsetka mieszkańców SAT korzystających z kanalizacji w 2021 roku to 53,73%, przy czym widoczne jest duże zróżnicowanie pomiędzy obszarami miejskimi (średni odsetek 75,0%) i wiejskimi (46,6%). Najniższe wartości odsetka mieszkańców korzystających z kanalizacji w 2021 roku zanotowały obszary wiejskie gmin: Wojnicz (1,4%), Ciężkowice (20,0%), Zakliczyn (27,2%). W przypadku miast najniższą wartość uzyskała gmina Ryglice (52,9%), choć wobec 2011 roku był to dość znaczny wzrost, wynoszący 64,23%. Dane dotyczące odsetka mieszkańców SAT mających dostęp do sieci kanalizacyjnej, a zwłaszcza na terenach wiejskich, wskazują, iż obszar ten nadal wymaga wsparcia i inwestycji przez samorządy w celu zwiększania liczby ludności, a tym samym gospodarstw domowych korzystających z kanalizacji.

Tabela 24. Odsetek mieszkańców obszaru SAT korzystających z kanalizacji w 2010 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji w 2011 r.	Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji w 2021 r.	Dynamika zmiany [2011=100%]
m. Tarnów	86,8%	88,0%	1,38%
Dąbrowa Tarnowska	60,7%	70,4%	15,98%
Ciężkowice	16,7%	28,4%	70,06%
Lisia Góra	44,4%	67,6%	52,25%
Pleśna	28,2%	42,2%	49,65%
Radłów	29,0%	48,3%	66,55%
Ryglice	12,5%	47,9%	283,20%
Rzepiennik Strzyżewski	0,0%	32,3%	0,00%
Skrzyszów	49,0%	66,1%	34,90%
Szerzyny	23,8%	44,2%	85,71%
gm. Tarnów	55,1%	75,3%	36,66%
Tuchów	23,0%	50,1%	117,83%
Wierzchosławice	47,5%	88,9%	87,16%
Wietrzychowice	19,0%	37,0%	94,74%
Wojnicz	8,8%	15,9%	80,68%
Zakliczyn	19,9%	34,5%	73,37%
Żabno	31,8%	75,4%	137,11%
SAT	32,7%	53,7%	64,22%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	52,7%	64,6%	22,58%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2021 roku obszar SAT zanotował wyższy od średniej województwa małopolskiego wskaźnik przedsiębiorstw realizujących odbiór zmieszanych odpadów komunalnych (SAT – 26,6%, Małopolska – 25,8%). Pomimo tego system gospodarki wymaga dalszych inwestycji w celu zmniejszania masy odpadów komunalnych, które trafiać będą na składowiska odpadów.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (jednolity tekst ustawy Dz. U. 2022 r. poz. 1297) każda gmina ma obowiązek zapewnić utrzymanie oraz stwarzać warunki do prowadzenia prac związanych z utrzymaniem porządku i czystości na swoim terenie. W ramach tych działań powinna między innymi stworzyć system postępowania z odpadami komunalnymi, uwzględniający ich selektywną zbiórkę, segregację i wykorzystanie. Ustawa zobowiązuje również gminy do współdziałania z podmiotami podejmującymi tego rodzaju działalność.

Odbiór odpadów komunalnych na obszarze SAT realizowany jest przez podmioty prywatne (na mocy wygranych przetargów) i w systemie „in house”, w którym największą liczbę ludności, a tym samym odpadów komunalnych, obsługuje Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z Tarnowa, które w lutym 2022 roku połączyło się z tarnowskim Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Sp. z o.o.

W 2021 roku obszar SAT zanotował wyższy od średniej województwa małopolskiego wskaźnik przedsiębiorstw realizujących odbiór zmieszanych odpadów komunalnych (SAT – 26,6%, Małopolska – 25,8%). Najwyższą jego wartość, w ujęciu jednostek terytorialnych tworzących SAT, uzyskała gmina Zakliczyn (50,0%), a stosunkowo wysoką - gminy Skrzyszów (40,0%) i Lisia Góra (36,4%). Najniższą wartość wskaźnika cechowała gminę Wietrzychowice (11,1%). Również wskaźnik świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkaných, wynoszący średnio w SAT 85,3%, przekroczył (choć nieznacznie) wskaźnik wojewódzki – 85,0%. Największy zasięg odbioru odpadów z nieruchomości zamieszkaných obserwowano w gminach: Wojnicz (96,8%), Wietrzychowice (94,4%), Ryglice (93,9%) i Plesna (93,8%). Natomiast najmniejszy w mieście Tarnowie (66,1%) i gminie miejsko-wiejskiej Żabno (65,3%). Usługi odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkaných na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej uzyskały wskaźnik na poziomie 14,7%, co jest nieco poniżej średniej w województwie (15,0%). Pod tym względem wskaźniki wyższe od wojewódzkiego zanotowało 7 gmin SAT, wśród których, przekraczając go ponad dwukrotnie, wyróżniła się gmina Żabno (34,7%) i miasto Tarnów (33,9%). Efektywność kosztowa ogółem usług odebranych odpadów komunalnych w SAT w 2021 roku osiągnęła wartość 1 000,10 zł/tona, w czym o 199,87zł/t była większa od średniej efektywności kosztowej w Małopolsce

(800,23 zł/t). W ujęciu pojedynczych gmin, szczególnie wysokie koszty odbioru odpadów identyfikuje się w gminach: Skrzyszów (1 466,49 zł/t), Wietrzychowice (1 243,10 zł/t), Radłów (1 220,45 zł/t) i Rzepiennik Strzyżewski (1 206,97 zł/t). Z kolei najniższe - w gminach Skrzyszów (581,71 zł/t) i Zakliczyn (668,43 zł/t), a także miście Tarnowie (674,49 zł/t).

Tabela 25. Wskaźniki gospodarki odpadami komunalnymi (odpady zmieszane) na obszarze SAT w 2021 roku

Jednostka terytorialna	Wskaźnik przedsiębiorstw realizujących odbiór zmieszanych odpadów komunalnych [%]	Wskaźnik świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości i zamieszkałych [%]	Wskaźnik świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych [%]	Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych [zł/t]
m. Tarnów	30,0%	66,1%	33,9%	674,49 zł/t
Dąbrowa Tarnowska	22,2%	86,8%	13,2%	984,17 zł/t
Ciężkowice	12,5%	84,8%	15,2%	1 026,31 zł/t
Lisia Góra	36,4%	83,6%	16,4%	1 046,95 zł/t
Pleśna	33,3%	93,8%	6,2%	911,06 zł/t
Radłów	15,4%	89,0%	11,0%	1 220,45 zł/t
Ryglice	28,6%	93,9%	6,1%	1 194,47 zł/t
Rzepiennik Strzyżewski	14,3%	91,0%	9,0%	1 206,97 zł/t
Skrzyszów	40,0%	82,3%	17,7%	581,71 zł/t
Szerzyny	14,3%	91,0%	9,0%	1 466,49 zł/t
gm. Tarnów	26,7%	92,1%	7,9%	816,87 zł/t
Tuchów	28,6%	87,0%	13,0%	1 098,93 zł/t
Wierchosławice	33,3%	72,8%	27,2%	1 062,43 zł/t
Wietrzychowice	11,1%	94,4%	5,6%	1 243,10 zł/t
Wojnicz	29,4%	96,8%	3,2%	899,62 zł/t
Zakliczyn	50,0%	80,1%	19,9%	668,43 zł/t
Żabno	26,7%	65,3%	34,7%	899,35 zł/t
SAT	26,6%	85,3%	14,7%	1 000,10 zł/t

Jednostka terytorialna	Wskaźnik przedsiębiorstw realizujących odbiór zmieszanych odpadów komunalnych [%]	Wskaźnik świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych [%]	Wskaźnik świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych [%]	Wskaźnik efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych [zł/t]
WOJ. MAŁOPOLSKIE	25,8%	85,0%	15,0%	800,23 zł/t

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2021 roku całkowita masa zmieszanych odpadów komunalnych SAT (odpady zebrane w ciągu roku) wyniosła 57 113,53 ton, czym wykazała względem roku 2017 spadek o 1,91% (1 112,24 t mniej), jednocześnie przewyższając jego dynamiką (+1,0%), ogólną dynamikę spadku w województwie małopolskim (-0,91%). W analizowanym okresie spadek masy odpadów komunalnych uzyskało 7 gmin SAT. Największą dynamiką zmiany charakteryzowały się gminy: Tuchów (-23,56%) i Szerzyny (-18,82%). Z uwagi na samą masę odpadów, jej największy spadek liczący 2 509,38 t, zanotowało miasto Tarnów. Gminami o najwyższym przyroście masy odpadów zebranych w ciągu roku były gminy Lisia Góra (wzrost o 50,57%) i Zakliczyn (wzrost o 39,96%).

Na jednego mieszkańca SAT w 2021 roku przypadało 144,1 kg odpadów tj. o 7,1 kg więcej, niż w 2017 roku (wówczas było to 137,0 kg). Wzrost ten osiągnął poziom 5,2%, podczas gdy w województwie małopolskim obserwowana była tendencja spadkowa wynosząca średnio 2,2% (4,6 kg na 1 mieszkańca). W 2021 roku najmniej odpadów w przeliczeniu na mieszkańców przypadało w gminach: Rzepiennik Strzyżewski (80,0 kg), Ciężkowice (87,5 kg) i Szerzyny (90,4 kg). Z kolei najwięcej - w mieście Tarnowie (248,5 kg) i gminie Dąbrowa Tarnowska (193,9 kg). Najwyższą dynamiką przyrostu masy odpadów w relacji do mieszkańców cechowała się gmina Lisia Góra, w której w 2021 roku na 1 mieszkańca przypadało o 46,2% (42,4 kg) więcej odpadów niż miało to miejsce w 2017 roku.

Na obszarze SAT w 2021 roku odbiór odpadów zmieszanych realizowało 57 jednostek, z czego najwięcej w mieście Tarnowie (9), a następnie w gminach Wietrzychowice, Wojnicz i Zakliczyn (w każdej po 5 podmiotów).

Tabela 26. Odpady zmieszane odebrane w ciągu roku wraz z liczbą odpadów na 1 mieszkańca i liczbą podmiotów realizujących odbiór na obszarze SAT w 2017 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku [t] w 2017 r.	Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku [t] w 2021 r.	Dynamika zmiany [2017=100%]	Odpady na 1 mieszkańca [kg] w 2017 r.	Odpady na 1 mieszkańca [kg] w 2021 r.	Dynamika zmiany [2017=100%]	Liczba jednostek realizujących odbiór w 2021 r.
m. Tarnów	28 809,63	26 300,25	-8,71%	262,3	248,5	-5,3%	9
Dąbrowa Tarnowska	3 887,41	4 061,07	4,47%	183,2	193,9	5,8%	4
Ciężkowice	891,69	967,23	8,47%	79,3	87,5	10,3%	1
Lisia Góra	1 387,55	2 089,18	50,57%	91,7	134,1	46,2%	4
Pleśna	1 546,47	1 505,58	-2,64%	129,3	127,5	-1,4%	3
Radłów	1 076,54	1 247,68	15,90%	110,5	132,2	19,6%	2
Ryglice	1 201,63	1 219,06	1,45%	102,9	108,0	5,0%	2
Rzepiennik Strzyżewski	426,16	527,21	23,71%	63,0	80,0	27,0%	1
Skrzyszów	2 359,03	2 252,24	-4,53%	166,7	160,0	-4,0%	4
Szerzyny	847,82	688,23	-18,82%	107,1	90,4	-15,6%	1
gm. Tarnów	4 560,86	4 546,99	-0,30%	176,7	173,8	-1,6%	4
Tuchów	2 766,09	2 114,27	-23,56%	153,0	122,2	-20,1%	2
Wierzchosławice	1 515,67	1 702,22	12,31%	140,6	160,1	13,9%	5

Wietrzychowice	538,36	462,18	-14,15%	135,1	121,4	-10,1%	1
Wojnicz	2 206,84	2 438,60	10,50%	164,3	186,0	13,2%	5
Zakliczyn	1 490,94	2 086,72	39,96%	120,0	168,2	40,2%	5
Żabno	2 713,08	2 904,82	7,07%	142,7	156,4	9,6%	4
SAT	58 225,77	57 113,53	-1,91%	137,0	144,1	5,2%	57
WOJ. MAŁOPOLSKIE	700 171,80	693 832,94	-0,91%	206,8	202,2	-2,2%	121

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W przypadku odpadów komunalnych zebranych selektywnie w SAT na przestrzeni roku 2017 i 2021 roku nastąpił wzrost ich całkowitej masy z 26 121,76 t do 40 675,32 t (55,71%), przy czym nie przekroczył on średniego wzrostu notowanego w analogicznym okresie w województwie małopolskim (58,89%). Spośród 17 gmin wchodzących w skład obszaru tylko jedna gmina – wiejska Szerzyny – zanotowała spadek masy odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku (mniej o 596,59 t tj. 51,26%). Z 16 gmin obszaru SAT rejestrujących wzrost, w 9 gminach przekroczył on 100% stanu z 2017 roku. Największą dynamiką w tym zakresie wykazały się gminy: Lisia Góra (259,99%), Zakliczyn (201,58%), Tuchów (201,14%) i Wojnicz (193,42%). Pod względem wartości samej masy odpadów jej największy przyrost, liczący 3 415,17 t (159,06% w odniesieniu do 2017 roku) zarejestrowała gmina wiejska Tarnów.

Tabela 27. Odpady zebrane selektywnie ogółem na obszarze SAT w 2017 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	Odpady zebrane selektywnie w 2017 r.	Odpady zebrane selektywnie w 2021 r.	Zmiana	Dynamika zmiany [2017=100%]
m. Tarnów	15 179,11	15 372,99	193,88	1,28%
Dąbrowa Tarnowska	508,59	772,98	264,39	51,985
Ciężkowice	795,16	1 517,50	722,34	90,84%
Lisia Góra	639,49	2 302,09	1 662,60	259,99%
Pleśna	308,93	754,86	445,93	144,35%
Radłów	331,86	692,25	360,39	108,60%
Ryglice	277,63	505,13	227,50	81,94%
Rzepiennik Strzyżewski	628,08	1 503,92	875,84	139,45%
Skrzyszów	508,59	772,98	264,39	51,98%
Szerzyny	1 163,74	567,15	-596,59	-51,26%
gm. Tarnów	2 147,15	5 562,32	3 415,17	159,06%
Tuchów	839,33	2 527,52	1 688,19	201,14%
Wierzchosławice	807,16	1 576,12	768,96	95,27%
Wietrzychowice	113,55	199,07	85,52	75,31%
Wojnicz	808,52	2 372,34	1 563,82	193,42%

Jednostka terytorialna	Odpady zebrane selektywnie w 2017 r.	Odpady zebrane selektywnie w 2021 r.	Zmiana	Dynamika zmiany [2017=100%]
Zakliczyn	312,61	942,77	630,16	201,58%
Żabno	710,90	1 627,35	916,45	128,91%
SAT	26 121,76	40 675,32	14 553,56	55,71%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	304 361,67	483 595,95	179 234,28	58,89%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analiza źródeł pochodzenia odpadów zebranych selektywnie na obszarze SAT w zestawieniu lat 2017 i 2021 pokazuje, że niezmiennie dominujące w tym aspekcie są gospodarstwa domowe. W 2021 roku udział odpadów zebranych selektywnie, pochodzących z gospodarstw domowych w ogóle w ten sposób zebranych odpadów, wyniósł 91,05%. Pozostałe 8,91% stanowiły odpady pochodzące z usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji. Największą dynamiką wzrostu masy odpadów z gospodarstw domowych cechowały się gminy: Żabno (wzrost o 357,52%), Pleśna (270,64%), Tuchów (215,32%) i Dąbrowa Tarnowska (203,99%). Jedyną gminą spośród wszystkich jednostek SAT, notującą spadek masy odpadów selektywnie zebranych z gospodarstw domowych, była gmina wiejska Szerzyny, a dynamika obserwowanego w niej spadku osiągnęła poziom 51,70%. Łączna masa odpadów zebranych selektywnie w SAT z gospodarstw domowych w 2021 roku wynosiła 37 051,77 t, zwiększając wartość względem roku 2017 o 51,02%. W tym czasie w skali województwa wartość średniego udziału odpadów selektywnie zebranych, dla których źródłem wytwarzania były gospodarstwa domowe, zwiększyła się o 59,46%.

W odniesieniu do innych źródeł wytwarzania odpadów, które podlegają selektywnej zbiórce, należy zauważyć, że w porównaniu z rokiem 2017, w 2021 roku 7 gmin SAT zanotowało spadek masy odpadów wytworzonych w ramach: usług komunalnych, handlu, małego biznesu, prowadzenia biur i działalności instytucji. Pozostałe 10 gmin notowało wzrost, z czego 6 gmin (Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Ryglice, gmina Tarnów, Wietrzychowice i Wojnicz), przekraczający 100% wartości z 2017 roku. Rekordową skalę wzrostu odnotowały dwie gminy – gmina wiejska Lisia Góra (wzrost z 0,42 t do 621,28 t, co stanowiło 147 823,81%) oraz miejsko-wiejska Wojnicz (z 16,09 t do 478,81 t – 2 875,82%).

W 2021 roku łączna masa odpadów selektywnie zebranych z innych źródeł w SAT wyniosła 3 623,55 t, notując 128,27% wzrostu w stosunku do roku 2017, przy średnim w Małopolsce wynoszącym 48,14%.

Tabela 28. Odpady zebrane selektywnie z gospodarstwa domowych w 2017 i 2021 roku

Jednostka terytorialna	Odpady zebrane selektywnie w 2017 r,	Odpady zebrane selektywnie w 2021 r.	Zmiana [%]	Udział w ogóle [%]
m. Tarnów	14 415,17	14 626,75	1,47%	95,15%
Dąbrowa Tarnowska	509,90	1 550,02	203,99%	82,49%
Ciężkowice	465,32	744,18	59,93%	96,27%
Lisia Góra	794,74	896,22	12,77%	59,06%
Pleśna	619,28	2 295,29	270,64%	99,70%
Radłów	275,70	729,46	164,58%	96,64%
Ryglice	320,12	575,75	79,85%	83,17%
Rzepiennik Strzyżewski	268,77	491,91	83,02%	97,38%
Skrzyszów	578,12	1 465,53	153,50%	97,45%
Szerzyny	1 141,74	551,46	-51,70%	97,23%
gm. Tarnów	2 062,47	4 675,91	126,71%	84,06%
Tuchów	782,56	2 467,60	215,32%	97,63%
Wierzchosławice	773,65	1 538,68	98,89%	97,62%
Wietrzychowice	107,30	176,95	64,91%	88,89%
Wojnicz	792,43	1 893,53	138,95%	79,82%
Zakliczyn	312,61	933,86	198,73%	99,05%
Żabno	314,45	1 438,67	357,52%	88,41%
SAT	24 534,33	37 051,77	51,02%	91,09%
WOJ. MAŁOPOLSKIE	288 945,73	460 759,23	59,46%	95,28%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami województwa małopolskiego na lata 2023-2028 samorządy są zobowiązane do poprawy skuteczności prowadzonej gospodarki odpadami:

- gminy są zobowiązane do osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu frakcji odpadów komunalnych w roku 2025 na poziomie 55%,

-
- do 2030 r. poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych powinien osiągnąć 60%,
 - do 2034 r. poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych powinien osiągnąć 64%,
 - redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie:
 - 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025-2029,
 - 20% wagowo – za każdy rok w latach 2030-2034,
 - 10% wagowo w roku 2035 i za każdy kolejny rok.

Na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej w 2023 r. odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych stanowiły 43,1%. Była to wartość zbliżona do średniej dla województwa małopolskiego (42,%). Od 2017 r. odnotowano wzrost tego wskaźnika o 9,9 punktów procentowych. Poziom zbierania odpadów w sposób selektywny był przy tym znacznie zróżnicowany na obszarze SAT. W związku z koniecznością zwiększenia poziomu recyklingu do wyższych poziomów konieczna jest modernizacja infrastruktury gospodarowania odpadami.

System gospodarki odpadami na obszarze SAT opiera się na punktach selektywnej zbiorki odpadów (PSZOK). Ulokowane są one w każdej z gmin Aglomeracji Tarnowskiej. Na terenie miasta Tarnowa funkcjonują dwa takie punkty.

Odebrane od właścicieli nieruchomości odpady komunalne, przekazywane były do instalacji zarządzanych przez miejską spółkę komunalną (MPGK Sp. z o.o.), której Gmina Miasta Tarnowa powierzyła realizację zadań publicznych w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. Odebrane od właścicieli nieruchomości bioodpady dostarczane były do kompostowni bioodpadów selektywnie zebranych w Tarnowie.

Odpady powstające w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, unieszkodliwiano na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Tarnowie.

W celu zapewnienia na kolejne lata możliwości technicznych w zakresie prawidłowego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Tarnowa, konieczna jest realizacja takich inwestycji jak:

- budowa instalacji kogeneracji do produkcji energii z przetworzonych odpadów komunalnych z wykorzystaniem ciepła od miejskiej sieci ciepłowniczej,
- budowa instalacji recyklingu organicznego selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji, w tym odpadów kuchennych (biogazownia),
- budowa sortowni odpadów zebranych selektywnie.⁸

Tabela 29. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych na obszarze SAT w 2017, 2021 i 2023 r.

Jednostka terytorialna	2017	2021	2023	Zmiana [pp.]
m. Tarnów	34,5	36,9	45,2	10,7
Dąbrowa Tarnowska	12,4	31,6	35,2	22,8
Ciężkowice	36,3	44,4	44,3	8,0
Lisia Góra	36,4	42,1	35,0	-1,4
Pleśna	29,3	60,5	35,3	6,0
Radłów	22,3	37,7	48,3	26,0
Ryglice	21,6	36,2	32,3	10,7
Rzepiennik Strzyżewski	39,4	48,9	32,4	-7,0
Skrzyszów	21,0	40,0	39,3	18,3
Szerzyny	57,9	45,2	41,9	-16,0
gm. Tarnów	32,0	55,0	48,3	16,3
Tuchów	23,3	54,5	52,2	28,9
Wierchosławice	34,7	48,1	38,8	4,1
Wietrzychowice	17,4	30,1	28,6	11,2
Wojnicz	26,8	49,3	45,3	18,5
Zakliczyn	17,3	31,1	29,4	12,1
Żabno	20,8	35,9	37,4	16,6
SAT	33,2	43,2	43,1	9,9

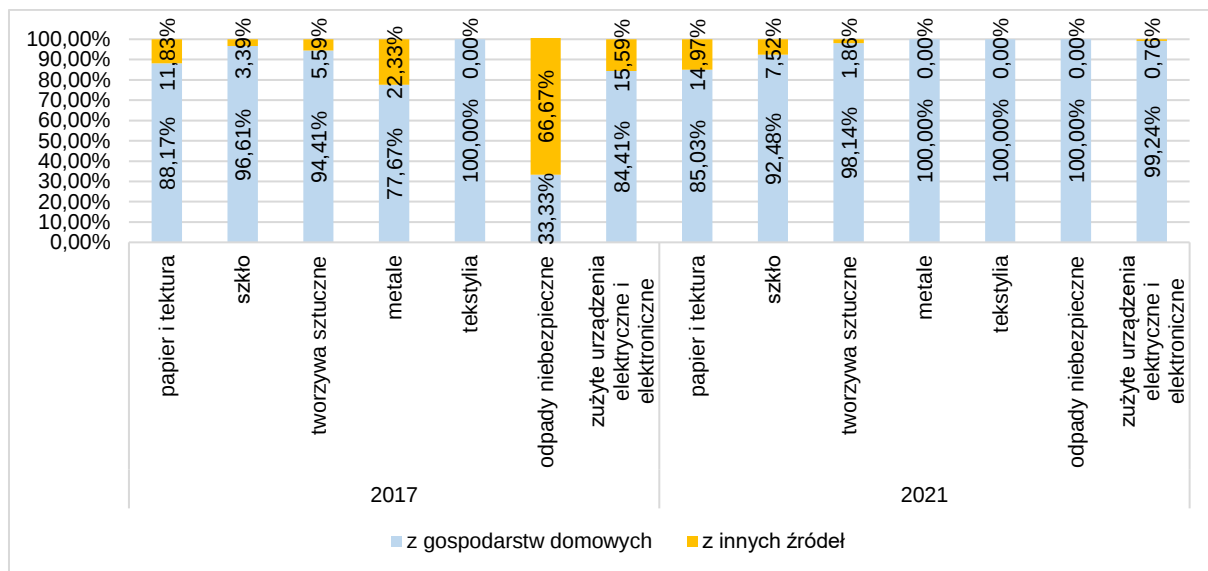
⁸ Za: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy miasta Tarnowa za 2023 r.

Jednostka terytorialna	2017	2021	2023	Zmiana [pp.]
WOJ. MAŁOPOLSKIE	30,3	41,1	42,8	12,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Do odpadów zbieranych selektywnie zalicza się: papier i tekturę, szkło, tworzywa sztuczne, metale, tekstylia, odpady niebezpieczne i zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne. Porównanie udziału źródła pochodzenia ww. odpadów (gospodarstwa domowe i inne źródła rozumiane jako mały biznes, handel, usługi komunalne i publiczne), pokazuje, że w zestawieniu z rokiem 2017, w 2021 roku na obszarze SAT w większości kategorii zdecydowanie zmniejszył się udział źródeł innych. Szczególnie uwidoczniło się to w odniesieniu do odpadów niebezpiecznych (spadek z 66,67% udziału do 0%) i metali (spadek z 22,33% udziału do 0%). Kategoriami odpadów, w których udział w ich wytwarzaniu przez źródła inne, niż gospodarstwa domowe, odnotował wzrost są: papier i tektura (z 11,83% do 14,97%) oraz szkło (z 3,39% do 7,52%).

Wykres 7. Udział % poszczególnych kategorii odpadów selektywnie zbieranych w podziale na gospodarstwa domowe i inne źródła komunalne na obszarze SAT w 2017 i 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na obszarze SAT w 2021 roku działało łącznie 21 punktów selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK), a średnia powierzchnia, jaka przypadała na jeden PSZOK osiągnęła wielkość 5 932,5 ha. Wobec stanu z 2017 roku obserwuje się w tym obszarze znaczącą poprawę, która wyraża się wzrostem liczby PSZOK o 31,25% (6 punktów) i zmniejszeniem o niemal połowę średniej powierzchni przypadającej na jeden tego typu punkt. Maksymalnie

w gminach SAT działały 2 punkty selektywnego zbierania odpadów i taką ich liczbę zanotowało 5 gmin - miasto Tarnów i gminy: Dąbrowa Tarnowska, Tarnów, Wojnicz i Zakliczyn. W analizowanym okresie jedyną gminą obszaru funkcjonalnego, która nie posiadała punktu selektywnego zbierania odpadów była gmina wiejska Wietrzychowice. Najmniejsza powierzchnia na PSZOK przypadała w mieście Tarnowie (3 619,0 ha) i gminie Wojnicz (3 965,5 ha), natomiast największe w gminach: Ryglice (11 711,0 ha), Lisia Góra (10 432,0 ha), Ciężkowice (10 338,0 ha) i Żabno 10 156,0 ha).

Tabela 30. Punkty selektywnego zbierania odpadów (PSZOK) na obszarze SAT w 2017 i 2021 roku wraz z powierzchnią przypadającą na 1 PSZOK w 2021 roku (stan na dzień 31.12)

Jednostka terytorialna	Liczba PSZOK w 2017 r.	Liczba PSZOK w 2021 r.	Dynamika zmiany [2017=100%]	Powierzchnia przypadająca na 1 PSZOK [ha] w 2021 r.
m. Tarnów	2	2	0,00%	3 619,0
Dąbrowa Tarnowska	2	2	0,00%	5 823,0
Ciężkowice	1	1	0,00%	10 338,0
Lisia Góra	1	1	0,00%	10 432,0
Pleśna	1	1	0,00%	8 306,0
Radłów	1	1	0,00%	8 619,0
Ryglice	1	1	0,00%	11 711,0
Rzepiennik Strzyżewski	1	1	0,00%	7 071,0
Skrzyszów	1	1	0,00%	8 602,0
Szerzyny	0	1	100,00%	8 200,0
gm. Tarnów	0	2	100,00%	4 136,0
Tuchów	1	1	0,00%	9 986,0
Wierzchosławice	1	1	0,00%	7 515,0
Wietrzychowice	0	0	0,00%	0,0
Wojnicz	1	2	100,00%	3 965,5
Zakliczyn	1	2	100,00%	6 103,0
Żabno	1	1	0,00%	10 156,0

Jednostka terytorialna	Liczba PSZOK w 2017 r.	Liczba PSZOK w 2021 r.	Dynamika zmiany [2017=100%]	Powierzchnia przypadająca na 1 PSZOK [ha] w 2021 r.
SAT	16	21	31,25%	5 932,5
WOJ. MAŁOPOLSKIE	141	154	9,22%	9 859,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich składowanie na składowiskach odpadów komunalnych. W SAT funkcjonuje Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie – Krzyżu, w którym, poza odpadami z terenu miasta Tarnowa, składowane są odpady z gmin: Wojnicz, Skrzyszów, Wierzchosławice, Radłów, Ryglice, gminy wiejskiej Tarnów, Pleśna. Składowisko posiada wydzielony sektor na odpady niebezpieczne, jak też składowane są w nim odpady niesegregowane. Ponadto miasto Tarnów składowane odpady niesegregowane na składowisku „Nad Białą”, którym zarządza Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. w Tarnowie (JRCh).

Jednym z głównych celów systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła osiągnięty w 2023 r. przez Gminę Miasta Tarnowa wyniósł 35,57%. Poziom składowania odpadów komunalnych osiągnięty w 2023 r. przez Gminę Miasta Tarnowa wyniósł 22,15%. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania osiągnięty przez Gminę Miasta Tarnowa w 2023 r. wyniósł 6,90%.⁹

⁹ Za: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy miasta Tarnowa za 2023 r.

2.2. Analiza SWOT

Mocne strony
Sfera społeczna 1. Korzystne wskaźniki dostępności do opieki zdrowotnej na tle kraju i województwa wyrażone m.in. wzrostem liczby podmiotów świadczących opiekę lekarską, przy jednoczesnym identyfikowaniu problemów związanych m. in. z luką kadrową i dostępem do specjalistów. 2. Dobrze rozwinięty system bezpieczeństwa publicznego, bazujący m. in. na aktywności społecznej, czego przykładem są liczne OSP. 3. Rozwinięte zaplecze instytucjonalne kultury i na rzecz aktywności społecznej, realizujące szereg działań na rzecz mieszkańców, jak i rosnące zainteresowanie udziałem w kulturze wśród mieszkańców obszaru. 4. Rosnąca aktywność społeczna, w tym organizacji pozarządowych, wspierana przez działalność samorządu lokalnego. 5. Kształcenie zawodowe odpowiadające coraz trafniej potrzebom wiodących pracodawców obszaru, jednocześnie realizowane we współpracy z nimi. 6. Potencjał edukacji na poziomie wyższym, ulokowany w Tarnowie. 7. Rozwinięte zaplecze instytucjonalne i infrastrukturalne sportu oraz rekreacji. 8. Atrakcyjna oferta turystyczna oparta na licznych zabytkach architektury i kultury regionu. 9. Oferta turystyczna oparta na walorach przyrodniczo-krajobrazowych zachęcająca do aktywnego wypoczynku – m.in. turystyki rowerowej, turystyki pieszej, w tym z elementami turystyki górskiej. Sfera gospodarcza 10. Korzystne zewnętrzne uwarunkowania lokalizacyjne i komunikacyjne w przestrzeni kraju, głównie związane z położeniem w przebiegu szlaków komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym. 11. Potencjał badawczo-rozwojowy skupiony wokół Akademii Tarnowskiej oraz największych firm w regionie. 12. Poprawiający się na terenie SAT zasięg usług komunikacyjnych i gęsta sieć dróg krajowych i wojewódzkich. 13. Korzystna sytuacja gospodarcza, dostęp do rynku pracy na miejscu, rozwinięte i konkurencyjne podmioty gospodarcze.

14. Dostęp do doświadczonych i prężnie działających instytucji wspierających przedsiębiorczość.
15. Duże doświadczenie miasta Tarnów w efektywnym wdrażaniu rozwiązań smart city, a także działania podejmowane przez gminy, zmierzające do zwiększania dostępu mieszkańców do Internetu, a także usług cyfrowej administracji i kultury, przyczyniające się do kształtowania społeczeństwa cyfrowego.
16. Rozwinięty potencjał instytucjonalny zarządzania rozwojem w obrębie SAT, bazujący na samorządach gminnych, w tym doświadczenie w zakresie realizacji projektów finansowych ze środków zewnętrznych, doświadczenie w integrowaniu działań rozwojowych, wymagające dalszego wspierania, w szczególności w zakresie rozwoju kadrowego, rozwoju infrastruktury i rozwiązań informatycznych.

Sfera mobilności:

17. Korzystna struktura przestrzenno-osadnicza z dużym ośrodkiem miejskim (Tarnów), o dobrej dostępności komunikacyjnej w ujęciu krajowym (linia kolejowa, autostrada).
18. Dobrze rozwinięty układ drogowy na obszarze wszystkich gmin SAT.
19. Ciągły rozwój połączeń autobusowych w całym obszarze, głównie realizowanych przez Koleje Małopolskie.
20. Dostępność kolei, przystanków węzłowych umożliwiających dojazd np. do Krakowa.
21. Możliwość rozbudowy sieci dróg rowerowych.
22. Inicjatywy mieszkańców dla wspólnych dojazdów do pracy (tzw. carpooling).
23. Możliwości organizacji transportu dla gmin ościennych przez miasto Tarnów.

Sfera środowiskowa

24. Uwarunkowania przyrodnicze i środowiskowe oraz istniejące zagospodarowanie sprzyjające dalszemu rozwojowi funkcji turystycznej i sportowo-rekreacyjnej obszaru.
25. Opracowane koncepcje i plany oraz wdrażane działania na rzecz ochrony środowiska, w tym związane z poprawą stanu powietrza, tworzone na poziomie każdej z gmin oraz na poziomie województwa, w tym programy ochrony środowiska, strategie adaptacji do zmian klimatu, programy ochrony powietrza, plany gospodarki odpadami.
26. Rozwinięty system gospodarki odpadami, który jednocześnie oczekuje dalszej ewolucji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

Słabe strony

Sfera społeczna:

1. Zjawiska starzenia się społeczeństwa, której przejawem jest wzrost potrzeb społecznych, pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, a których to dynamika w najbliższych dekadach będzie bardzo wysoka.
2. Znaczne zróżnicowanie struktury wiekowej ludności wewnątrz SAT, pogłębiane przez zjawiska migracji, w tym: odpływ mieszkańców miasta rdzeniowego do sąsiadujących z nim wsi, odpływ migracyjny osób młodych poza obszar, a także starzenie i wyludnianie się obszarów wiejskich, niestanowiących miejsc docelowych w procesach suburbanizacji.
3. Zjawiska ograniczające aktywność ekonomiczną mieszkańców, związane m.in. ze starzeniem się społeczeństwa, potrzebą pogodzenia opieki nad osobami zależnymi, przy jednoczesnym kurczeniu się liczby ludności w wieku produkcyjnym.
4. Występujące problemy społeczne o znacznej na tle kraju i województwa skali w wybranych przestrzeniach obszaru SAT, pomimo ogólnego spadku liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym coraz mocniej związane z sytuacją rodzinną (np. samotność) i zdrowotną.
5. Znaczące zróżnicowanie dostępności do opieki przedszkolnej na terenie SAT, w tym niskie wskaźniki udziału dzieci w wychowaniu przedszkolnym na terenie wybranych gmin SAT.
6. Niedostosowanie infrastruktury społecznej, w tym edukacji i wychowania do potrzeb kształcenia włączającego, m.in. ze względu na dynamikę zmian demograficznych, dużą skalę inwestycji.
7. Niedostosowanie systemu opieki zdrowotnej dla potrzeb i oczekiwań społecznych w zakresie dostępu i jakości usług w tym zakresie.
8. Zły stan techniczny pojazdów oraz niewystarczająca i niespójna oferta komunikacji publicznej na terenie SAT.

Sfera gospodarcza

9. Niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki w wybranych gminach, której istotną rolę odgrywa m.in. rolnictwo, w tym niska produktywność lokalnej gospodarki mierzona PKB na mieszkańca.
10. Znaczne zróżnicowanie rozwoju ekonomicznego przestrzeni obszaru SAT.
11. Nadal niski dostęp do szerokopasmowego Internetu w wybranych przestrzeniach SAT.

Sfera mobilności

12. Niska wewnętrzna dostępność komunikacyjna gmin tworzących SAT.

13. Brak współpracy między miastem Tarnów a gminami ościennymi w zakresie organizowania publicznego transportu zbiorowego.
14. Zbyt mała liczba centrów przesiadkowych i obiektów takich jak P+R, czy B+R.
15. Brak spójnego systemu ścieżek rowerowych.
16. Brak promocji, edukacji i zachęt zwiększających udział transportu zbiorowego czy niezmotoryzowanego w podróżach codziennych.
17. Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunikacyjnych.
18. Brak zintegrowanej przestrzennie i funkcjonalnie oferty transportu publicznego, w tym polityki cenowej zachęcającej do zmiany nawyków transportowych.
19. Problemy dostępności parkingowej przy wysokim stopniu zmotoryzowania mieszkańców.

Sfera środowiskowa

20. Zły ogólny stan wód powierzchniowych na całym obszarze SAT, związany m. in. z funkcją przemysłową, rolniczą oraz postępującą urbanizacją, przy jednoczesnym deficycie rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.
21. Ciągłe zbyt niski udział odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów.
22. Okresowa bardzo zła jakość powietrza notowana w większości przestrzeni SAT, w tym mieście Tarnowie, związana głównie z niską emisją tj. emisją z zabudowań mieszkalnych posiadających indywidualne źródła ogrzewania (piece i paleniska domowe).

Szanse

1. Zachodzące, pozytywne zmiany w wymiarze gospodarczym w kraju, województwie i na terenie SAT, związane ze wzrostem liczby podmiotów gospodarczych, wzrostem wynagrodzeń – wspierane przez dalsze procesy modernizacji infrastruktury drogowej, które sprzyjać będą bogaceniu się mieszkańców i samorządów.
2. Realizacja skoordynowanych działań rozwojowych w wymiarach funkcjonalnych w odniesieniu do SAT, skutkujące koncentracją sił i środków na rzecz rozwoju.
3. Rozwój cyfryzacji i usług o charakterze Smart City.
4. Koordynacja działań administracji, służb, instytucji oraz organizacji społecznych w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego.
5. Funkcjonujące szkoły wyższe w i poza obszarem SAT, posiadające potencjał udziału w realizacji innowacyjnych przedsięwzięć z udziałem przedsiębiorców z terenu obszaru SAT.

Sfera mobilności

6. Sprawny jednolity system komunikacji publicznej obejmującej wszystkich uczestników SAT zapewniająca sprawny i tani dojazd do miejsc pracy edukacji i ochrony zdrowia, a także dojazd do najważniejszych punktów przesiadkowych w rdzeniu SAT.
7. Aktywizacja społeczeństwa i wzmocnienie udziału mieszkańców w podejmowaniu decyzji w zakresie planowania transportu zbiorowego.
8. Wdrożenie idei Zrównoważonej Mobilności poprzez funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni miejskich i gminnych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
9. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców a także wiedzy na temat mobilności miejskiej, możliwości alternatywnego przemieszczania się.
10. Rozwój transportu kolejowego dzięki unowocześnieniu infrastruktury liniowej i taboru oraz intermodalności.
11. Korzystne położenie Tarnowa - „miasta rdzenia SAT” w węźle drogowo-kolejowym na głównym kierunku komunikacyjnym wschód-zachód kraju.
12. Możliwość korzystania z przejazdów kolejowych w połączeniach międzyregionalnych i regionalnych, m.in. do stolicy województwa – Krakowa.
13. Dostępność komunikacyjna w układzie wschód-zachód umożliwiającą rozwój usług transportowych oraz przedsiębiorstw o skali międzynarodowej (w szczególności przemysł gumowy i chemiczny).
14. Rozwój sieci ścieżek, szlaków i dróg rowerowych umożliwiający wykorzystanie potencjału turystycznego związanego z licznymi zabytkami oraz walorami krajobrazowymi regionu.

Zagrożenia

1. Brak zaspokojenia potrzeb rozwoju zawodowego, w szczególności młodych osób, skutkujące odpływem migracyjnym do innych lokalizacji w przestrzeni kraju oraz za granicę (drenaż zasobów przez konkurencyjne ośrodki), co związane jest z istniejącym profilem gospodarczym SAT, będącym mało konkurencyjnym dla wybranych zawodów (np. IT), w tym negatywny wpływ demograficzny bliskiego sąsiedztwa obszaru metropolitalnego Krakowa.
2. Konkurencyjność sąsiednich województw wspieranych w ramach programów dla Polski Wschodniej.
3. Zagrożenia wynikające ze zmian klimatu, w tym możliwość podtopień, zniszczeń, susz, co niesie ze sobą negatywne skutki, zarówno dla społeczności, środowiska, jak i gospodarki.

Sfera mobilności

-
4. Rosnąca liczba samochodów osobowych przypadających w relacji do liczby mieszkańców.
 5. Ujemna suma sald migracji, słabnąca siła oddziaływania społeczno-gospodarczego miast średniej wielkości.
 6. Wzrastające obciążenie ruchem samochodowym przyczyniającym się do degradacji infrastruktury jak i środowiska naturalnego.
 7. Brak środków finansowych na organizację międzygminnego transportu zbiorowego.
 8. Brak środków finansowych na modernizację i budowę infrastruktury pieszej i rowerowej.

2.3. Analiza problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych – wyzwania rozwojowe

Mając na względzie diagnozę, konsultacje i warsztaty prowadzone z przedstawicielami samorządów lokalnych i sektora społecznego z obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej, zdefiniowano kluczowe wyzwania, które będą decydować o zrównoważonym rozwoju tworzących go gmin. Wynikają one z sytuacji społecznej, w tym demograficznej, potencjałów do kreowania rozwoju gospodarczego oraz uwarunkowań środowiskowo-przestrzennych.

Na terenie obszaru SAT widoczne były znaczne zmiany w zakresie rozwoju społecznego, partnerzy samorządowi inwestowali w rozwój infrastruktury społecznej oraz usług publicznych. Przestrzeń funkcjonalna obszaru nie rozwijała się jednak w sposób równomierny. Widoczne jest to m. in. w dochodach i wydatkach inwestycyjnych poszczególnych gmin. Istotnym czynnikiem, który wpływać będzie na sposób prowadzenia polityki rozwoju będzie demografia.

- Zmiany społeczne o charakterze pozytywnym, jakie zaszły w ostatniej dekadzie na obszarze SAT, to przede wszystkim wzrost aktywności społecznej mieszkańców, rozwój oferty kulturalnej, a także podniesienie jakości kształcenia, w tym zwłaszcza zawodowego na potrzeby wiodących pracodawców obszaru.
- Wyzwania demograficzne wskazują na potrzebę inwestowania w rozwiązania z zakresu polityki senioralnej. Dotyczy to, zarówno kwestii związanych z aktywnością społeczno-kulturalną osób starszych, jak też kwestii dotyczących pomocy społecznej oraz opieki zdrowotnej.
- Analiza procesów migracyjnych oraz zmian struktury demograficznej w obrębie SAT wskazuje na potrzebę moderowania rozwoju społecznego, w tym w zakresie dostępu do usług społecznych, kultury i edukacji. Szczególnie widoczne jest to w układach powiązań miasto – tereny podmiejskie.

Potencjał rozwoju obszaru SAT kształtować będzie w dużej mierze funkcja, znaczenie oraz koncentracja usług w mieście rdzeniowym, jak również wykorzystanie potencjałów rozwojowych właściwych dla pozostałych gmin tworzących układ funkcjonalno-przestrzenny.

- Miasto Tarnów stanowić będzie rdzeń rozwoju i powiązań, zarówno w odniesieniu do powiązań lokalnych, jak i sieci powiązań regionalnych. Kluczowe jest zatem inwestowanie w poprawę dostępności usług oraz rynku pracy na terenie m. Tarnowa, a w szczególności rozwijanie mobilności miejskiej i podmiejskiej.
- Należy oczekiwać zmian uwarunkowań rozwoju kształtujących funkcję gospodarczą. Kluczowe dla podtrzymania konkurencyjności gospodarki będzie inwestowanie w rozwój branż przyszłości, w tym IT, jak też rozwiązań zabezpieczających kadry na potrzeby lokalnego rynku pracy. Istotny potencjał tkwi w poprawiającym się skomunikowaniu przestrzeni, jak też w zdolności obszaru SAT do kształcenia na potrzeby rynku pracy na wszystkich szczeblach edukacji.
- Dostępność terenów inwestycyjnych, jak też dostęp do autostrady, dróg krajowych, zjazdów i obwodnic generuje większe szanse na rozwój aktywności gospodarczej dla kilku samorządów. Oznacza to konieczność moderowania zrównoważonych procesów rozwojowych, w tym również w zakresie rozwoju lokalnych specjalizacji gospodarczych i mniejszych działalności, w tym przede wszystkim usług w gminach o niższej atrakcyjności inwestycyjnej.
- Inwestycje w edukację wszystkich poziomów, realizowane na terenie SAT wspierać będą docelowo konkurencyjność gospodarki oraz zwiększać szanse na dobry start młodym osobom.
- Obszar SAT powinien dążyć do wzmocnienia posiadanych zasobów kształtujących funkcję gospodarczą, w tym również w zakresie usług. Potencjał rozwoju należy dostrzegać m. in. w rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjno-sportowej. Rozwój usług czasu wolnego pobudzany może być przez rozwój i rozbudowę infrastruktury turystycznej, np. szlaki turystyczne, bazę noclegową, ścieżki rowerowe.

W wymiarze środowiskowym oczekiwana jest dalsza ewolucja w kierunku rozwoju gospodarki niskoemisyjnej i o obiegu zamkniętym, przeciwdziałającej zmianom i kryzysowi klimatycznemu. Jednocześnie rozwój funkcji gospodarczej i urbanizacja mogą stanowić istotne zagrożenie dla poprawy jakości środowiska i zachowania spójności przyrodniczej obszaru.

- Aktualny stan środowiska na obszarze wskazuje na problemy, m. in. związane z jakością i ilością zasobów wodnych, a także jakością powietrza. Inne problemy związane z ochroną środowiska dotyczą gospodarki odpadami, hałasu, gospodarki wodno-kanalizacyjnej. Dla części gmin problemem nadal jest niski poziom

skanalizowania, w tym na obszarach wiejskich i małych miejscowości, charakteryzujących się dużym rozproszeniem osadniczym.

- Na części obszaru SAT notuje się niski odsetek powierzchni objętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Brak takich planów powoduje, że często dochodzi do konfliktów społecznych, np. dotyczących przeznaczenia nieruchomości rolnych pod zabudowę mieszkaniową.
- Wyzwania rozwoju regionalnego, wskazujące na konieczność integrowania działań na poziomach ponadlokalnych implikują konieczność wzmocnienia kompetencji i współpracy pomiędzy samorządami, jak też współpracy z podmiotami prywatnymi.

Mając na uwadze potrzeby rozwiązywania wspólnych problemów i wykorzystania wspólnych atutów samorządów tworzących Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska przyjęto 5 wyzwań rozwojowych:

Wyzwanie 1. Zrównoważony rozwój i wykorzystanie posiadanych potencjałów.

Wyzwanie 2. Dostosowanie się do zmian demograficznych (polityka społeczna, gospodarka, usługi).

Wyzwanie 3. Rozwój i podtrzymanie konkurencyjności gospodarki (m.in. edukacja, nowe funkcje gospodarcze, mobilność na rynku pracy).

Wyzwanie 4. Ewolucja w kierunku rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, przystosowanie się do zmian i kryzysu klimatycznego (zasoby wodne, tereny zielone, bioróżnorodność).

Wyzwanie 5. Zwiększenie zdolności do wspólnego rozwiązywania problemów w układach funkcjonalnych, w szczególności w zakresie mobilności, ochrony środowiska, polityki społecznej oraz edukacji.

3. Struktura logiczna Strategii ZIT SAT

3.1. Struktura Strategii ZIT SAT – cele i kierunki działań

Strukturę Strategii ZIT SAT oparto na celu nadrzędnym oraz celach strategicznych, które wpisują się w ramy strategicznego rozwoju województwa małopolskiego.

Celem nadrzędnym jest zrównoważony rozwój Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o posiadane potencjały i synergię.

Zakłada się realizację Strategii ZIT SAT w oparciu o trzy cele strategiczne:

Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.

Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały.

Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.

Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu

Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Cel szczegółowy: Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej

Główne kierunki polityki rozwoju:

1. Ograniczenie zmian klimatycznych
2. Gospodarowanie wodą
3. Bioróżnorodność i krajobraz
4. Edukacja ekologiczna

Cel szczegółowy: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach

Główne kierunki polityki rozwoju:

3. Rozwój obszarów wiejskich

Spójność z wyzwaniami rozwojowymi Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Wyzwanie 4. Ewolucja w kierunku rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, przystosowanie się do zmian i kryzysu klimatycznego.

Wyzwanie 5. Zwiększenie zdolności do wspólnego rozwiązywania problemów w układach funkcjonalnych, w szczególności w zakresie mobilności, ochrony środowiska, polityki społecznej oraz edukacji.

Uzasadnienie wyboru celu

Urbanizacja

Analiza danych dotyczących mieszkalnictwa, jak i migracji wskazuje na zachodzący w SAT proces suburbanizacji, który jest wyrazem poszukiwania przez ludność obszarów metropolitalnych lepszej jakości życia w podmiejskim środowisku (m.in. zwiększenie powierzchni mieszkania, lepsza jakość środowiska przyrodniczego, większe poczucie bezpieczeństwa). W procesie tym ludność przenosi się na obszary podmiejskie, najczęściej wsie graniczące z miastem metropolitalnym. Poza pozytywnymi skutkami dla ludności, znajdującej odpowiednie miejsce do życia, zapewniające jednocześnie dogodny dostęp do zasobów miasta (praca zarobkowa, usługi publiczne, edukacyjne, zdrowotne, opiekuńcze, kultura i rozrywka, etc.), suburbanizacja powoduje liczne negatywne konsekwencje. Należą do nich: presja na obszary przyrodnicze wywierana zajmowaniem otwartych terenów zabudową mieszkalną i usługową, degradacja krajobrazu, niszczenie ekosystemów oraz wzrost zanieczyszczenia środowiska naturalnego (m.in. niską emisją, samochodowym transportem indywidualnym, wolniejszym rozwojem infrastruktury kanalizacyjnej, niż budownictwa mieszkalnego). Ponadto problemem staje się rozproszenie zabudowy na obszarach podlegających suburbanizacji, wymagające zwiększania nakładów inwestycyjnych na skomunikowanie ich z pozostałą, pierwotną zabudową wiejską i ośrodkiem miejskim. Urbanizacja wymusza podejmowanie działań komplementarnych związanych z rozwojem infrastruktury sieciowej, w tym wodno-kanalizacyjnej.

Główny przebieg migracji na obszarze funkcjonalnym Aglomeracji Tarnowskiej przybiera kierunek wschodni i południowy od Tarnowa. Oznacza to także, że gminy graniczące w tym pasie z miastem Tarnowem, coraz intensywniej przejmują wobec niego funkcje

osiedleńcze („sypialniane”). Jednocześnie obszary wiejskie, poprzez zagęszczanie się ludnością, zagrożone są problemami związanymi z zarządzaniem przestrzenią.

Zmiany klimatu

W związku z tym, że zmiany klimatyczne są obecnie jednym z najistotniejszych problemów globalnych, jednostki obszaru funkcjonalnego SAT, we wspólnie podejmowanych inicjatywach, powinny uwzględniać kwestię ryzyk klimatycznych, jak i zwiększania adaptacyjności przestrzeni funkcjonalnych do zmian klimatu. Do działań adaptacyjnych zalicza się: działania edukacyjno-informacyjne, działania organizacyjne w zakresie zarządzania infrastrukturą i zachowaniami mieszkańców oraz działania techniczne (inwestycje). Duże skupienie ludzi, infrastruktury i usług sprawia, że na negatywne skutki zmian klimatu szczególnie narażone są obszary o wysokim stopniu zurbanizowania, które w zakresie adaptacji powinny m.in. odchodzić od uszczelniania powierzchni na rzecz zwiększania w niej udziału terenów zielonych.

Obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej coraz częściej, podobnie jak i cała Polska, doświadcza skutków zmian klimatu, będąc narażonym na upały, powodujące susze, częste wichury, a także intensywne opady atmosferyczne i gwałtowne burze, przyczyniające się do lokalnych podtopień i powodzi (tzw. powodzie błyskawiczne). W przeciwdziałaniu skutkom zmian klimatu istotną rolę pełnią obszary zielone danego terenu, a im większe zagęszczenie nimi, tym większa odporność na negatywne zjawiska pogodowe, a także mniejsze ryzyko ich ogólnego wystąpienia.

Ochrona przyrody i bioróżnorodność

Najcenniejsze przyrodniczo obszary w SAT stanowią kompleksy leśne, przyroda nieożywiona, tworzona przez grupy skalne (tzw. skalne miasto), a także dorzecza i doliny rzek wraz z występującymi w ich obrębie ekosystemami, wśród których identyfikuje się liczne gatunki chronione fauny i flory, często charakterystyczne dla terenów podgórskich i górskich. Ponadto, wielu przypadkach wysokie walory przyrodnicze, uzupełniają zabytki kultury materialnej w postaci architektury i zabudowy (w tym drewnianej) specyficznej dla regionu. Z uwagi na walory przyrodnicze, krajobrazowe, a także naukowo-dydaktyczne, obszary te w dużej części zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody.

W granicach obszaru SAT występują przede wszystkim:

1) rezerваты przyrody: Debrza, Lasy Radłowskie, Panieńska Góra, Styr, Skamieniałe Miasto;

2) specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000: Dolny Dunajec (PLH120085), Biała Tarnowska (PLH120090), Ostoja w Paśmie Brzanki (PLH120047), Dębówka nad rzeką Uszewką (PLH120066), Jadowniki Mokre (PLH120068), Ostoje Nietoperzy okolic Bukowca (PLH120020), Liwocz (PLH180046);

3) obszary chronionego krajobrazu: OChK Pogórza Ciężkowickiego, OChK Wschodniego Pogórza Wiśnickiego, Jastrzębsko-Żdżarski OChK, Radłowsko-Wierzchosławicki OChK, OChK Doliny Wisły;

4) użytki ekologiczne: Wał, Polichty i Jezioro Świączone.

- oraz kilkadziesiąt pomników przyrody. Łącznie udział powierzchni objętych ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (bez obszarów Natura 2000) wynosi – według danych GUS – 64,46% ogółu powierzchni obszaru funkcjonalnego.

W granicach SAT znajdują się również korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym tj. korytarz łączący Beskid Sądecki i Beskid Niski z kompleksami leśnymi Pogórza Ciężkowickiego (przebiegający na terenie gminy Ciężkowice), a także korytarz łączący Pasma Pogórza Ciężkowickiego i Pasma Brzanki z Lasami Radłowskimi i kompleksami leśnymi położonymi wzdłuż wschodniej granicy województwa małopolskiego (przebiegający przez gminy: Wojnicz, Tarnów i Lisia Góra).

Przyroda na obszarze SAT poddana jest szeregom negatywnych presji. Należy do nich zaliczyć między innymi urbanizację, zajmowanie nowych powierzchni pod zabudowę przemysłową, mieszkaniową. Skutkuje to fragmentacją siedlisk przyrodniczych, utrudnia przemieszczanie się zwierząt. Inne istotne zagrożenia wynikają między innymi ze zmian klimatu, których skutkiem są np. długotrwałe okresy suszy. Mając na względzie potrzebę zachowania bioróżnorodności należy wspierać rozwiązania, które skutkiem będzie tworzenie przestrzeni, które będą siedliskami dla rodzimych ptaków, owadów czy drobnych ssaków. Negatywne skutki zmian w przyrodzie w szczególny sposób kumulują się w przestrzeniach zurbanizowanych. W tych miejscach dochodzi między innymi do skumulowanych oddziaływań płynących z sektora transportowego i komunalnego. Rozwój zielonej infrastruktury pozwoli uzupełnić szarą infrastrukturę, poprawić warunki funkcjonowania ekosystemów miastach oraz przyczyni się do złagodzenia efektu wysp ciepła.

Powietrze atmosferyczne

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 rok wskazuje, że pod kątem ochrony zdrowia ludzi, w przypadku większości analizowanych substancji, zarówno strefa miasta Tarnowa,

jak i strefa małopolska (gminy SAT) zostały zakwalifikowane do klasy A, co oznacza, że na ich terenie poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego (docelowego). Niemniej od lat istotny problem w obu strefach stanowią przekroczenia dopuszczalnych poziomów dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀, z powodu których cały obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej otrzymał w 2020 roku klasę jakości powietrza C (powyżej dopuszczalnych stężeń). Ponadto w strefie małopolskiej, a więc SAT poza miastem Tarnowem, zidentyfikowano przekroczenia PM_{2,5} skutkujące klasą jakości powietrza C1. Udział ludności narażonej na oddziaływanie benzo(a)pirenu wyniósł 100% w Tarnowie i 90,5% w strefie małopolskiej. Wpływ na jakość powietrza ma zarówno transport jak też gospodarka komunalna.

Gospodarka wodno-ściekowa

Na obszarze SAT dane dotyczące stanu wód wskazują na zjawiska problemowe. Wszystkie JWCP (11) zlokalizowane na obszarze SAT uzyskały dobrą ocenę, jeśli chodzi o klasyfikację stanu chemicznego wód. Natomiast w ocenie ich stanu ogólnego większość (8 JWCP), poza RW20001921499 – Dunajec od zbiornika Czchów do ujścia i RW200012214769 - Paleśnianka, uzyskały ocenę złą. Podejmując działania mające na celu realizację celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenie SAT, ale też z uwagi na ogólną dbałość o ekosystemy wodne oraz jakość życia mieszkańców, należy mieć na uwadze ekspozycję na skażenia pochodzenia komunalnego i przemysłowego. Nabierające na sile zagrożenie stanowią powiększające się powierzchnie utwardzane (asfaltowane, brukowane drogi, chodniki i parkingi), z których licznie nagromadzone związki chemiczne spłukiwane są do gleby przez opady atmosferyczne. Na stan jakościowy wód na obszarze nadal też negatywnie wpływa nieodpowiednie odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych (brak lub niewłaściwe korzystanie z infrastruktury kanalizacyjnej, odprowadzanie ścieków do rowów i przydrożnych cieków, nieszczelne osadniki przydomowe). Średnia wartość odsetka mieszkańców SAT korzystających z kanalizacji w 2021 roku to 53,73%, przy czym widoczne jest duże zróżnicowanie pomiędzy obszarami miejskimi (średni odsetek 75,0%) i wiejskimi (46,6%). Najniższe wartości odsetka mieszkańców korzystających z kanalizacji w 2021 roku zanotowały obszary wiejskie gmin: Wojnicz (1,4%), Ciężkowice (20,0%), Zakliczyn (27,2%). Na obszarze SAT zlokalizowane są aglomeracje, które nie mają jeszcze w pełni uporządkowanej gospodarki ściekowej. Zgodnie z VI aktualizacją Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych są to następujące aglomeracje: Tarnów (RLM 323 314), Lisa Góra – Zachód (RLM 8512), Radłów (RLM 9691), Ryglice: Lubcza – Wola Lubecka (RLM 2043), Szerzyny (RLM 5057).

Wody podziemne na obszarze SAT, pomimo aktualnie dobrego stanu chemicznego, z uwagi na płytki system krążenia i szczelinowo-porowaty charakter utworów, narażone są na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego (działalność człowieka). Zalicza się do nich nadmierną chemizację rolnictwa i leśnictwa, a także niewłaściwą gospodarkę ściekową wraz z niekontrolowanym, niezgodnym z przepisami, składowaniem odpadów.

Brak dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej ogranicza zdolność wybranych gmin do przyciągania inwestycji, w tym rozwoju funkcji gospodarczych opartych na turystyce. Ogranicza też zdolność do konkutowania o mieszkańców.

W 2021 roku długość sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie powiatu tarnowskiego wynosiła 1 919,5 km i było to około 10,7% więcej niż w roku 2017. W całym województwie małopolskim wartość ta w analizowanych latach rosła wolniej, notując całkowity wzrost na poziomie 7%. Szybciej niż w województwie rosła również liczba połączeń sieci wodociągowej prowadzących do budynków mieszkalnych. Na koniec 2021 roku osiągnęła ona liczbę 38 541, co oznacza wzrost o 11,9% w porównaniu do roku 2017 (dla województwa był to wzrost o 9,1%). Duże zmiany urbanizacyjne, jakie zachodzą na obszarze SAT wpływają na konieczność modernizacji i rozbudowy systemów zaopatrzenia w wodę.

W kwestii zagrożeń powodziowych obszar SAT z uwagi na położenie geograficzne oraz zmiany klimatyczne zagrożony jest tzw. powodziami błyskawicznymi. Niemniej po doświadczeniach powodzi z 2010 roku, kiedy to szczególnie ucierpiała gmina Tuchów, zalana niemal doszczętnie w ciągu jednej nocy, powiat tarnowski wdrożył jeden z najnowocześniejszych w Polsce systemów monitorowania zagrożeń powodziowych i ostrzegania przed powodziami błyskawicznymi. Jest to system elektroniczny obejmujący zasięgiem rzekę Białą Tarnowską, a w 2022 roku za jego sprawą powiat tarnowski zwyciężył w konkursie Innowacyjny Samorząd w kategorii powiatów.

Najcenniejsze przyrodniczo obszary w SAT stanowią kompleksy leśne, przyroda nieożywiona, tworzona przez grupy skalne (tzw. skalne miasto), a także dorzecza i doliny rzek wraz z występującymi w ich obrębie ekosystemami, wśród których identyfikuje się liczne gatunki chronione fauny i flory, często charakterystyczne dla terenów podgórskich i górskich. Ponadto, wielu przypadkach wysokie walory przyrodnicze, uzupełniają zabytki kultury materialnej w postaci architektury i zabudowy (w tym drewnianej) specyficznej dla regionu. Z uwagi na walory przyrodnicze, krajobrazowe, a także naukowo-dydaktyczne, obszary te w dużej części zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody. Wśród obszarów prawnie chronionych w SAT, z uwagi na powierzchnię, przeważają parki

krajobrazowe, zajmując łącznie 27 637,6 ha na terenie 6 gmin. Najwięcej terenów cennych przyrodniczo objętych tą formą ochrony identyfikuje się w gminach: Ciężkowice (8 787,26 ha), Zakliczyn (5 619,85 ha) i Szerzyny (4 889,21 ha). Kontekst ochrony środowiska przyrodniczego i wykorzystania jako atut rozwojowy powinien uwzględniać działania mające na celu poprawę stanu środowiska, w tym w szczególności ochrony wód.

Potencjał przyrodniczy stanowi istotny atut przy rozwijaniu funkcji turystycznej. Niemniej jednak brak rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej ogranicza zdolność realizacji inwestycji.

Gospodarka odpadami

Analiza źródeł pochodzenia odpadów zebranych selektywnie na obszarze SAT w zestawieniu lat 2017 i 2021 pokazuje, że niezmiennie dominujące w tym aspekcie są gospodarstwa domowe. W 2021 roku udział odpadów zebranych selektywnie, pochodzących z gospodarstw domowych w ogóle w ten sposób zebranych odpadów, wyniósł aż 91,05%. Pozostałe 8,91% stanowiły odpady pochodzące z usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji. W 2021 roku łączna masa odpadów selektywnie zebranych z innych źródeł w SAT wyniosła 3 623,55 t, notując 128,27% wzrostu w stosunku do roku 2017, przy średnim w Małopolsce wynoszącym 48,14%.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich składowanie na składowiskach odpadów komunalnych. W SAT funkcjonuje Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie – Krzyżu, w którym, poza odpadami z terenu miasta Tarnowa, składowane są odpady z gmin: Wojnicz, Skrzyszów, Wierzchosławice, Radłów, Ryglice, gminy wiejskiej Tarnów, Pleśna. Składowisko posiada wydzielony sektor na odpady niebezpieczne, jak też składowane są w nim odpady niesegregowane.

Na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej w 2023 r. odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych stanowiły 43,1%. Była to wartość zbliżona do średniej dla województwa małopolskiego (42,%). W związku z koniecznością zwiększenia poziomu recyklingu do wyższych poziomów konieczna jest modernizacja infrastruktury gospodarowania odpadami.

Należy przyjąć, że w perspektywie 2030 roku system gospodarki odpadami na obszarze SAT powinien przejść ewolucję, której celem będzie przede wszystkim dążenie do zmniejszania masy odpadów trafiających ostatecznie na składowiska odpadów. Partnerzy inwestować będzie w rozwiązania, które pozwolą ograniczyć masę składowanych odpadów. Zmodernizowane przy tym zostaną punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). W ramach systemu gospodarki odpadami SAT dążyć będzie się

do budowy świadomości mieszkańców i innych użytkowników systemu odnośnie zachowań, które pozwolą ograniczyć ilość produkowanych odpadów. Partnerzy SAT wspierać będą działania realizowane przez przedsiębiorców ukierunkowane na kształtowanie świadomości swoich konsumentów. W ramach systemu gospodarki odpadami SAT systematycznie wdrażane będą rozwiązania, w tym zwiększające poziom recyklingu i odzysku odpadów, które przyczynią się do zmniejszenia masy odpadów kierowanych na składowiska.

Partnerzy SAT będą także wdrażać, wspierać i promować rozwiązania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym. Obieg zamknięty zakłada minimalizację zużycia surowców i wielkości odpadów, recykling, ponowne użycie jak i wytwarzanie energii z odpadów. Partnerzy SAT powinni dążyć do możliwie jak najpełniejszej realizacji założeń gospodarki obiegu zamkniętego, co bezpośrednio przełoży się na zmniejszenie masy odpadów kierowanych na składowiska.

W celu zapewnienia na kolejne lata możliwości technicznych w zakresie prawidłowego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Tarnowa, konieczna jest realizacja takich inwestycji jak:

- budowa instalacji kogeneracji do produkcji energii z przetworzonych odpadów komunalnych z wykorzystaniem ciepła od miejskiej sieci ciepłowniczej,
- budowa instalacji recyklingu organicznego selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji, w tym odpadów kuchennych (biogazownia),
- budowa sortowni odpadów zebranych selektywnie.

Oczekuje się również inwestycji dotyczących PSZOK-ów w gminach: Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tuchów, Wojnicz, Żabno.

Kierunki działań

1. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury sprzyjającej zachowaniu bioróżnorodności.
2. Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.
3. Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz poprawa efektywności wykorzystania zasobów wodnych.
4. Gospodarka odpadami wychodząca naprzeciw wymogom ochrony środowiska.

Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały

Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Cel szczegółowy: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

Główne kierunki polityki rozwoju:

- 3. Turystyka
- 4. Transport
- 6. Gospodarka o obiegu zamkniętym

Cel szczegółowy: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach

Główne kierunki polityki rozwoju:

- 4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność

Spójność z wyzwaniami rozwojowymi Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Wyzwanie 1. Zrównoważony rozwój i wykorzystanie posiadanych potencjałów.

Wyzwanie 2. Dostosowanie się do zmian demograficznych (polityka społeczna, gospodarka, usługi).

Wyzwanie 3. Rozwój i podtrzymanie konkurencyjności gospodarki (m.in. edukacja, nowe funkcje gospodarcze, mobilność na rynku pracy).

Wyzwanie 4. Ewolucja w kierunku rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, przystosowanie się do zmian i kryzysu klimatycznego (zasoby wodne).

Wyzwanie 5. Zwiększenie zdolności do wspólnego rozwiązywania problemów w układach funkcjonalnych, w szczególności w zakresie mobilności, ochrony środowiska, polityki społecznej oraz edukacji.

Uzasadnienie wyboru celu

Gospodarka i rynek pracy

Miasto Tarnów, gmina Tarnów i Dąbrowa Tarnowska były w 2021 roku ośrodkami o najwyższej aktywności ekonomicznej mieszkańców w całym SAT wyrażonej wartością

wskaźnika osób pracujących na 1 tys. ludności. Wskaźnik ten, mimo, iż nie uwzględnia osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach i osób samozatrudnionych, jest indykatorem pozwalającym ocenić konkurencyjność danej przestrzeni jako rynku pracy.

W 2021 roku najwyższą wartość wskaźnika liczby osób pracujących w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców odnotowało miasto Tarnów (378 osób), czym istotnie wyróżniało się w skali województwa małopolskiego, uzyskującego średnio 254 osoby pracujące na 1 tys. ludności. Miasto od lat jest wiodącym rynkiem pracy z uwagi na działalność, jaką na jej terenie prowadzi wiele przedsiębiorstw różnych branż, a przede wszystkim duże firm, czego przykładem są państwowi pracodawcy - Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. i Grupa Azoty S.A. GK. Poza miastem rdzeniowym w SAT, największymi rynkami pracy są głównie przestrzenie miejskie SAT i podmiejskie obszary gmin wiejskich sąsiadujących bezpośrednio z miastem Tarnowem. Stan ten odzwierciedlają obserwowane w nich wartości współczynnika liczby pracujących w relacji z populacją.

Za miastem Tarnowem z uwagi na wartość współczynnika osób pracujących na 1 tys. mieszkańców, plasują się gminy: Dąbrowa Tarnowska (166 osób), Żabno (190), gmina wiejska Tarnów (185) i Skrzyszów (151), gmina miejsko-wiejska Wojnicz (145). Najniższe wartości wskaźników identyfikuje się w gminach: Pleśna (55), Ryglisce (58) i Lisia Góra (67). W ujęciu całego obszaru, SAT osiąga współczynnik na poziomie 208 osób pracujących na 1 tys. ludności, a więc o 46 osób mniej, niż przeciętnie Małopolska.

Oznacza to, że miejsca pracy w Aglomeracji Tarnowskiej koncentrują się bardzo wyraźnie w Tarnowie oraz po części w gminach podmiejskich i małych miastach. Rozwój gospodarczy wymaga moderowania i wspierania, w szczególności pod kątem poprawy dostępności do miejsc pracy, jak też wykorzystania endogennych potencjałów, np. w zakresie rozwoju funkcji turystycznej.

Transport

Podstawowy układ drogowy obszaru funkcjonalnego SAT opiera się na: autostradzie A4, drogach krajowych (DK) nr 73 i 94 oraz drogach wojewódzkich (DW) nr 973, 975, 977, 980 i 984, dzięki czemu cały SAT jest obszarem wysoko skomunikowanym drogowo, co pozytywnie wpływa na jego atrakcyjność inwestycyjną i potencjał rozwojowy.

Pod względem transportu kolejowego na mapie SAT główny ośrodek stanowi miasto Tarnów, przez który biegną linie kolejowe o znaczeniu krajowym (LK 91 i 96), komunikujące cały obszar z resztą województwa małopolskiego, jak i w wymiarze ogólnopolskim. Tarnów posiada 2 stacje kolejowe obsługujące ruch pasażerski: Tarnów Główny oraz Tarnów-Mościce.

Kluczowym punktem dla układu komunikacji obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej jest miasto Tarnów, stanowiące miejsce docelowe codziennych dojazdów wielu mieszkańców okolicznych gmin (praca, szkoła, rozrywka), ale też będące ważnym węzłem drogowo-kolejowym łączącym ze sobą miejscowości tworzące obszar, jak i cały SAT z pozostałą częścią województwa małopolskiego i Polski. W kwestii dostępności komunikacji publicznej widać duże zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi obszaru, a nadrzędnym celem w zakresie komunikacji publicznej na obszarze SAT powinno być tworzenie dogodnych warunków do równomiernego rozwoju całego obszaru, poprzez maksymalne zintegrowanie jednostek terytorialnych publiczną siecią komunikacyjną oraz usprawnianie i uzupełnianie istniejącej wiązki połączeń lokalnych i ponadlokalnych.

Najlepiej, pod względem sieci i dostępu do publicznej komunikacji zbiorowej, rozwinięte jest miasto Tarnów, a wraz z nim ościenne gminy. Funkcje organizatora transportu publicznego w Tarnowie pełni jednostka organizacyjna miasta – Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie, natomiast operatorem, na wszystkich publicznych liniach autobusowych, jest Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. (MPK Sp. z o.o.) Ponadto, w najbliższym otoczeniu miasta, funkcjonuje Gminna Komunikacja Publiczna (GKP), która jest systemem publicznego transportu zbiorowego, składającego się z 10 linii autobusowych, łączących miejscowości gminy Tarnów, Lisia Góra oraz Pleśna z miastem Tarnowem. W 2022 roku operatorem linii GKP jest Firma Przewozowa „Michalus” Michał Bodzioch.

Z kolei w połączeniach dalekobieżnych (obszar powiatu tarnowskiego) transport z i do miasta Tarnowa realizują, na podstawie wydanych przez Prezydenta Miasta Tarnowa zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, prywatne firmy przewozowe. W 2022 roku (stan na dzień 02.11.2022 rok) na podstawie ww. pozwoleń usługi transportowe świadczyły 32 firmy. Na terenie SAT obserwuje się zatem zjawisko, występujące w większości regionów kraju, w którym w miejsce zlikwidowanych PKS, transport lokalny i międzymiastowy został przejęty przez prywatnych przewoźników. W większości przewoźnicy ci to jednoosobowe działalności gospodarcze, co poza ogólnymi utrudnieniami w dojazdach (szczególnie z oddalonych, peryferyjnych terenów wiejskich), spowodowało także zwiększenie i rozdrobnienie transportu samochodowego. Potwierdzeniem tego stanu w SAT jest obsługa lokalnych połączeń zbiorowych z gminy Dąbrowa Tarnowska (głównie z Tarnowem) realizowana przez cztery firmy przewozowe.

Większość potrzeb transportowych mieszkańcy SAT zaspokajają własnymi środkami transportu. Rosnąca liczba samochodów osobowych, będących w posiadaniu mieszkańców SAT powoduje negatywne oddziaływanie na środowisko i jakość powietrza. Pomiędzy 2011 a 2021 rokiem liczba samochodów osobowych w relacji do liczby mieszkańców wzrosła w powiecie tarnowskim o 47,44% (208,1 samochodów), a na terenie miasta Tarnowa o 44,36% (174,5). W tym czasie dynamika wzrostu w skali województwa osiągnęła 40,92% (184,3). W 2021 roku powiat tarnowski odnotował 676,4 samochody osobowe na 1 tys. mieszkańców, czym przekroczył o 12,1 samochody wskaźnik województwa małopolskiego (634,7).

W ostatnich latach w skomunikowaniu obszaru funkcjonalnego SAT zwiększyła się rola sieci dróg i ścieżek rowerowych. Poszczególne samorządy inwestują systematycznie w rozwój połączeń rowerowych, dążąc do uzyskania efektu sieciowego. Niemniej w globalnym ujęciu, poza większymi ośrodkami osadniczymi, infrastruktura rowerowa SAT jest słabo rozwinięta lub w ogóle nie istnieje. Według danych GUS w 2021 roku 6 gmin, tworzących obszar funkcjonalny, nie posiadało dróg rowerowych (Ciężkowice, Pleśna, Radłów, Rzepiennik Strzyżewski, Tuchów i Wojnicz), pomimo tego, że w latach 2011-2021 długość sieci dróg rowerowych na obszarze SAT zwiększyła się o 150,87% (z 51,9 km do 130,2 km). Co istotne, w analizowanym okresie przyrost liczby km dróg dedykowanych transportowi rowerowemu w SAT miał ponad dwukrotnie mniejszą dynamikę zmiany, niż średnia w województwie małopolskim (333,11%).

Inwestowanie w mobilność na terenie Aglomeracji Tarnowskiej pozwoli efektywniej wykorzystać atuty poszczególnych gmin, w szczególności w zakresie dostępu do rynku pracy, usług publicznych, w tym edukacji. Pozwoli również zwiększyć dostępność przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej w kontekście rozwoju turystycznego i rekreacyjnego.

Turystyka

Oceniając powiązania funkcjonalne na obszarze SAT warto wspomnieć o potencjale rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej.

Z uwagi na dziedzictwo kulturowe i walory turystyczne, będące połączeniem malowniczych krajobrazów (o cechach podgórskich i górskich) z licznie zachowanymi obiektami kultury ludowej regionu Podgórza, obszar funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej tworzy spójną całość z okolicznymi powiatami (bocheński, brzeski, gorlicki, nowosądecki), a także częścią województwa podkarpackiego, stanowiąc Podregion Tarnowski. Podregion ten cechuje się licznie zachowaną architekturą drewnianą, obiektami świeckimi o charakterze dworskim i pałacowym (zamki), architekturą i kulturą wsi Podgórza (m.in. malowana wieś

Zalipie), a także małych miasteczek Małopolski z malowniczymi rynkami, które otaczają domy z drewnianymi podcieniami. Na obszarze Podregionu Tarnowskiego zachowało się wiele obiektów sakralnych, w tym cmentarzy z czasów I Wojny Światowej i nekropolii żydowskich. W przypadku tych ostatnich warto zwrócić uwagę, że dla ukształtowania kulturowego krajobrazu podregionu duże znaczenie miała mieszkająca tutaj przez wiele wieków społeczność żydowska.

Podregion Tarnowski można poznawać i zwiedzać wykorzystując bezpłatną aplikację mobilną pn. Wrota Pogórza, działającą na systemach Android i iOS, co jest wyrazem dobrej praktyki wykorzystania nowych technologii i cyfryzacji do inwentaryzacji potencjału kulturowo-turystycznego, z jednoczesną odpowiedzią na potrzeby społeczeństwa, co do pozyskiwania wiedzy i informacji w zdigitalizowanych, szybkich i łatwo przystępnych formach. W aplikacji mobilnej dostępnych jest 250 miejsc o znaczeniu kulturowym i turystycznym z terenu tarnowskiego, co odpowiada obszarowi działania 5 Lokalnych Grup Działania.

Szczególnymi atrakcjami turystycznymi w kontekście promocji regionu (w tym obszaru SAT), upowszechniania specyficznego dla niego dziedzictwa kulturowego, jak i dalszego rozwoju oferty turystycznej, która jest istotną gałęzią gospodarki nie tylko SAT, ale całej Małopolski, są: architektura drewniana, zamki i fortyfikacje, zabytki kultury żydowskiej, cmentarze z czasów I Wojny Światowej, szlak ceramiczny regionu tarnowskiego, ENOTarnowskie i Enovelo (wino i rowery), ekoturystyka, zegary słoneczne, Pogórzański Szlak Dumy z Niepodległej.

Poziom wykorzystania potencjału turystycznego danego terenu widoczny jest w danych dotyczących parametrów wykorzystania sektora turystycznego tj.: liczby miejsc noclegowych na 1 tys. ludności, liczby miejsc noclegowych całorocznych na 1 tys. ludności, turystów korzystających z noclegów na 1 tys. ludności oraz liczby udzielonych noclegów na 1 tys. ludności. Wszystkie wyżej wskazane wskaźniki przez cały okres lat 2011–2021 były dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej (powiat tarnowski i miasto Tarnów) znacznie poniżej średniej województwa małopolskiego. Należy jednak mieć na uwadze, że Małopolska jest jednym z atrakcyjniejszych regionów turystycznych Polski, zarówno w sferze turystyki krajowej, jak i zagranicznej, o czym decydują m.in. walory historyczno-turystyczne Krakowa, którego Stare Miasto jest wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO, jak i atrakcyjność, w tym także sportowa, Podhala i Tatr, będących najwyższym pasmem górskim w Polsce.

Niemniej, niskie wskaźniki dotyczące turystyki w SAT wskazują, iż identyfikowany w nim wysoki potencjał turystyczny nie jest w pełni wykorzystywany, przez co wymaga nie tyle dalszego rozwoju, co większej promocji. Tym bardziej, że gminy powiatu tarnowskiego w latach 2016-2019 notowały systematyczny wzrost wskaźnika turystów korzystających z noclegów na 1 tys. ludności (2016 rok – 144,19 turystów; 2017 rok – 176,89; 2018 rok – 183,48; 2019 rok – 191,51). Z kolei miasto Tarnów od 2016 roku utrzymuje nieznacznie wahający się, lecz relatywnie wysoki wskaźnik powyżej 440 turystów nocujących na 1 tys. mieszkańców. Co więcej, w 2019 roku uzyskał on najwyższą wartość (461,03) na przestrzeni wszystkich analizowanych lat. Tak kształtujące się statystyki dla Tarnowa wskazują na rosnący potencjał turystyczny i noclegowy miasta, w tym jako bazy wypadowej do dalszej eksploracji i zwiedzania regionu tarnowskiego.

Rozwój oferty turystycznej wymaga kompleksowego wsparcia, rozpoczynając od poprawy warunków do inwestowania (m. in. rozwój sieci kanalizacyjnej), jak też poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej. Konieczne jest również sieciowanie oferty turystycznej.

Kierunki działań

1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej.
2. Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej.

Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług

Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Cel szczegółowy: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie

Główne kierunki polityki rozwoju:

1. Małopolskie rodziny
2. Opieka zdrowotna
4. Sport i rekreacja
5. Kultura i dziedzictwo
6. Edukacja

7. Rynek pracy Cel szczegółowy: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach Główne kierunki polityki rozwoju: 1. Ład przestrzenny 2. Wsparcie miast 3. Rozwój obszarów wiejskich 4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność
Spójność z wyzwaniami rozwojowymi Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska
Wyzwanie 1. Zrównoważony rozwój i wykorzystanie posiadanych potencjałów. Wyzwanie 2. Dostosowanie się do zmian demograficznych (polityka społeczna, gospodarka, usługi). Wyzwanie 3. Rozwój i podtrzymanie konkurencyjności gospodarki (m.in. edukacja, nowe funkcje gospodarcze, mobilność na rynku pracy). Wyzwanie 5. Zwiększenie zdolności do wspólnego rozwiązywania problemów w układach funkcjonalnych, w szczególności w zakresie mobilności, ochrony środowiska, polityki społecznej oraz edukacji.

Uzasadnienie wyboru celu
Demografia i zdrowie Najwyższe wskaźniki wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym obserwowane były w gminach miejsko-wiejskich, gminach graniczących bezpośrednio z Tarnowem i w samym Tarnowie. Uwidacznia to nie tylko dynamikę starzenia się społeczeństwa, ale też wskazuje na procesy suburbanizacyjne i migracyjne. Mniejsza mobilność starszych mieszkańców powoduje, że miasta, a zwłaszcza rdzeniowe miasto SAT z uwagi na wielkość, zapewnia dogodniejsze warunki do życia osobom starszym, w tym dostęp do usług publicznych, ochrony zdrowia i opieki senioralnej. Rodzi to wyzwania w postaci dostosowywania polityki społecznej do potrzeb rosnącej liczby osób w wieku senioralnym. W całym SAT nie było gminy, w której nie wzrósłby, w stosunku do 2011 roku, udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Oznacza to, że wszystkie gminy

wchodzące w skład SAT będą musiały zmierzyć się z wyzwaniem związanym z dostosowywaniem swoich polityk społecznych do potrzeb osób w wieku senioralnym. Dane diagnostyczne pozwalają stwierdzić, że największe wyzwania w tym zakresie czekają miasto Tarnów.

Z uwagi na pogłębiający się problem starzenia mieszkańców (pomimo, tego że na terenie SAT w 2021 roku funkcjonowało łącznie 13 Domów Pomocy Społecznej i Środowiskowych Domów Samopomocy), coraz bardziej uwidacznia się zapotrzebowanie na nowe usługi społeczne, w tym opiekuńcze. Jak wynika z założeń dokumentów strategicznych dla realizacji perspektywy finansowej 2022-2027 EFS+, usługi te w jak największym zakresie powinny być świadczone w formach nieinstytucjonalizowanych takich jak: mieszkania chronione i wspomagane, środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy i kluby seniora. Rekomendacja ta istotnie określa, jaki powinien być kierunek dla rozwiązywania problemów społecznych seniorów z obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej.

Aktywność zawodowa

Miasto Tarnów, gmina Tarnów i Dąbrowa Tarnowska były w 2021 roku ośrodkami o najwyższej aktywności ekonomicznej mieszkańców w całym SAT wyrażonej wartością wskaźnika osób pracujących na 1 tys. ludności. Wskaźnik ten, mimo, iż nie uwzględnia osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach i osób samozatrudnionych, jest indykatorem pozwalającym ocenić konkurencyjność danej przestrzeni jako rynku pracy. Jednocześnie może pośrednio wskazywać, która przestrzeń SAT jest (lub będzie w niedalekiej perspektywie czasu) miejscem docelowym migracji zarobkowych, a obecnie stanowi dla wielu osób cel dojazdów do pracy. Poza miastem rdzeniowym w SAT, największymi rynkami pracy są głównie przestrzenie miejskie SAT i podmiejskie obszary gmin wiejskich sąsiadujących bezpośrednio z miastem Tarnowem. W ujęciu całego obszaru, SAT osiągnął wartość wskaźnika osób pracujących na 1 tys. na poziomie 208 osób, a więc o 46 osób mniej, niż przeciętnie Małopolska. Dodatkowo analiza zmian wartości wskaźnika osób pracujących na 1 tys. mieszkańców pomiędzy 2011 a 2021 rokiem uwidacznia stosunkowo niewielką dynamikę wzrostu dla całego obszaru SAT (3,58%) na tle województwa małopolskiego (20,38%). Ponadto średnia wartość współczynnika osób pracujących na 1 tys. ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku w SAT wyniosła 342,5 osoby, co jest wartością o 80,4 osoby mniejszą od przeciętnej w województwie małopolskim (422,9).

Biorąc powyższe pod uwagę można dojść do wniosku, że w najbliższych latach wyzwaniem dla SAT będzie pobudzanie aktywności zawodowej mieszkańców.

Edukacja i opieka nad dziećmi

Na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej realizowana jest edukacja na wszystkich szczeblach - od poziomu przedszkolnego do poziomu uczelni.

Odnosząc się do kwestii opieki nad dziećmi stwierdzić należy, że placówki realizujące wychowanie przedszkolne występowały w każdej z 17 gmin SAT, a w latach 2011-2021 ich całkowita liczba wzrosła o 4,79% (9 placówek). Jednocześnie zwiększyła się też o 31,2% liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli. Dla porównania w województwie małopolskim liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli zwiększyła się o niemal 50%. Biorąc powyższe pod uwagę można sformułować wniosek, że w najbliższych latach wyzwaniem dla SAT pozostanie rozbudowa infrastruktury żłobkowo-przedszkolnej, mająca na celu zwiększenie dostępności do oferty opieki nad dziećmi, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Działania te powinny pozytywnie przełożyć się na wspieranie aktywności ekonomicznej mieszkańców oraz podnoszenia jakości ich życia.

Dane dotyczące liczby dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego w relacji do 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat wskazują na znaczącą dysproporcję w obrębie SAT, jak też na tle województwa małopolskiego. Pomimo wzrostu większość gmin z terenu SAT w 2021 roku charakteryzowała się wyraźnie niższą wartością tego wskaźnika od średniej dla województwa małopolskiego. Najniższą wartość odnotowano w przypadku gminy Rzepiennik Strzyżewski (579 dzieci) oraz gminy Pleśna (648 dzieci). Wartość powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w przypadku Tarnowa (1 077) oraz gminy Tarnów (900). W przypadku Tarnowa wartość wskaźnika sugeruje, iż tutaj realizowane są usługi wychowania przedszkolnego na rzecz dojeżdżających do miasta mieszkańców sąsiednich gmin (wartość powyżej 1 tys.). W wybranych gminach identyfikuje się potrzebę budowy nowych przedszkoli. Wynika to z niedostosowania obecnych obiektów do funkcji jaką mają pełnić, wynika przy tym ze zmian urbanizacyjnych. W przypadku gmin miejsko-wiejskich i wiejskich jest to istotny element wpływający na jakość i dostępność usług publicznych blisko miejsca zamieszkania. W odniesieniu do wychowania przedszkolnego istotne będzie wyrównywanie szans edukacyjnych, w szczególności w odniesieniu do dzieci z obszarów wiejskich i małych miast. Wyniki późniejszych egzaminów 8-klasisty potwierdzają znaczną dysproporcję pomiędzy obszarem miejskim a obszarami wiejskimi i małych miast na obszarze SAT.

Z kolei w sferze edukacji w najbliższych latach szczególną uwagę należy zwrócić na utrzymanie ogólnego wysokiego poziomu kształcenia, zwiększanie poziomu i jakości kształcenia w placówkach realizujących kształcenie zawodowe, zacieśnianie współpracy szkół z pracodawcami, jak i włączanie do oferty kształcenia nie tylko kierunków wynikających z ministerialnej prognoz i „Barometru zawodów”¹⁰, ale też będących zawodami przyszłości w skali regionu i Polski. Kluczowe będzie także dalsze promowanie szkolnictwa branżowego i dążenie do zapewniania kadry kształcenia zawodowego w odpowiedniej liczbie i o odpowiednim poziomie przygotowania dydaktycznego i praktycznego (nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu). Natomiast w odniesieniu do działań stricte inwestycyjnych, priorytetowe będzie bieżące identyfikowanie placówek, które wymagają doposażenia i modernizacji.

Dostępność

Ograniczona dostępność do usług publicznych, obserwowana zwłaszcza na obszarach wiejskich Aglomeracji Tarnowskiej, utrudnia rozwiązywanie problemów społecznych dotyczących mieszkańców obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Tarnowskiej. Tereny gmin wiejskich zmagają się w większym stopniu ze zjawiskiem bierności zawodowej, większym wykluczeniem osób z niepełnosprawnościami, brakiem opieki dla samotnych i schorowanych seniorów i miejsc sprzyjających integracji i aktywizacji mieszkańców. Problemem często jest też uzależnienie od alkoholu, które w przypadku osób posiadających dzieci, niejednokrotnie wiąże się z niedopełnianiem obowiązków rodzicielskich. W miastach (zwłaszcza rdzeniowym) problemy społeczne koncentrują się na wybranych przestrzeniach, najczęściej o utraconym znaczeniu przestrzenno-funkcjonalnych.

Rozpatrując kwestię dostępności do usług publicznych należy w szczególności zwrócić uwagę na sferę kulturalnej i artystycznej aktywności społecznej, w tym w kontekście edukowania, jak i upowszechniania wśród młodych pokoleń kultury i tradycji regionalnych. Sfera ta powinna być szczególnie uwzględniana w działaniach strategicznych SAT.

Przy wyborze miejsca zamieszkania jednym z subiektywnych czynników obniżających atrakcyjność osiedleńczą danej miejscowości jest niewystarczający poziom dostępności do usług publicznych. Istotne będzie zatem, aby w ramach działań i planowanych inwestycji

¹⁰ Coroczny monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych prowadzony przez WUP Kraków - <https://barometrzwodow.pl/>

SAT, dążyć do równomiernego zwiększania atrakcyjności osiedleńczej całego obszaru z uwzględnieniem powyższego czynnika.

Kierunki działań

1. Rozwój infrastruktury oraz oferty opieki społecznej oraz usług społecznych, w szczególności dla osób w wieku senioralnym.
2. Rozwój infrastruktury szkolno-przedszkolnej wspierającej rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej.
3. Kształtowanie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia.
4. Rozwój ponadlokalnej oferty edukacyjnej oraz zasobów kadrowych, w tym szkolnictwa zawodowego, wzmacniającej potencjał kształcenia i szans na rynku pracy.
5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Cele i działania oraz projekty zintegrowane przedstawione zostały w formie drzewa prezentującego strukturę logiczną Strategii ZIT SAT.

Rysunek 3. Logika Strategii ZIT Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska – powiązana z możliwościami finansowymi Programu FEM

Cel szczegółowy FEM	Cel Strategii ZIT	Kierunek Strategii ZIT	Projekty zintegrowane Strategii ZIT
Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.	Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.	1.2. Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. 1.3. Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz poprawa efektywności wykorzystania zasobów wodnych.	Projekt zintegrowany 1. Rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.
Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.	1.4. Gospodarka odpadami wychodząca naprzeciw wymogom ochrony środowiska.	Projekt zintegrowany 2. Modernizacja systemu gospodarki odpadami Aglomeracji Tarnowskiej.
Cel szczegółowy 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.	Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.	1.1. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury sprzyjającej zachowaniu bioróżnorodności.	Projekt zintegrowany 3. Wzmocnienie bioróżnorodności i rozwój zielonej infrastruktury na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.
Cel szczegółowy 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały.	2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej.	Projekt zintegrowany 4. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Cel szczegółowy FEM	Cel Strategii ZIT	Kierunek Strategii ZIT	Projekty zintegrowane Strategii ZIT
Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.	3.2. Rozwój infrastruktury szkolno-przedszkolnej wspierającej rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej. 3.5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Projekt zintegrowany 5. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej.
Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS).	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.	3.3. Kształtowanie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia.	Projekt zintegrowany 6. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wychowania przedszkolnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej. Projekt zintegrowany 7. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia ogólnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Cel szczegółowy FEM	Cel Strategii ZIT	Kierunek Strategii ZIT	Projekty zintegrowane Strategii ZIT
Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS) – KSZTAŁCENIE ZAWODOWE.	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.	3.4. Rozwój ponadlokalnej oferty edukacyjnej oraz zasobów kadrowych, w tym szkolnictwa zawodowego, wzmacniającej potencjał kształcenia i szans na rynku pracy. 3.5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Projekt zintegrowany 8. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.
Cel szczegółowy 4(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.	3.1. Rozwój infrastruktury oraz oferty opieki społecznej oraz usług zdrowotnych, w szczególności dla osób w wieku senioralnym. 3.5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Projekt zintegrowany 9. Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Cel szczegółowy FEM	Cel Strategii ZIT	Kierunek Strategii ZIT	Projekty zintegrowane Strategii ZIT
niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowe (EFS).			
Cel szczegółowy 5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały.	2.2. Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej.	Projekt zintegrowany 10. Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie.

3.2. Wizja, cele rozwoju obszaru ZIT SAT w zakresie zrównoważonej mobilności

Opracowując część diagnostyczno-strategiczną w zakresie mobilności oraz przeprowadzając szereg badań, spotkań, warsztatów w ramach prac nad Strategią ZIT wykonano produkty analityczne rekomendowane przy tworzeniu dokumentów planistycznych odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej. Pozwoliło to wypracować wizję rozwoju mobilności na całym obszarze funkcjonalnym SAT.

Prace nad częścią diagnostyczną w zakresie mobilności prowadzone były w 4 obszarach, tj.:

- przestrzennym,
- transport indywidualny samochodowy i towarowy,
- transport publiczny i niezmotoryzowany,
- zarządzanie.

Jako jeden z podstawowych filarów planowania zrównoważonej mobilności miejskiej wizja stanowi punkt wyjściowy umożliwiający zdefiniowanie celów i pakietów działań.

Zawarto w niej opis pożądanego przyszłości Aglomeracji Tarnowskiej, gdzie transport i mobilność ujęto w szerokim kontekście rozwoju. Wizja została przygotowana z uwzględnieniem ram zrównoważonego rozwoju: ekonomicznych, gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Zgodnie z tymi założeniami wizja uwzględnia m.in.: konieczność zmian w zapotrzebowaniu na korzystanie z samochodu osobowego, zapewnienie spójności układu drogowego, w tym dróg dla rowerów i ciągów pieszych, dostępność transportową, integrację polityki dotyczącej parkowania, logistyki miejskiej, cyfryzację oraz ścisłą współpracę i promocję transportu i mobilności aktywnej.

Uwzględniając uwarunkowania rozwoju, diagnozowane problemy i potencjały, w drodze konsultacji eksperckich i przy udziale interesariuszy powstała wizja rozwoju mobilności.

Obszar Funkcjonalny Aglomeracji Tarnowskiej to rozwijający się region, w którym podróżowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem, zeroemisyjnych, zasobooszczędnych, multimodalnych systemów transportu – odpowiadających potrzebom mieszkańców.

Propozycje działań kierunkowych wpisują się w założenia unijnych ram mobilności dotyczących „wspólnego dążenia do osiągnięcia konkurencyjnej i zasobooszczędnej

mobilności w miastach” i które zalecają określić „działania mające przyczynić się do tworzenia miejskiego systemu transportowego, który m.in.: jest dostępny dla wszystkich użytkowników i zaspokaja ich potrzebę mobilności, wyznacza kierunki wyważonego rozwoju i lepszej integracji różnych rodzajów transportu, pozwala na lepsze wykorzystanie przestrzeni miejskiej i istniejącej infrastruktury transportowej, wpływa na zwiększenie atrakcyjności środowiska miejskiego, przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, prowadzi do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko, poprawia funkcjonowanie europejskiego systemu transportowego...”. W oparciu o treść wizji zdefiniowano strategiczne i operacyjne cele zrównoważonej mobilności miejskiej z uwzględnieniem zgodności z zapisami głównych dokumentów planistycznych dotyczących transportu, przyjętych w miastach i gminach ZIT SAT.

Cel strategiczny zrównoważonej mobilności miejskiej jest zbieżny z celem 2. Strategii ZIT SAT „Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały.”

Rozwinięciem celu strategicznego jest kierunek rozwoju „Rozwój zrównoważonej mobilności”. Kierunek ten w ujęciu hierarchicznym składa się z trzech pakietów działań:

- 1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających,**
- 2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego,**
- 3. Mobilność aktywna.**

Dla ww. pakietów działań proponuje się realizację działań. Część z tych działań możliwa będzie do realizacji w ramach projektów zintegrowanych. Należy przy tym zaznaczyć, iż Strategia ZIT SAT w części odnoszącej się do projektów zintegrowanych skupia się na wybranym typie działań. Nie obejmuje wszystkich oczekiwanych działań. Związane jest to z charakterem realizacji Strategii ZIT w kontekście dostępności środków zewnętrznych, w szczególności związanych z Programem FEM.

Tabela 31. Pakiety działań i działania kierunkowe dedykowane rozwojowi zrównoważonej mobilności na obszarze SAT.

Pakiet działań	Działania kierunkowe
1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.	1.1. Budowa i modernizacja infrastruktury pod kątem transportu publicznego (np. wiaty przystankowe). 1.2. Realizacja działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów. 1.3. Budowa parkingów P+R.
2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego.	2.1. Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych. 2.2. Wdrożenie systemu „Bus na telefon”, tzw. giętkich linii autobusowych. 2.3. Wprowadzenie e-rozkładów przystankowych na terenie OF. 2.4. Modernizacja miejskiego taboru autobusowego, zakup autobusów niskoemisyjnych i zero emisyjnych. 2.5. Synchronizacja rozkładów jazdy. 2.6. Opracowanie dokumentów planistycznych i koncepcji dotyczących mobilności.
3. Mobilność aktywna.	3.1. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury drogowej do tworzenia ścieżek pieszo-rowerowych. 3.2. Separacja ruchu rowerowego, a w uzasadnionych miejscach tworzenie stref ruchu uspokojonego. 3.3. Budowa nowych dróg dla rowerów, ciągów pieszo-rowerowych i chodników.

Źródło: opracowanie własne

Pakiety działań określone dla kierunku „Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej” wynikają z przeprowadzonej diagnozy systemu transportowego na obszarze SAT. Dotyczą one infrastruktury kształtującej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających z niego osób. Dotyczą integracji transportu zbiorowego oraz mobilności

aktywnej, która obejmuje podróże piesze, rowerowe i inne niezmotoryzowane formy przemieszczenia się.

Pakiet działań 1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.

W wielu obszarach SAT realizacja przewozów transportem autobusowym jest utrudniona lub niemożliwa z uwagi na niedostosowaną infrastrukturę, tj. np. brak przystanków, brak zatok autobusowych lub brak możliwości zawracania autobusów na końcu planowanej trasy. Stąd dla obszaru SAT ważne są działania związane z budową lub rozbudową odpowiedniej infrastruktury. Ponadto w dalszym ciągu do deficytów należy zaliczyć małą liczbę parkingów typu P+R poza centrum Tarnowa, umożliwiających bezpieczne postawienie samochodu i przesiadkę na komunikację zbiorową lub np. rower.

Pakiet działań 2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego.

Pakiet działań kierunkowych dotyczących integracji i rozwoju transportu zbiorowego obejmuje rozwiązania mające na celu zwiększenie udziału transportu zbiorowego w codziennych podróżach mieszkańców. W miastach SAT brak jest nowoczesnych, zintegrowanych węzłów przesiadkowych z bezpiecznymi, pojemnymi parkingami, w tym parkingami dla rowerów oraz dostępnym transportem autobusowym i kolejowym.

Wysokie koszty utrzymania i nierentowność połączeń autobusowych do mniejszych miejscowości skutkuje brakiem atrakcyjnej oferty w transporcie zbiorowym, a tym samym małym zainteresowaniem mieszkańców tą formą podróżowania. Działania kierunkowe określone w tym pakiecie obejmują rozwiązania polegające na cyfryzacji i synchronizacji rozkładów jazdy oraz integracji różnych środków transportu w centrach przesiadkowych. Zwiększenie rentowności połączeń autobusowych będzie realizowane poprzez modernizację parku taboru autobusowego obejmującą zakup autobusów niskoemisyjnych i zeroemisyjnych. W miejscowościach o mniejszym popycie na transport zbiorowy, w celu przeciwdziałaniu wykluczeniu komunikacyjnemu wdrażany będzie system linii autobusowych na żądanie tj. „Bus na telefon”. Dla poszczególnych rozwiązań w zakresie zrównoważonej mobilności zostaną opracowane odpowiednie koncepcje i dokumenty planistyczne.

Pakiet działań 3. Mobilność aktywna.

Działania kierunkowe z pakietu mobilności aktywnej koncentrują się na poprawie warunków dla podróży pieszych i rowerowych. Warunki te obecnie w wielu miejscach nie sprzyjają rozwojowi tej formy mobilności, ponieważ infrastruktura dla ruchu rowerowego jest słabo rozwinięta, a w obszarach poza centrami miast oraz w obszarach pozamiejskich stan techniczny chodników jest niezadowalający lub jest ich brak. W ramach tego pakietu działań

przewiduje się takie rozwiązania jak: wykorzystanie istniejącej infrastruktury drogowej do tworzenia ścieżek pieszo-rowerowych, separacja ruchu rowerowego od ruchu pieszego i samochodowego, a w uzasadnionych miejscach tworzenie stref ruchu uspokojonego. Przewiduje się również liczne inwestycje dotyczące budowy nowych dróg dla rowerów, ciągów pieszo-rowerowych i chodników.

Realizacja powyższych działań wymaga stałego poszerzania zakresu współpracy instytucjonalnej pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz koordynacji działań dotyczących inwestycji związanych z mobilnością, tak aby gminy nie koncentrowały się tylko na bieżących inwestycjach drogowych i parkingowych, ale brały pod uwagę rozwiązania promujące aktywną mobilność i zwiększających udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych na całym obszarze SAT.

3.3. Logika Strategii ZIT SAT

Partnerzy ze Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska dokonali wyboru obszarów wsparcia, które korespondują z celami szczegółowymi dokumentu „Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027” oraz wpisują się we wspólne cele rozwoju:

- Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej,
- Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej,
- Cel szczegółowy 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia,
- Cel szczegółowy 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej,
- Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online,
- Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- Cel szczegółowy 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej,
- Cel szczegółowy 5 (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury,

dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

3.4. Projekty zintegrowane

3.4.1. ISTOTA PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH

Istotą wdrażania Strategii ZIT SAT będzie realizacja projektów zintegrowanych przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów i skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru objętego Strategią ZIT SAT.

Projekt zintegrowany to projekt, który wpisuje się w cele rozwoju SAT objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych – oznacza to, że projekt ten będzie miał wpływ na więcej niż 1 gminę w SAT oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii.

Projekt zintegrowany powinien spełniać przynajmniej jeden z dwóch warunków:

1. Jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy wdrożeniowej.
2. Deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, np. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin SAT.

Projekty ujęte w strategii ZIT SAT nie będą ujmowane oraz zgłaszane do realizacji w ramach innych instrumentów terytorialnych oraz RLKS w regionie (LGD, GPR, CWD).

Na obszarze realizacji Strategii ZIT SAT funkcjonują następujące Lokalne Grupy Działania: Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju, Lokalna Grupa Działania Dunajec-Biała, Zielony Pierścień Tarnowa.

3.4.2. WYKAZ PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH

Tabela 32. Wykaz projektów zintegrowanych

Lp.	Tytuł projektu	Spójność z Funduszami Europejskimi dla Małopolski 2021-2027	JST uczestniczące w projekcie	Max. kwota dofinansowania
1.	Rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Gmina Ciężkowice Gmina Lisia Góra Gmina Radłów Gmina Rzepiennik Strzyżewski Gmina Wierzchosławice Gmina Zakliczyn	6 262 235,00 €
2.	Modernizacja systemu gospodarki odpadami Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Gmina Miasta Tarnowa Gmina Ryglice Gmina Rzepiennik Strzyżewski Gmina Szerzyny Gmina Tuchów Gmina Wojnicz Gmina Żabno	10 146 736,00 €
3.	Wzmocnienie bioróżnorodności i rozwój zielonej infrastruktury na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury	Gmina Ryglice Gmina Wojnicz Gmina Żabno	1 808 704,00 €

Lp.	Tytuł projektu	Spójność z Funduszami Europejskimi dla Małopolski 2021-2027	JST uczestniczące w projekcie	Max. kwota dofinansowania
4.	Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Gmina Dąbrowa Tarnowska Gmina Tarnów Gmina Lisia Góra Gmina Miasta Tarnowa Gmina Pleśna Gmina Ryglice Gmina Rzepiennik Strzyżewski Gmina Szerzyny Gmina Tuchów Gmina Wierzchosławice Gmina Zakliczyn	11 907 809,50 €
5.	Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	Gmina Dąbrowa Tarnowska Gmina Tarnów Gmina Pleśna Gmina Rzepiennik Strzyżewski Gmina Skrzyszów Gmina Wierzchosławice Gmina Wietrzychowice Gmina Wojnicz Gmina Żabno	11 369 706,50 €

Lp.	Tytuł projektu	Spójność z Funduszami Europejskimi dla Małopolski 2021-2027	JST uczestniczące w projekcie	Max. kwota dofinansowania
6.	Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wychowania przedszkolnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Gmina Cieżkowice Gmina Dąbrowa Tarnowska Gmina Lisia Góra Gmina Pleśna Gmina Radłów Gmina Ryglice Gmina Rzepiennik Strzyżewski Gmina Skrzyszów Gmina Tuchów Gmina Wierzchosławice Gmina Wietrzychowice Gmina Wojnicz Gmina Żabno	2 128 753,00 €
7.	Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia ogólnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się	Gmina Cieżkowice Gmina Dąbrowa Tarnowska Gmina Lisia Góra Gmina Pleśna Gmina Radłów Gmina Rzepiennik Strzyżewski Gmina Ryglice	2 296 801,00 €

Lp.	Tytuł projektu	Spójność z Funduszami Europejskimi dla Małopolski 2021-2027	JST uczestniczące w projekcie	Max. kwota dofinansowania
		dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Gmina Skrzyszów Gmina Tuchów Gmina Wierzchosławice Gmina Wietrzychowice Gmina Wojnicz Gmina Tarnów Gmina Żabno	
8.	Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Gmina Miasta Tarnowa, przy udziale wszystkich gmin z terenu powiatu tarnowskiego oraz Starostwa Powiatowego w Tarnowie.	3 773 211,00 €
9.	Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Cel szczegółowy 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które	Gmina Ciężkowice Gmina Dąbrowa Tarnowska Gmina Tarnów	8 186 787,00 €

Lp.	Tytuł projektu	Spójność z Funduszami Europejskimi dla Małopolski 2021-2027	JST uczestniczące w projekcie	Max. kwota dofinansowania
		wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	Gmina Lisia Góra Gmina Miasta Tarnowa Gmina Pleśna Gmina Radłów Gmina Skrzyszów Gmina Szerzyny Gmina Tuchów Gmina Wierzchosławice Gmina Wietrzychowice Gmina Wojnicz Gmina Zakliczyn Gmina Żabno	
10.	Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie	5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	Gmina Ciężkowice Gmina Dąbrowa Tarnowska Gmina Tarnów Gmina Lisia Góra Gmina Miasta Tarnowa Gmina Pleśna Gmina Radłów Gmina Ryglice	9 000 000,00 €

Lp.	Tytuł projektu	Spójność z Funduszami Europejskimi dla Małopolski 2021-2027	JST uczestniczące w projekcie	Max. kwota dofinansowania
			Gmina Rzepiennik Strzyżewski Gmina Skrzyszów Gmina Szerzyny Gmina Tuchów Gmina Wierchosławice Gmina Wietrzychowice Gmina Wojnicz Gmina Zakliczyn Gmina Żabno	

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 1. Rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 2. Fundusze europejskie dla środowiska.

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2).

Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.

Wspierane będą następujące przedsięwzięcia:

- Typ A Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz oczyszczanie ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków oraz rozwój systemów wodociągowych,
- Typ B Zwiększenie efektywności systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.

Wskaźniki rezultatu

Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia,

Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę,

Liczba JCWP na terenie Aglomeracji SAT o dobrym stanie wód.

Wskaźniki produktu

Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

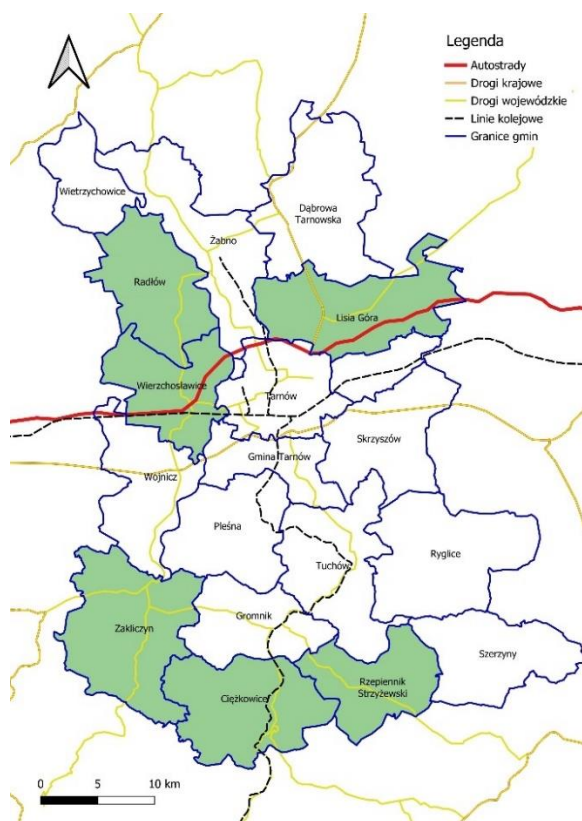
Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę,

Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Ciężkowice, Gmina Lisia Góra, Gmina Radłów, Gmina Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Wierzchosławice, Gmina Zakliczyn.

Mapa 7. Obszar projektu zintegrowanego nr 1

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT)

Rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej na szczególny wymiar cywilizacyjny dla Aglomeracji Tarnowskiej. Na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej występuje znaczne zróżnicowanie dostępu do sieci kanalizacyjnej. Zgodnie z Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK, VI aktualizacja) nie wszystkie aglomeracje mają uporządkowaną gospodarkę ściekową. Są to aglomeracje o wielkości pomiędzy 2 a 10 tys. RLM: Lisia Góra Zachód, Radłów, Szerzyny. W wybranych gminach widoczny jest problem niskiej efektywności systemów zaopatrzenia w wodę (m. in. gminy Ciężkowice, Wierzchosławice, Zakliczyn).

Dla części gmin zakres inwestycji związany z rozbudową sieci kanalizacyjnej przekracza zdolności budżetowe. Bez inwestycji w infrastrukturę sieciową systemu wodno-kanalizacyjnego trudno realizować koncepcję zrównoważonego rozwoju wybranych części Aglomeracji Tarnowskiej, w tym w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego

i środowiskowego. Inwestycje w tym zakresie będą impulsem do rozwoju funkcji turystycznego i rekreacyjnej. Inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną poprawią atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą. Nie bez znaczenia jest również kontekst środowiskowy. Stan wód powierzchniowych zależy od rozwiązań kształtowanych na poziomie zlewni i jednolitych części wód powierzchniowych. Wymaga to kompleksowego rozwiązania problemów gospodarki wodno-kanalizacyjnej w ujęciu całej Aglomeracji Tarnowskiej.

Inwestycje realizowane będą na obszarach wykazujących się deficytami w rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz systemów zaopatrzenia wodę, na obszarach wymagających wsparcia i modernizacji istniejącej infrastruktury. Zakłada się realizację inwestycji, które wpłyną na poprawę jakości wód powierzchniowych na całym obszarze SAT, co wynika z układu hydrologicznego (dorzecze Dunajca i Białej). Gminy z obszaru SAT realizować będą zatem komplementarne terytorialnie oraz w czasie inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, które pozwolą osiągnąć wspólny efekt środowiskowy w postaci poprawy stanu wód powierzchniowych.

Tabela 33. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 1

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
1.1	Modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	1 452 758,00
1.2	Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	1 670 000,00
1.3	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Radłów	Gmina Radłów	1 241 638,00
1.4	Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	105 000,00
1.5	Modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Wierchosławice	Gmina Wierchosławice	402 046,00
1.6	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Zakliczyn	Gmina Zakliczyn	1 390 793,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 1

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
1.1. Modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	Modernizacja/ dostosowanie/ istniejących sieci wodociągowych do możliwości dystrybucji wody z ujęcia wody w Ciężkowicach, w tym: - modernizacja hydroforni wody, - modernizacja hydraulicznych układów zasilających i dystrybuujących wodę, - regulacja poziomu ciśnienia wody w sieciach wodociągowych.	Działanie FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT. Typ projektu B. Zwiększenie efektywności systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.	1 452 758,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Realizacja ukierunkowana na rozwiązanie problemów środowiskowych występujących w ujęciu zlewni PLRW200004214769 Paleśnianka (m. in. teren gmin: Ciężkowice, Zakliczyn), będącej dopływem Dunajca oraz PLRW2000042148549 Jastrzębianka (gmina Ciężkowice), będącej dopływem Białej (płyne m. in. przez Ciężkowice, Tuchów, Tarnów).
1.2. Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Lisia Góra.	Działanie FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT. Typ projektu A. Rozwój	FEM Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej	1 670 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Realizacja ukierunkowana na rozwiązanie problemów środowiskowych występujących w ujęciu zlewni PLRW200010218769 Grabinka (teren gmin m. in.: Dąbrowa Tarnowska,

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków oraz rozwój systemów wodociągowych. Wielkość aglomeracji 2-10tys. RLM Uchwała Nr XXI/275/2021 Rady Gminy Lisia Góra z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji LISIA GÓRA -ZACHÓD (RLM 8512). Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	gospodarki wodnej.			Lisia Góra, Skrzyszów, Tarnów i miasto Tarnów).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
1.3. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Radłów.	Gmina Radłów	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Radłów.	Działanie FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT. Typ projektu A. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków oraz rozwój systemów wodociągowych. Wielkość aglomeracji 2-10tys. RLM Uchwała Nr XXVII/235/2020 Rady Miejskiej w Radłowie z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Radłów.	FEM Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.	1 241 638,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Realizacja ukierunkowana na rozwiązanie problemów środowiskowych występujących w ujęciu zlewni PLRW20001121499. Dunajec od Więckówki do ujścia (gminy Wojnicz, Wierzchosławice, Radłów, Żabno).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
1.4. Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	Projekt obejmuje działania w zakresie rozwoju i modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej.	Działanie FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT. Typ projektu A. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków oraz rozwój systemów wodociągowych. Wielkość aglomeracji 2-10tys. RLM Uchwała Nr XXXVIII/226/2020 Rady Gminy	FEM Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.	105 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Realizacja ukierunkowana na rozwiązanie problemów środowiskowych występujących w ujęciu zlewni PLRW2000072148579 Biała od Binczarówki do Rostówki (gminy Ciężkowice, Rzepiennik Strzyżewski, Tuchów), PLRW2000042148569 Rzepianka (gminy Ciężkowice, Rzepiennik Strzyżewski, Tuchów), PLRW2000042148552 Ostruszanka (gminy Ciężkowice, Rzepiennik Strzyżewski), PLRW200004214858 Rostówka (Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Tuchów)

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Szerzyny z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Szerzyny. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
1.5. Modernizacja i rozwój systemów zaopatrzenia w wodę na terenie gminy terenie gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	Modernizacja i rozwój infrastruktury systemów zaopatrzenia w wodę w gminie Wierzchosławice.	Działanie FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT. Typ projektu B. Zwiększenie efektywności systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i	FEM Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.	402 046,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Realizacja ukierunkowana na rozwiązanie problemów środowiskowych występujących w ujęciu zlewni PLRW20001121499. Dunajec od Więckówki do ujścia (gminy Wojnicz, Wierzchosławice, Radłów, Żabno).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			dokumentach programowych.				
1.6. Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Zakliczyn	Gmina Zakliczyn	Rozwój sieci wodociągowej na terenie gminy Zakliczyn.	Działanie FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT. Typ projektu A. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków oraz rozwój systemów wodociągowych. Wielkość aglomeracji 2-10tys. RLM Uchwała Nr XXIX/219/2020 Rady Miejskiej w Zakliczynie z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia	FEM Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.	1 390 793,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Realizacja ukierunkowana na rozwiązanie problemów środowiskowych występujących w ujęciu zlewni PLRW200004214769 Paleśnianka (m. in. teren gmin: Ciężkowice, Zakliczyn), będącej dopływem Dunajca, PLRW200005214779 Dunajec od zb. Rożnów do Więckówki (gminy Zakliczyn, Wojnicz).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			aglomeracji Zakliczyn. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 2. Modernizacja systemu gospodarki odpadami Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 2. Fundusze europejskie dla środowiska.

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2).

Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.

Wspierane będą następujące typy operacji / projektów:

- Typ projektu A. Budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- Typ projektu B. Budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.

Wskaźniki rezultatu

Odpady zbierane selektywnie.

Wskaźniki produktu

Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów,

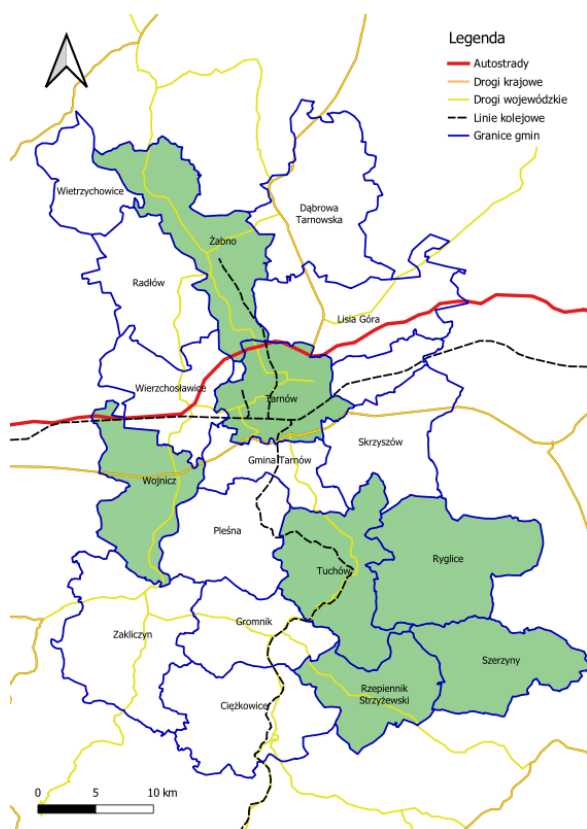
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Miasta Tarnowa, Gmina Ryglice, Gmina Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Szerzyny, Gmina Tuchów, Gmina Wojnicz, Gmina Żabno

Mapa 8. Obszar projektu zintegrowanego nr 2

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT/)

Zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu do 2050 roku Europa ma stać się pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem. Aby to osiągnąć, konieczne jest włączenie się wszystkich państw członkowskich we wdrożenie założeń Europejskiego Zielonego Ładu, w tym przede wszystkim przejście na gospodarkę cyrkularną. Zielony Ład dotyka bardzo wielu sektorów życia: energetyki, sektora wydobywczego, budownictwa, transportu i mobilności, odpadów i gospodarki cyrkularnej, rolnictwa, zarządzania wodą.

W przyjętej przez Radę Ministrów w 2019 roku Polityce ekologicznej państwa 2030 ustanowiono jako jeden z celów gospodarkę odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Wskazano przy tym, iż transformacja w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) wymaga podjęcia działań na wszystkich etapach cyklu życia, zaczynając od projektowania produktów, przez pozyskanie surowca, przetwórstwo, produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów aż po ich zagospodarowanie. W tym kontekście członkowie Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska dążyć będą do usprawnienia gospodarki odpadami komunalnymi. Kluczowe będzie dążenie do zwiększania jakości odzyskiwanych odpadów, co

docelowo sprzyjać będzie zwiększaniu poziomu odzysku i recyklingu odpadów do 60% w 2030 r. w odniesieniu do ogółu odpadów komunalnych. Na obszarze SAT w 2023 r. poziom odzysku i recyklingu wynosił około 35%. Rola samorządów gminnych w zakresie kształtowania gospodarki o obiegu zamkniętym jest ograniczona, gdyż jednostki samorządowe nie mają zasadniczego wpływu na procesy produkcyjne i działalność gospodarczą. Niemniej ważnym kierunkiem działania będzie usprawnienie systemu gospodarki odpadami komunalnymi, którą wspierać będą działania edukacyjne prowadzone w odniesieniu do użytkowników gospodarki odpadami. Poprawa funkcjonalności i jakości systemu gospodarki odpadami zwiększać będzie społeczną akceptację rozwiązań systemowych i budować będzie wizerunek rejonu uporządkowanego i czystego.

Gminy z obszaru SAT realizować będą wspólne działania z zakresu gospodarki odpadami, które ukierunkowane będą na zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów komunalnych. Powstanie wspólna infrastruktura systemu gospodarki odpadami (m. in. sortowania odpadów) oraz wzmocnione i zmodernizowane zostaną lokalne punkty odbioru i selekcji odpadów (PSZOK), rozwijając przy tym jakość i efektywność całego systemu gospodarki odpadami na terenie Aglomeracji Tarnowskiej. Zakłada się realizację przedsięwzięć w infrastrukturę PSZOK w gminach, w których widoczne są deficyty rozwiązań w zakresie funkcjonalności systemu gospodarki odpadami (widoczny jest wzrost masy odpadów zbieranych selektywnie, wysoki poziom odpadów zmieszanych, wzrost ogółem masy produkowanych odpadów).

Tabela 34. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 2

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
2.1.	Usprawnienie procesu zagospodarowania odpadów biodegradowalnych (odpady zielone oraz odpady kuchenne)	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie	2 420 000,00
2.2.	Optimalizacja procesu zagospodarowania wyodrębnionej frakcji BIO ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie	2 790 000,00
2.3.	Budowa hali do sortowania selektywnie zebranych odpadów	Miejskie Przedsiębiorstwo	2 790 000,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
		Gospodarki Komunalnej w Tarnowie	
2.4.	Wspieranie gospodarki odpadami na terenie Gminy Ryglice	Gmina Ryglice	385 714,00
2.5.	Polepszenie funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski poprzez rozbudowę istniejącego PSZOK	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	218 166,00
2.6.	Rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów w Szerzynie	Gmina Szerzyny	385 714,00
2.7.	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Tuchowie	Gmina Tuchów	385 714,00
2.8.	Rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów w Wojniczu	Gmina Wojnicz	385 714,00
2.9.	Rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Gminie Żabno	Gmina Żabno	385 714,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 2

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
2.1. Usprawnienie procesu zagospodarowania odpadów biodegradowalnych (odpady zielone oraz odpady kuchenne)	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie	Zakres przedsięwzięcia obejmuje: - budowę, rozbudowę, przebudowę instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych – zabudowa (hermetyzacja) wiaty kompostowni, zadaszenie boksów magazynowych oraz budowę biofiltra wraz z niezbędną infrastrukturą.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu B. Budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	2 420 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Efektem realizacji projektu będzie rozwój infrastruktury służącej zwiększeniu stopnia odzysku surowców dobrej jakości ze strumienia odpadów. System gospodarki odpadami w ujęciu Aglomeracji Tarnowskiej dostosowany zostanie do prognozowanego zwiększenia ilości odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i recyklingowi. Na terenie SAT notuje się znaczącą

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							dynamikę wzrostu masy odpadów zbieranych selektywnie (55,71% w okresie 2017/2021).
2.2. Optymalizacja procesu zagospodarowania wyodrębnionej frakcji BIO ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie	Zakres przedsięwzięcia obejmuje: - przebudowa i modernizacja hali intensywnej stabilizacji tlenowej, - zabudowa placu dojrzwania stabilizatu.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu B. Budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	2 790 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Efektem realizacji projektu będzie rozwój infrastruktury służącej zwiększeniu stopnia odzysku surowców dobrej jakości ze strumienia odpadów. W stosunku do bioodpadów, które w strumieniu odpadów zmieszanych trafiają do instalacji MBP, kluczowym elementem optymalizacji sposobu

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							postępowania z tą frakcją jest usprawnienie procesu jej stabilizacji. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy parametrów produktu końcowego oraz pozwoli zminimalizować emisję powietrza złowonnego do atmosfery. System gospodarki odpadami w ujęciu Aglomeracji Tarnowskiej dostosowany zostanie do prognozowanego zwiększenia ilości odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i recyklingowi.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							Na terenie SAT notuje się znaczącą dynamikę wzrostu masy odpadów zbieranych selektywnie (55,71% w okresie 2017/2021).
2.3. Budowa hali do sortowania selektywnie zebranych odpadów	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnowie	Zakres przedsięwzięcia obejmuje: - budowę hali do sortowania selektywnie zebranych odpadów, - wyposażenie technologiczne sortowni.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu B. Budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	2 790 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Efektem realizacji projektu będzie rozwój infrastruktury służącej zwiększeniu stopnia odzysku surowców dobrej jakości ze strumienia odpadów. Projekt zakłada doczyszczanie odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki, a częściowa automatyzacja procesu pozwoli

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			dokumentach programowych.				na zwiększenie ilości odzyskiwanych surowców i podział na frakcje handlowe odpadów opakowaniowych przeznaczonych do ponownego użycia. System gospodarki odpadami w ujęciu Aglomeracji Tarnowskiej dostosowany zostanie do prognozowanego zwiększenia ilości odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i recyklingowi. Na terenie SAT notuje się znaczącą dynamikę wzrostu masy odpadów zbieranych

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							selektywnie (55,71% w okresie 2017/2021).
2.4. Wsparcie gospodarki odpadami na terenie Gminy Ryglice	Gmina Ryglice	Rozbudowa PSZOK oraz doposażenie obiektu w niezbędny sprzęt i urządzenia.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu A. Budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Projekt będzie realizowany w gminie do 20 tys. mieszkańców. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	385 714,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Projekt będzie stanowił uzupełnienie systemu gospodarki odpadami na obszarze SAT. Rozwinięte lokalne punkty odbioru i selekcji odpadów będą elementem systemu gospodarki odpadami na terenie SAT. Na terenie gminy Ryglice występuje jeden z wyższych na terenie SAT wskaźników efektywności kosztowej usług odbierania odpadów (1 194,47 zł/t w 2021 r.) oraz

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							wysoka dynamika wzrostu masy odpadów zbieranych selektywnie (81,94% w okresie 2017/2021). Funkcjonuje 1 PSZOK.
2.5. Polepszenie funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski poprzez rozbudowę istniejącego PSZOK	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	Projekt obejmuje działania związane z rozbudową istniejącego na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski PSZOK w celu polepszenie funkcjonowania i efektywności systemu gospodarowania odpadami.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu A. Budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Projekt będzie realizowany w gminie do 20 tys. mieszkańców. Projekt będzie spełniał wszystkie	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	218 166,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Projekt będzie stanowił uzupełnienie systemu gospodarki odpadami na obszarze SAT. Rozwinięte lokalne punkty odbioru i selekcji odpadów będą elementem systemu gospodarki odpadami na terenie SAT. Na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski występuje jeden z wyższych na

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				teren SAT wskaźników efektywności kosztowej usług odbierania odpadów (1 206,97 zł/t w 2021 r.) oraz wysoka dynamika wzrostu masy odpadów zbieranych selektywnie (139,45% w okresie 2017/2021). Funkcjonuje 1 PSZOK.
2.6. Rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów w Szerzynie	Gmina Szerzyny	Projekt obejmuje rozbudowę punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych wraz z infrastrukturą towarzystwą	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu A. Budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	385 714,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Projekt będzie stanowił uzupełnienie systemu gospodarki odpadami na obszarze SAT. Rozwinięte lokalne punkty odbioru i selekcji odpadów będą elementem systemu gospodarki

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			zbierania odpadów komunalnych. Projekt będzie realizowany w gminie do 20 tys. mieszkańców. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				odpadami na terenie SAT. Na terenie gminy Szerzyny występuje jeden z wyższych na terenie SAT wskaźników efektywności kosztowej usług odbierania odpadów (1 466,49 zł/t w 2021 r.). Notuje się przy tym spadek masy odpadów zbieranych selektywnie (51,26% w okresie 2017/2021). Funkcjonuje 1 PSZOK.
2.7. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Tuchowie	Gmina Tuchów	Projekt obejmuje budowę punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu A. Budowa,	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i	385 714,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o	Projekt będzie stanowił uzupełnienie systemu gospodarki odpadami na obszarze SAT. Rozwinięte

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Projekt będzie realizowany w gminie do 20 tys. mieszkańców. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	gospodarki zasobooszczędnej.		dofinansowanie: I kwartał 2025	lokalne punkty odbioru i selekcji odpadów będą elementem systemu gospodarki odpadami na terenie SAT. Na terenie gminy Tuchów występuje jeden z wyższych na terenie SAT wskaźników efektywności kosztowej usług odbierania odpadów (1 098,93 zł/t w 2021 r.) oraz wysoka dynamika wzrostu masy odpadów zbieranych selektywnie (201,14% w okresie 2017/2021). Funkcjonuje 1 PSZOK.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
2.8. Rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w Wojniczu	Gmina Wojnicz	Rozbudowa i doposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w Wojniczu.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu A. Budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Projekt będzie realizowany w gminie do 20 tys. mieszkańców. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	385 714,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Projekt będzie stanowił uzupełnienie systemu gospodarki odpadami na obszarze SAT. Rozwinięte lokalne punkty odbioru i selekcji odpadów będą elementem systemu gospodarki odpadami na terenie SAT. Na terenie gminy Wojnicz notuje się wzrost masy opadów zmieszanych (10,5% w okresie 2017/2021) oraz wysoka dynamika wzrostu masy odpadów zbieranych selektywnie (193,42% w okresie 2017/2021).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							Funkcjonują 2 PSZOK-i.
2.9. Rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Gminie Żabno	Gmina Żabno	Budowa punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w miejscowości Niedomice wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zapleczem.	Działanie FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT. Typ projektu A. Budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Projekt będzie realizowany w gminie do 20 tys. mieszkańców. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	385 714,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025	Projekt będzie stanowił uzupełnienie systemu gospodarki odpadami na obszarze SAT. Rozwinięte lokalne punkty odbioru i selekcji odpadów będą elementem systemu gospodarki odpadami na terenie SAT. Na terenie gminy Żabno notuje się wzrost masy opadów zmieszanych (7,07% w okresie 2017/2021) oraz wysoka dynamika wzrostu masy odpadów zbieranych selektywnie (128,91% w

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							okresie 2017/2021). Funkcjonują 2 PSZOK-i.

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 3. Wzmocnienie bioróżnorodności i rozwój zielonej infrastruktury na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 2. Fundusze europejskie dla środowiska.

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2).

Cel szczegółowy 2(vii) wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Wspierane będą następujące typy operacji / projektów:

Typ projektu A. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu.

Wskaźniki rezultatu

Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury.

Wskaźniki produktu

Liczba zastosowanych rozwiązań z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury,

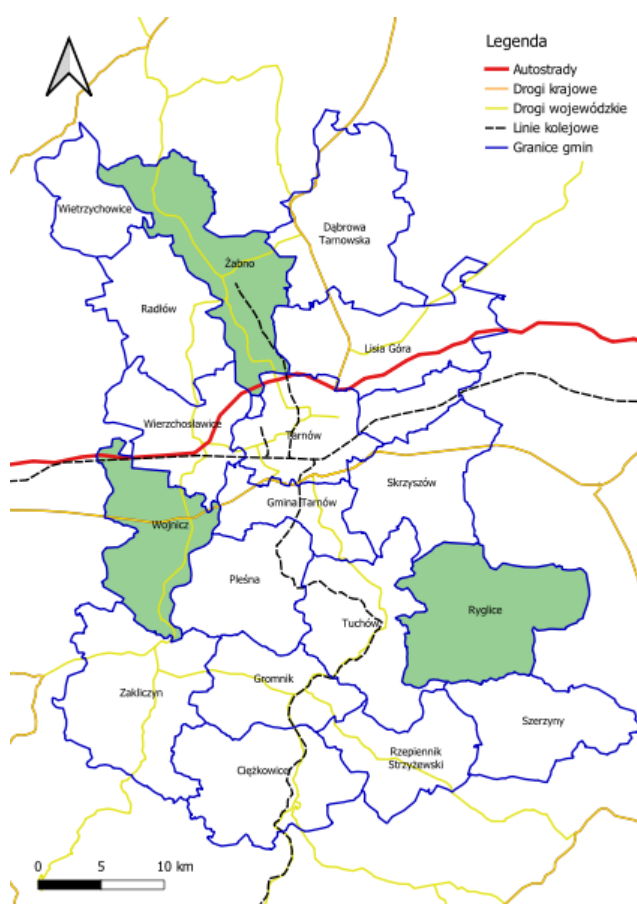
Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Ryglice, Gmina Wojnicz, Gmina Żabno

Mapa 9. Obszar projektu zintegrowanego nr 3

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT/)

Obszar SAT położony jest we wschodniej części województwa małopolskiego na styku dwóch krain geograficznych: Pogórza Ciężkowicko-Rożnowskiego i Kotliny Sandomierskiej, co stwarza dużą odmienność morfologiczną terenu w układzie południkowym. W północnej części obszaru dominują równinne tereny o charakterze typowo rolniczym, a w południowej, tereny mocno pofałdowane i góryste. Przez tereny SAT przepływają trzy duże rzeki: Wisła, Dunajec i Biała.

Obszar Aglomeracji Tarnowskiej coraz częściej, podobnie jak i cała Polska, doświadcza skutków zmian klimatu, będąc narażonym na upały, powodujące susze, częste wichury, a także intensywne opady atmosferyczne i gwałtowne burze, przyczyniające się do lokalnych podtopień i powodzi (tzw. powodzie błyskawiczne). W przeciwdziałaniu skutkom zmian klimatu istotną rolę pełnią obszary zielone danego terenu, a im większe zagęszczenie nimi, tym większa odporność na negatywne zjawiska pogodowe, a także mniejsze ryzyko ich ogólnego wystąpienia.

W miastach Aglomeracji Tarnowskiej diagnozuje się potrzebę rozwoju terenów zielonych i parków. Poprawa jakości terenów zieleni wpisuje się zarówno w kontekst potrzeb społecznych, jak też środowiskowych. Tereny zielone stanowią element zielonej infrastruktury, obejmującej lasy, parki, skwery, ogrody działkowe i aleje wraz z drobnymi zbiornikami wodnymi i ciekami powierzchniowymi. Problematyka rozwoju zieleni na obszarach miejskich dotyczy między innymi miejscowości, które charakteryzują się dużą dynamiką procesów urbanizacyjnych, jak też posiadają ponadlokalne funkcje usługowe, w tym turystyczne. Poprawa dostępu do zieleni wzmacniać będzie jakość życia, jak też służyć będzie zwiększaniu atrakcyjności przestrzeni pod kątem funkcji turystycznej, rekreacyjnej, wypoczynkowej.

Działania realizowane w ramach projektu będą wspierały zrównoważony rozwój społeczności, przyczynią się do lepszej jakości życia mieszkańców oraz zachowania różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, ochrony i przywrócenia naturalnych siedlisk oraz krajobrazów w obszarach miejskich.

W obszarach miejskich tworzenie terenów zielonych, ogrodów publicznych i dziedzińców zwiększy estetykę przestrzeni miejskiej, poprawi jakość powietrza, regulować będzie temperaturę i przyczyni się do zmniejszenia efektu wysp ciepła.

Tabela 35. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 3

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
3.1.	Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury w Ryglicach	Gmina Ryglice	716 947,00
3.2.	Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury w Wojniczu	Gmina Wojnicz	938 927,00
3.3.	Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury w Żabnie	Gmina Żabno	152 830,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 3

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
3.1. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury w Ryglicach	Gmina Ryglice	Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Ryglice, służący poprawie i zachowaniu różnorodności biologicznej. Efektem projektu będzie powstanie terenów zielonych tworzących dogodne warunki życia dla rodzimych ptaków, owadów czy drobnych ssaków.	Działanie FEMP.02.26 Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach – ZIT. Typ projektu A. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach. Wspierane będą wyłącznie działania w miastach o liczbie mieszkańców nie większej niż 20 tys. (miejscowość Ryglice). Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM Cel szczegółowy 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.	716 947,00	Okres realizacji: 2026-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: III kwartał 2025 roku	Miasto Ryglice pełni ponadlokalną funkcję w układzie przestrzennym Aglomeracji Tarnowskiej. Jest miejscem obsługi podróżnych, położone jest na szlaku komunikacyjnym łączącym Tarnów i gminę Szerzyny. Pełni funkcję usługową. Jest ważną lokalizacją ze względu na ofertę turystyczną Aglomeracji Tarnowskiej. Zlokalizowane są tu atrakcje turystyczne, między innymi w Rynek w Ryglicach, cmentarz żydowski. Jest też miejscem ważnym dla marki turystycznej związanej z enoturystyką. Realizacja projektu wzmocni potencjał przestrzeni Ryglic do obsługi ruchu turystycznego opierającego się na

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							walorach przyrodniczych i kulturowych. Przyczyni się także do wzmocnienia funkcji przyrodniczej. Realizacja projektu w ujęciu obszaru Aglomeracji Tarnowskiej przyczyni się do ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, oraz zachowania dziedzictwa naturalnego.
3.2. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury w Wojniczu	Gmina Wojnicz	Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Wojnicz, służący poprawie i zachowaniu różnorodności biologicznej. Efektem projektu będzie powstanie terenów zielonych tworzących dogodne warunki życia dla rodzimych ptaków, owadów	Działanie FEMP.02.26 Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach – ZIT. Typ projektu A. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach. Wspierane będą wyłącznie działania w miastach o liczbie mieszkańców nie	FEM Cel szczegółowy 2(vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.	938 927,00	Okres realizacji: 2026-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: III kwartał 2025 roku	Miasto Wojnicz pełni ponadlokalną funkcję w układzie przestrzennym Aglomeracji Tarnowskiej. Jest miejscem obsługi podróżnych, położone jest na szlaku komunikacyjnym biegnącym do Tarnowa. Pełni funkcję usługową, w tym ponadlokalną (m. in. znajduje się tu zespół szkół ponadpodstawowych).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		czy drobnych ssaków. Zakłada się realizację działań w przestrzeni Parku Miejskiego w Wojniczu w celu ochrony bioróżnorodności biologicznej.	większej niż 20 tys. (miejscowość Wojnicz). Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				Realizacja projektu wzmocni funkcje przyrodnicze oraz społeczne i gospodarcze zlokalizowane w Wojniczu. Realizacja projektu w ujęciu obszaru Aglomeracji Tarnowskiej przyczyni się do ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, oraz zachowania dziedzictwa naturalnego.
3.3. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury w Żabnie	Gmina Żabno	Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Żabno, służący poprawie i zachowaniu różnorodności biologicznej. Efektem projektu będzie powstanie terenów zielonych tworzących dogodne warunki życia dla rodzimych ptaków, owadów	Działanie FEMP.02.26 Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach – ZIT. Typ projektu A. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach. Wspierane będą wyłącznie działania w miastach o liczbie	FEM Cel szczegółowy 2(vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.	152 830,00	Okres realizacji: 2026-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: III kwartał 2025 roku	Miasto Żabno pełni ponadlokalną funkcję w układzie przestrzennym Aglomeracji Tarnowskiej. Jest miejscem obsługi podróżnych, położone jest na szlaku komunikacyjnym biegnącym do Tarnowa. Pełni funkcję usługową, w tym ponadlokalną (m. in. znajduje się tu zespół szkół

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		czy drobnych ssaków. Zakłada się działania na dotyczące m. in. terenów zieleni, zielono- niebieskiej infrastruktury na terenach ogólnodostępnych placówek użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych.	mieszkańców nie większej niż 20 tys. (miejscowość Żabno). Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				ponadpodstawowych). Zlokalizowana jest tu również funkcja turystyczna związana z dziedzictwem kulturowym. Realizacja projektu wzmocni funkcje przyrodnicze oraz społeczne i gospodarcze zlokalizowane w Żabnie. Realizacja projektu w ujęciu obszaru Aglomeracji Tarnowskiej przyczyni się do ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, oraz zachowania dziedzictwa naturalnego.

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 4. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 3. Fundusze europejskie dla transportu miejskiego.

Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2).

2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.

Wspierane będą przedsięwzięcia mające na celu rozwój nowoczesnego, zero- i niskoemisyjnego transportu miejskiego zachęcającego do rezygnacji z korzystania z samochodów osobowych, w tym:

- Typ projektu A. Transport miejski,
- Typ projektu B. Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba ludności korzystającej z nowych lub zmodernizowanych cyfrowych systemów transportu miejskiego,
- Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej,
- Liczba przewiezionych pasażerów przez MPK Tarnów.

Wskaźniki produktu

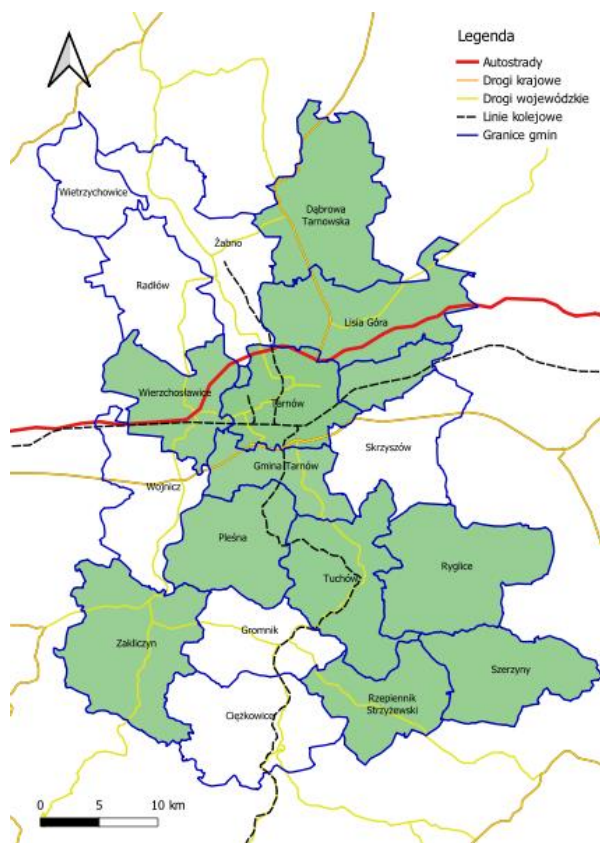
- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,
- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego,
- Wspierana infrastruktura rowerowa,
- Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych,

- Liczba wspartych przystanków.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Gmina Lisia Góra, Gmina Miasta Tarnowa, Gmina Pleśna, Gmina Ryglice, Gmina Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Szerzyny, Gmina Tuchów, Gmina Wierchosławice, Gmina Zakliczyn

Mapa 10. Obszar projektu zintegrowanego nr 4

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT/)

Komunikacja zbiorowa stanowi swoisty krwiobieg systemu społeczno-gospodarczego Aglomeracji Tarnowskiej. Kształtuje dostępność szeregu usług publicznych, których szczególna koncentracja występuje na terenie Tarnowa. Kształtuje również w istotnym zakresie dostęp do rynku pracy. W tym przypadku występuje znacząca koncentracja miejsc pracy w Tarnowie i gminach podmiejskich. Szczególnie ważne dla podtrzymania konkurencyjności gospodarki na terenie Aglomeracji Tarnowskiej jest zabezpieczenie kadr na rynku pracy. Związane jest to między innymi ze zjawiskami demograficznymi. Odchodzenie doświadczonych kadr z rynku pracy wpływa bezpośrednio na rozwój

gospodarczy. W tym kontekście szczególnie ważną kwestią jest zapewnienie dostępu do miejsc pracy, jak też zwiększanie atrakcyjności kształcenia, w szczególności zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej. Funkcjonalny system komunikacji publicznej odgrywa przy tym istotną rolę.

Wymiar społeczny poprawy mobilności miejskiej związany jest również ze starzeniem się społeczeństwa Aglomeracji Tarnowskiej. Starsze osoby w większym stopniu zdane są na rozwiązania oparte na komunikacji zbiorowej. Kluczowym punktem docelowych przemieszczeń jest Tarnów, w którym zlokalizowane są usługi opieki zdrowotnej, socjalnej, oferta sportu i rekreacji, kultury. Ważne jest przy tym budowanie spójnego i komplementarnego systemu, które pozwoli stworzyć bezpieczne i dostępne dla mieszkańców powiązania pomiędzy gminami podmiejskimi oraz wewnątrz Tarnowa.

Działania te polegać będzie na stworzeniu rozwiązań, które pozwolą wykorzystać potencjał integracji sieci kolejowej z drogową celem poprawy mobilności mieszkańców.

Rozwój mobilności jest nie bez znaczenia dla zrównoważonego rozwoju i wykorzystania atutów rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej Aglomeracji Tarnowskiej, co może pobudzić popyt na ofertę zlokalizowaną na terenie gmin posiadających walory przyrodniczo-krajobrazowe.

Istotnym problemem Aglomeracji Tarnowskiej jest wykluczenie komunikacyjne w stosunku do mieszkańców z terenu powiatu tarnowskiego. Sieć połączeń komunikacji publicznej nie jest jeszcze spójna, nie wykorzystuje przy tym w odpowiednim zakresie komunikacji kolejowej. Należy przy tym zauważyć, iż inwestycje w transport publiczny wymagają dużych nakładów (przekraczających często zdolności samorządów). Ważne przy tym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu obsługi pasażerów i bezpieczeństwa. Zakłada się wzmocnienie roli Tarnowa jako miejsca koncentracji różnych środków komunikacji zbiorowej, zintegrowanie ich z systemem miejskiej komunikacji. W przypadku z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich kluczowe ważne będzie tworzenie warunków do wykorzystania komunikacji kolejowej oraz integrowanie siatki połączeń i zwiększanie bezpieczeństwa podróży komunikacji zbiorowej.

Powiązania z innymi projektami

Projekt nr 8. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Projekt nr 9. Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Projekt nr 10. Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie.

Tabela 36. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 4

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
4.1.	Budowa i remont infrastruktury przystankowej dla transportu publicznego na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	189 100,00
4.2.	Budowa dróg i ścieżek rowerowych na terenie gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	325 102,00
4.3.	Budowa dróg i ścieżek rowerowych oraz rozwój zrównoważonej mobilności wewnątrz aglomeracyjnej	Gmina Miasta Tarnowa	1 033 529,00
4.4.	Budowa dróg i ścieżek rowerowych na terenie Tarnowa	Gmina Miasta Tarnowa	4 764 177,00
4.5.	Rozbudowa węzła przesiadkowego na terenie gminy Pleśna	Gmina Pleśna	385 588,50
4.6.	Budowa infrastruktury obsługi podróżnych w gminie Ryglice	Gmina Ryglice	400 000,00
4.7.	Rozwój i modernizacja infrastruktury transportu i komunikacji z możliwością budowy parkingów P&R na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	436 331,00
4.8.	Budowa infrastruktury typu Park & Ride w gminie Szerzyny	Gmina Szerzyny	634 074,00
4.9.	Budowa i remont infrastruktury przystankowej na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	650 000,00
4.10	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	350 000,00
4.11	Przebudowa węzła przesiadkowego przy stacji PKP Tuchów na ul. Kolejowej, w formule Park & Ride	Gmina Tuchów	1 916 694,00
4.12	Budowa Park&Ride w Bogumiłowicach na terenie gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	493 310,00
4.13	Budowa infrastruktury ułatwiającej sprawne i bezpieczne poruszanie się pojazdów komunikacji publicznej i zbiorowej na terenie gminy Zakliczyn	Gmina Zakliczyn	229 904,00
4.14	Opracowanie Planu zrównoważonej mobilności dla Aglomeracji Tarnowskiej	Gmina Miasta Tarnowa	100 000,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 4

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
4.1. Budowa i remont infrastruktury przystankowej dla transportu publicznego na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Projekt obejmuje budowę i przebudowę infrastruktury służącej do obsługi podróżnych korzystających z transportu publicznego.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	189 100,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej na trasie pomiędzy Dąbrową Tarnowską i Tarnowem (gminy Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Tarnów).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
4.2. Budowa dróg i ścieżek rowerowych na terenie gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	W ramach projektu zakłada się budowę zintegrowanego systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 2viii FEM 2021-2027 wspieranie zrównoważonej multimodalnej	325 102,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektom projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym dla ruchu pieszego i rowerowego. Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.			mieszkańcom Tarnowa oraz gmin z obszaru Aglomeracji Tarnowskiej, korzystających z transportu rowerowego. Projekt wpisuje się w założenia rozwoju zintegrowanego systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych, który łączy Tarnów z trasami w gminach sąsiednich.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
4.3. Budowa dróg i ścieżek rowerowych oraz rozwój zrównoważonej mobilności wewnątrz aglomeracyjnej	Gmina Miasta Tarnowa	W ramach projektu zakłada się budowę zintegrowanego systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą, a także integracja i koordynacja rozproszonych systemów mobilności wewnątrz aglomeracji tarnowskiej. Budowa niezbędnych do zintegrowania elementów infrastruktury mobilności wewnątrz aglomeracji tarnowskiej.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym dla ruchu pieszego i rowerowego. Tworzenie lub rozbudowa systemów zarządzania ruchem (ITS) przyczyniających się do dekarbonizacji transportu i promujących zrównoważoną mobilność. Projekt wynika	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	1 033 529,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom Tarnowa oraz gmin z obszaru Aglomeracji Tarnowskiej, korzystających z transportu rowerowego oraz komunikacji zbiorowej. Projekt wpisuje się w założenia rozwoju zintegrowanego systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych w Tarnowie, który łączy się z

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				trasami w gminach sąsiednich.
4.4. Budowa dróg i ścieżek rowerowych na terenie Tarnowa	Gmina Miasta Tarnowa	W ramach projektu zakłada się budowę zintegrowanego systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Projekt wynika	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku	4 764 177,00	Okres realizacji: 2026-2028 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie:	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	gospodarki zeroemisyjnej.		IV kwartał 2025 roku	Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom Tarnowa oraz gmin z obszaru Aglomeracji Tarnowskiej, korzystających z transportu rowerowego. Projekt wpisuje się w założenia rozwoju zintegrowanej systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych w Tarnowie, który łączy się z trasami w gminach sąsiednich.
4.5. Rozbudowa węzła przesiadkowego na terenie gminy Pleśna	Gmina Pleśna	Rozbudowa węzła przesiadkowego na stacji PKP Łowczówek-Pleśna w formule Park & Ride.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT.	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu	385 588,50	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie:	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróży korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego.	transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.		IV kwartał 2024 roku	Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej, w tym wykorzystujących potencjał komunikacji kolejowej. Z uwagi na lokalizację stacji PKP z infrastruktury korzystać będą dojeżdżający do Tarnowa między innymi z terenu gmin Pleśna, Tuchów, Zakliczyn, Tarnów).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
4.6. Budowa infrastruktury obsługi podróżnych w gminie Ryglice	Gmina Ryglice	Budowa infrastruktury obsługi podróżnych transportu i komunikacji zbiorowej.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego lub	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	400 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej, w tym dla obsługi połączeń

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				stanowiących uzupełnienie sieci tras łączących teren gminy Ryglice z Tarnowem (służyć będzie m. in. mieszkańcom gminy Ryglice, Tuchów).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
4.7. Rozwój i modernizacja infrastruktury transportu i komunikacji z możliwością budowy parkingów P&R na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	Projekt obejmuje działania w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury transportu i komunikacji z możliwością budowy parkingów P&R i innych elementów poprawiających funkcjonowanie transportu i komunikacji. Dodatkowo zakłada możliwość zakupu niezbędnego do tych działań wyposażenia.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	436 331,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej na trasie pomiędzy Rzepiennikiem Strzyżewskim i Tarnowem (gminy Rzepiennik Strzyżewski, Tuchów, Pleśna, miasto Tarnów).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
4.8. Budowa infrastruktury typu Park & Ride w gminie Szerzyny	Gmina Szerzyny	Budowa infrastruktury obsługi podróжных transportu i komunikacji zbiorowej na terenie gminy Szerzyny.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróжных korzystających z publicznego i/lub	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	634 074,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektom projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i				komunikacji zbiorowej w tym mieszkańcom Szerzyny.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			dokumentach programowych.				
4.9. Budowa i remont infrastruktury przystankowej na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	Budowa i remont infrastruktury przystankowej na terenie gminy Tarnów.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	650 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej w tym mieszkańcom podmiejskiej gminy Tarnów oraz miasta Tarnów. Należy zauważyć, iż na terenie gminy Tarnów występują dynamiczne procesy urbanizacyjne.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
4.10. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	W ramach projektu zakłada się budowę zintegrowanego systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 2viii FEM 2021-2027 wspieranie zrównoważonej multimodalnej	350 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektom projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym dla ruchu pieszego i rowerowego. Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.			mieszkańcom Tarnowa oraz gmin z obszaru Aglomeracji Tarnowskiej, korzystających z transportu rowerowego. Projekt wpisuje się w założenia rozwoju zintegrowanego systemu dróg, tras i ścieżek rowerowych, który łączy Tarnów z trasami w gminach sąsiednich.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
4.11. Przebudowa węzła przesiadkowego przy stacji PKP Tuchów na ul. Kolejowej w formule Park & Ride	Gmina Tuchów	Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających ze zbiorowego transportu kolejowego oraz autobusowego, zapewniająca integrację ze zbiorowym transportem.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	1 916 694,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej, w tym wykorzystujących potencjał komunikacji kolejowej. Z uwagi na lokalizację stacji PKP z infrastruktury korzystać będą dojeżdżający do Tarnowa między innymi z terenu gmin Tuchów, Ryglice, Szerzyny.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
4.12. Budowa Park&Ride w Bogumiłowicach na terenie gminy Wierchosławice	Gmina Wierchosławice	Budowa infrastruktury typu Park&Ride przy dworcu kolejowym w Bogumiłowicach.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu miejskiego i podmiejskiego	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	493 310,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej, w tym wykorzystujących

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			lub aglomeracyjnego transportu kolejowego (np. centra i węzły przesiadkowe, dworce). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				potencjał komunikacji kolejowej. Z uwagi na lokalizację stacji PKP z infrastruktury korzystać będą dojeżdżający do Tarnowa między innymi z terenu gmin Wojnicz, Radłów, Wierzchosławice).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
4.13. Budowa infrastruktury ułatwiającej sprawne i bezpieczne poruszanie się pojazdów komunikacji publicznej i zbiorowej na terenie gminy Zakliczyn	Gmina Zakliczyn	Projekt zakłada budowę infrastruktury ułatwiającej sprawne i bezpieczne poruszanie się pojazdów komunikacji publicznej i zbiorowej na terenie gminy Zakliczyn.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu A. Transport miejski. Rozwiązania dot. organizacji ruchu ułatwiające sprawne i bezpieczne poruszanie się pojazdami komunikacji publicznej lub zbiorowej. Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego.	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	229 904,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstała infrastruktura służyć będzie mieszkańcom gmin korzystających z komunikacji zbiorowej na trasie pomiędzy Zakliczynem i Tarnowem (gminy Zakliczyn, Ciężkowice, Wojnicz).

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				
4.14. Opracowanie Planu zrównoważonej mobilności dla Aglomeracji Tarnowskiej	Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska	Projekt zakłada opracowanie i przyjęcie przez partnerów Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska Planu zrównoważonej mobilności dla Aglomeracji Tarnowskiej.	Działanie FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT. Typ projektu B. Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej. Realizacja działań związanych z przygotowaniem lub aktualizacją Planów Zrównoważonej Mobilności	FEM 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	100 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będą rozwiązania służące poprawie efektywności i bezpieczeństwa w zakresie mobilności w obrębie Aglomeracji Tarnowskiej. Powstanie wspólny dla Aglomeracji Tarnowskiej dokument Plan zrównoważonej mobilności dla Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Miejskiej (ang. SUMP). Projekt wynika ze Strategii ZIT, która do czasu opracowania SUMP pełni funkcję dokumentu z zakresu planowania transportu miejskiego. Projekt będzie wynikać z SUMP. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.				

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 5. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 5. Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną.

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych.

Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.

W ramach tego celu szczegółowego wspierane będą następujące typy przedsięwzięć:

- Typ A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Typ D. zwiększenie dostępności szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie ogólne.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.

Wskaźniki rezultatu

Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych,

Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi,

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Wskaźniki produktu

Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Liczba wspartych przedszkoli,

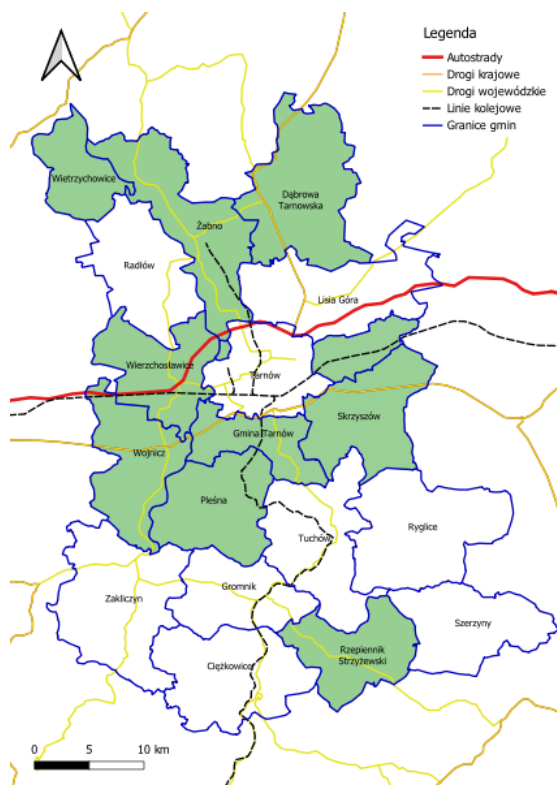
Liczba wybudowanych przedszkoli,

Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Gmina Plesna, Gmina Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Skrzyszów, Gmina Wierzchosławice, Gmina Wietrzychowice, Gmina Wojnicz, Gmina Żabno

Mapa 11. Obszar projektu zintegrowanego nr 5

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT)

Na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej realizowana jest edukacja na wszystkich szczeblach, od poziomu przedszkolnego do poziomu uczelni. Stanowi to istotny atut, gdyż umożliwia wdrażanie spójnej i komplementarnej koncepcji wychowania i nauczania od poziomu przedszkolnego do wyższego. Powiązanie tego procesu z potrzebami społeczno-gospodarczymi stanowi istotne wyzwanie i jednocześnie szansę na efektywniejsze moderowanie procesami rozwoju. Pozwala bowiem kierunkować model rozwoju systemu edukacji na potrzeby gospodarki i usług publicznych. Poprawa jakości kształcenia ma wymiar strategiczny dla rozwoju Aglomeracji Tarnowskiej, wymaga przy tym kształtowania umiejętności pozwalających na osiągnięcie sukcesu w życiu zawodowym i prywatnym. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i wychowania przedszkolnego wzmacniają również potencjał funkcji mieszkaniowej.

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i wychowania przedszkolnego w istotnym zakresie poprawią dostęp do dobrej jakości oferty usług w tym zakresie. Realizowane będą przez większość członków Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska, co będzie miało nie tylko wymiar jakościowy, ale też ilościowy. Pozwolą wyrównać szanse edukacyjne dzieci w gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Wg danych GUS w 2021 roku na obszarze SAT wychowaniem przedszkolnym w 197 placówkach objętych było łącznie 10 362 dzieci. Najwięcej placówek tego typu (51), jak i dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym (4 016), zanotowano w mieście Tarnowie.

Dane dotyczące liczby dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego w relacji do 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat wskazują na znaczącą dysproporcję w obrębie SAT, jak też na tle województwa małopolskiego. Pomimo wzrostu większość gmin z terenu SAT w 2021 roku charakteryzowała się wyraźnie niższą wartością tego wskaźnika od średniej dla województwa małopolskiego. Najniższą wartość odnotowano w przypadku gminy Rzepiennik Strzyżewski (579 dzieci) oraz gminy Pleśna (648 dzieci). Zmiany demograficzne również skutkują koniecznością dostosowania infrastruktury społecznej, w tym przedszkolnej do rosnących potrzeb. W gminach sąsiadujących z Tarnowem odnotowano znaczny wzrost liczby mieszkańców. Z kolei w przypadku gmin takich jak Wietrzychowice czy Szerzyny można mówić o wystąpieniu sprzężenia niekorzystnych czynników, z jednej strony spadku liczby mieszkańców, w tym dzieci w wieku przedszkolnym, a przy tym niskimi wskaźnikami uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym.

Jak wskazują dane GUS w 2021 roku na obszarze SAT było 150 szkół podstawowych. Adekwatnie do powierzchni i liczby ludności, najwięcej szkół notuje się w Tarnowie (26). Warto przy tym zwrócić uwagę, iż część szkół jest w małym zakresie przystosowana do standardów dostępności. Wynika to między innymi z dużej skali potrzeb oraz faktu, iż duża część infrastruktury oświatowej budowana w standardzie technicznym, który nie uwzględniał aktualnych standardów dostępności.

Powiązania z innymi projektami

Projekt nr 6. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wychowania przedszkolnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Projekt nr 7. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia ogólnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Projekt nr 8. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Tabela 37. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 5

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
5.1.	Budowa przedszkola wraz z otoczeniem i infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Smęgorzów w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	1 000 000,00
5.2.	Rozbudowa budynku oświatowego na potrzeby oddziału przedszkolnego w miejscowości Gruszów Wielki w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	900 000,00
5.3.	Dostosowanie obiektu Szkoły Podstawowej nr 1 w Dąbrowie Tarnowskiej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami	Gmina Dąbrowa Tarnowska	350 028,00
5.4.	Poprawa dostępności do usług edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska w zakresie kształcenia ogólnego	Gmina Dąbrowa Tarnowska	240 000,00
5.5.	Poprawa dostępności do usług edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska w zakresie wychowania przedszkolnego	Gmina Dąbrowa Tarnowska	60 000,00
5.6.	Budowa przedszkola w Pleśnej	Gmina Pleśna	1 156 762,50
5.7.	Poprawa infrastruktury wychowania przedszkolnego na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	113 166,00
5.8.	Budowa infrastruktury edukacyjnej w gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	1 852 114,00
5.9.	Rozbudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego w tym z oddziałami integracyjnymi na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	2 390 328,00
5.10.	Zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w placówkach przedszkolnych Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	450 000,00
5.11.	Zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w placówkach szkolnych Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	50 000,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
5.12.	Poprawa jakości i dostępności infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice	507 308,00
5.13.	Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w gminie Wojnicz	Gmina Wojnicz	400 000,00
5.14.	Rozwój infrastruktury przedszkoli w gminie Żabno w zakresie zwiększenia ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	Gmina Żabno	1 500 000,00
5.15.	Rozwój infrastruktury szkół podstawowych w gminie Żabno w zakresie zwiększenia ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	Gmina Żabno	400 000,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 5

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
5.1. Budowa przedszkola wraz z otoczeniem i infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Smęgorzów w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Projekt przewiduje budowę przedszkola w miejscowości Smęgorzów z uwzględnieniem potrzeb najmłodszych mieszkańców z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na	1 000 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Aktualnie istniejące przedszkole w miejscowości Smęgorzów znajduje się w budynku wielorodzinnym o bardzo niskim standardzie. Z uwagi na funkcjonowanie w nim indywidualnych mieszkań nie ma możliwości jego przebudowy bądź rozbudowy. Planowany nowy

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				odległość oraz online.			obiekt dla około 60-75 dzieci pozwoliłby na objęcie opieką przedszkolną dla wszystkich w miejscowości, którzy zgłaszają takie zapotrzebowanie. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 28%. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 863. W gminie odnotowano również pomiędzy 2011 a 2021 wzrost liczby dzieci w wieku 3-6 lat o 10,3%, najwięcej na obszarze SAT.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
5.2. Rozbudowa budynku oświatowego na potrzeby oddziału przedszkolnego w miejscowości Gruszów Wielki w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Projekt obejmuje adaptację poddasza celem utworzenia przestrzeni do prowadzenia zajęć przedszkolnych wraz z poprawą dostępności komunikacyjnej poprzez budowę windy.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygosparowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.	900 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 28%. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 863. W gminie odnotowano również pomiędzy 2011 a 2021 wzrost liczby dzieci w wieku 3-6 lat o

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							10,3%, najwięcej na obszarze SAT.
5.3. Dostosowanie obiektu Szkoły Podstawowej nr 1 w Dąbrowie Tarnowskiej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Zakres projektu obejmuje zaadaptowanie obecnie nieużytkowego poddasza budynku szkoły podstawowej na pomieszczenia przeznaczone do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla osób ze specjalnymi potrzebami. Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu D. zwiększenie dostępności szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie ogólne. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021- 2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na	350 028,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Dąbrowa Tarnowska odnotowano od 2011 do 2021 roku znaczny wzrost liczby uczniów szkół podstawowych wynoszący 43,4%. Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				odległość oraz online.			
5.4. Poprawa dostępności do usług edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska w zakresie kształcenia ogólnego	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych na terenie gminy.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu D. zwiększenie dostępności szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie ogólne. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na	240 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Dąbrowa Tarnowska odnotowano od 2011 do 2021 roku znaczny wzrost liczby uczniów szkół podstawowych wynoszący 43,4%. Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				odległość oraz online.			
5.5. Poprawa dostępności do usług edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska w zakresie wychowania przedszkolnego	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach przedszkolnych na terenie gminy.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygoszczarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na	60 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 28%. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 863. W gminie odnotowano również pomiędzy 2011 a 2021 wzrost liczby dzieci w wieku 3-6 lat o

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				odległość oraz online.			10,3\$, najwięcej na obszarze SAT. Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.
5.6. Budowa przedszkola w Pleśnej	Gmina Pleśna	W ramach zadania planuje się budowę nowego przedszkola w Pleśnej. Przedszkole będzie spełniało standardy dostępności i zostanie dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021- 2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez	1 156 762,50	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Przedszkole w Pleśnej to największa tego typu placówka na terenie gminy. Obecny budynek jest nieefektywny energetycznie, lokalowo i pełny barier

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			dokumentach programowych.	rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			architektonicznych, nie nadaje się do modernizacji. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 648 i był jednym z najniższych na terenie SAT.
5.7. Poprawa infrastruktury wychowania przedszkolnego na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	Projekt obejmuje poprawę infrastruktury wychowania przedszkolnego, w tym w zakresie zwiększanie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygosodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia,	113 166,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 579 i był

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			najniższy na terenie SAT. Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.
5.8. Budowa infrastruktury edukacyjnej w gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	W ramach zadania planowana jest budowa przedszkola publicznego w Pogórskiej Woli.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia,	1 852 114,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Realizacja projektu spowoduje powstanie przedszkola. Gmina Skrzyszów stanowi suburbia

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			dla aglomeracji tarnowskiej, notując wzrost liczby nowych mieszkańców. Budowa nowego przedszkola stanowi pilną potrzebę z uwagi na stan techniczny budynku obecnego przedszkola oraz ograniczone warunki lokalowe, czego konsekwencją jest fakt, że 4 oddziały przedszkola funkcjonują obecnie w budynku Szkoły Podstawowej m. H. Marusarz w Pogórskiej Woli. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 15,3%. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							wynosił w 2021 roku 793.
5.9. Rozbudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego w tym z oddziałami integracyjnymi na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	Rozbudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego w tym z oddziałami integracyjnymi na terenie gminy Tarnów.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na	2 390 328,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Rozbudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego, w tym z oddziałami integracyjnymi na terenie Gminy Tarnów wynika z rosnącego zapotrzebowania mieszkańców na usługi wychowania przedszkolnego. Jest to efekt zjawiska suburbanizacji, które skutkuje

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				odległość oraz online.			wzrostem liczby mieszkańców Gminy Tarnów. Gmina przy obecnie posiadanych placówkach wychowania przedszkolnego nie jest w stanie sprostać rosnącemu popytowi na usługi wychowania przedszkolnego, co rodzi istotne ryzyko ograniczenia dostępu do tego typu usług mieszkańcom gminy. Zgłaszany projekt ma na celu eliminację tego ryzyka. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 150,37%, najwięcej na obszarze SAT. Wskaźnik dzieci w

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 900.
5.10. Zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w placówkach przedszkolnych Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	Wykonanie prac modernizacyjnych i przystosowawczych, związanych ze zwiększeniem dostępności w placówkach przedszkolnych Gminy Wierzchosławice.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie	450 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 115,38%, co jest drugim najwyższym wynikiem na obszarze SAT. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 840. Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.
5.11. Zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w placówkach szkolnych Gminy Wierchosławice	Gmina Wierchosławice	Wykonanie prac modernizacyjnych i przystosowawczych, związanych ze zwiększeniem dostępności w placówkach szkolnych Gminy Wierchosławice.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu D. zwiększenie dostępności szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie ogólne. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021- 2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe	50 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Wierchosławice odnotowano od 2011 do 2021 roku znaczny wzrost liczby uczniów szkół

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			podstawowych wynoszący 19,7% Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.
5.12. Poprawa jakości i dostępności infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice	Poprawa jakości i dostępności infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy Wietrzychowice.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygoszpodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe	507 308,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 764, był

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			demarkacyjnej i dokumentach programowych.	życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			jednym z niższych na terenie SAT. Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.
5.13. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w gminie Wojnicz.	Gmina Wojnicz	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach przedszkolnych na terenie gminy Wojnicz.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygoszparowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe	400 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Wojnicz odnotowano od 2011 do 2021 roku wzrost liczby uczniów szkół podstawowych wynoszący 16,2%.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			demarkacyjnej i dokumentach programowych.	życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.
5.14. Rozwój infrastruktury przedszkoli w gminie Żabno w zakresie zwiększenia ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Gmina Żabno	Zwiększenie dostępności w tym architektonicznych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w placówkach edukacyjnych Gminy Żabno poprzez wykonanie robót budowlanych, modernizacyjnych, zakup wyposażenia.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygoszpodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe	1 500 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. Pomiędzy 2011 a 2021 r. w gminie odnotowano wzrost liczby dzieci w przedszkolach o 19,96%. Wskaźnik dzieci w wieku przedszkolnym od

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			demarkacyjnej i dokumentach programowych.	życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			3 do 5 roku życia na 1000 dzieci wynosił w 2021 roku 857. Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.
5.15. Rozwój infrastruktury szkół podstawowych w gminie Żabno w zakresie zwiększenia ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Gmina Żabno	Zwiększenie dostępności w tym architektonicznych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w placówkach edukacyjnych Gminy Żabno poprzez wykonanie robót budowlanych, modernizacyjnych, zakup wyposażenia.	Działanie FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu D. zwiększenie dostępności szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie ogólne. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	Inne źródło finansowania (poza FEM). FEM w przypadku wygospodarowania wolnych środków w programie, CS 4ii FEM 2021-2027. Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia	400 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: I kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych na obszarach wiejskich i małych miast. Docelowo projekt wzmocni potencjał kapitału ludzkiego na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Żabno odnotowano od 2011 do 2021 roku wzrost liczby uczniów szkół podstawowych wynoszący 22,5%

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
				się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.			Gminne obiekty oświatowe nie są dostosowane pełni do potrzeb niepełnosprawnych i osób ze szczególnymi potrzebami.

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 6. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, wychowania przedszkolnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego.

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych.

4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach tego celu szczegółowego wspierane będzie:

- Typ A. podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej,
- Typ B. tworzenie miejsc przedszkolnych,
- Typ C. dwujęzyczny maluch.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.

Wskaźniki rezultatu

Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje.

Wskaźniki produktu

Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

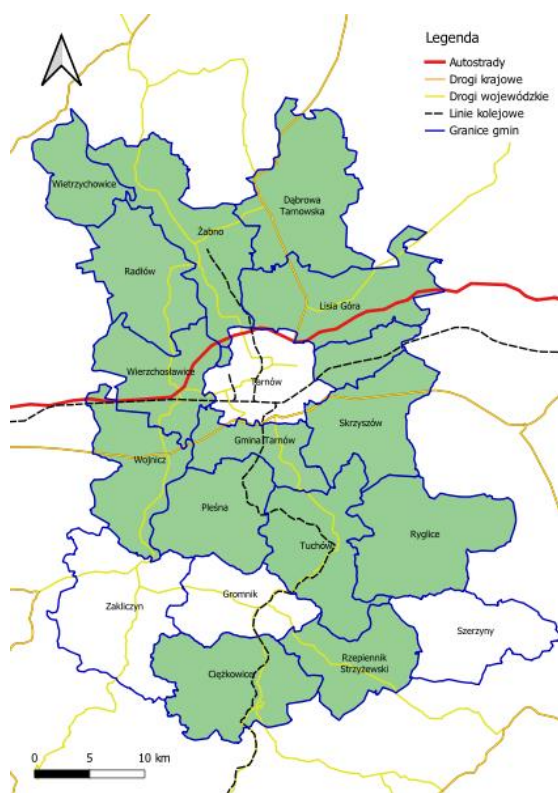
Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej,

Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Cieżkowice, Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Lisia Góra, Gmina Pleśna, Gmina Radłów, Gmina Ryglice, Gmina Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Skrzyszów, Gmina Tarnów, Gmina Tuchów, Gmina Wierzchosławice, Gmina Wietrzychowice, Gmina Wojnicz, Gmina Żabno

Mapa 12. Obszar projektu zintegrowanego nr 6

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT)

Poprawa jakości kształcenia ma wymiar strategiczny dla rozwoju Aglomeracji Tarnowskiej, wymaga przy tym kształtowania umiejętności pozwalających na osiągnięcie sukcesu w życiu zawodowym i prywatnym.

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i wychowania przedszkolnego w istotnym zakresie poprawią dostęp do dobrej jakości oferty usług w tym zakresie. Jednocześnie w stosunku do działań inwestycyjnych realizowane będą działania komplementarne, które skupiać się będą na inwestowaniu w kompetencje kluczowe. Zakłada się przede wszystkim poszerzenie oferty zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w szczególności realizację przedsięwzięć z zakresu edukacji włączającej.

Projekty realizowane będą przez większość członków Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska, co będzie miało nie tylko wymiar jakościowy, ale też ilościowy. Pozwoli to wyrównać szanse edukacyjne dzieci z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Powiązania z innymi projektami

Projekt nr 5. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej.

Tabela 38. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 6

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Typ projektu	Kwota dofinansowania (EUR)
6.1.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	C. Dwujęzyczny maluch	50 000,00
6.2.	Rozwój oferty wychowania przedszkolnego na terenie gminy Ciężkowice w zakresie zajęć dodatkowych	Gmina Ciężkowice	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	130 000,00
6.3.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	C. Dwujęzyczny maluch	40 000,00
6.4.	Rozwój oferty wychowania przedszkolnego na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska w zakresie zajęć dodatkowych	Gmina Dąbrowa Tarnowska	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	150 000,00
6.5.	Rozwój oferty wychowania przedszkolnego na terenie gminy Lisia Góra w zakresie zajęć dodatkowych	Gmina Lisia Góra	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	177 330,00
6.6.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	C. Dwujęzyczny maluch	60 000,00
6.7.	Dwujęzyczny Maluch w Gminie Pleśna	Gmina Pleśna	C. Dwujęzyczny maluch	60 000,00
6.8.	Akademia przedszkolaka w gminie Pleśna	Gmina Pleśna	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	120 989,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Typ projektu	Kwota dofinansowania (EUR)
6.9.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Radłów	Gmina Radłów	C. Dwujęzyczny maluch	60 000,00
6.10.	Dodatkowe zajęcia przedszkolne na terenie gminy Ryglice	Gmina Ryglice	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	200 000,00
6.11.	Realizacja zajęć dodatkowych oraz edukacji włączającej w ośrodkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	143 263,00
6.12.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	C. Dwujęzyczny maluch	60 000,00
6.13.	Poprawa oferty edukacyjnej przedszkoli w Gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	120 000,00
6.14.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Tarnów	Gmina Tarnów	C. Dwujęzyczny maluch	50 000,00
6.15.	Zajęcia dodatkowe dla przedszkolaków z gminy Tarnów	Gmina Tarnów	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	170 000,00
6.16.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Tuchów	Gmina Tuchów	C. Dwujęzyczny maluch	60 000,00
6.17.	Tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego z terenu Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	B. Tworzenie miejsc przedszkolnych	100 000,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Typ projektu	Kwota dofinansowania (EUR)
			A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	20 000,00
6.18.	Uniwersytet Malucha w Gminie Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	60 297,00
6.19.	Program dwujęzyczności dla dzieci z terenu Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	C. Dwujęzyczny maluch	20 000,00
6.20.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice	C. Dwujęzyczny maluch	7 815,00
6.21.	Edukacja nakierowana na rozwój wychowania przedszkolnego w gminie Wietrzychowice - zajęcia dodatkowe	Gmina Wietrzychowice	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	11 722,00
6.22.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Wojnicz	Gmina Wojnicz	C. Dwujęzyczny maluch	50 000,00
6.23.	Zajęcia dodatkowe dla przedszkolaków z gminy Wojnicz	Gmina Wojnicz	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	97 337,00
6.24.	Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Żabno	Gmina Żabno	C. Dwujęzyczny maluch	60 000,00
6.25.	Wsparcie wychowania przedszkolnego w Gminie Żabno w zakresie zajęć dodatkowych	Gmina Żabno	A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	50 000,00

Razem:

Typ A Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej 2 128 753,00 EUR,

Typ B Tworzenie miejsc przedszkolnych 100 000,00

Typ C Dwujęzyczny maluch 577 815,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 6

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
6.1. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	Dwujęzyczny Maluch w Gminie Ciężkowice.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	50 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Ciężkowice i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Nauka języka jest jedną z kluczowych kompetencji. W gminie na obszarach wiejskich notowano bardzo niskie wskaźniki wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego. W 2021 było to 56%.
6.2. Rozwój oferty wychowania przedszkolnego na terenie gminy Ciężkowice w	Gmina Ciężkowice	Poszerzanie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla dzieci z przedszkoli z Gminy Ciężkowice.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego	130 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
zakresie zajęć dodatkowych			edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	kształcenia i szkolenia (...)		dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.3. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Dwujęzyczny Maluch w Gminie Dąbrowa Tarnowska.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	40 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	W gminie na obszarach wiejskich notowano bardzo niskie wskaźniki wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego. W 2021 było to 58%.
6.4. Rozwój oferty wychowania przedszkolnego na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska w zakresie zajęć dodatkowych	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Prowadzenie w przedszkolach na terenie gminy, dodatkowych zajęć pozalekcyjnych.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	150 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Dąbrowa Tarnowska i

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.5. Rozwój oferty wychowania przedszkolnego na terenie gminy Lisia Góra w zakresie zajęć dodatkowych	Gmina Lisia Góra	Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności oraz zwiększających kreatywność w przedszkolach na terenie Gminy Lisia Góra.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	177 330,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.6. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka	Gmina Lisia Góra	Poszerzenie oferty edukacyjnej w placówkach wychowania	Działanie FEMP.06.29	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu	60 000,00	Okres realizacji: 2025-2027	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
angielskiego w OWP w gminie Lisia Góra		przedszkolnego w zakresie nauki języka angielskiego.	Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)		Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.7. Dwujęzyczny Maluch w Gminie Pleśna.	Gmina Pleśna	Poszerzenie oferty edukacyjnej w placówkach wychowania przedszkolnego w zakresie nauki języka angielskiego.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	60 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Pleśna i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. W gminie notowano niskie wskaźniki wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego. W 2021 było to 58%.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
6.8. Akademia przedszkolaka w gminie Pleśna	Gmina Pleśna	Poszerzanie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych i zajęć wyrównawczych dla dzieci z przedszkoli z Gminy Pleśna.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	120 989,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.9. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Radłów	Gmina Radłów	Projekt ma na celu wdrożenie nauki języka angielskiego w przedszkolach publicznych i niepublicznych na terenie gminy Radłów.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	60 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
6.10. Dodatkowe zajęcia przedszkolne na terenie gminy Ryglice	Gmina Ryglice	Realizacja na terenie Gminy Ryglice zajęć dodatkowych dla dzieci w wieku przedszkolnym – sensorycznie się rozwijam, od smyka do doskonałego sensoryka.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	200 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.11. Realizacja zajęć dodatkowych oraz edukacji włączającej w ośrodkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	Realizacja zajęć dodatkowych w ośrodkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę Rzepiennik Strzyżewski. Realizacja edukacji włączającej w ośrodkach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Gminę Rzepiennik Strzyżewski.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	143 263,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
6.12. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	Dwujęzyczny Maluch w Gminie Skrzyszów.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	60 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.13. Poprawa oferty edukacyjnej przedszkoli w Gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	W ramach zadania planowane są działania zmierzające do poprawy oferty edukacyjnej przedszkoli w gminie Skrzyszów, szczególnie w zakresie kompetencji kluczowych, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	120 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
6.14. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Tarnów	Gmina Tarnów	Dwujęzyczny Maluch w Gminie Tarnów.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	50 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.15. Zajęcia dodatkowe dla przedszkolaków z gminy Tarnów	Gmina Tarnów	Zajęcia dodatkowe dla przedszkolaków z gmin Tarnów.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	170 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
6.16.Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Tuchów	Gmina Tuchów	Dodatkowe zajęcia edukacyjne z języków obcych dla dzieci z terenu gminy Tuchów	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	60 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.17. Tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego z terenu Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	Stworzenie miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci z terenu Gminy Wierzchosławice.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu B. tworzenie miejsc przedszkolnych. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	120 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			wytycznych dot. EFS+.				
6.18. Uniwersytet Malucha w Gminie Wierchosławice	Gmina Wierchosławice	Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez organizację zajęć dodatkowych.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	60 297,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.19. Program dwujęzyczności dla dzieci z terenu Gminy Wierchosławice	Gmina Wierchosławice	Zajęcia edukacyjne z języka angielskiego.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	20 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			wytycznych dot. EFS+.				
6.20. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice	Dwujęzyczny Maluch w Gminie Wietrzychowice	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	7 815,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Efektom projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Wietrzychowice i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. W gminie notowano w 2021 m. in. niskie wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego. W 2021 było to 52%.
6.21. Edukacja nakierowana na rozwój wychowania przedszkolnego w gminie Wietrzychowice - zajęcia dodatkowe	Gmina Wietrzychowice	Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez organizację zajęć dodatkowych.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	11 722,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			wytycznych dot. EFS+.				
6.22. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Wojnicz	Gmina Wojnicz	Dwujęzyczny Maluch w Gminie Wojnicz	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	50 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.23. Zajęcia dodatkowe dla przedszkolaków z gminy Wojnicz	Gmina Wojnicz	Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez organizację zajęć dodatkowych.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	97 337,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			wytucznych dot. EFS+.				
6.24. Wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego w OWP w gminie Żabno	Gmina Żabno	Dwujęzyczny Maluch	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch. Projekt realizowany będzie na obszarach defaworyzowanych – na obszarach wiejskich. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	60 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
6.25. Wsparcie wychowania przedszkolnego w Gminie Żabno w zakresie zajęć dodatkowych	Gmina Żabno	Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez organizację zajęć dodatkowych.	Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT. Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Projekt spełnia wymogi wskazane w	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	50 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: II kwartał 2025 roku	Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			wytycznych dot. EFS+.				

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 7. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia ogólnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego.

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych.

4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Zakłada się realizację następujących typów projektów:

- Typ A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne,
- Typ B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.

Wskaźniki rezultatu

Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie ogólne),

Wyniki egzaminów 8 klas. w powiecie tarnowskim.

Wskaźniki produktu

Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

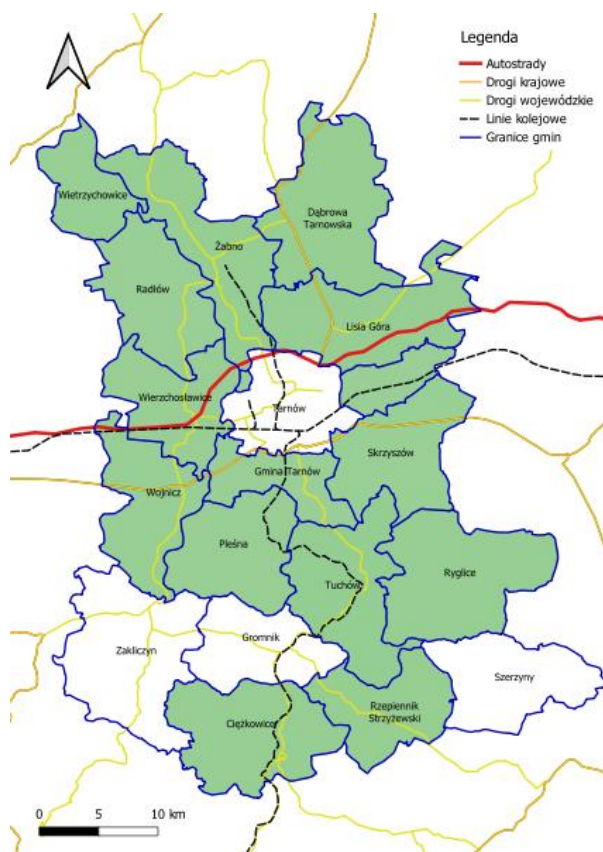
Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Ciężkowice, Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Gmina Lisia Góra, Gmina Pleśna, Gmina Radłów, Gmina Ryglice, Gmina Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Skrzyszów,

Gmina Tuchów, Gmina Wierzchosławice, Gmina Wietrzychowice, Gmina Wojnicz, Gmina Żabno

Mapa 13. Obszar projektu zintegrowanego nr 7

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT)

Poprawa jakości kształcenia ma wymiar strategiczny dla rozwoju Aglomeracji Tarnowskiej, wymaga przy tym kształtowania umiejętności pozwalających na osiągnięcie sukcesu w życiu zawodowym i prywatnym.

Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i wychowania przedszkolnego w istotnym zakresie poprawią dostęp do dobrej jakości oferty usług w tym zakresie. Jednocześnie w stosunku do działań inwestycyjnych realizowane będą działania komplementarne, które skupiać się będą na inwestowaniu w kompetencje kluczowe. Zakłada się przede wszystkim poszerzenie oferty zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w szczególności realizację przedsięwzięć z zakresu edukacji włączającej.

Projekty realizowane będą przez większość członków Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska, co będzie miało nie tylko wymiar jakościowy, ale też ilościowy. Pozwoli to wyrównać szanse edukacyjne dzieci z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Istotnym wskaźnikiem poziomu i jakości nauczania w szkołach podstawowych są wyniki zdawalności egzaminu ósmoklasisty. W ujęciu terytorialnym SAT zdawalność w podziale na: miasta, gminy wiejskie i obszar wiejski kształtował się w 2021 roku następująco: dla miast na poziomie 62% (język polski), 60% (matematyka), 67% (język angielski), dla gmin wiejskich odpowiednio na poziomie – 64%, 59%, 63% i dla obszarów wiejskich gmin miejsko-wiejskich – 63%, 59%, 63%. W takim zestawieniu wszystkie kategorie terytorialne wypadają poniżej średniej wojewódzkiej, a w przypadku języka angielskiego także i kraju. Wynik ten podkreśla różnice wynikające nie z lokalizacji szkoły (miasto lub wieś), bo te są nieznaczne, lecz indywidualnego poziomu nauczania pomiędzy szkołami podstawowymi obszaru SAT.

Powiązania z innymi projektami

Projekt nr 5. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej.

Tabela 39. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 7

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Typ projektu	Kwota dofinansowania (EUR)
7.1.A	Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	A. Edukacja włączająca	65 661,00
7.1.B	Rozwój oferty edukacyjnej kształcenia ogólnego na terenie gminy Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	41 942,00
7.2.A	Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	A. Edukacja włączająca	98 750,00
7.2.B	Podniesienie standardów edukacyjnych dla uczniów i nauczycieli na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	64 000,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Typ projektu	Kwota dofinansowania (EUR)
7.3.A	Edukacja włączająca na terenie gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	A. Edukacja włączająca	90 346,00
7.3.B	Dodatkowe zajęcia edukacyjne rozwijające kompetencje kluczowe oraz umiejętności przekrojowe dla uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	58 400,00
7.4.A	Edukacja włączająca na terenie gminy Pleśna	Gmina Pleśna	A. Edukacja włączająca	86 750,00
7.4.B	Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów z gminy Pleśna	Gmina Pleśna	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	56 000,00
7.5.A	Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Radłów	Gmina Radłów	A. Edukacja włączająca	62 750,00
7.5.B	Radłowskie Talenty w kształceniu ogólnym	Gmina Radłów	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	40 000,00
7.6.A	Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Ryglice	Gmina Ryglice	A. Edukacja włączająca	196 068,00
7.6.B	Poprawa oferty edukacyjnej szkół podstawowych w Gminie Ryglice	Gmina Ryglice	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	128 878,00
7.7.A	Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	A. Edukacja włączająca	98 750,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Typ projektu	Kwota dofinansowania (EUR)
7.7.B	Podniesienie jakości kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	64 000,00
7.8.A	Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	A. Edukacja włączająca	88 932,00
7.8.B	Poprawa oferty edukacyjnej szkół podstawowych w Gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	57 454,00
7.9.A	Edukacja włączająca na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	A. Edukacja włączająca	170 750,00
7.9.B	Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów szkół podstawowych z gminy Tarnów	Gmina Tarnów	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	112 000,00
7.10. A	Edukacja włączająca na terenie gminy Tuchów	Gmina Tuchów	A. Edukacja włączająca	170 822,00
7.10. B	Dodatkowe zajęcia dla uczniów szkół podstawowych z gminy Tuchów	Gmina Tuchów	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	112 048,00
7.11. A	Edukacja włączająca na terenie gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	A. Edukacja włączająca	62 750,00
7.11. B	Podnoszenie kompetencji kluczowych u uczniów z terenu Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	40 000,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Typ projektu	Kwota dofinansowania (EUR)
7.12. B	Zajęcia dodatkowe w kształceniu podstawowym w gminie Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	24 000,00
7.13. A	Edukacja włączająca w gminie Wojnicz	Gmina Wojnicz	A. Edukacja włączająca	62 750,00
7.13. B	Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów z gminy Wojnicz	Gmina Wojnicz	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	40 000,00
7.14. A	Edukacja włączająca w gminie Żabno	Gmina Żabno	A. Edukacja włączająca	123 000,00
7.14. B	Wiem więcej w gminie Żabno	Gmina Żabno	B. Podniesienie jakości kształcenia ogólnego	80 000,00

Razem:

Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym, w tym 60% na edukację włączającą, 40% na zajęcia dodatkowe w kształceniu ogólnym – razem 2 296 801,00 EUR,

Typ A Edukacja włączająca 1 378 079,00,

Typ B Dodatkowe zajęcia w kształceniu ogólnym 918 722,00.

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 7

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
7.1.A. Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Ciężkowice	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	65 661,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Ciężkowice i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.1.B.Rozwój oferty edukacyjnej kształcenia ogólnego na terenie gminy Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Ciężkowice	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	41 942,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Ciężkowice i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.2.A. Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	98 750,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Dąbrowa Tarnowska i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
7.2.B. Podniesienie standardów edukacyjnych dla uczniów i nauczycieli na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	64 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Dąbrowa Tarnowska i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.3.A. Edukacja włączająca na terenie gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Lisia Góra	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	90 346,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Lisia Góra i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.3.B. Dodatkowe zajęcia edukacyjne rozwijające kompetencje kluczowe oraz umiejętności przekrojowe dla uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Lisia Góra	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	58 400,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Lisia Góra i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.4.A.Edukacja włączająca na	Gmina Pleśna	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu	86 750,00	Okres realizacji: 2025-2027	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
teren gminy Pleśna		oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Pleśna	kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)		Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	dzieci z gminy Pleśna i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.4.B. Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów z gminy Pleśna	Gmina Pleśna	Zajęcie dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Pleśna	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	56 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Pleśna i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							Aglomeracji Tarnowskiej.
7.5.A.Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Radłów	Gmina Radłów	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Radłów	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	62 750,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Radłów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.5.B. Radłowskie Talenty w kształceniu ogólnym	Gmina Radłów	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Radłów	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	40 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Radłów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.6.A.Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Ryglice	Gmina Ryglice	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Ryglice	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	196 068,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Radłów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
7.6.B. Poprawa oferty edukacyjnej szkół podstawowych w Gminie Ryglice	Gmina Ryglice	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Ryglice	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia	128 878,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Radłów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.7.A. Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	98 750,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Rzepiennik Strzyżewski i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.7.B.Podniesienie jakości kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	64 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Rzepiennik Strzyżewski i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.8.A. Edukacja włączająca w kształceniu ogólnym	Gmina Skrzyszów	Edukacja włączająca w szkołach i	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie	FEM	88 932,00	Okres realizacji: 2025-2027	Efektem projektu będzie wyrównanie szans

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
na terenie gminy Skrzyszów		placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Skrzyszów	kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)		Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	edukacyjnych dzieci z gminy Skrzyszów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.8.B. Poprawa oferty edukacyjnej szkół podstawowych w Gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Skrzyszów	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	57 454,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Skrzyszów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.9.A.Edukacja włączająca na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Tarnów.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	170 750,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Tarnów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.9.B.Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów szkół podstawowych z gminy Tarnów	Gmina Tarnów	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Tarnów.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	112 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Tarnów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.10.A.Edukacja włączająca na terenie gminy Tuchów	Gmina Tuchów	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Tuchów.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	170 822,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Tuchów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
7.10.B.Dodatkowe zajęcia dla uczniów szkół podstawowych z gminy Tuchów	Gmina Tuchów	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Tuchów.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	112 048,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Tuchów i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.11.A. Edukacja włączająca na terenie gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Wierzchosławice.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	62 750,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Wierzchosławice i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.11.B. Podnoszenie kompetencji kluczowych u uczniów z terenu Gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Wierzchosławice.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	40 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Wierzchosławice i docelowo rozwój kapitału ludzkiego.
7.12.B. Zajęcia dodatkowe w kształceniu podstawowym w gminie Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Wietrzychowice.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	24 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Wietrzychowice i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. W gminie notowano w 2021

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				m. in. niskie wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki. W 2021 było to 51%.
7.13.A. Edukacja włączająca w gminie Wojnicz	Gmina Wojnicz	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Wojnicz.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	62 750,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Wojnicz i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.13.B. Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów z gminy Wojnicz	Gmina Wojnicz	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego	40 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Wojnicz i

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		na terenie gminy Wojnicz.	Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	kształcenia i szkolenia (...)		dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	docelowo rozwój kapitału ludzkiego.
7.13.A.Edukacja włączająca w gminie Żabno	Gmina Żabno	Edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Żabno.	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT. Typ A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	123 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Efektem projektu będzie wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z gminy Żabno i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.
7.13.B.Wiem więcej w gminie Żabno	Gmina Żabno	Zajęcia dodatkowe w szkołach i placówkach systemu	Działanie FEMP.06.30 Wsparcie	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu	80 000,00	Okres realizacji: 2025-2027	Efektem projektu będzie wyrównanie szans

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		oświaty prowadzących kształcenie ogólne na terenie gminy Żabno.	kształcenia ogólnego – ZIT. Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)		Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	edukacyjnych dzieci z gminy Żabno i docelowo rozwój kapitału ludzkiego. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę jakości edukacji na dalszych etapach kształcenia, w tym na rozwój gospodarczy i społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Przedsięwzięcie zintegrowane nr 8. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego.

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych.

4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach celu szczegółowego podejmowane działania powinny przyczyniać się do rozwoju kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy. Na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej są to następujące branże:

- branża audiowizualna (AUD),
- branża budowlana,
- branża elektroenergetyczna (ELE),
- branża elektroniczno-mechatroniczna (ELM),
- branża hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna (HGT),
- branża mechaniczna (MEC),
- branża przemysłu mody (MOD),
- branża spedycyjno-logistyczna (SPL),
- branża spożywcza (SPC),
- branża teleinformatyczna (INF),
- branża fryzjersko-kosmetyczna (FRK).

Wsparcie oferowane w ramach projektu „Wiedza Kwalifikacje Sukces na terenie Aglomeracji Tarnowskiej” ma na celu rozwijanie oferty zawodowej szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz rozwój istniejącego Centrum Kompetencji Zawodowych. Zaplanowane wsparcie kierowane będzie na rozwój kształcenia zawodowego w branżach

kluczowych dla regionu i małopolskiego rynku pracy oraz zawodów deficytowych. Poprzez zaplanowanie kursów prowadzących do uzyskania przez uczniów uprawnień/kwalifikacji zawodowych, w tym także w zakresie gospodarki zielonej oraz doskonalenie kompetencji, współpracę szkół i placówek ze środowiskiem pracodawców poprzez organizację staży uczniowskich oraz staży innych, wizyty studyjne lokalne połączone ze zwiedzaniem małopolskich instytucji naukowych, oraz wizyty studyjne zagraniczne, w szczególności, kształcenie praktyczne w miejscu pracy, rozwój współpracy szkół z otoczeniem społeczno-gospodarczym, doskonalenie kompetencji i kwalifikacji kadr kształcenia zawodowego szkół GMT, które to nie powiela działań podejmowanych na poziomie krajowym, doposażenie pracowni, rozwój doradztwa edukacyjno - zawodowego z uwzględnieniem perspektywy płci, w tym zwalczanie stereotypów związanych z płcią w wyborze kształcenia i ścieżki zawodowej, wsparcie psychologiczno pedagogiczne dla uczniów oraz rodziców.

Zakłada się realizację następujących typów projektów:

- Typ A. Podniesienie jakości kształcenia zawodowego.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.

Wskaźniki rezultatu

Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie zawodowe),

Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu.

Wskaźniki produktu

Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego

Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem,

Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem,

Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem,

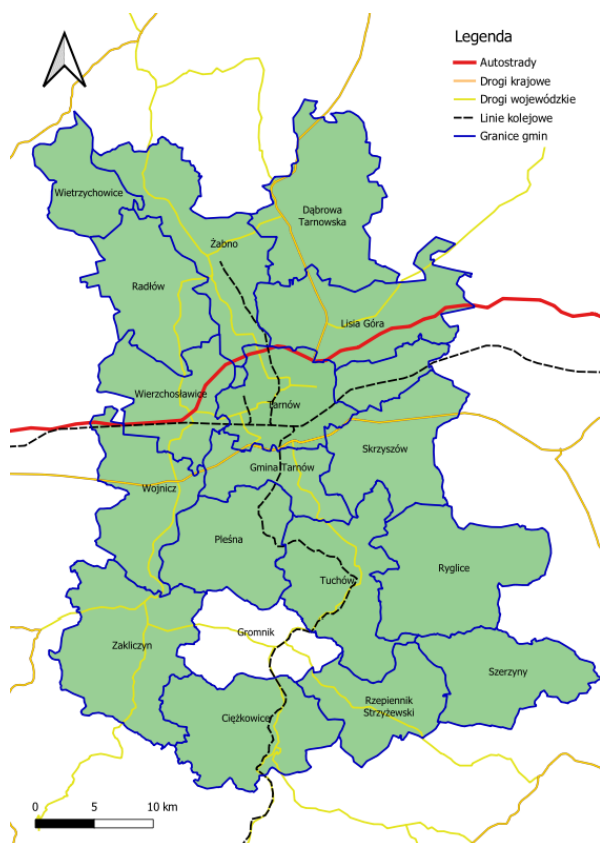
Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Cieżkowice, Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Gmina Gromnik, Gmina Lisia Góra, Gmina Miasta Tarnowa, Gmina Pleśna, Gmina Radłów, Gmina Ryglice, Gmina

Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Skrzyszów, Gmina Szerzyny, Gmina Tuchów, Gmina Wierzchosławice, Gmina Wietrzychowice, Gmina Wojnicz, Gmina Zakliczyn, Gmina Żabno

Mapa 14. Obszar projektu zintegrowanego nr 8

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT)

Poprawa jakości kształcenia ma wymiar strategiczny dla rozwoju Aglomeracji Tarnowskiej, wymaga przy tym kształtowania umiejętności pozwalających na osiągnięcie sukcesu w życiu zawodowym i prywatnym.

Należy zwrócić uwagę na to, że potencjał kształcenia ponadpodstawowego wynika z jakości kształcenia na wcześniejszych poziomach. Kształtuje przy tym potencjał kadr rynku pracy. Obecne trendy występujące na terenie SAT wskazują na spadek zainteresowania edukacją ogólnokształcącą a wzrost zawodową. Pomimo rozwijającej się współpracy pomiędzy edukacją a biznesem nadal istotnym problemem jest dostosowanie oferty kształcenia do potencjału rynku pracy. W 2022 roku na obszarze SAT na liście zawodów deficytowych, a więc takich, w których zapotrzebowanie na pracowników przekracza liczbę odpowiednio przygotowanych i poszukujących pracy osób, znalazło się 45 profesji. Najczęstszymi powodami braku pracowników w zawodach deficytowych w SAT były: zbyt wysokie

kwalifikacje wymagane przez pracodawców, konieczność nabywania i/lub podnoszenia posiadanych kwalifikacji, konieczność uzyskiwania i odnawiania uprawnień oraz potrzeba doszkalania się (40% zawodów), niskie lub nieatrakcyjne wynagrodzenie (37,38%) i starzejąca się kadra (17,78%). Jest to odzwierciedlenie największych wyzwań, z jakimi mierzą się lokalni pracodawcy w obszarze zasobów pracowniczych i tworzenia warunków pracy, ponieważ powyższe powody dotyczą niemal w równym stopniu zawodów wysoko i nisko specjalizowanych, a także pracowników umysłowych (średni i wyższy szczebel), jak i pracowników niższego szczebla (fizycznych).

W ramach projektu zakłada się realizację przedsięwzięć w odniesieniu do uczniów szkół zawodowych zlokalizowanych na terenie Tarnowa oraz powiatu tarnowskiego, niezależnie od organu prowadzącego.

W ramach projektu zakłada się realizację przedsięwzięć w odniesieniu do uczniów szkół zawodowych zlokalizowanych na terenie Tarnowa. Projekt zakłada zorganizowanie zajęć z kompetencji kluczowych. Przewiduje się rozwinięcie i moderowanie współpracy szkół z lokalnymi pracodawcami. Zakłada się wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla osób uczących się oraz rodziców i opiekunów. Wykorzystana zostanie również małopolska infrastruktura naukowa. Przewidywane są nakłady finansowe na wyposażenie pracowni dydaktycznych w nowoczesny sprzęt służący specjalistycznej techno-dydaktyce zawodowej do prawidłowego funkcjonowania nowoczesnych pracowni i laboratoriów. W ramach projektu przewiduje się poszerzenie kompetencji i kwalifikacji kadr kształcenia zawodowego.

Powiązania z innymi projektami

Projekt nr 4. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Projekt nr 5. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej.

Tabela 40. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 8

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Kwota dofinansowania (EUR)
8.1	Wiedza Kwalifikacje Sukces na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Gmina Miasta Tarnowa	3 773 211,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 8

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
8.1. Wiedza Kwalifikacje Sukces na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	Gmina Miasta Tarnowa	Projekt zakłada kompleksowe wsparcie edukacji zawodowej prowadzonej przez szkołę Gminy Miasta Tarnowa.	Działanie FEMP.06.31 Wsparcie kształcenia zawodowego – ZIT. Typ projektu A. Podniesienie jakości kształcenia zawodowego. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia (...)	3 773 211,00	Okres realizacji: 2024-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Realizacja projektu wynika z potrzeby wzmocnienia oraz dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy. Efektem projektu będzie poprawa zdolności zatrudnienia uczniów tych placówek. W dłuższym horyzoncie czasowym realizacja projektu przyczyni się do wzrostu konkurencyjności rynku pracy, podnoszenia jakości życia mieszkańców, rozwoju przyjaznych usług i nowoczesnej gospodarki oraz zapewnienia wysoko wykwalifikowanych pracowników na rynku pracy. Projekt realizowany będzie w odniesieniu do wszystkich szkół ponadpodstawowych Gminy Miasta Tarnowa. W

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							szkołach tych uczą się uczniowie z innych gmin z obszaru SAT, przez co projekt ma bezpośredni wpływ na te gminy.

Projekt nr 9. Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Spójność z FEM

Priorytet 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego.

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych.

4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.

Wspierane będą następujące typy projektów:

- Typ A. Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz/lub kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą,
- Typ B. Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- Typ C. Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych,
- Typ D. Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i innych rodzajów mieszkań z usługami,
- Typ E. Usługi w zakresie interwencji kryzysowej.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług.

Wskaźniki rezultatu

Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług.

Wskaźniki produktu

Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

Wspierane strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

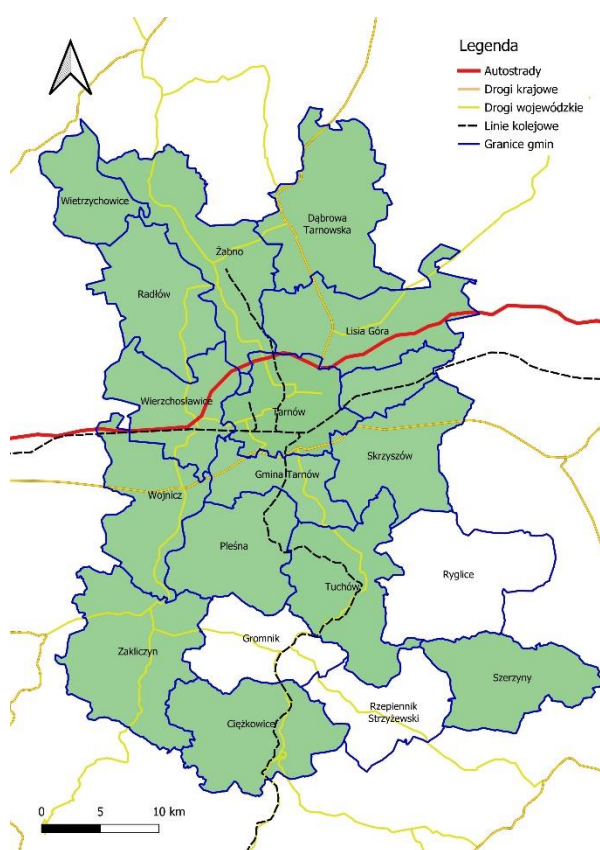
Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Ciężkowice, Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Gmina Lisia Góra, Gmina Miasta Tarnowa, Gmina Pleśna, Gmina Radłów, Gmina Skrzyszów, Gmina Szerzyny

Gmina Tuchów, Gmina Wierzchosławice, Gmina Wietrzychowice, Gmina Wojnicz, Gmina Zakliczyn, Gmina Żabno

Mapa 15. Obszar projektu zintegrowanego nr 9

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT)

Integracja społeczna na obszarze Aglomeracji Tarnowskiej dotyczy nie tylko wymiaru terytorialnego i równego dostępu do usług publicznych, miejsc rekreacji i wypoczynku, ma również wymiar międzypokoleniowy. Problemy społeczne w coraz większej skali generowane są przez sytuację demograficzną, ich skala będzie zależać od liczby osób

starszych. Prognozy demograficzne wskazują, iż udział ludności w wieku senioralnym utrzymywać się będzie na wysokim poziomie. Dotyczyć to będzie co najmniej 2-3 dekad. Oznacza to, że inwestowanie w politykę senioralną będzie mieć wymiar strategicznych i długoterminowych rozwiązań. W przypadku oferty pomocy społecznej szczególnie ważna jest jej lokalizacja. Osoby starsze są mniej mobilne. Wybrane rozwiązania powinny być generowane możliwie blisko miejsc zamieszkania. Warto przy tym zauważyć, iż wybrane zagadnienia polityki społecznej powinny być rozwiązywane wspólnie na forum członków Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska. Dotyczy to wykorzystania infrastruktury i oferty pomocy społecznej o zasięgu ponadlokalnym, która w znacznym zakresie koncentruje się w Tarnowie. Wsparcie projekty realizowane będą w odniesieniu do usług społecznych świadczonych w ujęciu ponadlokalnym (nie punktowym).

Oceniając potrzeby osób starszych należy zaznaczyć, iż seniorzy są bardzo zróżnicowaną grupą społeczną, co przekłada się również na różnorodność potrzeb. Dane systemu pomocy społecznej wskazują, iż do kluczowych problemów należy zaliczyć kwestie długotrwałej choroby, samotności, ubóstwa gospodarstw jednoosobowych, niepełnosprawności. Idea obszaru zintegrowanego społecznie zakłada wspieranie osób będących w szczególnej sytuacji życiowej. Zakłada się, że na terenie Aglomeracji Tarnowskiej rozwijać będzie się system usług opieki nad osobami starszymi.

Powiązania z innymi projektami

Projekt nr 4. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Tabela 41. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 1

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
9.1.	Rozwój usług społecznych w gminie Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	220 000,00
9.2.	Podniesienie standardów opieki nad seniorami w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	601 885,00
9.3.	Rozwój usług społecznych w gminie Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	310 000,00
9.4.	PoMOCNY Tarnów	Gmina Miasta Tarnowa	3 021 824,00
9.5.	Rozwój usług społecznych w gminie Pleśna	Gmina Pleśna	215 000,00

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Max. kwota dofinansowania (EUR)
9.6.	Pomagajmy Razem w gminie Radłów	Gmina Radłów	271 487,00
9.7.	Rozwój usług społecznych w gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	320 000,00
9.8.	Rozwój usług społecznych w gminie Szerzyny	Gmina Szerzyny	354 391,00
9.9.	Rozwój usług społecznych świadczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Gmina Tarnów	678 187,00
9.10.	Rozwój usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Gmina Tuchów	460 000,00
9.11	Rozwój usług społecznych świadczonych przez GOPS Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	184 609,00
9.12.	Rozwój usług opiekuńczych w gminie Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice	96 760,00
9.13.	Rozwój usług społecznych świadczonych przez GOPS w Wojniczu	Gmina Wojnicz	352 000,00
9.14.	Spółeczna Gmina Żabno	Gmina Żabno	537 429,00
9.15.	Rozwój społecznych w gminie Zakliczyn	Gmina Zakliczyn	563 215,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 9

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
9.1. Rozwój usług społecznych w gminie Ciężkowice	Gmina Ciężkowice	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: B. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	220 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Ciężkowice odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 67,24%. W gminie wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosił 699, przy średniej wojewódzkiej 338.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
9.2. Podniesienie standardów opieki nad seniorami w gminie Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych. Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomagane i innych rodzajów mieszkań z usługami.	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: C, D. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	601 885,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Dąbrowa Tarnowska odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 75,57%. W gminie wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosił 592, przy średniej wojewódzkiej 338.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
9.3. Rozwój usług społecznych w gminie Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych .	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typ projektów: C. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	310 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Lisia Góra odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym od 2011 do 2021 o 24,34% W gminie wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosił 434, przy średniej wojewódzkiej 338.
9.4. PoMOCNY Tarnów	Gmina Miasta Tarnowa	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi w zakresie wsparcia rodziny i	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego	3 021 824,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		pieczy zastępczej oraz/lub kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą, Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych, Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i innych rodzajów mieszkań z usługami.	społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: A, C, D. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)		wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W Tarnowie odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 71,95%. W Tarnowie odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym od 2011 do 2021 o 28,65% i bardzo wysoki odsetek ludności tej kategorii, wynoszący 26,77%. CUS świadczy usługi na rzecz mieszkańców pozostałych gmin SAT.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
9.5. Rozwój usług społecznych w gminie Pleśna	Gmina Pleśna	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: C Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	215 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W Gminie Pleśna odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym od 2011 do 2021 o 15,7%, przy jednoczesnym spadku liczby ludności o 1,77%.
9.6. Pomagajmy Razem w gminie Radłów	Gmina Radłów	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym:	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33	FEM 4(k) zwiększanie	271 487,00	Okres realizacji: 2025-2027	Projekt przyczyni się do wzmocnienia

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomagane i innych rodzajów mieszkań z usługami.	Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: B, D. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)		Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W Gminie Radłów odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym od 2011 do 2021 o 22,34%.
9.7. Rozwój usług społecznych w gminie Skrzyszów	Gmina Skrzyszów	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do	320 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		oraz/lub kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą, Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.	społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: A,C. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)		dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Skrzyszów odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 60,57%.
9.8. Rozwój usług społecznych w gminie Szerzyny	Gmina Szerzyny	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz/lub kompleksowe wsparcie osób	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i	354 391,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie:	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą, Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.	Typy projektów: A, C. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	przystępnych cenowo usług (...)		IV kwartał 2024 roku	Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Szerzyny odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 46,30%. W gminie wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosił 406, przy średniej wojewódzkiej 338.
9.9. Rozwój usług społecznych świadczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Gmina Tarnów	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: B, C, D.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych	678 187,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych. Usługi w zakresie rozwoju mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i innych rodzajów mieszkań z usługami.	Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.	cenowo usług (...)			Aglomeracji Tarnowskiej. W Gminie Tarnów odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym od 2011 do 2021 o 38,72%.
9.10. Rozwój usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Gmina Tuchów	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: C. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	460 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Tuchów odsetek

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
		zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.	będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 52,86%. W Gminie Tarnów odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym od 2011 do 2021 o 20,25%.
9.11. Rozwój usług społecznych świadczonych przez GOPS w Wierzchosławicach	Gmina Wierzchosławice	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: C. Projekt wpisując się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	184 609,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W Gminie Wierzchosławice odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				od 2011 do 2021 o 25,81%.
9.12. Rozwój usług opiekuńczych w gminie Wietrzychowice	Gmina Wietrzychowice, Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny Dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Caritas Diecezji Tarnowskiej z siedzibą w Jadownikach Mokrych	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: B. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	96 760,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Wietrzychowice odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwłą lub ciężką chorobę w

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				2021 roku wynosił 75,0%. W gminie wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosił 482, przy średniej wojewódzkiej 338.
9.13. Rozwój usług społecznych świadczonych przez GOPS w Wojniczu	Gmina Wojnicz	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: C. Projekt wpisuje się do Strategii Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	352 000,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Wojnicz odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 76,77%. W gminie Wojnicz odnotowano

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym od 2011 do 2021 o 25,55%.
9.14. Społeczna Gmina Żabno	Gmina Żabno	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz/lub kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą, Tworzenie nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typy projektów: A, B. Projekt wpisywać się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	537 429,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Żabno odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 51,38%. W gminie Żabno odnotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			marca 2004 r. o pomocy społecznej. Projekt spełnia wymagania wskazane w wytycznych dot. EFS+.				od 2011 do 2021 o 22,95%.
9.15. Rozwój usług społecznych w gminie Zakliczyn	Gmina Zakliczyn	Zwiększenie dostępności usług społecznych, w tym: Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych	Zgodne z FEM. Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT. Typ projektów: C Projekt wpisujący się będzie w Strategię Rozwoju Usług Społecznych i będzie zgodny z Regionalnym Planem Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Projekt będzie zgodny z zasadami prowadzenia polityki społecznej, w tym z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.	FEM 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług (...)	563 215,00	Okres realizacji: 2025-2027 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Projekt przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej i włączenia społecznego w przestrzeni Aglomeracji Tarnowskiej. W gminie Zakliczyn odsetek korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę w 2021 roku wynosił 31,8%. W gminie wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosił 614, przy

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
			Projekt spełnia wymogi wskazane w wytycznych dot. EFS+.				średniej wojewódzkiej 338.

**Przedsięwzięcie zintegrowane nr 10. Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji
Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie (w trybie konkursowym)**

Spójność z FEM

Priorytet 5. Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną.

Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych.

5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Wspierane będą działania przyczyniające się do rozwoju oferty turystycznej. Możliwe będzie tworzenie produktów turystycznych bazujących na potencjałach oraz walorach kulturowych i przyrodniczych danego obszaru. Wspierana będzie infrastruktura do potrzeb zrównoważonej turystyki i stworzenia ponadlokalnej oferty turystycznej, tematycznie zintegrowanej.

Wspierane będą następujące typy projektów:

- Typ C. Oferta turystyczna.

Wspólne cele projektu ułatwiające rozwój terytorialny

Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały.

Wskaźniki rezultatu

Turyści korzystający z noclegów na obszarze SAT na 1 tys. ludności,

Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem.

Wskaźniki produktu

Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem,

Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego,

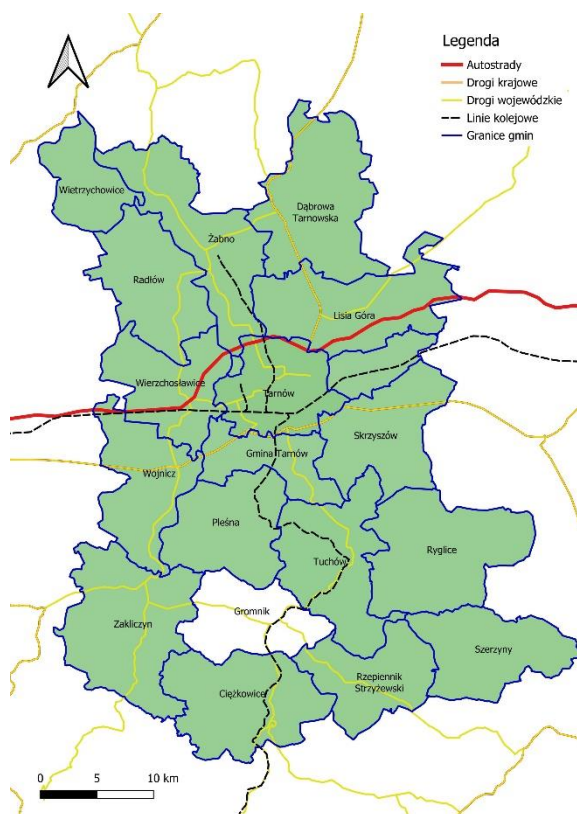
Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego.

Obszar projektu zintegrowanego

Gmina Miasta Tarnowa, Gmina Ciężkowice, Gmina Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów,
Gmina Lisia Góra, Gmina Pleśna, Gmina Radłów, Gmina Ryglice, Gmina Rzepiennik

Strzyżewski, Gmina Skrzyszów, Gmina Szerzyny, Gmina Tuchów, Gmina Wierzchosławice, Gmina Wietrzychowice, Gmina Wojnicz, Gmina Zakliczyn, Gmina Żabno

Mapa 16. Obszar projektu zintegrowanego nr 10

Źródło: opracowanie własne

Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT)

W 2019 roku projekt EnoTarnowskie zarządzany przez Tarnowską Organizację Turystyczną, której członkiem jest miasto Tarnów i kilkadziesiąt samorządów z subregionu tarnowskiego otrzymało Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej (POT). Wiosną 2022 r.

EnoTarnowskie stało się jedną z dziewięciu Polskich Marek Turystycznych nadanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki (w 2024 roku doszły trzy kolejne).

EnoTarnowskie to w skrócie, dobrze skomunikowany, malowniczy, obszar bogaty w winnice i lokalne produkty, z dużym zapleczem noclegowym. Jest to przedsięwzięcie rozwijające gałąź turystyki związaną z enoturystyką w regionie tarnowskim. To również: cykliczne imprezy takie jak Wielkie Tarnowskie Dionizje, Tuchovinifest czy Pleśnieński Bachus, spotkania tematyczne, warsztaty, udział w targach turystycznych czy organizacja wizyt studyjnych. Są to również gotowe pakiety turystyczne. Wszystkie działania realizowane są

we współpracy z winnicami regionu, jednostkami samorządu terytorialnego oraz lokalnymi producentami i gospodarstwami agroturystycznymi.

Gminy z obszaru SAT realizować będą wspólne działania na rzecz rozwoju turystyki w tym enoturystyki. Powstanie wspólna i spójna, ogólnodostępna infrastruktura turystyczna, np. w Tarnowie, na bazie Tarnowskiego Centrum Informacji na Rynku 7, które od kilkunastu lat jest jednym z najlepszych centrów informacji turystycznej w kraju wg POT, powstanie Multimedialne Centrum Informacji Turystycznej – Visitor Center wraz z Centrum Winiarstwa enoTARNOWSKIE z oddziałami w subregionie. Rozwiązanie to ma pokazać, że w regionie jest świetny mikroklimat, jak też kilkusetletnia tradycja w uprawie winorośli. Rozwiązanie poszerzy i urozmaici ofertę turystyczną regionu oraz Województwa Małopolskiego. Cała infrastruktura będzie miała charakter niekomercyjny.

Na terenie gmin z obszaru Aglomeracji Tarnowskiej powstaną komplementarne rozwiązania, tj. atrakcje turystyczne oraz infrastruktura turystyczna, które pozwolą tworzyć zróżnicowaną i atrakcyjną ofertę turystyczną. Całość projektu przyczyni się do wypromowania całego obszaru SAT pod marką EnoTarnowskie.

Powiązania z innymi projektami

Projekt nr 3. Wzmocnienie bioróżnorodności i rozwój zielonej infrastruktury na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Projekt nr 4. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.

Tabela 42. Projekty tworzące przedsięwzięcie zintegrowane nr 10

Lp.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjanta	Kwota dofinansowania (EUR)
10.1.	Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie	Gmina Miasta Tarnowa	9 000 000,00

Lista projektów wchodzących w skład przedsięwzięcia zintegrowanego nr 10 planowanych do złożenia w ramach CS 5i w trybie konkursowym

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
10.1. Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie	Gmina Miasta Tarnowa wraz z partnerami z Aglomeracji Tarnowskiej	Rozwój infrastruktury do potrzeb zrównoważonej turystyki i stworzenia ponadlokalnej oferty turystycznej, tematycznie zintegrowanej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe regionu tarnowskiego i Tarnowa.	Działanie FEMP.07.02 ZIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich. Typ projektu C. Oferta turystyczna. Projekt będzie spełniał wszystkie warunki wskazane w programie, linii demarkacyjnej i dokumentach programowych.	FEM 5(i) Wsparcie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	9 000 000,00	Okres realizacji: 2026-2029 Planowany termin gotowości do złożenia wniosku o dofinansowanie: IV kwartał 2024 roku	Miasto Tarnów pełni istotną rolę w funkcji turystycznej całego obszaru SAT. Znajdują się tu liczne obiekty zabytkowe, miasto oferuje bogatą ofertę kultury. Powstałe w Tarnowie Multimedialne Centrum Informacji Turystycznej – Visitor Center wraz z Małopolskim Centrum Winiarstwa pełnić będzie rolę integracyjną i promocyjną dla oferty turystycznej zarówno miasta jak też gmin z obszaru SAT. Stanie się ważną atrakcją turystyczną, w której prezentowane będzie dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze.

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ beneficjentów/ partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem	Planowane źródło finansowania	Maksymalna wartość wkładu UE (EUR)	Planowany maksymalny okres realizacji i termin złożenia wniosku o dofinansowanie	Powiązanie z innymi projektami/ wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
							Na terenie gmin z obszaru Aglomeracji Tarnowskiej powstaną komplementarne rozwiązania, tj. atrakcje turystyczne oraz infrastruktura turystyczna. Całość projektu przyczyni się do wypromowanie całego obszaru SAT pod marką EnoTarnowskie.

4. Źródła finansowania projektów ZIT SAT

4.1. Obszary wsparcia w ramach Funduszy Europejskich dla Małopolski (FEM)

Partnerzy ze Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska dokonali wyboru obszarów wsparcia, które korespondują z celami szczegółowymi dokumentu „Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027”.

Tabela 43. Priorytety i cele szczegółowe Funduszy Europejskich dla Małopolski ujęte w Strategii ZIT SAT

Fundusz	Priorytet	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcia zintegrowane	Max. Kwota wsparcia (EUR)
EFRR	Priorytet 2. Fundusze europejskie dla środowiska	Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Projekt zintegrowany 1. Rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	6 262 235,00
EFRR	Priorytet 2. Fundusze europejskie dla środowiska	Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Projekt zintegrowany 2. Modernizacja systemu gospodarki odpadami Aglomeracji Tarnowskiej	10 146 736,00
EFRR	Priorytet 2. Fundusze europejskie dla środowiska	Cel szczegółowy 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Projekt zintegrowany 3. Wzmocnienie bioróżnorodności i rozwój zielonej infrastruktury na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	1 808 704,00
EFRR	Priorytet 3. Fundusze europejskie dla	Cel szczegółowy 2(viii) wspieranie zrównoważonej	Projekt zintegrowany 4. Rozwój	11 907 809,50

Fundusz	Priorytet	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcia zintegrowane	Max. Kwota wsparcia (EUR)
	transportu miejskiego	multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	
EFRR	Priorytet 5. Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną	Cel szczegółowy 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia	Projekt zintegrowany 5. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej	11 369 706,50
EFS	Priorytet 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego	Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia	Projekt zintegrowany 6. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wychowania przedszkolnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej Projekt zintegrowany 7. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia ogólnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	4 425 554,00 W tym: Projekt zintegrowany nr 6 - 2 128 753,00 Projekt zintegrowany nr 7 – 2 296 801,00
EFS	Priorytet 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego	Cel szczegółowy 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia	Projekt zintegrowany 8. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej.	3 773 211,00
EFS		Cel szczegółowy 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu	Projekt zintegrowany 9. Zwiększenie dostępu do usług	8 186 787,00

Fundusz	Priorytet	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcia zintegrowane	Max. Kwota wsparcia (EUR)
		do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług	społecznych na terenie Aglomeracji Tarnowskiej	

Tabela 44. Priorytety i cele szczegółowe Funduszy Europejskich dla Małopolski ujęte w Strategii ZIT SAT dotyczące projektów w trybie konkursowym

Fundusz	Priorytet	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcia zintegrowane	Max. Kwota wsparcia (EUR)
EFRR	Priorytet 7. Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych	5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	Projekt zintegrowany 10. Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie	9 000 000,00

Tabela 45. Podział alokacji i środków dedykowanych realizacji Strategii ZIT SAT w odniesieniu do typów projektów w Funduszach dla Małopolski

Działanie i typ projektu	Kwota (EUR)
FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT Typ projektu A. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych, w tym budowa lub przebudowa oczyszczalni ścieków oraz rozwój	4 407 431,00
FEMP.02.24 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT Typ projektu B. Zwiększenie efektywności systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody	1 854 804,00
FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT Typ projektu A. Budowa, rozbudowa, przebudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	2 146 736,00
FEMP.02.25 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT Typ projektu B. Budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych	8 000 000,00

Działanie i typ projektu	Kwota (EUR)
FEMP.02.26 Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach – ZIT Typ projektu A. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury w miastach	1 808 704,00
FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT Typ projektu A. Transport miejski	11 807 809,50
FEMP.03.01 Transport miejski – ZIT Typ projektu B. Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej	100 000,00
FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu A. wsparcie infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP), z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	10 329 678,50
FEMP.05.05 Infrastruktura edukacji – ZIT. Typ projektu D. zwiększenie dostępności szkół podstawowych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie ogólne	1 040 028,00
Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT Typ projektu A. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej	1 450 938,00
Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT Typ projektu B. Tworzenie miejsc przedszkolnych	100 000,00
Działanie FEMP.06.29 Wsparcie wychowania przedszkolnego – ZIT Typ projektu C. Dwujęzyczny maluch	577 815,00
FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT Typ projektu A. edukacja włączająca w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne	1 378 079,00
FEMP.06.30 Wsparcie kształcenia ogólnego – ZIT Typ projektu B. podniesienie jakości kształcenia ogólnego	918 722,00
FEMP.06.31 Wsparcie kształcenia zawodowego – ZIT Typ projektu A. Podniesienie jakości kształcenia zawodowego	3 773 211,00
Działanie FEMP.06.33 Wsparcie usług społecznych w regionie – ZIT Uwaga: nie określono kwot przypadających na typy projektów.	8 186 787,00
RAZEM	57 880 741,00
Dodatkowe środki planowane do pozyskania w ramach otwartych naborów przez ZIT Tarnów FEMP.07.02 ZIT - Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach miejskich. Typ projektu C. Oferta turystyczna	9 000 000,00

5. Warunki i procedury, w tym tryb wyboru projektów, obowiązujące w realizacji Strategii ZIT

5.1. Procedura opracowania i przyjęcia Strategii, w tym jej aktualizacji

W poniższej tabeli przedstawiono kluczowe etapy działań, które związane były z opracowaniem i przyjęciem Strategii ZIT.

Tabela 46. Czynności związane z opracowaniem Strategii ZIT

Termin	Czynności związane z opracowaniem i aktualizacją Strategii ZIT
Marzec 2022 r. – wrzesień 2024 r.	Opracowanie wspólnie przez partnerów Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska, z uwzględnieniem modelu partycypacyjnego, projektu Strategii ZIT, przy współpracy z Radą Konsultacyjną.
Sierpień 2023 r.	Konsultacje społeczne i opiniowanie projektu Strategii ZIT w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
Wrzesień 2023 r.	Opracowanie sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji zawierającego zbiorcze zestawienie uwag wraz ze sposobem rozstrzygnięcia
Sierpień 2024 r.	Ponowne konsultacje społecznej projektu Strategii ZIT.
Wrzesień 2024 r.	Opracowanie sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji zawierającego zbiorcze zestawienie uwag wraz ze sposobem rozstrzygnięcia
Wrzesień 2024 r.	Opiniowanie Strategii ZIT przez Radę Konsultacyjną.
Wrzesień 2024 r.	Przyjęcie Strategii ZIT uchwałą Walnego Zebrania Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.
Październik 2024 r.	Opracowanie podsumowania Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uwzględniającego zgłoszone uwagi i opinie organów ochrony środowiska.
Październik 2024 r.	Przekazanie do IZ PR przyjętej przez Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska Strategii ZIT, opiniowanie Strategii ZIT zgodnie z art. 34, ust. 6 pkt. 2 ustawy wdrożeniowej.

Źródło: opracowanie własne

Partnerzy Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska zakładają możliwość aktualizacji Strategii ZIT. Poniżej przedstawiono procedurę, która będzie obowiązywać przy aktualizacji zapisów Strategii ZIT.

Tabela 47. Czynności związane z aktualizacją Strategii ZIT

Czynności związane z aktualizacją Strategii ZIT
Identyfikacja potrzeby, możliwości i zakresu zmiany/zmian w Strategii ZIT.
Opracowanie i przyjęcie przez Zebranie Walne Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska harmonogramu prac nad przyjęciem zmian w Strategii ZIT.
Informacja do członków Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska oraz IZ ws. harmonogramu prac nad przyjęciem zmian w Strategii ZIT MK 2021-2027
Zaproszenie gmin z Aglomeracji Tarnowskiej do zgłaszania zmian do Strategii ZIT.
Weryfikacja i potwierdzenie możliwości wprowadzenia zmian przez Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska, w tym konsultacje z gminami zgłaszającymi zmiany do Strategii mające na celu takie określenie zakresu danego projektu, który w największym stopniu przyczyni się do realizacji celów Strategii ZIT.
Poinformowanie gmin zgłaszających zmiany o pozytywnym/negatywnym wyniku weryfikacji.
Opracowanie zmienionej wersji Strategii ZIT.
Konsultacje społeczne i opiniowanie projektu Strategii ZIT w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
Opracowanie sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji zawierającego zbiorcze zestawienie uwag wraz ze sposobem rozstrzygnięcia
Opiniowanie Strategii ZIT przez Radę Konsultacyjną.
Przyjęcie Strategii ZIT uchwałą Walnego Zebrania Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.
Opracowanie podsumowania Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uwzględniającego zgłoszone uwagi i opinie organów ochrony środowiska.
Przekazanie do IZ PR przyjętej przez Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska Strategii ZIT, opiniowanie Strategii ZIT zgodnie z art. 34, ust. 6 pkt. 2 ustawy wdrożeniowej.

Źródło: opracowanie własne

5.2. Wybór projektów

Tryb niekonkurencyjny

Niekonkurencyjny tryb wyboru projektów zastosowano dla projektów mających strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju Aglomeracji Tarnowskiej w obszarach wsparcia przeznaczonych dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Funduszach Europejskich dla Małopolski 2021-2027. Wskazane w Strategii ZIT SAT przedsięwzięcia zostały wytypowane w trakcie prac nad Strategią w ramach wewnętrznego procesu doboru i oceny projektów przeprowadzanego przez wszystkie gminy zrzeszone w Stowarzyszeniu Aglomeracja Tarnowska.

Procedura wewnętrznego wyboru projektów niekonkurencyjnych

Lista projektów, które tworzą przedsięwzięcia zintegrowane powstała w wyniku współpracy partnerów zrzeszonych w Stowarzyszeniu Aglomeracja Tarnowska, przy uwzględnieniu wyników i uzgodnień w ramach procedury konsultacji społecznych i opiniowania ich w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Lista projektów została sporządzona na podstawie wewnętrznej procedury wyboru propozycji projektów zgłoszonych przez wszystkie samorządy zrzeszone w Stowarzyszeniu Aglomeracja Tarnowska.

Zebranie propozycji projektów

W ramach pierwszego etapu prac nad doborem projektów i ich integracją wszyscy partnerzy Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska przesłali fiszki projektowe, zawierające informacje niezbędne do późniejszej oceny i integracji projektów. Dane ujęte w fiszkach dotyczyły m.in.: danych Podmiotu realizującego (Jednostki Samorządu Terytorialnego), tytułu projektu, zakresu przedmiotowego projektu, terminu realizacji, powiązania z obszarami wsparcia, kwoty dofinansowania projektu, jak też wpływu i oddziaływania projektu na wspólne cele rozwojowe Aglomeracji Tarnowskiej (spójność z celami rozwoju określonymi w Strategii ZIT).

Weryfikacja projektów

Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska, przy wsparciu ekspertów zewnętrznych, przeprowadziło selekcję fiszek projektowych zgłoszonych w ramach prac nad Strategią. Projekty musiały być zgodne z określonymi celami Strategii ZIT SAT, wpisywać się w możliwe obszary wsparcia dedykowane instrumentom ZIT, odnosić się do zdiagnozowanych potrzeb i problemów rozwojowych (zawartych w części diagnostycznej Strategii ZIT SAT), określać wskaźniki produktu i rezultatu, a także mieścić się w ramach kwot przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach ZIT, a ich realizacja musiała się zakończyć w odpowiednim przedziale czasowym. Kluczowe było również stwierdzenie

możliwości połączenia projektów w przedsięwzięcia zintegrowane oraz/ lub określenie czy projekt nosi znamiona zintegrowanego.

Powyższe kryteria są kryteriami zerojedynkowymi niespełnienie któregokolwiek kryterium powoduje wykluczenie projektu z dalszej oceny.

Tabela 48. Kryteria wyboru dla projektów wybieranych w sposób niekonkurencyjny

Nazwa Kryterium	Spełnienie warunku
Zgodność projektu z celami Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	TAK/NIE Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem
Zgodność projektu z wyznaczonymi obszarami wsparcia oraz możliwymi priorytetami inwestycyjnymi określonymi w Programie Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027	TAK/NIE Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem
Zgodność zakresu projektu z zidentyfikowanymi problemami rozwojowymi	TAK/NIE Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem
Powiązanie projektu JST z innymi projektami oraz/ lub cechy świadczące o tym, iż projekt jest projektem zintegrowanym lub umożliwia utworzenie wiązki projektów zintegrowanych.	TAK/NIE Niespełnienie kryterium skutkuje negatywną oceną strategiczną wniosku i jego odrzuceniem

Procedura wyborów projektów w sposób niekonkurencyjny będzie miała zastosowanie przy ewentualnej aktualizacji listy projektów. Każdorazowe zmiany w liście projektów przedstawionych w Komponencie ZIT będą wiązały się z koniecznością ponownego zaopiniowania dokumentu przez Instytucję Zarządzającą RPO.

6. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

W rozdziale przedstawiono zasady oraz opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w przygotowanie dokumentu i jego realizację, uwzględniając podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Założenia komunikacji z partnerami społecznymi

Na poziomie społecznym należy uwzględnić potrzebę upowszechniania informacji na temat Strategii ZIT SAT oraz aktualnego poziomu jej realizacji. Aby skutecznie przeprowadzić proces upowszechniania Strategii, dokument Strategii oraz raporty monitoringu i ewaluacji powinny być udostępnione na stronach wszystkich członków Stowarzyszenia. Upowszechnianie Strategii oraz rezultatów jej wdrażania będzie odbywało się także m. in. poprzez wykorzystanie mediów lokalnych.

Planowanie i wdrażanie Strategii w dialogu z interesariuszami pozwala na skuteczne wpływanie na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne. Umożliwi to również zarządzanie rozwojem Aglomeracji Tarnowskiej w kolejnych latach ponad występującymi w środowiskach lokalnych ewentualnymi naturalnymi rozbieżnościami interesów, co będzie ważnym czynnikiem wzmacniającym kapitał społeczny Aglomeracji Tarnowskiej.

Zasady współpracy z partnerami przy realizacji Strategii

Poza Partnerami Stowarzyszenia we wdrażanie, a także aktualizację Strategii ZIT SAT, zostaną zaangażowane bezpośrednio i pośrednio różne grupy interesariuszy, a w tym:

- jednostki organizacyjne samorządów, w tym jednostki budżetowe, spółki komunalne,
- samorządowe instytucje kultury,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- podmioty działające na rzecz ochrony środowiska,
- podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci,
- pozostałe podmioty pożytku publicznego nie wymienione powyżej,

- uczelnie wyższe,
- instytucje okołobiznesowe,
- inne podmioty, które włączą się w realizację projektów zintegrowanych Strategii ZIT SAT jako partnerzy współuczestniczący.

Kluczowa dla sukcesu we wdrożeniu zapisów Strategii jest efektywna komunikacja pomiędzy Partnerami Stowarzyszenia i pozostałymi partnerami społeczno-gospodarczymi oraz czytelne zasady współpracy wskazane poniżej:

- pomocniczości,
- suwerenności stron,
- uczciwej konkurencji,
- efektywności,
- jawności,
- partnerstwa,
- respektowania odmiennych opinii na wspólne sprawy,
- prawa do krytyki.

Celami współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi są:

1. Skuteczna realizacja Strategii ZIT SAT.
2. Włączenie społeczności Aglomeracji Tarnowskiej, w szczególności podmiotów z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego w działania na rzecz realizacji Strategii ZIT SAT.
3. Wzmacnianie sieci współpracy pomiędzy Partnerami Stowarzyszenia.
4. Zwiększenie poczucia tożsamości mieszkańców Aglomeracji Tarnowskiej.

Bardzo ważna jest akceptacja celów przez wszystkich Partnerów Stowarzyszenia.

Rada Konsultacyjna Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Narzędziem współpracy i zaangażowania partnerów społecznych w tworzenie i realizację zintegrowanych inwestycji terytorialnych w Aglomeracji Tarnowskiej jest Rada Konsultacyjna. W marcu 2022 r. przeprowadzony został nabór na członków Rady Konsultacyjnej za pośrednictwem partnerów Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.

Rada Konsultacyjna została powołana uchwałą Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska z dnia 1 kwietnia 2022 r. na podstawie § 15 p. 11 Statutu Stowarzyszenia.

Reprezentacja Rady Konsultacyjnej uwzględnia udział partnerów społecznych i gospodarczych oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji, prowadzących działalność na terenie gmin Aglomeracji Tarnowskiej.

Celem Rady Konsultacyjnej jest wyrażanie opinii, podejmowanie inicjatyw, proponowanie rozwiązań odnoszących się do Strategii ZIT SAT. Do zadań Rady należy w szczególności:

- opiniowanie projektu Strategii ZIT SAT,
- opiniowanie projektów ujmowanych w Strategii ZIT SAT,
- konsultowanie i proponowanie zmian Strategii ZIT SAT,
- udział w procesie monitorowania postępów wdrażania Strategii ZIT SAT.

17 października 2022 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Konsultacyjnej, na którym członkowie zostali zapoznani z założeniami strategii ZIT i dokumentami programowymi. Rada Konsultacyjna ustaliła, iż będzie się spotykać co najmniej raz na kwartał. Ustalono również, iż Rada na bieżąco będzie otrzymywała informacje na temat prac nad Strategią ZIT, z prawem wnoszenia uwag. W celu sprawnej komunikacji pomiędzy członkami Rady Konsultacyjnej uruchomiono na komunikatorze WhatsApp wewnątrz kanał dedykowany jej działalności.

Członkowie Rady Konsultacyjnej uczestniczyli aktywnie w pracach warsztatowych i konsultacyjnych nad Strategią ZIT, z możliwością wnoszenia uwag do treści dokumentu.

30 września 2024 r. Rada Konsultacyjna Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska na posiedzeniu wydała pozytywną opinię co do Strategii ZIT SAT.

Tabela 49. Rada Konsultacyjna Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska

Lp.	Imię i nazwisko	Organizacja/ funkcja społeczna	Gmina	Obszar działalności	Typ partnera zgodnie z ustawą wdrożeniową
1.	Ryszard Półtorak	Przewodniczący Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Tarnowa	Tarnów	Organizacja przedsiębiorców	Partner gospodarczy
2.	Dorota Rykała	Członek Stowarzyszenia Promocja Rozwój Obywatel ProTarnów	Tarnów	Organizacja działająca na rzecz równości, mniejszości seksualnych, włączenia grup wykluczonych, promocji miasta, pomocy socjalnej, świadomości obywatelskiej, osób starszych, sportu i łączenie pokoleń	Partner społeczny, Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji

Lp.	Imię i nazwisko	Organizacja/ funkcja społeczna	Gmina	Obszar działalności	Typ partnera zgodnie z ustawą wdrożeniową
3.	Beata Partyńska	Członek Stowarzyszenia Pomocna Dłoń	Dąbrowa Tarnowska	Organizacja prowadzi placówki warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowy dom samopomocy seniorom, ośrodek rewitalizacyjno wychowawczy w Sutkowie	Partner społeczny, Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji
4.	Marcin Szymczyk	Członek OSP Zborowice	Ciężkowice	Bezpieczeństwo publiczne, przeciwdziałania klęskom żywiołowym i zagrożeniom środowiskowym, ochrona środowiska	Partner społeczny, Podmiot działający na rzecz ochrony środowiska
5.	Anna Brzezińska	Członek Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Lisia Góra	Lisia Góra	Organizacja promująca działalność społeczną, społeczeństwo obywatelskie, lokalne inicjatywy społeczne	Partner społeczny, Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie
6.	Michał Kot	Członek OSP Pleśna	Pleśna	Bezpieczeństwo publiczne, przeciwdziałania klęskom żywiołowym i zagrożeniom środowiskowym, ochrona środowiska	Partner społeczny, Podmiot działający na rzecz ochrony środowiska
7.	Joanna Kopeć	Członek Stowarzyszenia Przyjaciele Rycerza Radło	Radłów	Obszarami działania stowarzyszenia są edukacja, oświata, kultura, ochrona	Partner społeczny,

Lp.	Imię i nazwisko	Organizacja/ funkcja społeczna	Gmina	Obszar działalności	Typ partnera zgodnie z ustawą wdrożeniową
				środowiska, prawa człowieka, sport i ochrona zdrowia	Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie. Podmiot działający na rzecz ochrony środowiska
8.	Katarzyna Niemiec	Członek Stowarzyszenia Razem dla Jonin	Ryglice	Obszarami działalności stowarzyszenia są edukacja i kultura	Partner społeczny, Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie
9.	Szymon Witek	Członek Stowarzyszenia Rzepiennik Jutra	Rzepiennik Strzyżewski	Działalność na rzecz równych szans i edukacji	Partner społeczny, Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji
10.	Danuta Flumenchaft	Pracownik Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Skrzyszowie	Skrzyszów	Działalność na rzecz edukacji, promocji czytelnictwa	Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji

Lp.	Imię i nazwisko	Organizacja/ funkcja społeczna	Gmina	Obszar działalności	Typ partnera zgodnie z ustawą wdrożeniową
11.	Anita Serafin	Członkini Koła Gospodyń Wiejskich "Marysieńki" w Szerzynie	Szerzyny	Rozwój przedsiębiorczości na wsi, rozwój środowisk wiejskich	Partner społeczny
12.	Adam Flaga	Funkcja społeczna związana z działalnością z radzie pożytku publicznego	Gmina Tarnów	Rada pożytku publicznego	Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie.
13.	Jarosław Mirek	Funkcja społeczna związana z działalnością w klubie sportowym Alfa Siedliska	Tuchów	Sport	Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie.
14.	Paweł Dąbrowski	Działacz społeczny	Wierzchosławice	Aktywność społeczna	Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie.
15.	Joanna Kabat	Pracownik Gminnego Centrum Kultury w Wietrzychowicach	Wietrzychowice	Kultura	Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji
16.	Wioletta Śmistek	Pracownik samorządowy	Wojnicz	Inwestycje w sferze publicznej	-
17.	Barbara Żychowska	Przedstawiciel Samarytańskiej Federacji Organizacji Pozarządowych	Zakliczyn	Włączenie społeczne, promocja wolontariatu, wsparcia osób potrzebujących włączenia społecznego	Partner społeczny, Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw

Lp.	Imię i nazwisko	Organizacja/ funkcja społeczna	Gmina	Obszar działalności	Typ partnera zgodnie z ustawą wdrożeniową
					podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji
18.	Maria Skrabacz	Działacz społeczny	Żabno	Aktywność społeczna	Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie.
19.	Agnieszka Hulka	Pracownik Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - Zakład Aktywności Zawodowej "Słoneczne Wzgórze"	Tarnów	Niepełnosprawni, opieka wytchnieniowa	Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji
20	Mateusz Śliwa	Przedstawiciel Fundacji RuszSię	Tarnów	Włączenie społeczne, działalność na rzecz osób wykluczonych	Partner społeczny, Podmiot reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, Podmiot odpowiedzialny za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji

Źródło: Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska

Opis procesu konsultacji społecznych Strategii ZIT SAT

W ramach prac związanych z przygotowaniem Strategii ZIT SAT przeprowadzono w dniach 22-23 listopada 2022 dwa warsztaty strategiczne, z przedstawicielami partnerów stowarzyszenia reprezentujących poszczególne jednostki samorządu terytorialnego oraz z reprezentantami biznesu, nauki, kultury, organizacji społecznych. W ramach warsztatów omawiano wyzwania rozwojowe Aglomeracji Tarnowskiej, wypracowywano cele strategiczne Strategii ZIT SAT, pozyskiwano informacje dotyczące priorytetów i kierunków działań, z uwzględnieniem wymiaru lokalnego. W wyniku pracy warsztatowej oraz dyskusji na forum zdefiniowano obszary, na których należy się skoncentrować przygotowując projekty zintegrowane.

Angażowanie partnerów społeczno-gospodarczych jest istotnie nie tylko na etapie przygotowania strategii, ale także na etapie jej realizacji.

W dniach od 23 lipca do 15 sierpnia 2023 r. trwały konsultacje społeczne projektu Strategii ZIT SAT.

Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska, na podstawie art. 34 ust. 6 pkt 2 oraz art. 34 ust. 15 pkt 6 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. 2022 poz. 1079), art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021r. (Dz. U. UE.L. 2021.231.159), art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2023, poz. 1094 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 Statutu Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska, prowadziło konsultacje społeczne projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska oraz prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.

Uwagi, wnioski i opinie do projektu Strategii ZIT mógł złożyć każdy, w terminie do 15 sierpnia 2023 r. z wykorzystaniem:

- formularza uwag w pliku WORD poprzez pocztę elektroniczną na adres: strategia@aglomeracja.tarnow.pl, lub,
- wydrukowanego formularza uwag przesłanego drogą pocztową na adres: 33-100 Tarnów, ul. Mickiewicza 2.

Projekt Strategii ZIT SAT został umieszczony na stronie www każdej z gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska. Projekt Strategii wraz z informacją o możliwości wnoszenia uwag został wysłany do ponad 350 partnerów społecznych reprezentujących min. społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

W określonym terminie wpłynęło 30 uwag i wniosków. W większości zostały one pozytywnie rozpatrzone, co skutkowało wprowadzeniem zmian do projektu dokumentu. Uwagi dotyczyły zarówno kwestii związanych z zakresem przedsięwzięć, jak też opisów ujętych w części diagnostycznej. Problemem poruszonym na konsultacjach było między innymi wskazanie, iż projekty z zakresu kształcenia zawodowego realizowane będą nie tylko na terenie Tarnowa, ale także na terenie innych miejscowości, których organem prowadzącym jest Powiat Tarnowski (red. ostatecznie Powiat Tarnowski jako organ prowadzący wystąpił o wsparcie finansowe w ramach konkursu ogólnego, co skutkuje tym, iż w ramach ZIT realizowane będą działania w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa). Część uwag dotyczyła wymiaru mobilności. Zauważono, iż wskazane do realizacji przedsięwzięcia nie obejmują szerszej perspektywy rozwoju mobilności, który odnosi się do systemu komunikacji w obrębie całej aglomeracji. W tym względzie partnerzy podjęli decyzję o konieczności opracowania Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.

W dniu 8 marca 2024 r. przeprowadzono warsztat strategiczny dedykowany mobilności, w którym udział wzięli przedstawiciele wszystkich jednostek wchodzących w skład ZIT SAT.

Podczas warsztatu omówiono proces planowania zrównoważonej mobilności dla całego obszaru ZIT SAT. Przedyskutowano dotychczas wypracowane założenia i projekty zintegrowane pod kątem zrównoważonej mobilności. Omówiono także wyniki przeprowadzonych badań wśród mieszkańców dotyczących mobilności (załącznik nr 1 do Strategii ZIT).

W dniach od 2 lutego do 26 marca 2024 r. przeprowadzono badania wśród mieszkańców Aglomeracji Tarnowskiej dot. preferencji mobilności.

Mieszkańców Aglomeracji Tarnowskiej oraz osoby przemieszczające się na analizowanym obszarze zapytano o ich preferencje i zwyczaje dotyczące mobilności, a także o problemy komunikacyjne, jakie dostrzegają. Badanie miało formę ankiety internetowej, udostępnionej do wypełniania w dniach od 2 lutego do 26 marca 2024 roku. W tym czasie zebrano odpowiedzi od 1222 osób o różnych preferencjach i z różnych grup wiekowych. Zebrane wyniki posłużyły do określenia zachowań transportowych uczestników ruchu,

zdiagnozowania problemów dotyczących mobilności oraz do wskazania kierunków rozwoju zrównoważonej mobilności na obszarze SAT.

W dniach od 19 do 26 sierpnia 2024 r. trwały ponowne konsultacje społeczne projektu Strategii ZIT SAT.

Konsultacje prowadzono ze względu na zmiany, jakie wprowadzono do treści dokumentu Strategii ZIT SAT po uwzględnieniu uwag i opinii członków ZIT, partnerów społecznych oraz opinii roboczych Instytucji Zarządzającej, w szczególności odnoszących się do poziomu alokacji finansowych.

W trakcie konsultacji wpłynęło 26 uwag, z których zdecydowana większość została uwzględniona. Uwagi dotyczyły w większym stopniu części odnoszącej się do projektów. Zwracano uwagę m. in. na terminy realizacji projektów. Dokonano zmian nazw niektórych projektów oraz niewielkich modyfikacji ich zakresów.

Raport z konsultacji prowadzonych w terminie od 23 lipca do 15 sierpnia 2023 r. oraz od 19 do 26 sierpnia 2024 r. stanowi załącznik nr 2 do Strategii ZIT SAT.

7. Monitoring i ewaluacja Strategii ZIT SAT

MONITORING

System wdrażania Strategii ZIT SAT należy rozpatrywać na poziomie organizacyjnym i merytorycznym.

Na poziomie organizacyjnym działania i projekty zintegrowane realizujące cele Strategii ZIT SAT będą prowadzone przez poszczególne jednostki samorządowe, które uczestniczą w Stowarzyszeniu oraz inne włączone instytucje publiczne, sektor prywatny oraz pozarządowy.

Zarządzanie realizacją Strategii ZIT SAT prowadzone będzie przez Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.

Do realizacji Strategii ZIT SAT niezbędne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnych przez poszczególne samorządy i podległe im jednostki oraz włączone przez nie inne instytucje publiczne, podmioty sektora prywatnego i organizacje pozarządowe,
- wspólnych z udziałem członków Stowarzyszenia,

Kluczowym zakresem monitoringu będzie stan przygotowania projektów do realizacji wynikających ze Strategii ZIT SAT. Rezultatem monitoringu będą zatem działania zaradcze w sytuacji opóźnień w tym zakresie.

Na poziomie merytorycznym będzie prowadzony monitoring wartości wskaźników przypisanych do celów Strategii ZIT SAT oraz projektów zintegrowanych. W ramach ewaluacji efekty Strategii będą powiązane również z korzyściami społecznymi i gospodarczymi.

Dane do wyliczania wskaźników będą pozyskiwane z następujących źródeł:

- dane gromadzone w wydziałach merytorycznych i jednostkach organizacyjnych samorządów tworzących Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska,
- danych od innych podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii ZIT SAT,
- dostępne statystyki publiczne.

Przedmiotem monitoringu będą wynikające ze Strategii ZIT SAT projekty i efekty mierzone wskaźnikami, zaś ewaluacja obejmie dodatkowo również kontekst społeczno-gospodarczy w ocenie tych efektów. Monitoring realizacji poszczególnych projektów Strategii odbywać się będzie w oparciu o przypisane do nich mierzalne wskaźniki. Monitoring będzie obejmował:

zbieranie i selekcjonowanie informacji, wskazanie jednostek odpowiedzialnych za pozyskiwanie, gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji niezbędnych do wyliczania wskaźników monitoringu.

Monitoring będzie polegał na prowadzeniu w sposób ciągły obserwacji procesu realizacji Strategii ZIT SAT, w tym rezultatów jakie ona przynosi i będzie ważnym elementem zarządzania rozwojem Aglomeracji Tarnowskiej.

Sposób prowadzenia monitoringu

Podsystem monitoringu określa:

1) Źródła, częstotliwość pozyskiwania informacji.

Niezbędne jest wykorzystywanie różnych źródeł informacji. Część informacji będzie pozyskiwana z istniejących systemów monitoringu i wyspecjalizowanych instytucji, w tym GUS. Zasadne będzie także zorganizowanie pozyskiwania informacji z innych instytucji.

Istotnym źródłem informacji będą poszczególni partnerzy realizujący projekty wynikające ze Strategii ZIT SAT. Dotyczy to przede wszystkim informacji na temat stanu realizacji projektów oraz informacji nt. planowanych płatności.

Pozyskiwanie danych dla potrzeb monitoringu Strategii ZIT SAT będzie dokonywane w dynamice odpowiadającej realizacji poszczególnych projektów, w miarę możliwości na bieżąco (osiąganie produktów i rezultatów), a w przypadku danych pochodzących ze statystyk publicznych corocznie.

2) Sposób gromadzenia, przetwarzania, porządkowania i przechowywania informacji.

Gromadzenie, weryfikacja oraz przetwarzanie i przechowywanie danych dla potrzeb monitoringu będzie dokonywane przez Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska. Wykorzystywane jako źródła informacji będą cyklicznie przygotowywane w jednostkach samorządu terytorialnego oraz jednostkach im podległych dane sprawozdawcze odpowiednio do potrzeb przyjętych wskaźników oraz informacji nt. stanu przygotowania i realizacji projektów wynikających ze Strategii ZIT SAT, jak też planowanych płatności. Opracowanie raportów z monitoringu będzie realizowane przez Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.

a) Raporty okresowe

Zakres raportu będzie obejmował wszystkie działania Strategii ZIT SAT oraz wskaźniki monitorowania. Będzie on wykorzystywany do bieżącego zarządzania wdrażaniem Strategii ZIT SAT przez wszystkie jednostki odpowiedzialne za realizację przypisanych im projektów.

Raport będzie przedkładany do informacji wszystkich członków Stowarzyszenia oraz będzie udostępniany na stronach internetowych. Częstotliwość przygotowywania takich raportów zostanie uzgodniona z IZ w porozumieniu regulującym zasady wdrażania instrumentu.

b) Raporty doraźne

W sytuacji wystąpienia ważnych, niedających się przewidzieć okoliczności zewnętrznych o charakterze politycznym, ekonomicznym, społecznym, technologiczno-technicznym, ekologicznym (środowiskowym) i regulacyjnym (prawnym) lub okoliczności wewnętrznych, może być opracowany raport doraźny na podstawie jednorazowej decyzji podjętej przez Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska po wcześniejszej konsultacji ze wszystkimi Członkami Stowarzyszenia. Przeglądy doraźne swoim zakresem mogą objąć całość Strategii ZIT SAT lub jej część.

Rezultatem przeglądu doraźnego będzie raport zawierający oprócz części analitycznej wnioski i rekomendacje dotyczące potrzeby i zakresu ewentualnej aktualizacji Strategii ZIT SAT. Jednostką odpowiedzialną za opracowanie raportu z przeglądu doraźnego będzie Biuro Stowarzyszenia Aglomeracji Tarnowskiej.

3) Zasady udostępniania informacji z monitoringu

Dane zawarte w raportach okresowych z monitoringu będą udostępniane publicznie poprzez strony internetowe członków Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska.

Poniżej w tabeli zestawiono listę wskaźników, które korespondują z poszczególnymi przedsięwzięciami Strategii ZIT, które to z kolei przypisane są do celów Strategii ZIT. Umożliwia to ocenę wdrażania wspólnych celów Strategii ZIT. W kolejnej tabeli ujęto informacje nt. wartości wyjściowych i docelowych dla wybranych wskaźników.

Tabela 50. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowane nr 1.
Rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia.	Dodatkowa ludność podłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia w wyniku projektów objętych wsparciem (oczyszczalnie i rozbudowa sieci). Oczyszczanie ścieków II stopnia (wtórne) odnosi się do oczyszczania ścieków komunalnych głównie w procesie biologicznego oczyszczania zgodnie z warunkami dyrektywy 91/271/WE (zob. odniesienia). Wskaźnik może być również wykorzystywany przez projekty wspierające rozbudowę systemów odprowadzania ścieków. Dane z gmin realizujących projekty, tj. Lisia Góra, Radłów, Rzepiennik Strzyżewski.	R	0	730
2.	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę.	Ludność przyłączona do ulepszonej zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę w wyniku realizowanego projektu. Ulepszone zaopatrzenie w wodę interpretuje się w kategoriach dostępu (tj. nowych przyłączy do zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę), większej ilości wody dostarczanej do odbiorców, zmniejszenia straty wody oraz lepszej jakości wody. Norma UE dotycząca jakości wody do spożycia została określona w dyrektywie Rady 98/83/WE. Dane z gmin: Ciężkowice, Wierzchosławice, Zakliczyn.	R	0	15 000

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
3.	Liczba JCWP na terenie Aglomeracji SAT o dobrym stanie wód (dot. JCWP Biała od Binczarówki do Rostówki, Dunajec od Więckówki do ujścia, Dunajec od zb. Rożnów do Więckówki, Grabinka, Jastrzębianka, Kisielina, Olszynka, Ostruszanka, Paleśnianka, Rostówka, Rzepianka, Więckówka).	Liczba JCWP na terenie Aglomeracji SAT o dobrym stanie wód na terenie objętym inwestycjami, tj. 12 JCWP. Definicja wskaźnika: zły stan wód określony przez GIOŚ na podstawie wyników państwowego monitoringu wód powierzchniowych. Źródłem danych jest GIOŚ prezentujący oceny stanu wód wg JCWP.	R	0	12
4.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Liczba mieszkańców gmin korzystających ze wspartej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Łączna liczba mieszkańców gmin: Ciężkowice, Lisia Góra, Radłów, Rzepiennik Strzyżewski, Wierzchosławice, Zakliczyn.	P	0	66 tys.
5.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	6
6.	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociagowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę.	Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci wodociagowych w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Modernizacja odnosi się do znacznych ulepszeń mających na celu poprawę jakości wody i/lub zmniejszenie straty wody. Sieci wodociagowe muszą zostać fizycznie ukończone, aby mogły być liczone w ramach osiągniętych wartości. Nie uwzględnia się konserwacji i napraw. Dane z gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Wierzchosławice, Zakliczyn.	P	0	9000 mb
7.	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków. Modernizacja odnosi się do	P	0	10 000 mb

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
	zbiorowych systemów odprowadzania ścieków.	znaczących ulepszeń mających na celu eliminację wycieków itp. Sieci kanalizacyjne muszą zostać fizycznie ukończone, aby mogły być liczone w ramach osiągniętych wartości. (Zob. dyrektywę Rady 91/271/WE w odniesieniach). Nie uwzględnia się konserwacji i napraw. Dane z gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Lisia Góra, Radłów, Rzepiennik Strzyżewski, Wierzchosławice, Zakliczyn.			

Tabela 51. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 2. Modernizacja systemu gospodarki odpadami Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Odpady zbierane selektywnie.	Wskaźnik mierzy dodatkowy roczny łączny ciężar (w tonach) odpadów zbieranych selektywnie w związku z inwestycjami w obiekty do selektywnej zbiórki odpadów w ramach projektów objętych wsparciem. Definicja selektywnego zbierania odpadów – zob. RCO107 i dyrektywę 2008/98/WE w odniesieniach. Źródłem danych jest GUS (Bank Danych Lokalnych), prezentujący dane dot. masy zebranych odpadów selektywnie dla każdej z gmin z obszaru SAT. Konieczne jest sumowanie tych danych.	R	0 (łączna masa 40 675,32 t (2021 r.))	20 000,00 t (łączna masa 60 000,00 t)
2.	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów.	Całkowite inwestycje (wartość ogółem) w projekty objęte wsparciem w zakresie obiektów do	P	0 zł	51,5 mln zł

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		selektywnego zbierania odpadów. Selektywna zbiórka oznacza zbiórkę, w ramach której dany strumień odpadów obejmuje jedynie odpady jednego typu i o tym samym charakterze w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania (zob. dyrektywę 2008/98/WE w odniesieniach). Dane z gmin realizujących projekty, tj. Miasta Tarnowa, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tuchów, Wojnicz, Żabno.			
3.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu z zakresu gospodarki odpadami – tj. łączna liczba mieszkańców z terenu danej gminy, których dotyczyć będzie projekt. Dane z gmin realizujących projekty, tj. Miasta Tarnowa, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tuchów, Wojnicz, Żabno.	P	0	170 tys.
4.	Wspierane strategię zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	9

Tabela 52. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 3. Wzmocnienie bioróżnorodności i rozwój zielonej infrastruktury na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury.	Liczba mieszkańców gmin, na terenie których realizowana jest inwestycja w ramach projektu zintegrowanego.	R	0	43 tys.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		Dane z gmin realizujących projekty, tj. Ryglice, Wojnicz, Żabno.			
2.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu z zakresu wzmocnienia bioróżnorodności i rozwoju zielonej infrastruktury – tj. łączna liczba mieszkańców z terenu danej gminy, których dotyczyć będzie projekt. Dane z gmin realizujących projekty, tj. Ryglice, Wojnicz, Żabno.	P	0	43 tys.
3.	Wspierane strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	3

Tabela 53. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 4. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Liczba przewiezionych pasażerów przez MPK Tarnów.	Liczba pasażerów przewiezionych w ujęciu rocznym przez MPK Tarnów.	R	8,6 mln (2023 r.)	9,0 mln
2.	Liczba ludności korzystającej z nowych lub zmodernizowanych cyfrowych systemów transportu miejskiego.	Liczba pasażerów w miastach z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego finansowanymi w ramach projektów objętych wsparciem. Wskaźnik obejmuje systemy transportu publicznego dla pasażerów. Na potrzeby tego wskaźnika modernizacja odnosi się do integracji cyfrowych systemów transportu, przyjęcia nowych technologii oraz innych istotnych zmian do celów	R	0	8,8 mln

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		cyfryzacji systemu transportu miejskiego. Wyklucza się konserwację lub nieznaczne ulepszenia. Wskaźnik obejmuje również inteligentne systemy transportowe, rozumiane jako systemy, w których technologie informatyczne i komunikacyjne stosowane są w obszarze transportu drogowego, obejmującym infrastrukturę, pojazdy i użytkowników, oraz w zarządzaniu ruchem i zarządzaniu mobilnością, jak również do interfejsów z innymi rodzajami transportu. Dane odnoszą się do projektu realizowanego przez Gminę Miasto Tarnów.			
3.	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej finansowanej w ramach projektów objętych wsparciem. Definicja infrastruktury rowerowej znajduje się we wskaźniku RCO58. Wartość bazowa wskaźnika szacowana jest jako roczna liczba użytkowników infrastruktury w roku poprzedzającym rozpoczęcie interwencji i wynosi zero w przypadku nowej infrastruktury. Osiągnięte wartości są szacowane ex post pod względem liczby użytkowników korzystających z infrastruktury w roku następującym po fizycznym zakończeniu interwencji. Dane odnoszą się do projektu realizowanego przez Gminę Miasto Tarnów oraz Lisia Góra.	R	0	138 tys.
4.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu z zakresu zrównoważonej mobilności – tj. łączna liczba mieszkańców z terenu danej gminy, których dotyczyć będzie projekt. Projekty z zakresu zrównoważonej mobilności obejmują następujące gminy: Miasto Tarnowa,	P	0	250 tys.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Zakliczyn.			
5.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	13
6.	Wspierana infrastruktura rowerowa	Długość nowo wybudowanej lub znacznie zmodernizowanej dedykowanej infrastruktury rowerowej w ramach projektów objętych wsparciem. Infrastruktura rowerowa obejmuje obiekty rowerowe oddzielone od dróg dla ruchu drogowego lub innych części tej samej drogi środkami konstrukcyjnymi (krawężnikami, barierkami), ulice rowerowe, tunele rowerowe itp. W przypadku infrastruktury rowerowej z wydzielonymi jednokierunkowymi pasami (np. z każdej strony drogi) mierzona jest długość pasa ruchu. Dane odnoszą się do projektu realizowanego przez Gminę Miasto Tarnów (projekt 4.3. Budowa dróg i ścieżek rowerowych na terenie Tarnowa).	P	0	13 km
7.	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	Wskaźnik mierzy liczbę wybudowanych, przebudowanych i rozbudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych zapewniających możliwość przesiadania się pomiędzy środkami transportu publicznego lub pomiędzy systemami transportu publicznego i indywidualnego. Zintegrowany węzeł przesiadkowy – miejsce umożliwiające dogodną zmianę środka transportu wyposażone w niezbędną dla obsługi podróżnych infrastrukturę, w szczególności: miejsca postojowe, przystanki komunikacyjne, punkty sprzedaży biletów, systemy informacyjne umożliwiające zapoznanie się	P	0	5

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		zwłaszcza z rozkładem jazdy, linią komunikacyjną lub siecią komunikacyjną (art. 4 ust. 1 pkt 27 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym). Publiczny transport zbiorowy – powszechnie dostępny regularny przewóz osób wykonywany w określonych odstępach czasu i po określonej linii komunikacyjnej, liniach komunikacyjnych lub sieci komunikacyjnej (art. 4 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym). Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Pleśna, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tuchów, Wierzchosławice.			
8.	Liczba wspartych przystanków.	Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Dąbrowa Tarnowska, Rygllice, Tarnów, Zakliczyn.	P	0	4

Tabela 54. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 5. Wzmocnienie potencjału i dostępności infrastruktury edukacji i wychowania przedszkolnego w Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi w ramach projektów zrealizowanych w Strategii ZIT SAT. Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Dąbrowa Tarnowska, Pleśna, Rzepiennik	R	0	1100

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno.			
2.	Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na obszarze SAT	Dane GUS dotyczące liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego. GUS podaje dane dla poszczególnych gmin, które należy zsumować dla obszaru SAT.	R	10 362 (2021 r.)	12 000 (2029 r.)
3.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu z związanego z infrastrukturą edukacji i wychowania przedszkolnego – tj. łączna liczba mieszkańców z terenu danej gminy, których dotyczyć będzie projekt. Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Dąbrowa Tarnowska, Pleśna, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno.	P	0	127 tys.
4.	Wspierane strategię zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	15
5.	Liczba wspartych przedszkoli	Wskaźnik obejmuje liczbę przedszkoli, które zostały wybudowane, przebudowane, rozbudowane lub wyposażone w wyniku realizacji projektu. Wskaźnik nie obejmuje termomodernizacji, konserwacji i napraw budynków. Wskaźnikiem objęte są wszystkie rodzaje przedszkoli, w tym również: specjalne, integracyjne, z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, a także inne formy wychowania przedszkolnego. W przypadku gdy wsparciem objęte są zarówno przedszkole jak i jego filie, do wartości wskaźnika wliczana jest jedynie pojedyncza wartość.	P	0	13

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
6.	Liczba wybudowanych przedszkoli	Wskaźnik obejmuje liczbę przedszkoli, które zostały wybudowane lub rozbudowane w wyniku realizacji projektu. Wskaźnikiem objęte są wszystkie rodzaje przedszkoli, w tym również: specjalne, integracyjne, z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, a także inne formy wychowania przedszkolnego. W przypadku gdy wsparciem objęte są zarówno przedszkole jak i jego filie, do wartości wskaźnika wliczana jest jedynie pojedyncza wartość.	P	0	10
7.	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Wskaźnik odnosi się do liczby obiektów w ramach realizowanego projektu, które zaopatrzone w specjalne podjazdy, windy, urządzenia głośnomówiące, bądź inne udogodnienia (tj. usunięcie barier w dostępie, w szczególności barier architektonicznych) ułatwiający dostęp do tych obiektów i poruszanie się po nich osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności ruchowymi czy sensorycznymi. Jako obiekty należy rozumieć konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych (wg. def. PKOB). Należy podać liczbę obiektów, a nie sprzętów, urządzeń itp., w które obiekty zaopatrzone. Jeśli instytucja, zakład itp. składa się z kilku obiektów, należy zliczyć wszystkie, które dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wskaźnik mierzony w momencie rozliczenia wydatku związanego z wyposażeniem obiektów w rozwiązania służące osobom z niepełnosprawnościami w ramach danego projektu.	P	0	13

Tabela 55. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 6.
Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, wychowania przedszkolnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje w ramach projektów zrealizowanych w Strategii ZIT SAT. Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno).	R	0	140
2.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu związanego z wychowaniem przedszkolnym (EFS) – tj. łączna liczba mieszkańców z terenu danej gminy, których dotyczyć będzie projekt Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno).	P	0	192 tys.
3.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	25
4.	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej w ramach projektów realizowanych w Strategii ZIT SAT Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski,	P	0	2200

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		Skrzyszów, gmina Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno).			
5.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych w Strategii ZIT SAT Dane odnoszą się do projektów realizowanych przez gminy: Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno).	P	0	40

Tabela 56. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 7. Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia ogólnego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie ogólne)	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie ogólne), czyli uczestniczyli w edukacji w okresie realizacji projektów w ramach Strategii ZIT SAT. Dane dot. liczby uczniów szkół podstawowych z gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno.	R	0	4000

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
2.	Wyniki egzaminów 8 klas. w powiecie tarnowskim	Dane PKE z Krakowa odnoszące się do wyników egzaminów 8 klas dla szkół z powiatu tarnowskiego – jakoś średnia dla wszystkich gmin SAT.	R	Polski – 63% Matematyka – 59% Angielski – 67% (dane dla 2022 r.)	Polski – 65% Matematyka – 65% Angielski – 70% (prognoza dla 2029 r.)
3.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu związanego z edukacją podstawową (EFS) – tj. łączna liczba mieszkańców z terenu danej gminy, których dotyczyć będzie projekt. Dane dot. liczby uczniów szkół podstawowych z gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno.	P	0	180 tys.
4.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	28
5.	Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej	Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej w ramach projektów Strategii ZIT SAT. Dane dot. liczby szkół podstawowych z gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, gmina Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Żabno.	P	0	40

Tabela 57. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 8.
Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia zawodowego na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie zawodowe)	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie zawodowe), czyli uczestniczyli w edukacji w okresie realizacji projektów w ramach Strategii ZIT SAT.	R	0	290
2.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu związanego z edukacją zawodową (EFS) – tj. łączna liczba mieszkańców obszaru SAT.	P	0	300 tys.
3.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	1
4.	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem z obszaru SAT.	P	0	1040
5.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem z obszaru SAT.	P	0	1
6.	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem z obszaru SAT.	P	0	120
7.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich z obszaru SAT.	P	0	200

Tabela 58. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 9.
Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie Aglomeracji Tarnowskiej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług w ramach projektów realizowanych w Strategii ZIT SAT. Dane dot. liczby podmiotów z gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Lisia Góra, Gmina Miasta Tarnowa, Radłów, Skrzyszów, Szerzyny, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Zakliczyn, Żabno.	R	0	15
2.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu związanego ze zwiększaniem dostępu do usług społecznych. Dane dot. liczby mieszkańców gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Lisia Góra, Gmina Miasta Tarnowa, Radłów, Skrzyszów, Szerzyny, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Zakliczyn, Żabno.	P	0	285 tys.
3.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	15
4.	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie realizowanych w ramach projektu Strategii ZIT SAT. Dane dot. liczby osób z gmin realizujących projekty, tj. Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Gmina Tarnów, Lisia Góra, Gmina Miasta Tarnowa, Radłów,	P	0	10 tys.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
		Skrzyszów, Szerzyny, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Zakliczyn, Żabno.			

Tabela 59. Wartości wyjściowe i docelowe wskaźników rezultatu (R) i produktu (P) Strategii ZIT SAT dla Przedsięwzięcia zintegrowanego nr 10. Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę EnoTarnowskie

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wyjaśnienie (źródło danych, definicja wskaźnika)	Typ wskaźnik (P, R)	Wartość wyjściowa	Wartość docelowa (2029 r.)
1.	Turyści korzystający z noclegów na obszarze SAT na 1 tys. ludności	Turyści korzystający z noclegów na obszarze SAT na 1 tys. ludności. Dane GUS ujęte osobno dla powiatu tarnowskiego i miasta Tarnów. Jako dane wyjściowe przyjęto wartości dla 2019 r., czyli okresu sprzed pandemii COVID-19.	R	192 dla powiatu Tarnowskiego (2019 r.), 461 dla m. Tarnów (2019 r.)	250 dla powiatu Tarnowskiego (2029 r.), 600 dla m. Tarnów (2029 r.)
2.	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem.	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem w ramach projektów realizowanych w Strategii ZIT SAT.	R	0	50 tys.
3.	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem.	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych w Strategii ZIT SAT.	P	0	17
4.	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Liczba mieszkańców objęta efektem zrealizowanego projektu związanego turystyką – tj. łączna liczba mieszkańców obszaru SAT.	P	0	300 tys.

5.	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego.	Łączna liczba realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego.	P	0	1
----	--	--	---	---	---

EWALUACJA

Ewaluację definiuje się jako badanie społeczno-ekonomiczne, realizowane w celu oceny jakości i efektów wdrażanej Strategii ZIT SAT. Ocena taka dokonywana jest w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej, obejmujące następujące kryteria:

- **trafność** - czy cele Strategii przyczyniają się do rozwiązania wspólnych problemów rozwojowych?
- **efektywność** - czy działania w ramach realizacji Strategii są racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia? Czy ponoszone koszty są proporcjonalne do osiągniętych efektów? **skuteczność** - czy wdrażanie działań w ramach Strategii przyczynia się do realizacji założonych celów rozwoju określonych w Strategii ZIT SAT?
- **użyteczność** - czy realizacja Strategii przyczynia się do lepszego zaspokojenia potrzeb rozwoju obszaru SAT i rozwiązywania zidentyfikowanych problemów?
- **trwałość** (ang.) - czy pozytywne skutki realizacji Strategii mają charakter stały? Czy efekty działań będą trwałe?

Ewaluacja będzie polegała na analizie informacji uzyskanych z systemu monitoringu. Kryterium oceny realizacji strategii będzie osiągnięty poziom wskaźników celów i działań Strategii ZIT SAT.

Badanie ewaluacyjne

Przewidziane są dwa rodzaje ewaluacji: on going (w trakcie) i ex post (po zakończeniu). Badanie ewaluacyjne będzie prowadzone nie rzadziej niż raz na cztery lata na podstawie raportów z monitoringu. Realizowane będzie przez Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska przy możliwym zaangażowaniu wsparcia eksperckiego, zewnętrznego.

Raporty z ewaluacji Strategii

Na podstawie badań ewaluacyjnych, sporządzany będzie raport z ewaluacji Strategii ZIT SAT. Raporty z ewaluacji będą opisywały stan realizacji Strategii w układzie narastającym. Raporty z ewaluacji będą udostępniane publicznie na stronach internetowych Partnerów.

Aktualizacja Strategii

Na podstawie informacji z monitoringu i ewaluacji, Strategia ZIT SAT może być poddana aktualizacji. Decyzję o przeprowadzeniu aktualizacji Strategii podejmuje Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska.

Ponadto strategia będzie podlegać aktualizacji, jeżeli będzie tego wymagała sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna albo gdy będzie to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa.

8. Ocena zgodności dokumentu Strategii ZIT SAT z dokumentami regionalnymi, krajowym i europejskimi

Celem analizy przeprowadzonej jest zestawienie celów strategicznych dokumentów regionalnych, krajowych i europejskich z celami Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska. Cele dokumentu Strategii ZIT SAT zestawiono w tabeli poniżej z celami następujących dokumentów: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, Umowa Partnerstwa do realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce (stan na marzec 2023). Wszystkie cele Strategii ZIT SAT wpisują się w zakres celów dokumentów nadrzędnych.

Tabela 60 Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” i Strategii ZIT SAT

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	Powiązania wykazane w Strategii ZIT SAT (cele i kierunki działań)
Cel główny: Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym.	Celem nadrzędnym jest zrównoważony rozwój Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o posiadane potencjały i synergię.
Cel: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie. Główne kierunki polityki rozwoju: 1. Małopolskie rodziny 2. Opieka zdrowotna 4. Sport i rekreacja 5. Kultura i dziedzictwo 6. Edukacja 7. Rynek pracy	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług. 3.1. Rozwój infrastruktury oraz oferty opieki społecznej oraz usług społecznych, w szczególności dla osób w wieku senioralnym. 3.2. Rozwój infrastruktury szkolno-przedszkolnej wspierającej rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej. 3.3. Kształtowanie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia. 3.4. Rozwój ponadlokalnej oferty edukacyjnej oraz zasobów kadrowych, w tym szkolnictwa zawodowego, wzmacniającej potencjał kształcenia i szans na rynku pracy. 3.5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Cel: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka. Główne kierunki polityki rozwoju: 3. Turystyka 4. Transport	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały. 2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	Powiązania wykazane w Strategii ZIT SAT (cele i kierunki działań)
6. Gospodarka o obiegu zamkniętym	2.2. Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej.
Cel: Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej. 1. Ograniczanie zmian klimatycznych 2. Gospodarowanie wodą 3. Bioróżnorodność i krajobraz 4. Edukacja ekologiczna	Cel 1. Ochrona środowiska oraz adaptacja do zmian klimatu. 1.1. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury sprzyjającej zachowaniu bioróżnorodności. 1.2. Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. 1.3. Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz poprawa efektywności wykorzystania zasobów wodnych. 1.4. Gospodarka odpadami wychodząca naprzeciw wymogom ochrony środowiska.
Cel: System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030. 1. System zarządzania strategicznego rozwojem 2. Współpraca i partnerstwo 3. Promocja Małopolski	-
Cel: Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach. 1. Ład przestrzenny 2. Wsparcie miast 3. Rozwój obszarów wiejskich 4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność	-

Źródło: opracowanie własne

Tabela 61. Spójność założeń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 i Strategii ZIT SAT

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Powiązania wykazane w Strategii ZIT SAT (cele i kierunki działań)
Cel szczegółowy 1 – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	-
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług. 3.1. Rozwój infrastruktury oraz oferty opieki społecznej oraz usług społecznych, w szczególności dla osób w wieku senioralnym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Powiązania wykazane w Strategii ZIT SAT (cele i kierunki działań)
	3.2. Rozwój infrastruktury szkolno-przedszkolnej wspierającej rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej. 3.3. Kształtowanie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia. 3.4. Rozwój ponadlokalnej oferty edukacyjnej oraz zasobów kadrowych, w tym szkolnictwa zawodowego, wzmacniającej potencjał kształcenia i szans na rynku pracy. 3.5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały. 2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej. 2.2. Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej.
Cel szczegółowy 2 – Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	
2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług. 3.1. Rozwój infrastruktury oraz oferty opieki społecznej oraz usług społecznych, w szczególności dla osób w wieku senioralnym. 3.2. Rozwój infrastruktury szkolno-przedszkolnej wspierającej rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej. 3.3. Kształtowanie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia. 3.4. Rozwój ponadlokalnej oferty edukacyjnej oraz zasobów kadrowych, w tym szkolnictwa zawodowego, wzmacniającej potencjał kształcenia i szans na rynku pracy. 3.5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały. 2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej. 2.2. Rozwój infrastruktury oraz oferty turystycznej.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Powiązania wykazane w Strategii ZIT SAT (cele i kierunki działań)
2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.	
Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	
3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.	
3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.	Celem nadrzędnym jest zrównoważony rozwój Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o posiadane potencjały i synergię.
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.	Cel 3. Rozwinięta infrastruktura społeczna oraz dostęp do wysokiej jakości usług. 3.1. Rozwój infrastruktury oraz oferty opieki społecznej oraz usług społecznych, w szczególności dla osób w wieku senioralnym. 3.2. Rozwój infrastruktury szkolno-przedszkolnej wspierającej rozwój kompleksowej oferty edukacyjnej. 3.3. Kształtowanie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia. 3.4. Rozwój ponadlokalnej oferty edukacyjnej oraz zasobów kadrowych, w tym szkolnictwa zawodowego, wzmacniające potencjał kształcenia i szans na rynku pracy. 3.5. Likwidacja barier w dostępności do usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	-

Źródło: opracowanie własne

Tabela 62. Spójność założeń Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku i Strategii ZIT SAT

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Powiązania wykazane w Strategii ZIT SAT (cele i kierunki działań)
Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały. 2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Powiązania wykazane w Strategii ZIT SAT (cele i kierunki działań)
Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały. 2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej.
Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały. 2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej.
Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów	
Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko	Cel 2. Rozwój zmierzający do zeroemisyjności, zasobooszczędności i gospodarki obiegu zamkniętego, wykorzystujący endogeniczne potencjały. 2.1. Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej.
Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe	

Źródło: opracowanie własne

9. Ocena zgodności dokumentu Strategii ZIT SAT z założeniami rozwoju zrównoważonej mobilności miejskiej

9.1. Wymiar zrównoważonej mobilności miejskiej wyrażony w treści projektów zintegrowanych

Wymiar rozwoju mobilności miejskiej ma szczególne znaczenie dla rozwoju obszaru SAT, zarówno w aspekcie gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Rozwój zrównoważonej mobilności jest jednym z kierunków rozwoju obszaru SAT. Określono dla niego trzy pakiety działań, dla których zaproponowano działania kierunkowe:

1. **Rozwój infrastruktury drogowej i parkingowej,**
2. **Integracja i rozwój transportu zbiorowego,**
3. **Mobilność aktywna.**

W Strategii ZIT SAT realizację działań związanych z mobilnością ujęto w projekcie zintegrowanym nr 4. Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie Aglomeracji Tarnowskiej. Strategia ZIT SAT w części odnoszącej się do projektów zintegrowanych skupia się na wybranym typie działań związanych mobilnością. Niemniej jednak charakter tych działań pozwala stwierdzić, iż wpisują się one w szerszy kontekst rozwoju zrównoważonej mobilności miejskiej.

Tabela 63. Spójność projektów ujętych w strategii ZIT SAT z pakietami działań dotyczącymi zrównoważonej mobilności

Tytuł projektu	Jednostka terytorialna	Pakiet działań	Działanie kierunkowe
Budowa i remont infrastruktury przystankowej dla transportu publicznego na terenie gminy Dąbrowa Tarnowska	Gmina Dąbrowa Tarnowska	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.	1.1. Budowa i modernizacja infrastruktury pod kątem transportu publicznego (np. wiaty przystankowe).
Budowa dróg i ścieżek rowerowych na terenie gminy Lisia Góra	Gmina Lisia Góra	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.	1.2. Realizacja działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów 3.1. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury drogowej do tworzenia ścieżek

Tytuł projektu	Jednostka terytorialna	Pakiet działań	Działanie kierunkowe
		3. Mobilność aktywna	pieszo-rowerowych, krajoznawczych 3.2. Separacja ruchu rowerowego, a w uzasadnionych miejscach tworzenie stref ruchu uspokojonego 3.3. Budowa nowych dróg dla rowerów i ciągów pieszo-rowerowych i chodników
Budowa dróg i ścieżek rowerowych na terenie Tarnowa	Gmina Miasta Tarnowa	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających. 3. Mobilność aktywna	1.2. Realizacja działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów 3.1. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury drogowej do tworzenia ścieżek pieszo-rowerowych, krajoznawczych 3.2. Separacja ruchu rowerowego, a w uzasadnionych miejscach tworzenie stref ruchu uspokojonego 3.3. Budowa nowych dróg dla rowerów i ciągów pieszo-rowerowych i chodników
Rozwój zrównoważonej mobilności wewnątrz aglomeracyjnej.	Gmina Miasta Tarnowa	2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego	2.1. Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych 2.5. Synchronizacja rozkładów jazdy
Rozbudowa węzła przesiadkowego na terenie gminy Pleśna	Gmina Pleśna	2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego	2.1. Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych
Budowa infrastruktury obsługi podróżnych w gminie Ryglie	Gmina Ryglie	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego	1.1. Budowa i modernizacja infrastruktury pod kątem transportu

Tytuł projektu	Jednostka terytorialna	Pakiet działań	Działanie kierunkowe
		i bezpieczeństwo korzystających.	publicznego (np. wiaty przystankowe).
Rozwój i modernizacja infrastruktury transportu i komunikacji z możliwością budowy parkingów P&R na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski	Gmina Rzepiennik Strzyżewski	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających. 2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających. 1.5. Budowa parkingów P+R 2.1. Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych
Budowa infrastruktury typu Park & Ride w gminie Szerzyny	Gmina Szerzyny	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.
Budowa i remont infrastruktury przystankowej na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.
Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Tarnów	Gmina Tarnów	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających. 3. Mobilność aktywna	1.2. Realizacja działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów 3.1. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury drogowej do tworzenia ścieżek pieszo-rowerowych, krajoznawczych 3.2. Separacja ruchu rowerowego, a w uzasadnionych miejscach tworzenie stref ruchu uspokojonego 3.3. Budowa nowych dróg dla rowerów i ciągów pieszo-

Tytuł projektu	Jednostka terytorialna	Pakiet działań	Działanie kierunkowe
			rowerowych i chodników
Przebudowa węzła przesiadkowego przy stacji PKP Tuchów na ul. Kolejowej, w formule Park & Ride	Gmina Tuchów	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających. 2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego	1.3. Budowa parkingów P+R 2.1. Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych
Budowa Park&Ride w Bogumiłowicach na terenie gminy Wierzchosławice	Gmina Wierzchosławice	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.	1.3. Budowa parkingów P+R
Budowa infrastruktury ułatwiającej sprawne i bezpieczne poruszanie się pojazdów komunikacji publicznej i zbiorowej na terenie gminy Zakliczyn	Gmina Zakliczyn	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.	1. Rozwój infrastruktury poprawiającej funkcjonalność transportu zbiorowego i bezpieczeństwo korzystających.
Opracowanie Planu zrównoważonej mobilności dla Aglomeracji Tarnowskiej	Cały obszar SAT	2. Integracja i rozwój transportu zbiorowego	2.6. Opracowanie dokumentów planistycznych i koncepcji dotyczących mobilności

Źródło: opracowanie własne

Tabela 64. Komplementarność pomiędzy projektami ujętymi w Strategii ZIT SAT a pakietami działań i działaniami kierunkowymi dedykowanymi rozwojowi zrównoważonej mobilności na obszarze SAT w ujęciu terytorialnym

Działania kierunkowe	Jednostka terytorialna
1.1. Budowa i modernizacja infrastruktury pod kątem transportu publicznego (np. wiaty przystankowe).	Dąbrowa Tarnowska, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Gmina Tarnów, Zakliczyn
1.2. Realizacja działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.	Gmina Tarnów, Lisia Góra, Gmina Miasta Tarnowa
1.3. Budowa parkingów P+R.	Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny, Tuchów, Wierzchosławice

Działania kierunkowe	Jednostka terytorialna
2.1. Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych.	Gmina Miasta Tarnowa, Pleśna, Rzepiennik Strzyżewski, Tuchów
2.2. Wdrożenie systemu „Bus na telefon”, tzw. giętkich linii autobusowych.	
2.3. Wprowadzenie e-rozkładów przystankowych na terenie OF.	Gmina Miasta Tarnowa
2.4. Modernizacja miejskiego taboru autobusowego, zakup autobusów niskoemisyjnych i zero emisyjnych.	
2.5. Synchronizacja rozkładów jazdy.	Gmina Miasta Tarnowa
2.6. Opracowanie dokumentów planistycznych i koncepcji dotyczących mobilności.	Cały obszar SAT
3.1. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury drogowej do tworzenia ścieżek pieszo-rowerowych.	Gmina Tarnów, Gmina Miasta Tarnowa, Lisia Góra
3.2. Separacja ruchu rowerowego, a w uzasadnionych miejscach tworzenie stref ruchu uspokojonego.	Gmina Tarnów, Gmina Miasta Tarnowa, Lisia Góra
3.3. Budowa nowych dróg dla rowerów, ciągów pieszo-rowerowych i chodników.	Gmina Tarnów, Gmina Miasta Tarnowa, Lisia Góra

Źródło: opracowanie własne

9.2. Analiza dokumentów strategicznych pod kątem mobilności i spójności z zapisami strategii ZIT SAT

Dotychczas opublikowane i obowiązujące dokumenty formalno-instytucjonalne na poziomie lokalnym i regionalnym nie odnoszą się wprost do metodologii planowania zrównoważonej mobilności, a w szczególności nie zawierają one wytycznych i uwarunkowań odnoszących się do unijnych ram dot. planowania zrównoważonej mobilności miejskiej (Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej - SUMP). Wynika to z faktu opracowania większości strategii rozwoju gmin, planów transportowych, itp. dokumentów, jeszcze przed pojawieniem się koncepcji zrównoważonej mobilności. W niniejszym rozdziale dokonano syntetycznej analizy dokumentów planistycznych o charakterze europejskim, krajowym oraz lokalnym w kontekście zawartych zapisów mogących stanowić pomocnicze uwarunkowania do planowania mobilności zrównoważonej na terenie SAT.

Dokumenty europejskie

Dokumenty europejskie zawierają postulaty, kierunki działań oraz strategie odnoszące się do zrównoważonego transportu i mobilności miejskiej. Dokumenty te odnoszą się wprost do metodologii Planowania Zrównoważonej Mobilności i poruszają najważniejsze obszary zrównoważonego transportu. Do kluczowych (i aktualnych) europejskich dokumentów i strategii, które odnoszą się do polityki zrównoważonej mobilności, należą między innymi:

Biała Księga - Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i efektywnego systemu transportu

W marcu 2011 roku Komisja Europejska opublikowała *Białą Księgę Transportu Mapę drogową do jednolitego europejskiego obszaru transportu – w sprawie osiągnięcia konkurencyjnego i efektywnego systemu transportu*. *Biała Księga Transportu* proponuje badanie możliwości podejmowania strategii mobilności w odniesieniu do miast o określonej wielkości, zgodnie z krajowymi standardami opartymi na wytycznych UE. *Biała Księga* jako dokument źródłowy koncepcji SUMP określa podstawowe uwarunkowania tworzenia wizji i celów formułowanych w procesie Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (PZMM).

Plan działania na rzecz mobilności w miastach

Zgodnie z zapisami Planu „Odpowiedzialność za politykę mobilności w miastach spoczywa przede wszystkim na władzach lokalnych, regionalnych i krajowych. Decyzje podejmowane na szczeblu lokalnym nie zapadają jednak w próżni, lecz wpisują się w ramy wytyczone przez krajową, regionalną i unijną politykę i prawodawstwo”. Dokument ten w kontekście

planowania zrównoważonej mobilności zwraca uwagę na korzyści, które może przynieść współpraca we wspieraniu działań na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym oraz podejście oparte na partnerstwie, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu różnorodnych kompetencji i obowiązków wszystkich zaangażowanych podmiotów.

Program działania wspierający mobilność w miastach zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju

Proponowane działania koncentrują się wokół sześciu tematów odpowiadających głównym przesłaniom wyłoniłym w wyniku konsultacji dotyczących zielonej księgi. Zostaną one wdrożone w ramach istniejących unijnych programów i instrumentów. Działania są komplementarne i stanowią uzupełnienie innych inicjatyw unijnych.

W opublikowanym w 2009 roku *Planie działania dla zrównoważonego transportu w mieście* (*Action Plan on Urban Mobility*) Komisja Europejska zwróciła uwagę na potrzebę przyspieszenia działań w zakresie wdrażania planów zrównoważonej mobilności miejskiej w Europie poprzez dostarczanie materiałów informacyjnych, promowanie dobrych praktyk, określanie poziomów odniesienia i wspieranie działań edukacyjnych pośród branżystów. Plany zrównoważonego transportu miejskiego są wspierane przez unijnych ministrów ds. transportu. Wnioski z ww. *Planu działania* z dnia 24 czerwca 2010 roku stanowią, że Rada Unii Europejskiej „wspiera rozwój planów zrównoważonego transportu dla miast i obszarów metropolitalnych, [...] i zachęca do rozwoju środków motywujących, takich jak pomoc ekspercka, wymiana informacji-dla tworzenia takich strategii”.

Zielona Księga – W kierunku nowej kultury mobilności w mieście

W *Zielonej Księdze* w kontekście planów mobilności wskazano, że: „*Plany mobilności obejmujące szersze konurbacje, odnoszące się zarówno do transportu osób, jak i towarów w miastach i na ich przedmieściach, także stanowią solidną podstawę efektywnego planowania mobilności w mieście. Zainteresowane strony podkreśliły, że konieczne jest utworzenie odpowiednich struktur organizacyjnych, aby uprościć tworzenie i wdrażanie tych planów*”. W ramach tematycznej strategii dotyczącej środowiska miejskiego zidentyfikowano liczne problemy związane z ochroną środowiska naturalnego, które można rozwiązać poprzez opracowanie i wdrożenie planów zrównoważonego transportu miejskiego.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów Europejska strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej COM(2016)501

Strategia określa działania uwzględniające konieczność utrzymania konkurencyjności Europy i dostosowania do potrzeb w zakresie mobilności osób i przemieszczania towarów.

W dokumencie założono przyspieszenie tempa przechodzenia na mobilność niskoemisyjną z uwzględnieniem potrzeb w zakresie mobilności związanych ze sprawnym działaniem rynku wewnętrznego i globalną siecią łączności. Realizacja wskazywanych działań powinna pozwolić na osiągnięcie bardziej efektywnego systemu transportowego, zwiększenie wykorzystania niskoemisyjnych alternatywnych źródeł energii na potrzeby transportu oraz wspieranie efektywności i innowacyjności pojazdów niskoemisyjnych oraz bezemisyjnych.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno—Społecznego i Komitetu Regionów Europa w Ruchu. Program działań na rzecz sprawiedliwego społecznie przejścia do czystej, konkurencyjnej i opartej na sieci mobilności dla wszystkich COM(2017) 283

W komunikacie Komisja Europejska przedstawiła program działań, który dotyczy min. przyszłości mobilności w Unii Europejskiej. Skoncentrowano się na transporcie drogowym, który odgrywa znaczną rolę. Komunikatowi towarzyszy również szereg wniosków, które dotyczą w szczególności tego sektora, których cele obejmują wspieranie tworzenia infrastruktury pobierania opłat drogowych, stosowania paliw alternatywnych, jakości sieci połączeń, lepszego informowania konsumentów, wzmocnienia rynku wewnętrznego i poprawę warunków pracy w sektorze przewozów drogowych, jak również tworzenia podstaw dla mobilności pojazdów współpracujących, podłączonych do sieci i zautomatyzowanych.

Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego I Komitetu Regionów Europejski Zielony Ład COM/2019/640 final

Wyznaczonym celem strategii jest przeobrażenie UE „w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych”.

Strategia obejmuje inicjatywy dotyczące ambitnych celów klimatycznych UE na lata 2030 i 2050 a mianowicie uzyskanie neutralności klimatycznej, czystej oraz przystępnej cenowo energii, przeobrażania sektora przemysłu w kierunku czystej gospodarki o obiegu zamkniętym, wykonywania prac budowlanych i remontowych w sposób umożliwiający oszczędzanie energii i zasobów, osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska, zachowania i ochrony różnorodności biologicznej, systemu żywnościowego opartego na zdrowych, sprawiedliwych i przyjaznych środowisku wartościach, zrównoważonej i inteligentnej mobilności.

Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego I Komitetu Regionów Strategia na rzecz zrównoważonej

i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości
COM/2020/789 final.

W 2020 roku Komisja Europejska *przedstawiła Strategię na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności* wraz z planem działania – 82 inicjatyw. Strategia ta kładzie fundamenty pod to, w jaki sposób system transportowy UE może dokonać ekologicznej i cyfrowej transformacji i stać się bardziej odporny na przyszłe kryzysy. Zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu rezultatem będzie ograniczenie emisji o 90% do 2050 r. dzięki inteligentnemu, konkurencyjnemu, bezpiecznemu, dostępnemu i niedrogemu systemowi transportowemu. *Strategia* wyznacza ambitne cele związane z transformacją transportu:

do 2030 r.:

- na europejskich drogach użytkowanych będzie co najmniej 30 mln zeroemisyjnych samochodów,
- 100 europejskich miast będzie neutralnych dla klimatu,
- kolejowe przewozy ekspresowe w całej Europie podwoją się,
- planowane podróże zbiorowe o zasięgu poniżej 500 km powinny być neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla,
- zautomatyzowany transport zostanie wprowadzony na dużą skalę,
- zeroemisyjne statki morskie będą gotowe do wprowadzenia na rynek,

do 2050 r.:

- prawie wszystkie samochody osobowe, furgonetki, autobusy, a także nowe pojazdy ciężarowe będą zeroemisyjne,
- kolejowy ruch towarowy podwoi się,
- w pełni operacyjna stanie się multimodalna transeuropejska sieć transportowa (TEN-T) na rzecz zrównoważonego i inteligentnego transportu z szybkimi połączeniami.

Postawione cele mają być realizowane w kluczowych obszarach, takich jak:

- zrównoważony transport – np. poprzez działania na rzecz zdrowszego i bardziej zrównoważonego transportu międzymiastowego i miejskiego; na przykład poprzez podwojenie ekspresowych przewozów kolejowych i rozwój dodatkowej infrastruktury rowerowej w ciągu najbliższych 10 lat,
- innowacje i cyfryzacja – poprzez urzeczywistnienie multimodalnego, opartego na sieci i zautomatyzowanego transportu; na przykład poprzez umożliwienie

pasażerom zakupu biletów na podróże multimodalne i zapewnienie możliwości płynnej zmiany rodzajów transportu w przewozie towarów,

- odporność – np. poprzez urzeczywistnienie sprawiedliwego transportu dostępnego dla wszystkich; na przykład przez zapewnienie, aby nowy transport był przystępny cenowo i dostępny we wszystkich regionach i dla wszystkich pasażerów, w tym pasażerów o ograniczonej możliwości poruszania się, jak również zwiększenie atrakcyjności sektora dla pracowników.

Realizacja ww. celów wymaga fundamentalnej transformacji całego sektora transportowego w UE, także w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego I Komitetu Regionów „Gotowi na 55”: osiągnięcie unijnego celu klimatycznego na 2030 r. w drodze do neutralności klimatycznej COM/2021/550 final

Komunikat Komisji Europejskiej "Gotowi na 55" (COM/2021/550) odnosi się do europejskiego Zielonego Ładu i związanych z nim celów klimatycznych. Nazwa "Gotowi na 55" odnosi się do celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do roku 2030 w porównaniu z poziomami z 1990 roku.

Ten komunikat jest kluczowym elementem strategii UE mającej na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej do roku 2050. W dokumencie określa się środki i cele, które mają być osiągnięte w ramach tego planu. Komisja Europejska wskazuje na konieczność przyspieszenia działań w zakresie energetyki, transportu, przemysłu oraz innych sektorów gospodarki, aby zredukować emisje gazów cieplarnianych i przystosować się do zmian klimatycznych.

Dokument ten jest ważnym krokiem w kierunku zrównoważonej transformacji gospodarczej w Unii Europejskiej, mającej na celu ochronę środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym.

Główne założenia komunikatu "Gotowi na 55" obejmują:

- Transformacja sprawiedliwa społecznie – rozwiązanie problemu nierówności i ubóstwa energetycznego w ramach działań w dziedzinie klimatu,
- Konkurencyjna transformacja – nowe możliwości za sprawą zmian przemysłowych i sektorowych,
- Transformacja przemysłowa i ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych,
- Bardziej ekologiczna mobilność i bardziej ekologiczne paliwa transportowe,
- Energia,

- Transformacja ekologiczna: ochrona przyrody i zwiększenie naturalnego pochłaniania w UE.

Te główne założenia mają na celu stworzenie ram działania, które pozwolą Unii Europejskiej osiągnąć ambitne cele klimatyczne i przyczynić się do globalnego wysiłku w zakresie walki ze zmianami klimatycznymi.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno Społecznego i Komitetu Regionów – Nowe unijne ramy mobilności miejskiej. COM(2021) 811 final.

Nowe unijne ramy mobilności miejskiej zakładają przejście na bezpieczną, dostępną, sprzyjającą włączeniu społecznemu, inteligentną, odporną i bezemisyjną mobilność miejską, która wymaga wyraźnego skupienia się na mobilności aktywnej, zbiorowej i współdzielonej opartej na rozwiązaniach niskoemisyjnych i bezemisyjnych. Dokument podkreśla potrzebę wzmożonych i przyspieszonych działań oraz nowych inwestycji, przy czym wskazuje na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na transport publiczny, multimodalność i infrastrukturę służącą aktywnej mobilności. Można to osiągnąć poprzez wzmocnienie istniejących narzędzi i uzupełnienie ich o nowe. W oparciu o dogłębną analizę w komunikacie przedstawiono nowe ramy UE dotyczące mobilności miejskiej, które mają wspierać państwa członkowskie, regiony, miasta i inne zainteresowane strony w dokonywaniu niezbędnych transformacji. Dokument wskazuje na następujące obszary:

- Wzmocnione podejście do węzłów miejskich TEN-T,
- Wzmocnione podejście do planowania zrównoważonej mobilności, planów zrównoważonej mobilności miejskiej i planów zarządzania mobilnością,
- Monitorowanie postępów – wskaźniki zrównoważonej mobilności miejskiej,
- Atrakcyjne usługi transportu publicznego, wspierane przez podejście multimodalne i cyfryzację,
- Mobilność zdrowsza i bezpieczniejsza: ponowne skoncentrowanie się na chodzeniu pieszo, jeżdżeniu rowerem i mikromobilności,
- Logistyka zeroemisyjnego miejskiego transportu towarowego oraz dostawa na „ostatniej mili”,
- Cyfryzacja, innowacyjność i nowe usługi w zakresie mobilności,
- Zwiększanie świadomości i budowanie zdolności.

W Komunikacie zawarto również wytyczne ramowe dotyczące wypracowania wielopoziomowego, zintegrowanego podejścia do zarządzania mobilnością miejską oraz finansowania początkowego i bieżącego projektów związanych z mobilnością miejską.

Dokumenty krajowe

Dokumenty obowiązujące na szczeblu krajowym nie odnoszą się wprost do zagadnień planowania zrównoważonej mobilności. Zawarte strategie i kierunki działań odpowiadają potrzebom mieszkańców dotyczącym jakości życia, zdrowia i bezpieczeństwa. Do kluczowych dokumentów i strategii na szczeblu krajowym, które odnoszą się do polityki zrównoważonej mobilności, należą między innymi:

Polityka Transportowa Państwa na lata 2006–2025

W dokumencie wskazano cele i priorytety dotyczące systemu transportu w wymiarze kraju. Jeden z rozdziałów *Polityki* porusza zagadnienia związane z transportem w miastach. Instrumenty realizacji *Polityki Transportowej Państwa na lata 2006–2025* powinny pokrywać się z zestawem działań PZMM.

Krajowa Polityka Miejska 2030

W dokumencie zawarto rozdziały poświęcone wyzwaniom zapewnienia zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności miejskiej w miejskich obszarach funkcjonalnych oraz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w którym określono najważniejsze kierunki działań na rzecz poprawy sytuacji miast pod kątem zatłoczenia, negatywnego oddziaływania transportu na środowisko oraz ukształtowania przestrzeni miejskiej zachęcającej do odbywania podróży pieszych i rowerowych.

Sprecyzowano 8 głównych pakietów działań:

- działania w zakresie zniesienia istniejących barier prawnych utrudniających integrację systemu transportu publicznego,
- działania wynikające z rozwoju technologicznego i organizacyjnego transportu publicznego, które proponuje się wprowadzić,
- działania organizacyjne na rzecz wspierania najlepszej praktyki,
- działania na rzecz promowania wzrostu ruchu pieszego,
- działania w zakresie informacyjnym i związane z digitalizacją usług mobilnościowych,
- działania na rzecz ograniczania uciążliwości środowiskowej (emisja zanieczyszczeń powietrza, hałasu i gazów cieplarnianych) transportu drogowego,
- działania na rzecz wsparcia dla aktywnych form mikromobilności,
- działania na rzecz ograniczania ruchu samochodowego w miastach.

Podobnie jak w wypadku *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, autorzy zauważają negatywne skutki gwałtownego wzrostu motoryzacji. Wśród jego efektów wymieniają m.in. negatywne skutki środowiskowe, pogorszenie jakości życia mieszkańców poprzez wzrost

ilości czasu poświęcanego na odbywanie podróży i degradację przestrzeni miejskiej – motoryzacja wypiera inne funkcje ulic i placów. Problemem pozostaje także zwiększający się udział motoryzacji w transporcie osób i ładunków, co prowadzi do nakładania się ruchu tranzytowego na ruch wewnętrzny.

Jak wskazuje KPM, *„Pozytywny wpływ na uspokojenie ruchu w obszarach śródmiejskich mają powstające obwodnice miast, które wspomagają wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszary śródmiejskie, jednak należy zauważyć, że bez aktywnego zarządzania pozostającą po tranzycie infrastrukturą drogową w śródmieściach, nie wpłynie to na uspokojenie w nich ruchu samochodowego”*. Modernizacja istniejącego układu powinna być spójna z priorytetami miejskiej polityki transportowej i zgodna z zasadami kształtowania przestrzeni publicznej.

Za priorytet Krajowej Polityki Miejskiej uznano *rozbudowę systemów transportu publicznego. Zasadniczym wyzwaniem jest poszerzenie palety rozwiązań prawnych na rzecz integracji oraz stabilnego funkcjonowania takich systemów, wśród których priorytetem są wspomniane już kwestie związane z finansowaniem. Funkcjonowanie transportu publicznego na obszarach miejskich jest zadaniem władz samorządowych, głównie gmin. Znaczenie ma jednak koordynująca rola starostów powiatów i marszałków województw, a w przypadku transportu regionalnego jest to często rola wiodąca.*

Twórcy KPM bezpośrednio odnoszą się do Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej w działaniach poświęconych rozwojowi technologicznemu i organizacyjnemu. Autorzy podkreślają, że *wskazana jest kompleksowa optymalizacja sposobu planowania rozwoju miast, z uwzględnieniem wszystkich zidentyfikowanych wyzwań, w tym zaspokojenia potrzeb mobilnościowych czy adaptacji do zmian klimatu. Podstawowym kierunkiem działań w tym zakresie jest koordynacja mobilności i planowania przestrzeni miejskiej dzięki Planom Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.*

Krajowa Polityka Miejska 2030 jest dokumentem, który kompleksowo opisuje wyzwania wspólne dla wielu polskich miast, i tworzy katalog precyzyjnych rozwiązań. KPM jasno precyzuje, że prowadzenie polityki zrównoważonej mobilności jest jednym z podstawowych zadań samorządów, a jej wynikiem powinny być realne zmiany w strukturze podróży, a nie jedynie wydane środki i uchwalone dokumenty.

Strategia rozwoju transportu w Polsce do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Strategia wskazuje kierunki działań na rzecz stworzenia spójnego i sprawnie funkcjonującego systemu transportowego, zintegrowanego z systemem europejskim i globalnym. W odniesieniu do transportu miejskiego dokument określa założenia dotyczące integracji systemów transportowych oraz działania, które mogą wpłynąć na integrację

wewnętrznej przestrzeni miejskiej. Podobnie jak w przypadku Polityki Transportowej Państwa zawiera on zbieżne do PZMM założenia i cele.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Wybrane cele sformułowane w koncepcji dotyczą systemu transportowego w skali kraju. W wizji podniesiono znaczenie roli ośrodków metropolitarnych w kształtowaniu konkurencyjności i integracji obszarowej Polski. Dokument w aspekcie transportu kładzie największy nacisk na poprawę dostępności wewnątrz obszarów funkcjonalnych z preferencją dla rozwoju transportu publicznego poprzez integrację systemów transportu publicznego.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Jednym z celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju wymieniono „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”. Osiągnięcie powyższego celu wymaga zwiększenia dostępności transportowej oraz poprawy warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów, co jest jednym z kluczowych celów polityki publicznej. W ramach *Kierunku interwencji nr 1* wymieniono między innymi następujące działania:

- przygotowanie długofalowej i kompleksowej polityki rozwoju transportu, zawierającej plan zintegrowanego oraz zgodnego z wymogami ochrony środowiska rozwoju wszystkich gałęzi transportu,
- wdrożenie nowego systemu planowania rozwoju infrastruktury transportowej – uwzględnienie potrzeb poszczególnych rodzajów transportu (drogowego, kolejowego, wodnego śródlądowego, morskiego, lotniczego) oraz zmieniających się wzorców mobilności społecznej i potrzeb gospodarczych w tym obszarze,
- promocja wzorców zrównoważonej mobilności w polskim społeczeństwie, w tym wykorzystywania transportu publicznego (zwłaszcza transportu kolejowego),
- stworzenie przewoźnikom kolejowym możliwości przygotowania atrakcyjnej oferty kolejowych przewozów towarowych zwiększających udział transportu kolejowego w tym segmencie usług (poprzez poprawę parametrów kolejowej infrastruktury liniowej, punktowej oraz wyposażenia wykorzystywanego w przewozach towarowych), uwzględniającej wymogi kosztowe utrzymania nowoczesnego parku taborowego i infrastruktury kolejowej,
- sporządzenie analizy możliwości realizacji kolei dużych prędkości i podjęcie decyzji o ewentualnej jej budowie w latach 2020–2030,
- sporządzenie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016–2020 z perspektywą

do roku 2030 i ocen oddziaływania na środowisko inwestycji realizowanych w ramach planów,

- rozwój infrastruktury transportowej o charakterze regionalnym i lokalnym (zwłaszcza w obszarze transportu drogowego i kolejowego oraz w ograniczonym zakresie wodnego śródlądowego), włączającego obszary o słabej dostępności (m.in. obszary wiejskie, przygraniczne i peryferyjne) w procesy gospodarcze i rozwojowe,
- powiązanie lokalnych i regionalnych ośrodków gospodarczych z aglomeracjami, głównymi miastami oraz ich obszarem funkcjonalnym z wykorzystaniem transportu drogowego i kolejowego,
- wdrożenie systemu wsparcia sektora transportu wodnego śródlądowego w zakresie: modernizacji taboru, rozwoju kompetencji i kadr sektora, tworzenia mechanizmów współpracy podmiotów sektora w świadczeniu usług transportowych,
- rozwój infrastruktury wspierającej transport intermodalny, w szczególności poprzez: powiązanie portów morskich oraz portów wodnych śródlądowych z lądową siecią transportową (drogową i kolejową), dalszy rozwój potencjału polskich centrów logistycznych – wsparcie unowocześnienia oferowanych usług.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 definiuje 7 kluczowych wyzwań dla polityki regionalnej, tj.:

- adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie zagrożeń dla środowiska,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych,
- rozwój i wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego,
- wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek,
- rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach,
- zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowania działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządami terytorialnymi i między sektorami,
- przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych.

W zakresie transportu strategia wskazuje na kluczowe znaczenie poprawy powiązania regionalnych, subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu w spójną sieć transportową

oraz zwiększenie dostępności terytorialnej obszarów wiejskich. Dokument podnosi problem dynamicznego wzrostu liczby pojazdów uczestniczących w ruchu drogowym i wskazuje, że zjawisko to przybiera postać bardziej niekorzystną niż w krajach UE-15. Proces ten wiąże z zjawiskiem niekontrolowanej suburbanizacji i wynikającej z niej konieczności dojazdów samochodem do miejsc pracy czy edukacji. Inwestycje w transport publiczny z lat 2007–2015 poprawiły stan infrastruktury i taboru, jednak nie zatrzymały zasadniczego trendu spadku liczby pasażerów przewożonych środkami komunikacji miejskiej.

Dokument wskazuje, że słabo rozwinięta infrastruktura transportowa na obszarach wiejskich stanowi obecnie – w przypadku Polski – jedno z najważniejszych ograniczeń ich rozwoju. Dużym wyzwaniem pozostają niedostatecznie zintegrowane przestrzennie i funkcjonalnie oferty transportu publicznego.

Za istotne zostały uznane lepsze skomunikowanie obszarów miejsko-wiejskich i wiejskich z miastami, jak i inwestycje zwiększające dostępność do usług publicznych wewnątrz jednostek administracyjnych. Działania w ramach polityki regionalnej obejmują również zwiększenie wykorzystania potencjału transportu kolejowego, w szczególności na liniach regionalnych i lokalnych.

Tak sprecyzowane cele *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* oznaczają, że ośrodki takie jak analizowany obszar funkcjonalny są bezpośrednim przedmiotem zainteresowania polityki krajowej. Inicjatywy rządowe, takie jak Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych, Fundusz Dróg Samorządowych czy Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus, pokazują, że podjęto działania na rzecz realizacji założeń strategii w zakresie transportu.

Dokumenty wojewódzkie i lokalne

Strategia rozwoju transportu w Województwie Małopolskim na lata 2010 – 2030

Wizja systemu transportowego w Małopolsce sformułowana w strategii opisuje ten system jako „nowoczesny, wielogałęziowy, zrównoważony, odpowiadający potrzebom wynikającym z szybkiego rozwoju gospodarczego i społecznego system transportowy sprzyjający pełnemu wykorzystaniu zasobów ludzkich, naturalnych i przyrodniczych, oraz zwiększeniu krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarczej Małopolski, wspierający współpracę regionalną, zwiększający dostępność transportową regionów Małopolski, oraz zapewniający spójność przestrzenną województwa”. W dokumencie odniesiono się do głównych gałęzi transportu i określono działania których realizacja znajduje odzwierciedlenie w założeniach PZMM.

Strategia rozwoju Województwa Małopolskiego 2030

Dokument pokazuje wizję systemu zrównoważonej mobilności z perspektywy regionu, w szczególności priorytetowe kierunki działań dotyczące zrównoważonej mobilności zarówno z perspektywy powiązań ponadlokalnych, jak i roli w powiązaniach w skali lokalnej (system kolejowy szkieletem całego systemu transportowego Metropolii Krakowskiej). Strategiczne kierunki wynikające z dokumentu oraz rola systemu kolejowego spójne są z założeniami projektowanymi w ramach PZMM.

Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego

Program przewiduje m.in. realizację Działania 2. Ograniczenie emisji z sektora transportu. Występują powiązania z PZMM pod kątem elementów składowych działania, do których należą m.in. działania prowadzące do ograniczenia ruchu samochodowego w centrum miasta, utworzenie stref czystego transportu, wdrożenie stref Tempo 30, promocję zrównoważonych form transportu, budowę parkingów Park&Ride oraz bike and ride zlokalizowanych przy stacjach kolejowych (w tym przy stacjach Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej), pętlach autobusowych i tramwajowych, opracowanie i przyjęcie w miastach na prawach powiatu Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP).

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę zgodności wybranych dokumentów z zasadami zrównoważonej mobilności.

Tabela 65. Ocena zgodności wybranych dokumentów z zasadami zrównoważonej mobilności

Gmina	Dokument	Ocena zgodności	Uwagi
Obszar funkcjonalny ZIT SAT	Plany zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla powiatów: tarnowskiego i dąbrowskiego	Zgodny	Przyjęty dokument jest zgodny z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej, Polski, małopolskiego oraz ZIT SAT.
Gmina Dąbrowa Tarnowska	Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Dąbrowa Tarnowska na lata 2021 - 2030	Zgodny częściowo	Dokument w zakresie transportu koncentruje się głównie na infrastrukturze i nie odnosi się kwestii zarządzania mobilnością, dostępności i wykluczenia komunikacyjnego.
Gmina Lisia Góra	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Lisia Góra na lata 2021 - 2030	Zgodny	Dokument w zakresie transportu odnosi się do kwestii zrównoważonej mobilności.
Miasto Tarnów	Strategia Rozwoju Miasta Tarnów 2030	Zgodny	Dokument w zakresie transportu odnosi się do kwestii zrównoważonej mobilności.

Gmina	Dokument	Ocena zgodności	Uwagi
Gmina Pleśna	Strategia Rozwoju Gminy Pleśna na lata 2021-2031	Zgodny	Dokument w zakresie transportu odnosi się do kwestii zrównoważonej mobilności.
Miasto i gmina Radłów	Strategia Rozwoju Gminy Radłów na lata 2014 – 2020	Zgodny częściowo	Dokument w zakresie transportu koncentruje się głównie na infrastrukturze i nie odnosi się kwestii zarządzania mobilnością, dostępności i wykluczenia komunikacyjnego.
Miasto i gmina Ryglice	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Ryglice na lata 2021-2030	Zgodny częściowo	Dokument w zakresie transportu koncentruje się głównie na infrastrukturze i nie odnosi się kwestii zarządzania mobilnością, dostępności i wykluczenia komunikacyjnego.
Gmina Szerzyny			
Gmina Tarnów	Strategia Rozwoju Gminy Tarnów na lata 2022-2030	Zgodny	Dokument w zakresie transportu odnosi się do kwestii zrównoważonej mobilności.
Gmina Wierzchosławice	Strategia Rozwoju Gminy Wierzchosławice na lata 2021 - 2030	Zgodny	Dokument w zakresie transportu odnosi się do kwestii zrównoważonej mobilności.
Gmina Wietrzychowice	Strategia Rozwoju Gminy Wierzchosławice do roku 2030	Zgodny częściowo	Dokument w zakresie transportu koncentruje się głównie na infrastrukturze i nie odnosi się kwestii zarządzania mobilnością, dostępności i wykluczenia komunikacyjnego.
Miasto i gmina Wojnicz	Strategia Rozwoju Gminy Wojnicz na lata 2021-2030.	Zgodny częściowo	Dokument w zakresie transportu koncentruje się głównie na infrastrukturze i nie odnosi się kwestii zarządzania mobilnością, dostępności i wykluczenia komunikacyjnego.
Miasto i gmina Zakliczyn	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Zakliczyn na lata 2007 - 2015	Zgodny częściowo	Dokument w zakresie transportu koncentruje się głównie na infrastrukturze i nie odnosi się kwestii zarządzania mobilnością, dostępności i wykluczenia komunikacyjnego.
Miasto i gmina Żabno	Strategia Rozwoju Gminy Żabno na lata 2021-2030	Zgodny	Dokument w zakresie transportu odnosi się do kwestii zrównoważonej mobilności.

Gmina	Dokument	Ocena zgodności	Uwagi
Gmina Skrzyszów	Strategia Rozwoju Gminy Skrzyszów na lata 2021 - 2030	Zgodny częściowo	Dokument w zakresie transportu koncentruje się głównie na infrastrukturze i nie odnosi się kwestii zarządzania mobilnością, dostępności i wykluczenia komunikacyjnego.

Źródło: Opracowanie własne.

Ocena dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym wykazała, że określone w planach, programach i strategiach gmin tworzących SAT kierunki i działania dla obszaru transportu i mobilności wpisują się częściowo w zasady zrównoważonego rozwoju, ponieważ koncentrują się głównie na infrastrukturze drogowej, zamiast szerzej określać działania związane z zapewnieniem dostępności transportowej i wspieraniem oraz promowaniem aktywnych form mobilności. Strategie odpowiadają również innym potrzebom mieszkańców dotyczącym jakości życia, zdrowia, co jest istotne w kontekście planowania zrównoważonej mobilności miejskiej.

W przypadku aktualizacji ww. dokumentów należy zwrócić się w kierunku większej dostępności, integracji i multimodalności systemów transportowych oraz koncentracji na działaniach miękkich z dziedziny zarządzania mobilnością.

10. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112), zwanej dalej OOŚ, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Celem prognozy było ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Stowarzyszenia Aglomeracja Tarnowska co do zasady uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument pozostaje zgodny z polityką wpisaną do planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią Strategii.

Kluczowe uwarunkowania środowiskowe, ważne z punktu widzenia oceny Strategii, są następujące:

- 1) Krajobraz gmin SAT jest zróżnicowany i obejmuje zarówno tereny naturalne, jak i obszary przeobrażone antropogenicznie przez drogi publiczne, tereny zurbanizowane oraz rolnictwo.
- 2) W analizowanym obszarze występują przekroczenia norm zanieczyszczenia powietrza i wód powierzchniowych.
- 3) Aspektem wymagającym szczególnej ochrony jest jakość życia mieszkańców (w tym: stan powietrza atmosferycznego, odpowiedni poziom tła akustycznego), środowisko przyrodnicze oraz wody podziemne i powierzchniowe.

- 4) Analizowany obszar położony jest w dorzeczu Wisły. Część terenu jest zagrożona powodzią, a w północno-zachodniej części istotnym problemem jest ryzyko występowania suszy.
- 5) Analizowany obszar charakteryzuje się zróżnicowanym stopniem zagrożenia wód podziemnych.
- 6) Wśród źródeł antropopresji na środowisko należy wymienić:
 - a. niską emisję - tj. emisja pyłów i szkodliwych gazów na niskiej wysokości, pochodzących z ruchu pojazdów oraz indywidualnych źródeł energii cieplnej,
 - b. postępującą zabudowę terenów naturalnych i półnaturalnych,
 - c. działalność przemysłową,
 - d. zabudowę komunikacyjną (drogi, linie kolejowe), która stanowi źródło emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska w rejonie analizowanego obszaru wymienić należy:

- 1) Pełniejsze wykorzystanie potencjału usług ekosystemowych (kształtowanie mikroklimatu, oczyszczanie powietrza, ochrona przed hałasem, izolacja budynków, retencja wód opadowych, cień, ochrona przed przesuszeniem, ochrona przed wiatrem, walory estetyczne) możliwych do uzyskania dzięki zwiększeniu udziału zieleni niskiej i wysokiej w rejonie (i w obrębie) zabudowy.
- 2) Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wód podziemnych z uwagi na ich płytkie występowanie i niewystarczającą izolację poziomów wodonośnych przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu.
- 3) Uniemożliwienie wykorzystywania paliw nieprzyjaznych środowisku naturalnemu.
- 4) Zwiększenie stopnia ochrony przed hałasem wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.
- 5) Zapewnienie estetyki krajobrazu miejskiego.
- 6) Kształtowanie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi transportu publicznego, pieszemu i rowerowemu.
- 7) Pełniejsze wykorzystanie potencjału możliwości wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

Ustalenia ocenianego projektu Strategii nie doprowadzą do wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Kluczowe ustalenia sprowadzają się do następujących zagadnień:

- 1) Oceniany projekt Strategii zawiera zapisy sprzyjające zachowaniu obecnego poziomu zabezpieczeń środowiska przed degradacją.
- 2) Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii, które mogłyby wywołać znaczące uciążliwości dla mieszkańców.
- 3) Nie zidentyfikowano takich zapisów Strategii, które doprowadziłyby do możliwości powstania znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Przeprowadzona analiza wykazała, że Strategia z pewnością może sprzyjać realizacji celów środowiskowych wynikających ze współczesnej polityki ekologicznej każdego szczebla – jednak aby tak się stało, niezbędne jest nadanie wysokiej wagi aspektom prośrodowiskowym na etapie projektowania poszczególnych inwestycji i zatwierdzania projektów budowlanych.

Wdrożenie ustaleń ocenianego dokumentu nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Rekomenduje się przyjęcie ocenianego projektu Strategii.

11. Spis rysunków i tabel

MAPA 1. LOKALIZACJA GMIN TWORZĄCYCH STOWARZYSZENIE AGLOMERACJA TARNOWSKA	13
MAPA 2. UKŁAD KOMUNIKACYJNY NA TERENIE GMIN SAT	71
MAPA 3. NATĘŻENIE RUCHU NA DROGACH KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH.....	76
MAPA 4. ŚREDNI DOBOWY RUCH POJAZDÓW CIĘŻAROWYCH – GPR 2020	86
MAPA 5. UKSZTAŁTOWANIE TERENU I SIEĆ HYDROGRAFICZNA TERENU OBSZARU SAT	95
MAPA 6. ZLEWNIE JCWP W GRANICACH OBSZARU SAT	96
MAPA 7. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 1	161
MAPA 8. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 2	171
MAPA 9. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 3	188
MAPA 10. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 4	195
MAPA 11. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 5	220
MAPA 12. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 6	244
MAPA 13. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 7	264
MAPA 14. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 8	288
MAPA 15. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 9	293
MAPA 16. OBSZAR PROJEKTU ZINTEGROWANEGO NR 10	312
RYSUNEK 1. DZIECI W PRZEDSZKOLACH I INNYCH FORMACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT.....	29
RYSUNEK 2. SCHEMAT LINII MIEJSKICH W TARNOWIE	78
RYSUNEK 3. LOGIKA STRATEGII ZIT STOWARZYSZENIA AGLOMERACJA TARNOWSKA – POWIĄZANA Z MOŻLIWOŚCIAMI FINANSOWYMI PROGRAMU FEM.....	143
TABELA 1. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2021 ROKU	17
TABELA 2. ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA OBSZARZE SAT WEDŁUG PRZYCZYN KORZYSTANIA Z POMOCY W 2021 ROKU	19
TABELA 3. PLACÓWKI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO OGÓŁEM I LICZBA DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2021 ROKU	26

TABELA 4. LICZBA DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2021 ROKU	27
TABELA 5. DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM OD 3 DO 6 LAT W 2011 I 2021 ROKU.....	30
TABELA 6. SZKOŁY PODSTAWOWE NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2021 ROKU.....	31
TABELA 7. ODDZIAŁY W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2021 ROKU	32
TABELA 8. UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2021 ROKU	33
TABELA 9. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY NA OBSZARZE SAT W 2022 ROKU	35
TABELA 10. LICZBA LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH DLA MŁODZIEŻY WRAZ Z LICZBĄ UCZNIÓW NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2020 ROKU.....	39
TABELA 11. LICZBA TECHNIKÓW (WRAZ ZE SZKOŁAMI OGÓLNOKSZTAŁCĄCYMI ARTYSTYCZNYMI DAJĄCYMI UPRAWNIENIA ZAWODOWE) WRAZ Z LICZBĄ UCZNIÓW NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2020 ROKU.....	40
TABELA 12. LICZBA BRANŻOWYCH SZKÓŁ I STOPNIA WRAZ Z LICZBĄ UCZNIÓW NA OBSZARZE SAT W 2017 I 2020 ROKU.....	41
TABELA 13. UDZIAŁ UCZNIÓW SZKÓŁ KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W OGÓLE UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH (PONADGIMNAZJALNYCH/PONADPODSTAWOWYCH) NA OBSZARZE SAT W 2011 I 2020 ROKU	42
TABELA 14. ZDAWALNOŚĆ EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI DLA WSZYSTKICH TYPÓW SZKÓŁ NA OBSZARZE SAT W 2022 ROKU	46
TABELA 15. WYKAZ ZAWODÓW DEFICYTOWYCH NA OBSZARZE SAT (POWIAT TARNOWSKI) WEDŁUG PROGNOZY NA 2022 ROK.....	66
TABELA 16 LINIE KOMUNIKACYJNE ORGANIZOWANE PRZEZ ZDIK.....	77
TABELA 17. LICZBA WOZOKILOMETRÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W TARNOWIE WYKONYWANYCH W GMINACH OBJĘTYCH POROZUMIENIEM MIĘDZYGMINNYM W LATACH 2021 – 2024.....	79
TABELA 18. WYMIANA PASAŻERSKA NA STACJACH NA LINII NR 91	81
TABELA 19. WYMIANA PASAŻERSKA NA STACJACH NA LINII NR 203	82
TABELA 20. LICZBA PRZYSTANKÓW NA OBSZARZE GMIN WCHODZĄCYCH W OBSZAR ZIT SAT.....	84
TABELA 21. LICZBA PARKINGÓW P&R NA OBSZARZE GMIN WCHODZĄCYCH W OBSZAR ZIT SAT.....	84
TABELA 22. WYKAZ JCWP, KTÓRYCH ZLEWNIE OBEJMUJĄ GMINY SAT	97
TABELA 23. LISTA AGLOMERACJI ŚCIEKOWYCH NA OBSZARZE SAT	98
TABELA 24. ODSETEK MIESZKAŃCÓW OBSZARU SAT KORZYSTAJĄCYCH Z KANALIZACJI W 2010 I 2021 ROKU	101
TABELA 25. WSKAŹNIKI GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI (ODPADY ZMIESZANE) NA OBSZARZE SAT W 2021 ROKU	103

TABELA 26. ODPADY ZMIESZANE ODEBRANE W CIĄGU ROKU WRAZ Z LICZBĄ ODPADÓW NA 1 MIESZKAŃCA I LICZBĄ PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH ODBIÓR NA OBSZARZE SAT W 2017 I 2021 ROKU	105
TABELA 27. ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNE OGÓŁEM NA OBSZARZE SAT W 2017 I 2021 ROKU	107
TABELA 28. ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNE Z GOSPODARSTWA DOMOWYCH W 2017 I 2021 ROKU	109
TABELA 29. ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNE W RELACJI DO OGÓŁU ODPADÓW KOMUNALNYCH NA OBSZARZE SAT W 2017, 2021 I 2023 R.	111
TABELA 30. PUNKTY SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW (PSZOK) NA OBSZARZE SAT W 2017 I 2021 ROKU WRAZ Z POWIERZCHNIĄ PRZYPADAJĄCĄ NA 1 PSZOK W 2021 ROKU (STAN NA DZIEŃ 31.12)... ..	113
TABELA 31. PAKIETY DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA KIERUNKOWE DEDYKOWANE ROZWOJOWI ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI NA OBSZARZE SAT.	149
TABELA 32. WYKAZ PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH	154
TABELA 33. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 1	162
TABELA 34. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 2	172
TABELA 35. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 3	189
TABELA 36. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 4	197
TABELA 37. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 5	222
TABELA 38. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 6	245
TABELA 39. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 7	265
TABELA 40. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 8	289
TABELA 41. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 1	294
TABELA 42. PROJEKTY TWORZĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIE ZINTEGROWANE NR 10	313
TABELA 43. PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓŁOWE FUNDUSZY EUROPEJSKICH DLA MAŁOPOLSKI UJĘTE W STRATEGII ZIT SAT	316
TABELA 44. PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓŁOWE FUNDUSZY EUROPEJSKICH DLA MAŁOPOLSKI UJĘTE W STRATEGII ZIT SAT DOTYCZĄCE PROJEKTÓW W TRYBIE KONKURSOWYM	318
TABELA 45. PODZIAŁ ALOKACJI I ŚRODKÓW DEDYKOWANYCH REALIZACJI STRATEGII ZIT SAT W ODNIESIENIU DO TYPÓW PROJEKTÓW W FUNDUSZACH DLA MAŁOPOLSKI	318
TABELA 46. CZYNNOŚCI ZWIĄZANE Z OPRACOWANIEM STRATEGII ZIT	320
TABELA 47. CZYNNOŚCI ZWIĄZANE Z AKTUALIZACJĄ STRATEGII ZIT	321
TABELA 48. KRYTERIA WYBORU DLA PROJEKTÓW WYBIERANYCH W SPOSÓB NIEKONKURENCYJNY	323
TABELA 49. RADA KONSULTACYJNA STOWARZYSZENIA AGLOMERACJA TARNOWSKA	327

TABELA 50. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANE NR 1. ROZWÓJ GOSPODARKI WODNO-KANALIZACYJNEJ NA TERENIE AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ	338
TABELA 51. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 2. MODERNIZACJA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ	340
TABELA 52. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 3. WZMOCNIENIE BIORÓŻNORODNOŚCI I ROZWÓJ ZIELONEJ INFRASTRUKTURY NA TERENIE AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ	341
TABELA 53. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 4. ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONEJ MULTIMODALNEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ NA TERENIE AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ.....	342
TABELA 54. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 5. WZMOCNIENIE POTENCJAŁU I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY EDUKACJI I WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ.....	345
TABELA 55. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 6. ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI, WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA TERENIE AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ	348
TABELA 56. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 7. ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI, WŁĄCZAJĄCEGO KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO NA TERENIE AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ	349
TABELA 57. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 8. ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI, WŁĄCZAJĄCEGO KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO NA TERENIE AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ	351
TABELA 58. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 9. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH NA TERENIE AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ.....	352
TABELA 59. WARTOŚCI WYJŚCIOWE I DOCELOWE WSKAŹNIKÓW REZULTATU (R) I PRODUKTU (P) STRATEGII ZIT SAT DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZINTEGROWANEGO NR 10. ROZWÓJ OFERTY TURYSTYCZNEJ AGLOMERACJI TARNOWSKIEJ W OPARCIU O MARKĘ ENOTARNOWSKIE	353
TABELA 60.SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA „MAŁOPOLSKA 2030” I STRATEGII ZIT SAT	357
TABELA 61. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ KRAJOWEJ STRATEGII ROZWOJU REGIONALNEGO 2030 I STRATEGII ZIT SAT	358

TABELA 62. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU I STRATEGII ZIT SAT	360
TABELA 63. SPÓJNOŚĆ PROJEKTÓW UJĘTYCH W STRATEGII ZIT SAT Z PAKIETAMI DZIAŁAŃ DOTYCZĄCYMI ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI	362
TABELA 64. KOMPLEMENTARNOŚĆ POMIĘDZY PROJEKTAMI UJĘTYMI W STRATEGII ZIT SAT A PAKIETAMI DZIAŁAŃ I DZIAŁANAMI KIERUNKOWYMI DEDYKOWANYMI ROZWOJOWI ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI NA OBSZARZE SAT W UJĘCIU TERYTORIALNYM	365
TABELA 65. OCENA ZGODNOŚCI WYBRANYCH DOKUMENTÓW Z ZASADAMI ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI..	378
WYKRES 1. LICZBA ZDAJĄCYCH EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI NA OBSZARZE SAT W 2022 ROKU W PODZIALE NA RODZAJ SZKOŁY	46
WYKRES 2. TURYSŢI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW NA OBSZARZE SAT W LATACH 2011-2021 – WSPÓŁCZYNNIK NA 1 TYS. LUDNOŚCI.....	65
WYKRES 3. LICZBA SAMOCHODÓW OSOBOWYCH ZAREJESTROWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH, W KTÓRYCH ZLOKALIZOWANE SĄ GMINY SAT W LATACH 2015-2022.....	74
WYKRES 4. LICZBA WYPADKÓW DROGOWYCH W POWIATACH, W KTÓRYCH ZLOKALIZOWANE SĄ GMINY SAT W LATACH 2015-2022	75
WYKRES 5. LICZBA WYPADKÓW NA OBSZARZE ZIT SAT	87
WYKRES 6. OFIARY ŚMIERTELNE I RANNI W WYPADKACH DROGOWYCH NA OBSZARZE ZIT SAT	87
WYKRES 7. UDZIAŁ % POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII ODPADÓW SELEKTYWNE ZBIERANYCH W PODZIALE NA GOSPODARSTWA DOMOWE I INNE ŹRÓDŁA KOMUNALNE NA OBSZARZE SAT W 2017 I 2021 ROKU	112

12. Załączniki

Załącznik nr. 1. Raport z badań mobilności

Załącznik nr 2. Raport z konsultacji społecznych